

**Innuttaasut
siunnersuataat:**
Nuummi illuaqqat
anginerusariaqarput

Borgerforslag:
Fritidshytterne i Nuuk
skal være større

© Leifff Jørgensen

20-21

© Trine Juncher Jørgensen

8-9

Urani Naamiup
isornartorsiuinera
Oqartussat akerlilerpaat
Myndigheder afviser kritik
fra Urani Naamik

© Nammilneq pigigissav / Privat

12-13

Qaanaami
takornariaqarneq
annertuumik
unammilligassaqartoq

Store
turistudfordringer
i Qaanaaq

PINGAARNERTUT ALLAASERISAQ | LEDER © 36

KR 35.00

SERMITSIAQ

GRUNDLAGT 1958 | NR. 25 | 24. JUNI 2022 | UKIUT/ÅRGANG 64 | SERMITSIAQ.AG

Tasiilami inuussutissarsiornermik suliniut: Inuuusuttut naatitanik naatitsisartut

© Hanne Danielsen/Stu-Tsu

Erhvervsindsats i Tasiilaq:

Unge dyrker grøntsager

© 4-7

© Leifff Jørgensen

Asserpassuit takukkit:
Nunarput tamakkerlugu Danmarkimilu Inuiattut
Ullorsiorneq nalliusineqartoq

Se de mange billeder:
Nationaldagen blev fejret i hele landet og i
Danmark

© 22-33

© Leifff Jørgensen

Ombudsmandi:
Ajunngitsorsiassat pillugit ammasumik
paasissutissiisoqartassaaq

Ombudsmanden:
Åbenhed om gyldne håndtryk

Qupp.
24
sider

Motoori nutaaq
Nyt Motoori

NYT AUTOVÆRKSTED I NUUK

NUUMMI
NUUJ RIFFIK NUTAAQ

Ombudsmanden:

Kommuner og selvstyret må give aktindsigt om gyldne håndtryk

Hvis journalister søger om aktindsigt i fratrædelsesbeløb til ledende medarbejdere i kommuner og selvstyret, kan oplysninger ikke holdes tilbage, mener ombudsmanden. Det er konsekvensen af Lars Møller Sørensen-sag

AKTINDSIGTER

Bent Højgaard Sørensen
bhsorensen@outlook.com

Kim Blokbo, retschef hos Ombudsmanden for Inatsisartut, har en klar holdning til, hvad der er konsekvensen af ombudsmandens udtalelse i sagen om tidligere kommunaldirektør i Kommuneqarfik Sermersooq Lars Møller-Sørensens fratrædelsesgodtgørelse på cirka 1,5 millioner kroner. Afgørelsen betyder, at både selvstyret og kommuner fremover giver medier aktindsigt i fratrædelsesbeløb – i almindelig tale gyldne håndtryk - til medarbejdere i ledende stillinger, siger ombudsmandens retschef.

– Når ombudsmanden er kommet med en klar holdning til det her, så antager ombudsmanden, at der fremover bliver givet aktindsigt eksempelvis til journalister, der anmelder om aktindsigt i et fratrædelsesbeløb. Det gælder som udgangspunkt alle fratrædelsesbeløb, uanset om den, der er fratrådt sin stilling, har haft en chefstilling eller ej, og uanset om vi taler selvstyret eller aktuelt om en kommune, siger Kim Blokbo.

For det var en kritisabel afgørelse, at Kommuneqarfik Sermersooq afslog Sermitsiaqs journalist aktindsigt i den tidligere topdirektørs fratrædelsesgodtgørelse.

Det skrev Inatsisartuts ombudsmand både i en udtalelse den 17. maj og i en pressemeldelse den 10. juni.

Kommuneqarfik Sermersooq har dermed fået en klar og uforbeholden kritik fra ombudsmanden for at have givet Sermitsiaq afslag på en anmodning om aktindsigt i tidligere kommunaldirektør Lars Møller-Sørensens fratrædelsesbeløb. Sermitsiaq klagede i sommeren 2021 til ombudsmanden over kommunens afslag på aktindsigt i beløbet. Umiddelbart efter ombudsmandens udtalelse valgte kommunen at give Sermitsiaqs medarbejder aktindsigt i Lars Møller-Sørensens fratrædelsesgodtgørelse, der var på knapt 1,5 millioner kroner.

Samtidig fik vi aktindsigt i tidligere direktør for anlæg og miljø, Hans Henrik Winther Johannsens fratrædelsesbeløb på godt en million kroner. Aktindsigterne blev givet i kølvandet på, at kommunen havde taget ombudsmandens udtalelse til efterretning.

Det fortalte vi fredag den 10. juni i artik-

len Kommuneqarfik Sermersooqfik en røffel: Ombudsmanden kritiserer hovedstadscommunen».

Ombudsmanden fandt, at en oplysning om en tidligere kommunaldirektørs fratrædelsesgodtgørelse var omfattet af offentlighedsloven.

Kommuneqarfik Sermersooq havde håndteret og fortolket anmodningen sådan, at fratrædelsesgodtgørelsen ikke var omfattet af loven, når oplysningen drejede sig om en persons private, herunder økonomiske forhold.

Kommunen mente heller ikke, at den skulle give aktindsigt i Lars Møller-Sørensens fratrædelsesgodtgørelse, »idet hemmeligholdelse efter forholdets særlige karakter var nødvendig for at beskytte private og offentlige interesser».

Men det var ombudsmanden lodret uenig i.

– Aktindsigt i fratrædelsesbeløbet sagde intet om den tidligere kommunaldirektørs økonomi, men blot hvilket beløb, han fik, fastslår retschefen.

Omfattet af offentlighedsloven

Ombudsmandens vurdering var, at oplysningen af Lars Møller-Sørensens fratrædelsesgodtgørelse både var omfattet af offentlighedsloven og oplysningen ikke sagde noget om den tidligere kommunaldirektørs private økonomiske forhold. Derfor ville aktindsigt ikke afsløre noget om hans privatøkonomi, sagde ombudsmanden.

Er ombudsmandens udtalelse i sagen om klagens over Kommuneqarfik Sermersooqs afslag på aktindsigt til Sermitsiaq retningsgivende?

– Ja. Kommer vi i en tilsvarende situation fremover, vil ombudsmanden mene det samme. Som tidligere nævnt sondres der ikke mellem selvstyret og en kommune. Hvis der anmeldes om aktindsigt i fratrædelsesbeløbet vil oplysningen som udgangspunkt skulle udleveres. Ombudsmandens konklusion er, at et fratrædelsesbeløb som udgangspunkt ikke kan undtages fra aktindsigt - og det er jo overvejende fratrædelsesbeløb til enkeltpersoner i chefsegmentet medierne interesserer sig for, siger Kim Blokbo.

Efter gældende reglerne i chefoverenskomsterne har alle chefer i kommuner og selvstyre ret til 18 måneders fratrædelses-

– Ombudsmandip naliliinera tassaavoq soraarnerup ingerlanneqarnerai pissutsit paasitinneqarsiinaanermut ilaaqinneqassasut – annermillu pisortatut atorfinit inuit ataasiakkat sorarnerisa ingerlanneqarnerat tusagassiuutit soqutiginersarpaa, Kim Blokbo oqarpoq.

– Ombudsmandens konklusion er, at et fratrædelsesbeløb som udgangspunkt ikke kan undtages fra aktindsigt. Og det er jo overvejende fratrædelsesbeløb til enkeltpersoner i chefsegmentet medierne interesserer sig for, siger Kim Blokbo, retschef hos ombudsmanden.

godtgørelse ved »uansøgte fratrædelser».

– Udgangspunktet er, at ønsker man som arbejdsgiver at skille sig af med en medarbejder må man overveje, hvad årsagen til dette er. Mener man, at den pågældende har gjort sig skyldig i forsømmelser i alvorlig grad vil dette i en række tilfælde kunne føre til afskedigelse eller eventuelt bortvisning. Hvis dette ikke er tilfældet, kan samarbejdet ophøre ved indgåelse af en fratrædelsesaftale. Fratrædelsesaftalen er så at sige udtryk for, at den pågældende ikke har misligholdt sit ansættelsesforhold, siger Kim Blokbo.

Vil det med ombudsmandens aktuelle udtalelse sige, at hverken Grønlands Selvstyre eller en kommune kan indgå fratrædelsesaftaler for eksempel med departementschefer og kommunaldirektører og hemmeligholde, hvor stor en pose penge cheferne får med sig, hvis en journalist søger aktindsigt?

– Jeg ønsker ikke, at synge med på melodien om »hemmeligholdelse«. Det er en journalistisk vending. Ombudsmanden er upartisk. Ombudsmanden har konkluderet, at fratrædelsesbeløbet som udgangspunkt ikke kan holdes tilbage, men at man ikke kan få aktindsigt i hele fratrædelsesaftalen. Set fra jer journalisters side er beløbet formentlig også tilstrækkeligt, da I typisk ønsker at vide, om en offentlig ansat chef har fået fuld fratrædelse svarende til 18 måneders løn eller mindre, siger Kim Blokbo.

Den tidligere kommunaldirektør i Kommuneqarfik Sermersooq fik et engangsbeløb svarende til 12 måneders løn. Engangsbeløbet udgjorde 1,4 millioner kroner. Hertil kom et pensionsbeløb på godt 90.000 kroner. Eller næsten 1,5 millioner kroner i alt.

Ombudsmandi:

Ajunngitsorsiassat pillugit ammasumik paasissutissiisoqartassaaq

Tusagassiortut kommunini Namminersorlutille

Oqartussani aqutsinermik suliaqartut soraalerneranni pissutsit pillugit paasitinneqarsinnaatitaanermik qinnuteqaraangata paasissutissat isertuunneqarsinnaanngillat, ombudsmandi isumaqarpod. Tamanna Lars Møller Sørensenimut suliap kinguneraa

PAASITINNEQARSINNAATITAANEQ

Bent Højgaard Sørensen
bhsorensen@outlook.com

Kommuneqarfik Sermersuup Sermit-siami tusagassiortup qullersaasimasup soraernermini ajunngitsorsiassaa pillugu paasitinneqarsinnaanissamik qinnuteqaataata itigartinnissaanik aalajangiinera isornartoqarpoq.

Taama Inatsisartut ombudsmandiat maa-jip 17-ani aalajangiinermi juunip 10-ani tusagassiuitutut nalunaarutigineqartumi allappoq.

Taamaalilluni Kommuneqarfik Sermersooq ombudsmandimit ersarissumik paatsuuuggassaanngitsumik isornartorsiorneqarpoq Sermitsiaq kommunaldirektøriusimasup Lars Møller Sørensenip soraalerluni ajunngitsorsitinneqarnera pillugu paasitin-neqarnissaminik qinnuteqarmat. Ombudsmandip oqaaseqaateqarnerata kinguningu kommunip Sermitsiamti sulisoq Lars Møller Sørensenip soraernermini ajunngitsorsiassaa 1,5 million koruuningajaat pillugit takunnissinnaalersippa.

Aamma sanaartornermut avatangiisinnullu pisortaasimasumut Hans Henrik Winther Johannsenip soraalernermini ajunngitsorsiassaa 1 million koruuninit amerlanerulaartut takusinnaatinneqalerput. Paasitin-neqarsinnaatitaaneq pivoq kommunip ombudsmandip oqaaseqaataa tusaatisattat tigummag.

Tamanna tallimanngornermi juunip 10-ani Kommuneqarfik Sermersuup assuarineqarnera pillugu allaaserisami allaaseraarput: Ombudsmandip illoqarfuit pingaarnersaat isornartorsiutaa.

Ombudsmandi isumaqarpoq kommunaldirektøriusimasup soraernermini ajunngitsorsiassat pisortat ammasumik ingerlatsinissaat pillugu inatsimmi ilaatinneqartoq.

Kommuneqarfik Sermersuup qinnuteqarneq ima paasillugulu suliaraa soraernermini ajunngitsorsiassat inatsimmi ilaangngitsut, inuit ataasiakkaat pillugit paasissutissaammat ilaatigut aningasaqarnermut pissutsit pineqarlutik.

Kommunimi isumaqartoqanngilatbaar Lars Møller Sørensenip soraernermini ajunngitsorsiassai pillugu paasitsitsisoqarsinnaasoq, »inuinnaat pisortallu soqutigaat pillugit pissutsit immikkut ittut isertuunneqartariaqarmataa.«

Tamannali ombudsmandip isumaqati-ginngilaq.

– Soraarerup ingerlasimanera pillugu paasitinneqarsinnaanermi kommunal-

direktørip aningaasaqarnera pineqanngilaq, taamaallaat aningaasat qassit pineqarner-sut, inatsilerinermut pisortaq oqarpoq.

Pisortat ingerlanneqarnerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaanermi ilaasoq

Ombudsmandip nalilerpaa Lars Møller Sørensenip soraernermini ajunngitsorsiassai pillugit paasissutissat pisortat ingerlanne-qarnerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaanermut inatsimmi ilaasoq paasissutissamilu kommunaldirektøriusimasup nammineq aningaasaqarnikkut atugai pineqaratik. Taamaattumik paasitinneqarsinnaatitaanermi namminerisaminik aningasaqarneranik imaqanngilaq, ombudsmandi oqarpoq.

Kommuneqarfik Sermersuup Sermitsiap paasitinneqarsinnaanissamik qinnuteqaataanik itigartitsinermi maalaaruteqarneq pillugu ombudsmandip oqaaseqaataa siunis-samut tikkussisuu?

– Aap, siunissami taamatut ittumik pisoparpat ombudsmandi taamatut isumaqas-saaq. Siusinnerusukkut oqaatigineqareersutut Namminersorlutik Oqartussat kommu-nillu immikkoortinnejcarneq ajorput.

Soraarerup ingerlanneqarneranik paasitinneqarsinnaatitaanermi paasissutissaq tunniunneqarsinnaassaaq. Ombudsmandip naliliinera tassaavoq soraarerup ingerlan-neqarneranik pissutsit takunnissinnaanermut ilaatinneqassasut – annermillu pisortatut atorfinit inuit ataasiakkaat soraernerisa ingerlanneqarnerat tusagassiuitit soqutigernersapaat, Kim Blokbo oqarpoq.

Pisortat isumaqatigiussutaanni aalajanger-sakkat atuuttut malillugit kommunini Namminersorlutillu Oqartussani sulisut tamari-k soraernerminni ajunngitsorsiassatigut qaammatinik 18-inik periarfissaqarput »piu-massuserinngisaminik soraernermarkkut.«

– Aallaavittut sulisitsitut kissatigigaanni sulisumik soraartsinissaq isumaliutineqar-tariaqarpoq tamatumunnga suna peqqutaa-nersoq. Isumaqaraanni pineqartoq anner-tuumik sumiginnaasimosq tamanna pisuni arlaqartuni soraartsinermik imaluunniit peersitsinermik kinguneqarsinnaavoq. Taamaanggippat suleqatigiinneq taamaatis-sinnaavoq soraarnissamut isumaqatigiissi-oriikkut. Soraarnissamik isumaqatigiissut atorneqartarpoq pineqartoq atorfinnermi-ni pissutsinik unioqqutitsisimatinnagu, Kim Blokbo oqarpoq.

Ombudsmandip maannakkut oqaaseqaataa-tigut imaappa Namminersorlutik Oqartussat imaluunniit kommuuni assersuutiglugu naa-lakkersuisoqarfimmi pisortamik imaluunniit kommunaldirektørimik soraarnissamik isumaqa-

© Leif Josefson

tigiissusorsinnaanngitsut tamannalu isertuullugu tusagassiortoq aperippat pisortat aningaasanik qassik tunineqarsimanersut?

– »Isertuussinermut« tunngasunik oqaase-qarnissara kissatiginingilara. Tamanna tusagassiuteqarnermi oqaasiuvoq. Ombudsmandip kikkuunersut immikkoortinnej ajorpai. Ombudsmandi naliliivoq soraerner-nermi ajunngitsorsiassat qassiunersut iser-tuunneqarsinnaanngitsoq, kisiannili aamma soraalernermi isumaqatigiussut tamarmik takuneqarsinnaassanngitsut. Ilissi tusagassiortut isissinnit isigalugu aamma tamanna naammassimassaaq, nalinginnaasumik paaserusutarassiuk pisortani pisortaq tamakiisumik qaammatini 18-ini sivikin-nermiluunniit soraalernermi ajunngitsorsiassaqarnersoq, Kim Blokbo oqarpoq.

Kommuneqarfik Sermersuup kommunaldirektøriusimasoq ataasiartumik aningaasanik tunineqarpoq qaammatini 12-ni akissarsiassaasa nalinganniittunik. Ataasiartumik aningaasat 1,4 million koruuniupput.

FAKTA

Fakta om ombudsmanden

Ombudsmanden bliver valgt af Inatsisartut og kontrollerer på Inatsisartuts vegne, at den offentlige forvaltning under selvstyret og kommunerne handler i overensstemmelse med gældende ret og god forvaltningsskik.

Ombudsmanden er uafhængig af Inatsisartut og Naalakkersuisut.

Ombudsmanden kan behandle klager over myndighedernes afgørelser, sagsbe-handling og deres behandling af borgerne.

Desuden kan ombudsmanden tage sager op af egen drift, blandt andet iværksætte generelle undersøgelser af myndighedernes behandling af sager.

Grønland fik ved vedtagelsen af lands-tingslov nr. 7 af 13. juni 1994 en ombudsmand. Landstingsloven om ombudsmanden er senere erstattet af inatsisartutlov nr. 7 af 1. juni 2017 om Ombudsmanden for Inatsisartut. Cand.jur. Vera Leth har siden 1. februar 1997 været ombudsmand.

(Kilde: Ombudsmanden for Inatsisartut)

Ombudsmandi isumaqarpoq kommunaldirektøriusimasup soraernermini ajunngitsorsiassaa pisortat ammasumik ingerlatsinissaat pillugu inatsimmi laatinneqartoq.

Ombudsmanden fandt, at en oplysning om en tidligere kommunaldirektørs fratrædelsesgodtgørelse var omfattet af offentlighedsloven.

Tamatuma saniatigut soraernerussutinis-samut tunngasunut 90.000 koruunit ilaa-tinnejassapput. Imaluunniit katillugit 1,5 millioningajaat.

PAASISAT

Ombudsmand pillugu paasisat

Ombudsmandi Inatsisartunit qinerneqar-tarpoq, Namminersorlutillu Oqartussat kommu-nillu inatsiseqartitsineq atututtoq ingerlatsinermilu ileqqorissaarneq tunngavig-alugit ingerlatsinerat Inatsisartut sinnerlu-git nakkutigisaralu.

Ombudsmandi sulinermi Inatsisartunut Naalakkersuisunullu attuumassuteqarnani sulivoq.

Ingerlatsinermi oqartussaasut aalajangi-neri kiisalu innuttaasunik sulanillu sulia-rinnineri pilugit naammagittaalliuutit Ombudsmandip sularisinnaavaa.

Tamatuma saniatigut suliat Ombudsmandip nammineerluni misissuiffiginn-nermk aallartisivigisinnnaavai, matuman oqartussaasut sulanik sularinninnerinik ataatsimut misissuiffiginninnerit ilanngullu-git eqqarsaatigalugit.

Inatsisartut Kalaallit Nunaat Inatsisartut inatsisaannik nr. 7-imik, 13. juni 1994-imeer-sumik akuerinninnerisugt Ombudsmand-qalerpoq. Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaat taanna Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaannit nr. 7-mit, 1. juni 2017-meersu-mit kingusinnerusukkut taarserneqarpoq. Atorfik 1. februar 1997-imit cand. jur. Vera Lethmit ingerlanneqarpoq.

(Najoqquaq: Inatsisartut ombudsmandiat)

Tasiilami inuusuttut naatitanik naatitsisartut

Naasussat naatitassallu naalaalersitat ikkutereernikut, aasallu ingerlanerani naatsiit, ruuat, uanitsut, radiisit, kuuloruujut naasallu Tasiilami naatsiiviup naatitsiviani qallorneqassapput. Inuusuttut inuussutissarsiutini suliniummi Siu-Tsiumiittut naasussanik ikkussuillutilu natsiivimmik paarsipput

TASIILAP NAATSIVII

Trine Juncher Jørgensen
trine@sermitsiaq.gl

Meeqqat pifimmeersut Tasiilami naatsiivimi susoqarneranik takuniaapput. Mianersortunnguamik issoq aqitsoq kaavaat.

Socialøkonomimik suliniarnermi Siu-Tsiumi pisortamut Hanne Danielsenimut issumik assannik suliaqarneq nutajunngilaq, tamannalu siusinnerusukkut arlaleriarluni misilissimanngikaanni qanoq misigineqar-sinnaanera takorloorluarsinnaavaa. Iffimilu meeqqat alapernaaserlutilu akulluar-simanerat, inersimasorpassuillu Tasiilap naatsiivileriarneran ikiuussimanerat nuannaarutiga.

– Suli immaqa amerlasuunut uppernara-sasinnaavoq, naatitsiviili naatitanik naasunillu naaffiullualerpata malinnaavigalugit nuannersussaavoq. Amerlasuut takuniaajar-torlutik orniguttarput, pifimilu naatitsi-

ermik nangittumik suliaqarnissaq, soorlu orpinnik naatitsinissaq piumassuseqarfing-neqartoq nalunngilara, maannalu pifimmi ataatsimiititaliap tamanna misisorpaa, Hanne Danielsen oqarpooq, taanna pifissami sivisuumi suliniutit piareersariartorlugu Tasiilami najugaqartarpooq.

– Inuusuttut sanasoq pifimmeersoq Carlo Werther peqatigalugu naatitsivinnik qulinik sanapput. Tulliullugu nunatamut naleqqus-sarlugit qernertumik qalipappaat, taakkulu saniatigut issumik 10 tonsnik ammukaas-sipput.

– Uuttortaaqqissaarsimavugut naatitas-satsinnillu narlorissunik takisuunik iverti-suilluta, maannalu ullaat tamaasa itiaarluni matui ammarlugit imerterillunilu qaqqugu naatitat naasallu naajoralerumaarnerat nakkutigisassanngorpoq, Hanne Danielsen oqaluttuarpoq, taanna Taastrupimi Grennessmindemi, ilaatigut akuutissanik naggio-rissaasigaanngitsunik naatitanik naasunillu niuertarfinnut suliffeqarfinnullu tuniniaasartumi pisortatut sulisimavoq. Tassani sulinermini socialøkonomimik kalaallinut

Inuusuttut sanasoq pifimmeersoq Carlo Werther peqatigalugu naatitsivinnik nammeneerlutik sanapput.

Det er de unge selv, der har bygget højbedene i samarbejde med en lokal tømrermester Carlo Werther.

naleqqussannik ineriertortitsinissaq peqatigisaallu piffinni naatitanik naatitsiner-mik nukittorsaanissaq isumassarsiaaraa.

Ilinniagaqarneq sulinerluunniit

Hanne Danielsenip naatitsivimi misilit-tagaasa saniatigut aamma Nivikka Withes suliniummut pisortatut atorfinitssinneqarpoq. Taanna pædagogikimi masteriuvoq, saniatigullu naatitsivinni sulinermi anner-tuumik misilittagaqarluni. Ataataas Sten Pedersen ukiut 40-t sinnerlugit Ameralimmi naatsiivimminni naatitanik naatitsisarpoq, ilaatigullu Nuummi neriniartarfinnut arlalinnut pilersuisuulluni. Taamattaaq Mati Larsen Karl Biancolu tasilamiut sulinium-mut pisortatut suliniummilu sulisutut atorfegarput.

Maanna inuusuttut qulit Siu-Tsiumiipput: Ivalo Maqe, Kristian Nathanielsen, Ejvind Nathanielsen, Ulla-Maria Brandt kisalu Zida Bianco qaammatini qulini kingullerni suliniummut ilaapput. Taakku saniatigut Jensine Kilime Mikaelsen, Haldora Mikael-sen, Stella Josvassen, Jukom Ignatiussen Debbo Nathanielsenilu maajip qaamma-taani ilanngupput. Ilinniartut Majoriakkut innersunneqartarpot, taakkulu meeqqat atuarfiannit aninerminnit ilinniakkamik aallartitsisimannginnertik, assigiinngitsuniluunniit patsiseqarlutik ilinniarnerminnik kipitisisismanerat assigiisutigaat.

– Inuussutissarsiornikut suliniut aqqutigalugu ilinniartut siullit ilinniarfinnut suliffeqarfinnulluunniit ingerlaqqipput. Ataaseq terminalmedarbejderit praktiker-fissarsivoq, allalu ataaseq biilileriffimmi sulilerpoq, aammalu alla Qaqortumi høj-

skolernissamik kissaateqarpoq, kingullerlu Ilulissani perorsaanermik ilinniarfimmut qinnuteqarpoq, taamaammat ingerllauale-reerput, tamannalu suliniutip siunertaraa, Hanne Danielsen oqarpooq.

Suleqatigiinnerup nuannersua

Tasiilami naatitsivik pifimmi inuusuttut pifimmi inuiaqatigiinnut suliaanni kisiat-taanngilaq. Pilersuisup toqqorsiviani torer-saaqataasimapput, illoqarfimmi amiillutik peqqutinillu iluarsaallutik.

Ilinniakkak marlunnik sammiveqar-tunik pilersitsinissaq pilersaarutaavoq; sullissinermut sammivik assassorner-mik aallussisoq kisalu inuussutissalerinermik sammivik naatitanik naatitsiner-mik, ner-iassiornermillu ipeersaarnermillu aallussi-soq.

– Siu-Tsiumi inuusuttut soleqatigiinnerup nuannersua ullllu tamaasa sulinissamik atorfissaqartinnejcarnera, piginnaasatillu atorlugit Tasiilap pitsasumik ineriertor-neranut peqataaqataanertik ilinniartarpaa. Namminersorlutik inuussutissarsiortut soleqatigaavut, suliavullu tamarmik inuus-sutissarsiornermut sammiveqarput. Siu-Tsiumi ilinniarfiunngilaq tunisassior-toq. Nuernerpalaartumik suliffeqarfimmik ingerlatsivugut, peqatigisaallu pifimmi inuiaqatigiinni naleqarnerulersitisarpu-gut. Tasiilap naatitsiviani naatitat naasallu naatitavut pifimmi pisiniarfinnut, hoteli-nut marlunnut kisalu peqqissaavimmut atuartullu angerlarsimaffiata kantiinaanut tunineqarneqassapput, Hanne Danielsen oqarpooq, taassumalu pifimmi naatinneqar-tut nerisassanut pifimmeersunut pissanga-

© Hanne Danielsen/Siu-Tsiumi

Ejvind Nathanielsen naatitsivilior-toq.

Ejvind Nathanielsen i gang med at bygge højbed.

© Hanne Danielsen/Siu-Tsiu

Naatitsiviit tamarmik avatangiisut naalequttunngorlugit qernertumik qalipanneqarput. Uani Debbo Nathanielsen ulapippoo.

Alle højbede er malet sorte, så de passer ind i det omgivende miljø. Her er det Debbo Nathanielsen, der er i gang med arbejdet.

© Hanne Danielsen/Siu-Tsiu

Sulinummi pisortaq Nivikka Witjes naatitsivinnik qalipaqaataavoq.

Projektchef Nivikka Witjes deltager i arbejdet med at male højbedene.

© Hanne Danielsen/Siu-Tsiu

Naatsiit ikkunneqarput. Maanna imerterineq utaqqinerlu tullinnguupput.

Kartoflerne er i jorden. Nu gælder det bare om at vande og vente.

© Hanne Danielsen/Siu-Tsiu

Naatitsivinni tamani naatitat naasulluunniit sorlit ikkunneqarsimanersut allanneqartarpooq, taamaalilluni kikkut tamarmik naajartornerinik malinnaasinnaaqqullugit.

På hvert højbed er angivet, hvilken grøntsag eller blomst, der er plantet, så alle kan følge med i udviklingen.

nartunut, Tasiilami illut ninguisa ilisima-neqaatigisaannut ilaatinneqarsinnaanissaat neriuutigaa.

Meqquni sinneruttuni naatitsineq

Ukioq manna naatitanik naasunillu silami naatitsineq misileraavagineqarpoq, naatin-neqartullu sorliit naalluarnerpaanerat, ilaallu allanit taarserneqassanersut piffissap takutikkumaassavaa. Qungullit assiginn-gitsut arlallit naatinnissaat kajuminnarpoq, soorluttaaq kukkukuujteqarnermik aal-lartitsinissaq aamma eqqarsaatigineqartoq, taamaalilluni ukiuunerani sivisoqisumi manninnik nutaanik pilersuisoqarsinnaaq-qullugu.

Siunissami naatitat kukkukuullu anaat meqqunik sinneruttunik akulluit naggoris-saatigineqarsinnaapput, taakkulumi aamma issumut tikisitamut taarsiullugit atorneqar-luarsinnaapput.

- Kujataani savap meqqunik sinnerutto-qartartoq nalunngilara. Taakku tasiilamut assartorsinnaavagut, taamaalilluta Islandmit issumik tikisitsinissaq pinngitsoortis-sinnaavarput, taavalu aamma piffimmit pilersuisalerneq qanilliassallutigu, Hanne Danielsen oqarpoq.

*Siu-Tsiu inuussutissarsiornikut suliniutaavoq
Oak Foundation Danmark, Hempelfonden
Bikubenfondillu Kommuneqarfik Sermersooq
suleqatigalugu aningaaalersigaat. Kujataani
Komune Kujalleq suleqatigalugu inuussutissar-siornikut sulinummi taamaattumik januar
2023-mi aallartitsisoqarnissaa eqqarsaataavoq.*

© Hanne Danielsen/Siu-Tsiu

Inuuusuttut inuussutissarsiornermik sulinummi Siu-Tsiumi sulisut naatitassanik naatitsillutilu Tasiilaq naatitsivia paaraat.

Det er unge tilknyttet erhvervsindsatsen Siu-Tsiu, der har plantet afgrøderne og som passer Tasiilaqs Have.

Unge dyrker grøntsager i Tasiilaq

Frø og forspirede grøntsager er sået, og i løbet af sommeren ventes de første kartofler, majroer, løg, radiser, gulerødder og blomster at kunne høstes fra højbedene i Tasiilaqs Have. Det er unge tilknyttet erhvervsindsatsen Siu-Tsiu, der har plantet afgrøderne og som passer haven

TASIILAQS HAVE

Trine Juncher Jørgensen

trine@sermitsiaq.gl

E t par af de lokale børn er kommet hen for at se, hvad der foregår Tasiilaqs Have. Forsigtigt lader de hænderne synke ned i den bløde jord, der let glider ud mellem fingrene.

For direktør i den socialøkonomiske erhvervsindsats Siu-Tsiu, Hanne Danielsen, er følelsen af jord mellem hænderne langt fra ny, men hun kan levende sætte sig ind i, hvordan det opleves, hvis man ikke har mærket det så mange gange før. Og hun er rigtig glad for, at de lokale børn har været så nysgerrige og nærværende, og at mange voksne har givet en hånd med i opbygningen af Tasiilaqs Have.

– Måske er det stadig lidt uvirkeligt for mange, men når højbedene om lidt begynder at bugne med grøntsager og blomster, så bliver det sjovt at følge. Der er mange, der kigger forbi, og jeg ved, at der lokalt er en lyst til at arbejde videre med det grønne og for eksempel plante træer, hvilket lokaludvalget i øjeblikket kigger på, siger Hanne Danielsen, som i lange perioder har boet i Tasiilaq for at få projektet godt på skinner.

– De unge har nu bygget de ti højbede sammen med lokal tømmermester Carlo Werther. Dernæst har de malet dem sorte, så de falder pænt ind i landskabet, og så har de båret godt 10 tons jord ned ad fjeldet til højbedene.

– Vi har målt nøjagtigt op, og sået afgrøder i lange lige rækker, og nu er opgaven at stå op hver morgen, åbne lågene, vande og holde øje med, hvornår grøntsagerne og blomsterne begynder at spire frem, fortæller Hanne Danielsen, der har en fortid som direktør for Grennessminde i Taastrup, der blandt andet driver et stort gartneri med salg af økologiske grøntsager og blomster til detailhandel og virksomheder. Det var mens hun arbejdede her, at hun fik ideen til at udvikle en grønlands variant af socialøkonomi og samtidig styrke lokal produktion af grøntsager.

I uddannelse eller job

Udover Hanne Danielsens erfaringer fra gartneriet Grennessminde er også Nivikka Witjes ansat som projektchef. Hun har en master i pædagogik og dertil solid erfaring med gartneriarbejde. Hendes far er Sten Pedersen, der i mere end 40 år har dyrket grøntsager i sin have i Ameralik-fjorden, og blandt andet forsyner adskillige restauranter i Nuuk. Endelig er Mati Larsen og Karl Bianco ansat lokalt i Tasiilaq som henholdsvis projektleder og projektmedarbejder.

Aktuelt er der ti unge tilknyttet Siu-Tsiu: Ivalo Maqe, Kristian Nathanielsen, Ejvind Nathanielsen, Ulla-Maria Brandt og Zida Bianco har været en del af indsatsen de seneste 10 måneder. Dertil er Jensine Kilime Mikaelsen, Haldora Mikaelsen, Stella Josvasen, Jokum Ignatiussen og Debbo Nathanielsen kommet med her fra maj måned.

Eleverne visiteres via Majoriaq, og fælles for dem er, at de ikke har været i gang med en uddannelse efter folkeskolen, eller at de er falset ud af uddannelsessystemet af forskellige årsager.

– De første elever, vi har haft igennem erhvervsindsatsen er kommet videre i uddannelsessystemet eller i job. Én har fået praktikplads som terminalmedarbejder, en anden har fået arbejde på et autoværksted, en tredje vil gerne på højskole i Qaqortoq og en sidste har søgt ind på Socialpædagogisk Seminarium i Ilulissat, så de er godt på vej, hvilket er målet med indsatsen, siger Hanne Danielsen.

Glæden ved kollegaskab

Haven i Tasiilaq er ikke det eneste, de unge har bidraget med til lokalområdet. De har også deltaget i oprydning af Pilersuisoqs lager, malerarbejde i byen og renovering af møbler.

Planen er, at der skal etableres to uddannelsesretninger; En servicelinje, der har fokus på håndværk og en fødevarelinje, der har fokus på dyrkning af grøntsager, madlavning og hygiejne.

– Hos Siu-Tsiu lærer de unge glæden ved kollegaskab, og de finder ud af, at der er brug for deres arbejdskraft hver eneste dag, og at de med deres kompetencer bidrager til en positiv udvikling i Tasiilaq. Vi samarbejder med erhvervslivet, og alt hvad vi gør, er erhvervssrettet. Siu-Tsiu er ikke en produktionskole. Vi driver forretning på markedsvilkår samtidig med, at vi skaber værdi for lokalsamfundet. De grøntsager og blomster, vi dyrker i Tasiilaqs Have skal sælges til de lokale butikker, de to hoteller og sygehuset og skolehjemmets kantine, siger Hanne Danielsen, der håber at de lokale grøntsager kan blive indarbejdet i de spændende egnssletter, som Tasiilaq husmødre er kendte for.

Dyrkning i overskudsuld

I år er et forsøgssår med dyrkning af grøntsager og blomster udendørs, og tiden må vise, hvilke afgrøder, der klarer sig bedst, og om nogle arter skal byttes ud med andre. Flere typer af kål er også oplagte at dyrke, ligesom der er tanker om at starte et hønsehold, så man kan sikre friske forsyninger af æg over den lange vinter.

Fremadrettet kan kompost fra grøntsager og hønsemøg i kombination med overskudsuld faktisk også fungere som dyrkningsmateriale i stedet for importeret muldjord.

– Jeg ved, at der er uld i overskud i Sydgrønland. Kunne vi transportere den uld her til Tasiilaq, så kunne vi undgå at importere muldjord fra Island, og så er vi et skridt nærmere en lokal forsyningskæde, siger Hanne Danielsen.

Siu Tsiu er en erhvervsindsats finansieret af Oak Foundation Danmark, Hempelfonden og Bikubenfonden i samarbejde med Kommuneqarfik Sermersooq. Tanken er at en tilsvarende erhvervsindsats skal startes op i Sydgrønland i samarbejde med Kommune Kujalleq i januar 2023.

© Hanne Danielsen/Siu-Tsiu

Islandimit issoq 10 tons tikiunneqarpoq, taannalu aqqusinermit ammut naatitsivinnut baalianik assartorneqarpoq. Siunissami issumut tikisitamut taarsiuullugu kujataani savat meqqinik sinneruttunik naatitsisarnissaq pisortap Hanne Danielsenip neriuutigaa.

Der er importeret 10 tons jord fra Island, som skulle transporteret i baljer oppe fra vejen og ned til højbedene. Fremadrettet håber direktør Hanne Danielsen på, at de kan dyrke afgrøder i overskudsuld fra Sydgrønland i stedet for at skulle importere jord.

© Hanne Danielsen/Siu-Tsiu

Naatitat ilaat Sten Petersenimit Nuummeersumit naajartulaalersitaapput. Sinneri naasussatut invertissorneqarput. Suliummi pisortap Mati Larsenip naatitat takutippai.

Nogle af afgrøderne er forspiret hos Sten Pedersen i Nuuk. Resten er plantet som frø. Projektleder Mati Larsen viser afgrøderne frem.

Timmisartumik angalagaangavit sulerisarpit? Sullitavit qularnanngitsumik Suluk atuartarpaat

Suluk 5-imut 1. september 2022-mi saqqummersussamut ussassaarutissat inniminneruk
Ussassaarutinik inniminniinissamut piffissaliussaq kingusinnerpaamik 1. juli 2022.
Tuniniaanermi siunnersorterput attaveqarfigiuk periarfissatillu pillugit paasisaqaarlutit
annoncer@sermitsiaq.AG

**Hvad laver du når du rejser med fly? Dine kunder
sidder formentlig med et Suluk i hånden**

Book din annonce til Suluk 5, som udkommer 1. september 2022
Deadline for booking af annoncer senest 1. juli 2022.
Kontakt vores salgskonsulent og hør nærmere om dine muligheder
annoncer@sermitsiaq.AG

suluk

Hans P. Petersen
Tuniniaanermi siunnersorti/
Salgskonsulent
Mediehuset Sermitsiaq.AG
hp@sermitsiaq.AG

Ayatangiisnik illersuiniaqatigiiffiup Urani Naamip allakkiami aqqaneq-marlunniq qupperneqartumi Greenland Mineralsip teknikkikut tunuliaqutanik nalunaarusiaa, ERM-imit (Environmental Resources Management) suliarineqarsimasoq aamma Namminersorlutik Oqartussani immikkut ilisimasallit Kuannersuarni suliniummik isumaginninnerat isornartorsiorpaa. Allakkiaq siulittaasumit Jan Rehtmar-Petersenimit atsorneqarsimavoq.

I et 12 sider langt notat kritiserer miljøorganisationen Urani Naamik både Greenland Minerals tekniske baggrundsrapport udarbejdet af ERM (Environmental Resources Management) og selvstyrets eksperter for deres håndtering af Kuannersuit-projektet. Notatet er underskrevet af formand Jan Rehtmar-Petersen.

© Trine Juncher Jørgensen

Urani Naamiup isornartorsiuinera oqartussanit akerlilerneqartoq

Kisitsisinik uukapaatitsineq. Piviusorsiunngitsoq

ilumuunngitsorlu. Avatangiisnik illersuiniaqatigiiffik Urani Naamik Greenland Mineralsimut aamma Greenland Mineralsimik suliamut atatillugu Namminersorlutik Oqartussat immikkut ilisimasalittaannut sakkortuumik uparuaavoq. Isornartorsiuineq oqartussanit akerlilerneqarpoq

Resources Management) suliarineqarsimasoq aamma Namminersorlutik Oqartussat immikkut ilisimasalittaat Kuannersuarni suliniummik isumaginninnerat pillugu isornartorsiorpai.

Allakkiami, siulittaasumit Jan Rehtmar-Petersenimit atsorneqarsimasoq, siunnersortit ERM pujoralannik mingutsitsineq annikillisinarilugu kisitsisinik peqquserlullutik uukapaatitsimasut. Tamatumani pineqartut

tassaapput piiaaffimmil ammaannartumi ukiuunerani ingerlatat, aqquserngup umiar-sualivimmit aatsitassarsiorfeqarfimmum takissusia, piiaaffimmil ammasumit sequ-serveqarfimmum aqquserngup takissusia kiisalu aqqusinermik aserfallatsaaliiineq. Ataatsimut isigalugu Urani Naamik nunap assinganik misissuataarineq, aqqusinikkut assartuinissamut tunngasut aqqusinermil- lu aserfallatsaaliiineq eqqarsaatigalugit isumaqarpoq, pujoralammik mingutsitsineq teknikkikut tunuliaqutanik nalunaarusia- mi taaneqartunit 2 ½-eriaammik annertu- nerussasoq.

»Itersaliarsuarmi pujoralatsitsinerit tamrik alaangaaat 70-74 procentimik ilanngarneqarput. Qerinnarnera qerinnan- ningerinalu apeqqutaatinnagu. Greenland Mineralsip ullut qerinnartut qerinnanngit- sullu immikkoortissinnaallugit takutippaa, aqqusinerni pujoralatsitsinissat naatsorso-

ramikkit. Unneqqaserluttuliuut taanna itersaliarsuarmi pujoralatsitsinermik 54-55 procentimik appaavoq. Aqqusineq sissiugar- suarmi aatsitassalerivimmum uuttortaq- qissaaraanni ammukajaat qummukajaallu naatsorsuutigalugit aqqusernup takissu- sera 11,5 kilometer«, allakkiami ilaatigut allassimasoqarpoq.

Tusarniaanerit ilisimasakinnermik malunnaateqartut

Urani Naamik naapertorlugu tusarniaaso- qarnerani pujoralammik mingutsitsinerit pillugit oqaloqatiginnerit ilisimasakinner- mik paassisutissanillu piviusunik amigaate- qarnermik malunnaatilerujussuusimapput:

»Greenland Mineralsip Kuannersuarni su- liniutaani ersarissivoq, DCE ilatsiinnartutut inisisimasoq. Suliami taama annertutigi-

Myndigheder afviser kritik fra Urani Naamik

Svindel med tal. Usagligt og uden fakta.

Miljøorganisationen Urani Naamik langer hårdt ud efter både Greenland Minerals og Selvstyrets eksperter i Greenland Minerals-sagen. Myndighederne afviser kritikken

I et 12 siders langt notat kritiserer miljøorganisationen Urani Naamik både Greenland Minerals tekniske baggrundsrapport udarbejdet af ERM (Environmental Resources Management) og selvstyrets eksperter for deres håndtering af Kuannersuit-projektet.

I notatet, der er underskrevet af formand Jan Rehtmar-Petersen, står der blandt andet, at rådgiverne ERM har svindlet med tal for at mindske støvforurenningen. Det handler om aktiviteterne i det åbne minebrud i vinterperioden, længden af vejen fra havnen til mineområdet, længden af vejstrækningerne fra det åbne brud til knuseanlæg og endelig vedligeholdelsen af vejstrækningen. Samlet set mener Urani Naamik med udgangspunkt i manuel kortaflæsning, antagelse om vejtransport og vedligeholdelse af vej, at støvforurenningen vil være 2 ½ gange større end angivet i den tekniske baggrundsrapport.

»Alle aktiviteter i den åbne mine er redu-

ceret med 70-74 procent. Man »glemmer« vinteren, hvor man ikke kan sprøje med vand. På dette svindelnummer overreduce- rer Greenland Minerals med

54-55 procent. På landkortet kan man tydeligt se svindel med længden af grusvej fra havnen til mineområdet. Når man mäter nøje, får man længden på grusvejen på 11,5 kilometer, medregnet stigninger på grusvejen«, står der blandt andet i notatet.

Høringer præget af usaglighed

Ifølge Urani Naamik har dialogen omkring støvforurenning under høringerne, været præget af usaglighed og mangel på fakta:

KUANNERSUIT

Trine Juncher Jørgensen
trine@sermitsiaq.gl

© Trine Juncker Jørgensen

sumi suliassaq DCE-p kivissinnaanngikkaa, aammalu ilisimasai killeqarlutik. Taamaat-tumik illuatungiussinnaasusaa killeqarpoq. Greenland Mineralsimullu illersuisutut taasariaqarnerullutik. Siunissami nunarsuar-mioqatisinnik ilisimasarluartunik suleqatis-sarsiortariaqarpugut. Taamaaliunngikkutta Nunatsinni uatsinnut ajorsartunngortissa-gut, allakkiami allassimasoqarpoq, tassanilu aamma oqaatigineqarlni »Nunatut Green-land Mineralsimiit uukapaatitaasimavugut. Tamanna tamatta nassuerutigisariaqarpugut. Ilisimaatsunerput siunissami aamma aatsitassarsiornianik, Greenland Minerals-it ittunit, atornerlunneqartarumaarpoq. Taamaattumik mianersortariaqarpugut. Ilisimaatsuunerput siunissami aatsitassarsiornianiit atornerlunneqarumaarmat. Tamakku iluanaarnissaq kisiat isigisarpaat inuit peqqissusaat, avatangiisittalu sunner-tiaqisup, ajoquaternissaat isumakuluutigival-

laassanagu.«

Nalorninartoqartoq

Sermitsiap Aatsitassanik Suliassaqrinnut Avatangiisut Aqutsisoqarfik qinnuigisi-mavaa Urani Naamimit isornartorsiuneq oqaaseqarfifgeqqullugu. Taakkunannga apeq-quitit DCE-mut Pinngortitaleriffimmullu ingerlateeqinneqarsimapput. Taakkunan-nga oqaatigineqarpoq, suleriaaseq nunat ta-malaat akornanni atorneqartoq atorneqarsi-masoq aamma »Kuannersuarni suliniummi pujoralammik avatangiisut sunniutaasin-naasut pillugit paassisutissat aatsitassarsio-qatigiifffimmit suliniummut allaaserisami oqaatigineqartut atuuukkumaarnerannik ilimagisamik tunngaveqartut.«

»Aatsitassarsioqaatigiiffit akisussaaffigaat qulakkiissallugu, paassisutissat VVM-imik nalunaarusiamut (avatangiisut sunniu-

tissnik nalilersuinerit) ilaatinneqartut tungavigineqartullu, eqqortuunissaat. DCE/GN-ip (Greenland Institute of Natural Resources) avatangiisnik nalilersuinerik suliaqarnermi paasisutissat ingerlatseqati-giiffimmit tunniumneqarsimasut isiginiasi-mavaat namminnerlu ilmagisanik allanik naatsorsuinerimiluunniit najoqqtassanik allanik ilanggussaqarsimanatik. Nalilersuinerik suliaqarnermi DCE/GN naliliisima-vog, paasisutissat saqqumiunneqartut nakerisarsiorlungitsumik suliareqqinne-qarsinnaasumillu periaaseqarlni sulia-neqarsimasut nunallu tamalaat akornanni pisusissaasunik malinnittuusut«, oqaatigineqarpoq.

Tamatuma saniatigut DCE-mit aamma Pinngortitaleriffimmmit erseqqissaatigineqarpoq, aatsitassarsiornissamik suliniummit pujoralammik sunniinissamik naatsorsuk-kat nalorninartortaqartut, aamma pujora-

– Aatsitassanik Suliassaqrinnut Avatangiisut Aqutsisoqarfimmit DCE-mit (Nationalt Center for Miljø og Energi) Pinngortitaleriffimmillu oqaaseqatigineqartut matussusiisutut isigineqarput annerusumillu ilassutissaqartoqarani, Aatsitassanik Suliassaqrinnut Avatangiisut Aqutsisoqarfimmi aqutsisoqarfiup pisortaa, Steen Christensen, immikkut ilisimasallit Greenland Mineralsip VVM-imik nalunaarusiaanik teknikkikkullu atortussanik tunuliaquaatasunik nalilersuisimaneannik isornatoriuiermut atatillugu oqarpoq.

– Miljøstyrelsen for Råstofområdet finder DCE (Nationalt Center for Miljø og Energi) og Naturinstituttets kommentarer er dækkende og har ikke yderligere at tilføje, lyder det fra styrelseschef i Miljøstyrelsen for Råstoffer Steen Christensen på kritikken af eksperternes vurdering af Greenland Minerals' VVM-rapport og teknisk baggrundsmateriale.

lammik sunniutit aqunneqarsinnaanngitsut taakkua annertussusaat ilisimatuussutsik-ku najoqqtassanik paasissutissat pissarsi-neqartut angissusaannut toqqaannartumik atsikkutigiisumik annertusiartortuusut. Tamanna isumaqarpoq, najoqqtassanut (as-sersuutigalugu aqquserngup takissusianut, atortussat annertussiinut, qaartiterinerit amerassusaannut il.il.) kisitsisinik annertu-nerulersiinerit annikillissitsiinerilluunniit allanngorartunik inerneqartitsisinaasut, soorlu Uraani Naamimmit naatsorsukkanit takutitsineqartutut.

Suliamik ingerlatsineq unitsikkallarneqartoq

Aatsitassanik Suliassaqrinnut Avatangiisut Aqutsisoqarfimmit aqutsisoqarfiup pisortaanit Steen Christensenmit akissu-tigineqarpoq, oqartussat suliarinninnerat aatsitassat pillugit inatsit naapertorlugu ingerlanneqartoq.

– Aatsitassanik Suliassaqrinnut Avatangiisut Aqutsisoqarfimmit DCE-mit Pinngortitaleriffimmillu oqaaseqatigineqartut matussusiisutut isigineqarput annerusumillu ilassutissaqartoqarani.

Aatsitassanik Suliassaqrinnut Avatangiisut Aqutsisoqarfimmit ilanggullugu erseqqissaatigineqarpoq, Naalakkersuisut isumaqatigissaarisarfimmi suliamik inger-latsisoqarneranit atatillugu Kuannersuarni suliniummut piaanissamik akuersissum-mik suliamik ingerlatsineq unitsikkallar-neqarsimagaat. Suliaq kingusinnerusukkut ammaqinnejqassappat atortussat Urani Naamimeersut suliamik ingerlatsinermut ilaatinneqarsinnaassappat.

En vis grad af usikkerhed

Sermitsiaq har bedt Miljøstyrelsen for Råstofområdet om at kommentere kritikken fra Urani Naamik. De har sendt spørgsmålne videre til DCE og Naturinstituttet. Herfra lyder det, at der er benyttet inter-national anvendt praksis og at »de mulige miljøpåvirkninger fra støvfrigelser ved Kuannersuit-projektet er baseret på den antagelse, at de oplysninger, som mineselskabet angiver i projektbeskrivelsen, vil være gældende«

»Det er mineselskabernes ansvar at sikre, at de oplysninger, der indgår og danner fun-dament for VVM-rapporten (VVM, Vurdering af Virkning på Miljøet), er korrekte. DCE/GN (Greenland Institute of Natural Resources) har i miljøvurderingsarbejdet forholdt sig til de af selskabet oplyste informationer

og ikke selv tilføjet yderligere antagelser eller beregningsparametre. I vurderings-arbejdet har DCE/GN vurderet, at de oplyste data er anvendt på en metodisk objektiv og reproducerbar vis og følger internationale standarder«, lyder det.

Dertil påpeger DCE og Naturinstitut-tet, at beregningerne af støvfrigørelse fra mineprojektet er behæftet med en vis grad af usikkerhed, og at det er matematisk entydigt, at størrelsen på disse ukontrollerede støvfrigelser er direkte proportionel med størrelsen på input-parametre i de empiriske formler. Det betyder, at en forøgelse eller formindskelse af inputs til formlerne (for eksempel vejlængde, materialemæng-der, antal sprængninger med videre) vil kunne give varierende resultater, ganske som Urani Naamiks beregninger viser.

Sagsbehandling indstillet

Tilbage hos Miljøstyrelsen for Råstoffer lyder svaret fra styrelseschef Steen Christensen, at myndighedsbehandlingen sker i overensstemmelse med råstofloven.

– Miljøstyrelsen for Råstofområdet finder DCE og Naturinstituttets kommentarer er dækkende og har ikke yderligere at tilføje.

Miljøstyrelsen for råstoffer påpeger i øvrigt, at Naalakkersuisut har indstillet den videre sagsbehandling af udnyttelstelladel-sen til projektet i Kuannersuit i forbindelse med den verserende voldgiftsag. I det om-fang sagen genåbnes på et senere tidspunkt vil materialet fra Urani Naamik kunne indgå i sagsbehandlingen.

Kommune Kujalleq efterlyser bedre samarbejde

Naalakkersuisut må igangsætte tiltag, der skal komme det økonomisk nødlidende landbrugserhverv til undsætning, siger borgmesteren i Kommune Kujalleq, Stine Egede

■ LANDBRUG

Arne Mølgaard
arne@sermitsiaq.gl

I følge Strategien for Landbrug fra 2021 til 2030 ønsker Naalakkersuisut, at Grønland bliver mere selvforsyndende på fødevareområdet, og at landbrugserhvervet spiller en vigtig rolle i den sammenhæng. Selvom Naalakkersuisut erkender, at landbrugerne står i en svær situation, og at de i dag ikke klare sig uden tilskud fra det offentlige, slår man fast, at strategiplanen skal danne grundlag for igangsættelse af initiativer, der skal fremme både produktiviteten og økonomien i landbruget igennem en langsigtet handlingsplan. Men Naalakkersuisut har indtil videre ikke formået at udarbejde en handlingsplan, som blandt andet skal komme det økonomisk nødlidende landbrugserhverv til undsætning, mener borgmesteren i Kommune Kujalleq, Stine Egede, Inuit Ataqatigiit, der samtidig efterlyser et tættere politisk samarbejde mellem Naalakkersuisut og kommunen.

Svær situation

Antallet af de Sydgrønlandske færeavlere

er ikke stigende, og erhvervet har gennem de senere år været i nedgang, blandt andet fordi, at der ikke har sket et generationsskifte hos flere af de tidligere færeavlere, som er stoppet. Ifølge landbrugsstrategien skyldes dette, at der ikke har været nogen til at overtage færeholderstederne på grund af begrænset rentabilitet, eller at opstartsmidlerne som færeavlere ikke har været tilstrækkelige. Derfor mener Naalakkersuisut, at det skal være enklere at starte op som landbrugsavler, og at der derfor skal sættes fokus på øget produktivitet og rentabilitet i landbrugserhvervet.

Selvom Naalakkersuisut påpeger, at den verdensomspændende Covid-19 pandemi og den igangværende krig i Ukraine, har ført til en række økonomiske udfordringer i forhold til gennemførelse af strategiens målsætninger, understreges det samtidigt, at strategien er dynamisk og kan tilpasses økonomiske planer.

Kræver hurtig handling

Ifølge borgmesteren i Kommune Kujalleq, Stine Egede, Inuit Ataqatigiit, har den politiske interesse for udviklingsprocessen af den Sydgrønlandske landbrugserhverv været mangefuld i mange år. Sidste år valgte det nytiltrædte naalakkersuisut at adskille land-

brugsområdet fra fiskeri- og fangstområdet, og dermed omplacerede landbrugsområdet i den nuværende Departement for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø.

– Fiskeri- og fangsterhvervsudviklingen er blevet prioriteret højere i forhold til landbrugserhvervet igennem mange år, og jeg har til tro til, at ændring af organisationsstrukturen vil føre øget fokus på landbrugserhvervet, siger borgmesteren, som næste uge afholder møde med Kalistat Lund, Inuit Ataqatigiit, som er Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø.

– Jeg vil i forbindelse med mødet kræve, at naalakkersuisut straks igangsætter tiltag, der skal komme det hårdt ramte landbrugserhverv til undsætning. Man kan ikke komme uden om, at hjælpen kommer i form af tilskud til landbruget. Det vil overraske mig rigtig meget, hvis naalakkersuisut vælger at ignorere den yderst ubetyggende situation, som landbrugserhvervet befinner sig i lige nu, siger Stine Egede.

Hun mener, at Konsulenttjenesten for Landbrug, som er placeret i Qaqortoq bør udvides og samtidig tildeles flere ansvarsområder, som i dag bliver varetaget af Departementet for Landbrug i Selvstyret i Nuuk.

– Naalakkersuisut må udvise større interesse for at udvikle landbrugserhvervet. Det vil også være på sin rette plads, at dele af administrations- og rådgivningsopgaverne indenfor landbrugserhvervet bliver flyttet til Sydgrønland, hvilket vil naturligvis vil skabe et tættere samarbejde mellem alle aktører indenfor landbrugserhvervet, siger hun.

Stine Egede, som stillede op til kommunal- og Inatsisartutvalget, påpeger, at enten hun eller kommunalbestyrelsen ikke kan stilles til ansvar for påståede tomme landbrugsløfter fordi, at ansvarsområderne for landbrugserhvervet ligger i selvstyre-regi.

Uindfrie løfter

Simon Simonsen fra oppositionspartiet Siumut i kommunalbestyrelsen i Kommune Kujalleq, frygter, at flere fære- og kvægavlere i Sydgrønland vil bukke under de stigende driftsomkostninger, hvis naalakkersuisut ikke træder i karakter snarest muligt.

– Jeg håber, at naalakkersuisut vil føre en god dialog med kommunalbestyrelsen med henblik på at finde den rette løsning for landbrugserhvervet. Men jeg mener samtidig også, at naalakkersuisut ikke har indfriet mange af landbrugsløfterne, som er fremkommet under valgkampen sidste år, siger Simon Simonsen, som er skuffet over Naalakkersuisuts mangelfulde landbrugspolitiske indsats.

De Samvirkende Færeholderforeninger, SPS, afholder møde næste uge, hvor Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø, Kalistat Lund forventes at deltage i.

Det har desværre ikke været muligt at få et interview med Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø, Kalistat Lund til denne uges avis, da han først har tid til et interview i dag.

- Kujataani nunalerineq pillugu politikkikku anguniakkat anguneqassappata, nunalerinermi pissutsit naalakkersuisut ilisimasariaqpaat. Nunalerinermilu atugassaritaasut pitsaanerpaajunissaat Kommune Kujallermiit anguniartuassavarput, Kommune Kujallermi borgmesteri, Stine Egede, IA, oqarpooq.

– Naalakkersuisut skal være i besiddelse af den rette viden om landbrugsforhold i Sydgrønland, før de politiske målsætninger for landbrugserhvervet kan realisere. Kommune Kujalleq vil fortsat yde sit bedste for at støtte landbrugserhvervet i Sydgrønland, siger Stine Egede, IA, som er borgmester i Kommune Kujalleq.

- Nunalerineq pillugu aaqqiissutissat qulakkeerneqarnissaat anguniarlugu naalakkersuisut kommunalbestyrelsismut pitsaasumik oqaloqaloqateqarnissaat neriuutigaara. Aammali siorna qinersinerup nalaani naalakkersuisut nunalerineq pillugu neriorsuutigisimasaminnik amerlasuunik piviisunngortsisimannngitsut isumaqarpunga, tamannalu assut pakatsinarpoq, Simon Simonsen oqarpooq.

– Jeg håber, at naalakkersuisut vil føre en god dialog med kommunalbestyrelsen med henblik på at finde den rette løsning for landbrugserhvervet. Men jeg mener samtidig også, at naalakkersuisut ikke har indfriet mange af landbrugsløfterne, som er fremkommet under valgkampen sidste år, siger Simon Simonsen, som er skuffet over Naalakkersuisut's mangelfulde landbrugspolitiske indsats.

© Leiff Josefsen

© Nammineq pigisaq / Privat

© Nammineq pigisaq / Privat

Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-miit 2030-mut atuuttoq naapertorlugu, nunalerinermik inuussutissarsiuteqarnermi pisortaniit tapiissutit pinngitsoorneqarsinnaanngillat. Ukiut ingerlanerini inuussutissarsiornermi tapissutit erniakitsut nunalerinermik ingerlaqartartunut tunniunneqartarsimapput, tapiissuteqarnermilu qinnuteqartup aningaasaqarnera nalilersorneqarneq ajorsimasoq erseroq. Tamannalu peqqutigalugu savaatillit ilaat akilersorsinnaangisaminnik akiitsoqalertarsimasut, periusissiam erseroq.

Ifølge Strategien for Landbruget i perioden fra 2021 frem til 2020, kan landbrugerne ikke klare sig uden tilskud fra det offentlige. Der er i årenes løb givet billige erhvervsstøtteleån til lav rente, uden egentlig vurdering af ansøgerens økonomi. Dette har resulteret i, at flere fåreholdere har større gæld, end de kan klare, fremgår det i strategiplanen.

Qaninnerusumik suleqateqarnissaq Kommune Kujallermi kissaatigineqartoq

Kujataani nunalerinermik inuussutissarsiuteqarnerup

ilungersunartumik inissisimanera aaqqiiviginiarlugu
Naalakkersuisut iliuuseqartariaqartut, Kommune Kujallermi
borgmesteri Stine Egede oqarpoq

NUNALERINEQ

Arne Mølgaard
arne@sermitsiaq.gl

Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-miit 2030-mut atuuttoq naapertorlugu, Kalaallit Nunaani inuussutissalerinerup nunalerinerullu iluani imminut pilersorsinnaerup annertunerulernissaa, Naalakkersuisut kissaatigaat. Nunalerinermik inuussutissarsiuteqarneq ullumikkut ilungersunartumik inissisimasoq tapiissutinillu pisariaqtitsisoq naalakkersuisut erseqqissaatigaat. Taamaakkaluartorlu nunalerineq pillugu periusissiami siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu anguniagassatut siunniussat toqqammavagalugit, nunalerinermi annertunerusumik tunisasiorsinnaaneq aningaasarsiorsinnaanerlugu aqqutissiuunneqassasut naalakkersuisut anguniarpaat. Nunalerinerullu maannakkut ilungersunartumik inissisimasup ilorraap tungaanut aallartinneqarnissaa anguniarlugu naalakkersuisut periusissiamik ersarissumik manna tikillugu suliaqarsimannngitsut, Kommune Kujallermi borgmesteri Stine Egede, Inuit Ataqatigiit, isumaqarpoq. Nunalerinerlu pillugu Kommune Kujalleq naalakkersuisulli maannakkornit suli pitsaanerusumik qaninnerusumillu suleqatigiitariaqartut, borgmesteri isumaqarpoq.

Ilungersunartumik inissisimasut

Kujataani savaateqarneq, nersussuaateqarneq nunalerinerlu ukiopassuarni politikkut naammaginartumik inerisaaffigineqarsimannngitsut, borgmester Stine Egede isumaqarpoq. Ukiq kingulleq qinersiqareernerata kingorna nunalerinermut naalakkersuisoqarfik aalisarnermut piniarnermullu naalakkersuisoqarfimmitt peerneqarpoq. Nunalerinermullu tunnga-

sut tamarmik maanna Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuutinut Avatangiisunullu Naalakkersuisoqarfimmut nuunneqarput.

– Aalisarnermik piniarnermillu inuussutissarsiuteqarnermik ineriertortitsineq nunalerinermik inuussutissarsiuteqarnermut naleqqiullugu ukiopassuarni sallutinneqarsimavoq. Nunalerinermullu tunngassuteqartut aalisarnermik piniarnermillu tunngassuteqartuniit avissaartinnejcarnerat iluaquataajumaartoq isumaqarpunga, Stine Egede, sapaatip akunnerata tulliani Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuutinut Avatagiisunullu Naalakkersuisumik, Kalistat Lundimik ataatsimeeqateqartussaq oqarpoq.

– Nunalerinermi inuussutissarsiuteqarnerup ilungersunartumik inissisimasup iluarsiffigineqarnissaa pillugu naalakkersuisut piaartumik iliuuseqarnissaat naalakkersuisumik ataatsimeeqateqarnissanni piumasarissavara. Pissutsillu taamaannerat naalakkersuisut isiginngitsusaassappassuk iliuuseqarfiginangulu, tamanna tupinnatorujussuusaaq, Stine Egede oqarpoq.

Nunalerineq pillugu Siunnersorteqarfik Qaqortumiittooq allileriffigineqartariqartoq nunalerinerlu pillugu naalakkersuisoqarfip suliaasa ilaanik tunineqartariaqartoq, borgmesteri isumaqarpoq.

– Nunalerinerup maannakkornit annertunerusumik siuarsaaffigineqarnissaa naalakkersuisut anguniartariaqarpaat. Tassungalu atatillugu nunalerinerup iluani allaffissorneq siunnersuinerlu Kujataanut nuutineqarnissaat pissusissamisuussaaq, taanna oqarpoq.

Stine Egede siorna kommunimut Inatsiartunullu qineqquaarpoq. Kommunilu nunalerineq pillugu tamakkiisumik suliaqarsinnaannginera pissutigalugu, suliassaqarfillu taanna Namminersorlutik Oqartussani inissisimammatt, nunalerineq pillugu neriorsuilussinnartoqarsimaneranik oqariartuuteqarneq, imminerminut communalbestyrelsimulluunniit tutsinniarne-

qarsinnaanngitsoq, borgmesteri isumaqarpoq.

Neriorsuutit timitaqanngitsut

Aningaasartuutit amerliartuinnarerat pissutigalugu savaatillit nersussuaatillillu ilaasa uniinnartariaqalersinnaanerat ernumanartoqartoq, Kommune Kujallermi komunalbestyrelsimi illuatungiliuttuneersoq, Simon Simonsen, Siumut, isumaqarpoq. Naalakkersuisullu piaartumik iliuuseqarnisaat taassuma piumasaraa.

– Nunalerineq pillugu aaqqiissat sat qualkkeerneqarnissaat anguniarlugu naalakkersuisut komunalbestyrelsimut pitsasumik oqaloqaloqateqarnissaat neriuutigaara. Aammali siorna qinersinerup nalaani naalakkersuisut nunalerineq pillugu neriorsuutigisimasaminnik amerlasuunik piviusunngortitsisimannngitsut isumaqarpunga, tamannalu assut pakatsinarpoq, Simon Simonsen oqarpoq.

Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiissut, SPS, ataatsimiinnissaanut atatillugu Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuutinut Avatagiisunullu Naalakkersuisup, Kalistat Lundip, sapaatip akunneq tulleq ataatsimeeqatigineqassaa naatsorsuutigineqarpoq.

Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuutinut Avatagiisunullu Naalakkersuisoq, Kalistat Lund Sermitsiamit apersorniarsimagaluarparput aatsaalli ullumikkut apersorneqarnissaminut piffissaqarmat sapaatip akunnerani uani oqaaseqartisimasinnaanngilarput.

Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuutinut Avatagiisunullu Naalakkersuisoq, Kalistat Lund Sermitsiamit apersorniarsimagaluarparput aatsaalli ullumikkut apersorneqarnissaminut piffissaqarmat sapaatip akunnerani uani oqaaseqartissimasinnaanngilarput.

© Nammittaq pigissaq / Privat

Store turistudfordringer i Qaanaaq

Store udfordringer for turisterhvervet i yderområder forhindrer turistvirksomhederne i at udvikle sig, mener turistoperatør i Qaanaaq

TURISME

Arne Mølgaard
arne@sermitsiaq.gl

Mads Ole Kristiansen er turistoperatør i Qaanaaq og driver Nunataq Atsuk Travel, som arrangerer flerdages hundeslædeture til bygder og fangsthytter om vinteren, og troføjagter efter moskusokser om sommeren.

Før coronakrisen var der en del turister, som kom til Qaanaaq i perioden fra marts til juni. Men det var netop coronakrisen, som vendte op og ned på turismen i Qaanaaq i starten af 2020, og det var staycation-turisterne, som primært gav beskæftigelse i Qaanaaq i de to efterfølgende år – dog i begrænset omfang. Selvom antallet af turister i Qaanaaq langsomt er ved at stige igen, er det svært at udvikle turismen i Qaanaaq, siger Mads Ole Kristiansen. Men Avannaata Kommunia har sat særligt fokus på turismeudviklingen og står klar til at bistå turistoperatørerne, fastslår turistkonsulent.

Udfordringer

Der var kun få turister i Qaanaaq i april, men antallet af turister forventes at stige markant i løbet af sommeren. Der er stadig is i Qaanaaq-området, og Mads Ole Kristiansen regner med, at de kommer til at køre hundeslæde på isen indtil slutningen af juni.

Der er allerede kommet flere bookinger til næste år hos Nunataq Atsuk Travel, og ejeren er derfor forhåbningsfuld for fremtiden. Selvom han ønsker han at forberede sig til den kommende tid, har han indtil videre mødt mange forhindringer og udfordringer undervejs i projektforløbet.

– Erhversudviklingsmulighederne i yderområderne er meget begrænsede, blandt andet fordi pengeinstitutterne ikke har tiltro til vores projekter indenfor turismen, og det sætter en stopper for turismeudviklingen, siger Mads Ole Kristiansen.

Han er blevet tilbuddt at købe et hus i Siorapaluk, som han ønsker at ombygge til et overnatningssted for turister. Men såfremt pengeinstitutterne ikke støtter idéen, er det svært at udvikle turismen heroppe, siger han.

Nyt projekt

Explore Adventure Only er et nyt projekt, som har til formål at sejle turister fra Ilulissat til Qaanaaq og retur. Det er et projekt, som turistoperatørerne fra Qeqertarsuaq, Uummannaq, Upernivik og Qaanaaq, der deltog i turistseminaret i Ilulissat i oktober sidste år, selv har igangsat. Planen er, at operatøren fra Qeqertarsuaq sejler turisterne fra Ilulissat til bygden Niaqornat ved Uummannaq, hvorefter operatøren fra Uummannaq overtager sejladsen videre til Upernivik Kujalleq. Derfra er det operatøren fra Upernivik, som så skal sejle turisterne videre til Melville Bugten, hvorfra Mads Ole Kristiansen overtager, og sejler turisterne videre til den endelige destination i Qaanaaq.

sen overtager, og sejler turisterne videre til den endelige destination i Qaanaaq.

– Jeg er den eneste af turistoperatørerne, som ikke har et egnet fartøj, som kan bruges til formålet. I vinterens løb har jeg undersøgt mulighederne, og er kommet i dialog med Innovation Greenland, som dog har nogle krav, som jeg arbejder på at opfylde.

– Men jeg tror på projektet, og anskafelse af det ønskede fartøj vil også fremme turisterhvervet i Qaanaaq, idet jeg ønsker at starte passagersejlads til Qeqertat og Siorapaluk, siger han.

Mads Ole Kristiansen mener, at der ligger store udfordringer forude, fordi det stadig er alt for svært at overbevise myndigheder og banker om turistprojekter i yderområder.

Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit, som er medlem af Inatsisartut, siger, at de som politikere har en forpligtelse til at skabe gode rammer for de lokale erhvervsdrivende i yderområderne og finder det vigtigt, at der etableres et tættere samarbejde mellem myndigheder og de lokale erhvervsdrivende i yderområderne.

Fokus på turismen

I oktober sidste år blev der holdt et turistseminar i Ilulissat, som blev arrangeret af det kommunale turistkontor i Avannaata Kommunia. Seminaret var et forberedelsesmøde forud for ibrugtagning af den kommende atlantlufthavn i Ilulissat om to år, og deltagerne bestod af turistoperatører, erhvervsfolk og politikere i Avannaata Kommunia og Kommune Qeqertalik.

I april blev der ligeledes holdt et opfølgende turistseminar i Asiaat med Qeqertalik Business Council som hovedarrangør, hvor temaet bestod af infrastrukturelle udfordringer for turisterhvervet i de to nordkommuner. Der vil igen blive holdt et lignende

– Takornariaqarnermik inuussutissarsiueteqarneq sukarsuit sisamaattut naalakersuisut oqaatiginiartarpaat. Taamaakkaluartoq aningaaseriviit pisortallu isorliunerusuni takornariaqarnermi inerisaaniartunut tapersersuinerat killeqartorujussuuvoq, Qaanaami Nunataq Atsuk Travel-imik piginnittoq, Mads Ole Kristiansen oqarpog.

– Selvom det er Naalakersuisuts mål at videreføre turismen som en af de bærende økonomiske sjæller for den grønlandske økonomi, er det stadig meget svært for os at udvikle turisterhvervet, fordi myndighederne og bankerne ikke tror på vores projekter, siger Mads Ole Kristiansen, som driver turistvirksomheden Nunataq Atsuk Travel i Qaanaaq.

seminar i Ilulissat i oktober i år.

Suusaat Mathiassen, som er turistikonsulent i Avannaata Kommunia, siger, at turistseminarer har til formål at skabe debat iblandt turistaktørerne i Avannaata Kommunia og Kommune Qeqertalik.

– Vi er bekendt med, at nogle turistoperatører står overfor forskellige udfordringer. Derfor har deltagerne i seminarerne mulighed for at hente inspiration fra andre aktører.

– Det er primært de store infrastrukturelle udfordringer, som giver alvorlige gener for turismen i Qaanaaq og området. Der er som regel kun en flyafgang til og fra Qaanaaq om ugen, og det sætter store begrænsninger for turismeudviklingen i Qaanaaq, siger Suusaat Mathiassen.

Hun mener dog, at den kommende internationale lufthavn i Ilulissat vil sætte gang i turismeudviklingen i Qaanaaq og området.

Hvert år kommer der både ekspeditionsskibe og krydstogtskibe til Qaanaaq i begrænset omfang.

Det var turistrådet i Avannaata Kommunia, der fremkom med ønsket om at holde turistseminarer i de to nordkommuner.

Qaanaami takornariaqarneq annertuumik unammilligassaqartoq

Isorliunerusuni takornariaqarnermik

inuussutissarsiuteqartut imak annertutigisunik unammilligassaqarput, allaat suliffeqarfii takornariaqarnermik suliaqartut ineriertortitsisinnaanerat killeqartorujussuulluni, Qaanaami takornarianik sullissisoq isumaqarpooq

Unammilligassat

Aprilimi takornarissat Qaanaamut tikittut ikittuunnaapput, aasaaneranili tikittut amerlanerungaatsiarnissaat naatsorsuutigineqarpooq. Qaanaap eqqaa suli sikuuvooq, junillu naajartorneranut sikukkut qimussiussineq suli ingerlanneqarumaartoq, Mads Ole Kristiansenip naatsorsuutigaa.

Nunataq Atsuk Travel-imut aappaagumut inniminniisimasut arlaqalereerput, taa-mattumillu siunissaq isumalluarfigigini suliffeqarfipi piginnittaa oqarpoq. Taamanikkussamullu suliffeqarfipi ineriertortinnissa kissaatigigaluarlugu, taamaattoq ineriertortitsinissamut aporfissat amerlavallaarujussuartut, taassuma oqaatigaa.

– Isorliunerusuni inuussutissarsiuteqarnermik ineriertortitsinissamut periarfissat killilerujussuupput, tamannalu ilaatigut aningaaseriviit isorliuneruni inuussutissarsiutinut aningaasaleerusussuseqannginerannik ilaatigut peqquteqarpoq, taanna oqarpoq.

Mads Ole Kristiansen Siorpalummi illumik unnuisafiliarisinhaasaminik neqeroorfigitipooq. Aningaaseriviilli isorliunerusuni takornariaqarnikkut suliniutinut aningaasaliinissamut tunuarsimaanerat pissutaalluni pilersaarut piviusungortissinnaanngikkalarini, taassuma oqaatigaa.

Pilersaarut nutaaq

Pilersaarut Explore Adventure Only-imik taaguuteqartoq, angallatit atorlugit takornariisanik Ilulissaniit Qaanaamut angallassinissamik siunertarpoq. Pilersaarullu Qeqertarsuarmi, Uummannami, Upernivimmi Qaanaamilu takornarialerisunit, siorna oktoberimi Avannaata Kommuniata aaqqissugaanik Ilulissani takornariaqarneq pillugu isumasioqatigiinnermi peqataasunit ingerlanneqarpoq. Pilersaarut naapertor-lugu Qeqertarsuarmi takornarialerisup takornarissat Ilulissaniit Niaqormanut ingerlatissavai, tassanngaanniillu Uummannami takornarialerisup takornarissat Upernivik Kujallermut ingerlateqqissavai. Tassanngaanniit Upernivimmi takornarialerisup Qimusseriarsuarmut ingerlateqqissavai nagataatigullu Mads Ole Kristiansenip takornarissat Qaanaamut ingerlateqqissallugit.

– Pilersaarummiik taassuminnga inger-lataqartuni kisiartaallunga angallammik siunertamut atorneqarsinnaasumik amigaa-teqarpunga. Angallammik pissarsinissamut periarfissat assigiinngitsut ukioq misissor-pakka, maannakkullu tamanna pillugu Innovation Greenlandimik oqaloqatiginninerit ingerlapput. Allanilli suleqateqarnissa-ra taakku aamma piumasaraat, tamannalu maanna sulissutigaara.

– Pilersaarutip piviusungortinnejarsin-naanera upperaara, angallammillu pissar-sinikut takornarissat kisimik sullinne-qaratik, Qaanaap eqqaani nunaqarfinnut Siorpalummut Qeqertanullu ilaasunik angallassineq aallartinnejarsinnaavoq, taanna oqarpoq.

Takornariaqarnermilli ineriertortsinissamut pilersaarutit pisortanit aningaaseriviniillu upperineqanngippata, isorliunerusuni pilersaarutit piviusungortinniarnerat ajornakusoortorujussusoq, Mads Ole Kristiansen isumaqarpoq.

Takornariasanik sullissinermik suliaqartut

pitsaasumik atugassaqartinneqarnissaat tamatumalu qulakkeerneqarnissaat politik-kikkut aalajangiisartut pisussaaffigigaat, Inatsisartunut ilaasortaq Mikivsuk Thomas-sen, IA, oqarpoq. Taamaattumillu pisortat takornariasanillu sullissit qaninnerusumik suleqatigiinnissaat pingaruteqartoq, taassuma oqaatigaa.

Takornariaqarneq eqqummaariffingineqartoq

Siorna oktoberimi Avannaata Kommuni-ian takoriaqarneq pillugu suliaqartut aaq-qissugaanik takornariasanik sullissit, mittarfissuup atuutilernissaat sioqqullugu takornariaqarnermut piareersarnissaq siunertaralugu, Avannaata Kommuni-ian Kommune Qeqertalimmilu takornariaqar-neq pillugu suliaqartut, politikerit inuussutissarsiornermillu suliaqartut isumasioqati-giisineqarput.

Taassumalu malitsigisaanik Qeqertalik Business Councilip aaqqissugaanik aprilimi Aasianni isumasioqatigiisitsisoqarpoq, tassani angallannikkut pissutsit pingaartut qulequtarineqarlutik. Pingajussaanillu isu-masioqatigiisitsineq oktoberimi Ilulissani ingerlanneqassaaq.

Takornariaqarneq pillugu suliaqartut akornanni oqallinnermik pilersitsisoqarnissa siunertaralugu isumasioqatigiisitsinerit ingerlanneqartut, Avannaata Kommuni-ian takornariaqarneq pillugu siunnersorti Suua-sat Mathiassen oqarpoq.

– Sumiiffinni assigiinngitsuni takornari-sanik sullissit unammilligassaqnerat ilisimavarput. Taamaattumik takornariasanik sullissit imminut isumassarsiorfigi-sinnaanissaat anguniarlugu isumasioqatigi-is-sinerit ingerlanneqarput.

– Angallannikkut pissutsit Qaanaami takornarialerisunut unammillernartuupput. Naliginaasumik sapaatip akunneranut ataasiaannarluni Qaanaamut timmisarto-qartapoq, tamannalu taavani takornariaqarnermik inuussutissarsiornerup ineriertortinnejarnissaanut killiliivoq, taanna oqarpoq.

Ukiulli marluk qaangiuppata Ilulissani imarpik ikaarlugu mittarfissuup atuutiler-neratigut, Qaanaami takornariaqarnermik ineriertortisinerup ineriertortinnejarnissaanut killiliivoq, taanna oqarpoq.

Avannaata Kommuni-ian takornariaqar-neq pillugu siunnersuisoqatigiit kissaa-teqarnerat malillugu takornariaqarneq pillugu isumasioqatigiisitsinerit ingerlanne-qarput.

Nunataq Atsuk ukiuunerani qimussiussinermik aasaaneranilu umimmanniartsinermik ilaatigut suliaqarpoq. Imaatigulli takornariaqartitsineq ilaasunillu angallassineq ineriertortikkusukkini, suliffeqarfipi piginnittaa Mads Ole Kristiansen oqarpoq.

Nunataq Atsuk Travel driver hundeslædeturisme og trofæjagt i Qaanaaq, og ejeren af virksomheden Mads Ole Kristiansen ønsker at udvide sit foretagende med passagersejlads og havsafari.

© Arne Mølgaard

Rekordindtjening:

Grønlandsk-islandske ejet rederi tjener godt på lodde

Rederiet Polar Pelagic A/S er kommet ud af 2021 med det bedste økonomiske resultat i fem år

■ OVERSKUD

Bent Højgaard Sørensen
bhsorensen@outlook.com

Der blev fisket store mængder lodde i internationalt farvand i andet halvår af 2021, og det skeppede godt i kassen hos de nordatlantiske loddefiskere.

Takket være en stigning i fangsterne af blandt andet lodde blev sidste års økonomiske resultat i Polar Pelagic A/S bedre, end selskabet ventede ved årets start.

I 2021 var der rekordindtjening i selskabet, som de færreste nok kender eller har hørt om, men som i disse år har en ganske solid indtjening. Rederiet, der har hjemsted i Kommuneqarfik Sermersooq, og ejes af grønlandske Polar Seafood Greenland og islandske Sildarvinnslan, præsterede således sidste år det bedste økonomiske resultat i fem år.

Grønlands største private fiskerikoncern, Polar Seafood, står for driftten, af selskabet.

Polar Pelagic fik i 2021 et driftsoverskud på 26,4 millioner kroner mod 13,5 millioner kroner året før. Efter skat var der sidste år et overskud på 19,4 millioner kroner mod 9,8 millioner kroner året før.

Fiskeriselskabet fisker med trawleren Polar Amaroq, der næsten hele året er på fiskeri.

– Makrel, lodde og sild er vigtige fiskearter for vores fiskeri, siger Polar Amaroqs islandske skipper Geir Zoëga.

Han har i mange år boet i Tasiilaq og gør sammen med Polar Pelagics ejere en stor indsats for at beskæftige flest mulige medarbejdere fra Østgrønland.

44 ud af Polar Amaroqs samlede besætning på godt 50 kommer fra Tasiilaq, Kuummiut og andre bygder. Resten kommer fra blandt andet Island og Skotland. Polar Pelagic er blandt Østgrønlands største private arbejdsgivere.

I øjeblikket er Polar Pelagic i gang med at uddanne folk fra Østgrønland til fiskeriteknologer.

Fandt makrellen

Polar Amaroq har de seneste uger været på

værft i Frederikshavn. Derfra skal trawleren en tur til Færøerne for at hente grej. Herfra fortsætter skibet til Island, hvor det skal rigges lidt om, inden det sejlet på makrelfiskeri i grønlandske farvand, siger skipperen.

– I de første uger af juli regner jeg med, at vi starter med at fiske efter makrel ud for Østgrønland. Fanger vi ikke noget, fortsætter vi med at fiske i internationalt farvand, fortæller Geir Zoëga.

I 2011 blev det første eksemplar af en makrel dokumenteret i grønlandske farvand.

– Vi var jo dem, som i sin tid med et andet skib, Erika, fandt makrellen i grønlandske farvand, siger skipperen.

Det var dengang Kelly Nikolajsen ejede rederiet Polar Pelagic, der siden blev overtaget af Polar Seafood og Sildarvinnslan.

Fra Polar Pelagics første grønlandske fangster af makrel gik det hurtigt. I 2014 udgjorde makrelfiskeriet en betydelig del af de samlede grønlandske eksportindtægter.

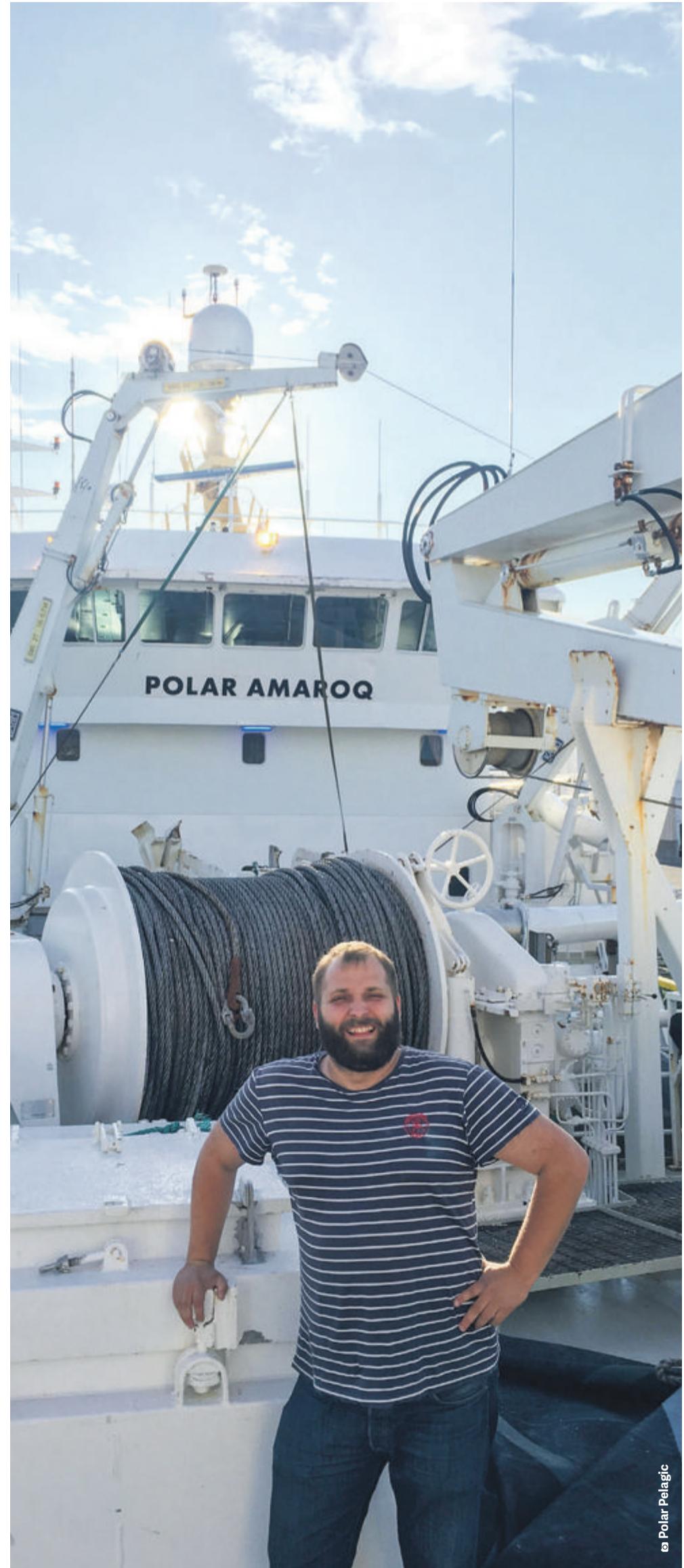
Makrel er en af de mest fiskede fiskearter i verden og er en vigtig art for fiskeriet i Grønland, Danmark, Norge, Skotland, Irland, Holland, Island og Færøerne. Samlet set er det blandt de økonomiske vigtigste fiskearter i EU.

I 2015 faldt bestanden ud for Østgrønland en anelse, men ifølge biologer fra Grønlands Naturinstitut var makrellen kommet for at blive.

Sådan kom det dog ikke til at gå. Hverken i 2020 eller 2021 blev der fisket makrel ud for Østgrønland. Bortset fra at der i 2020 blev fanget 14 kilo.

Fra slutningen af juni til midten af juli sidste år ledte grønlandske trawlere forgæves efter makrel ud for Østgrønland.

Polar Pelagic og de øvrige grønlandske rederier, der fik tildelt makrelkvoter af Naalakkersuisut har i de seneste to år med knapt en halv snes fartøjer fanget de eftertragtede fisk på kvoterne især i Smuthavet, der går under navnet »Bananen« i internationalt farvand. Området ligger mellem grønlandske, norsk og færøsk farvand, 200 sømil nord for Færøerne.

© Polar Pelagic

Juulimi sapaatip-akunnerini siullerni Tunumi avaleraasartoorniarneq aallarniutigissagippuit naatsorsuutigaara. Pisaqqanngikkutta nunat tamalaat imartaannut ingerlaqqissaagut, Geir Zoëga, Polar Amaroq-mi naalagaq oqarpoq.

I de første uger af juli regner jeg med, at vi starter med at fiske efter makrel ud for Østgrønland. Fanger vi ikke noget, fortsætter vi med at fiske i internationalt farvand, siger Polar Amaroqs skipper Geir Zoëga.

Polar Pelagic

Polar Amaroq havde sidste år succes med loddefiskeriet.

Polar Amaroq siorna ammassannik aalisarnermini iluatsisilluarpoq.

Aatsaat taama isertitaqartigisut:

Kalaallit Islandimiullu ingerlatseqatigiiffiat ammassannit isertitaqarluartoq

Umiarsuaatileqatigiiffik Polar Pelagic A/S 2021-mi ukiuni tallimani aningaausatigut aatsaat taama sinneqartoorteqartigaluni angusaqarpoq

SINNEQARTOORUTEQARNEQ

Bent Højgaard Sørensen
bhsorensen@outlook.com

20²¹-p affaani kingullermi nunat tama-laat imartaanni ammassappassuarnik aalisarluartoqarpoq, tamannalu nunani avannarlerni ammassanniartut aningaa-ateqarfianut isaatisiffulluarpoq.

Qujanartumik ilaatigut ammassaat amer-lanerusut pisarineqarneranni Polar Pelagic A/S-imi aningaaqaqrnikkut angusat, ukiup aallartinnerani naatsorsuutinit pitsaaner-sumik angusaqarfiuvooq.

Ingerlatseqatigiiffimi immaqa ikinnerit ilisimasaannit imaluunniit tusarsimasaanni isertitat 2021-im iatsaat taama amerlati-gippit, kisianni taakku ukiuni makkunani isertitaqarluarsimapput. Umiarsuaatileqatigiiffik Kommuneqarfik Sermersuumeer-soq, Polar Seafood Greenlandimit aamma Islandimiunit Sildarvinnslanimit pigeqar-toq, ukiuni tallimani siorna aatsaat taama aningaaqaqrnikkut angusarissaartigaq.

Kalaallit Nunaanni aalisarnikkut suliffe-

garfissuit namminersortut annersaat, Polar Seafood, ingerlatseqatigiiffimi ingerlatsiuovoq.

Polar Pelagic 2021-mi ingerlatsinermi 26,4 millionit koruuninik sinneqartoorteqarpoq, ukiup siuliani 13,5 millionit koruuninik. Akileraareerneremi siorna 19,4 millionit koruuninik sinneqartoorteqartoqarpoq, ukiup siulianilu 9,8 millionit koruuninik.

Ingerlatseqatigiiffik kilisaammik Polar Amaroq-mik aalisartapoq, ukioq naangajal-lugu aalisartarluni.

– Avaleraasartuut, ammassaat aamma ammassassuit aalisarnitsinni pingaruteqar-tuupput, Polar Amarormi naalagaq Islandimiut Geir Zoëga, taama oqarpoq.

Taanna ukiorpssuarni Tasiilami naju-gaqarsimavoq, Polar Pelagicillu piginnittui peqatigalugit Tunumit sulisut sapinngisa-mik amerlanerpaat suliaqartinnissaat suliniutigisimavaat.

Polar Amaroq-mi inuttanit 50-nit 44-t Tasiilamit, Kuummiunit aamma nunaqar-finnit allaneersuupput. Sinneri ilaatigut Islandimit aamma Skotlandimeersuupput. Polar Pelagic namminersortuni Tunumi sulisitsisut annersaasa ilagaat.

Polar Pelagic maannakkorpiaq inuit Tunumeersut aalisarnermi teknologitut ilinniartilerutterpaat.

Avaleraasartuut nassaarigaat

Polar Amaroq sapaatip-akunnerini kingul-lerni Frederikshavnimi amutsivimmipoq. Tassanngaanniit kilisaat Savalimmiunut atortussanik aallerluni aallassaaq. Tassan-naanniit umiarsuaq Islandimut ingerlaq-qissaq, kalaallit imartaannut avaleraasartoorniannginnermini tessani atortulorsorne-qalaassalluni, umiarsuup naalagaa oqarpoq.

– Juulimi sapaatip-akunnerini siullerni Tunumi avaleraasartoorniarneq aallarniut-gissagippit naatsorsuutigaara. Pisaganngik-kutta nunat tamalaat imartaannut inger-laqqissaagut, Geir Zoëga oqaluttuarpoq.

2011-mi kalaallit imartaanni avaleraasartoqarnera siullermeeluni uppernarsarne-qarpoq.

– Taamanikkummi uagut umiarsuarmik allamik, Erika-mik, kalaallit imartaanni avaleraasartuunik nassaarpugut, umiarsuup naalagaa oqarpoq.

Taamanikkut Kelly Nikolajsenip umiarsuaatileqatigiiffik Polar Pelagic pigaa, kingorna Polar Seafoodimit aamma Sild-arvinnslanimit pigilerneqarpoq.

Polar Pelagic nunatsinni avaleraasartuunik pisarneranit siullermit pisoqapal-lappoq. 2014-imi avaleraasartoorniarneq nunatsinni avammut tunisanit isertitat

katinnerinut pingaruteqarsimapput.

Avaleraasartuut nunarsuarmi aalisak-kani aalisarneqarnerpaat ilagaat, Kalaallit Nunaannit, Danmarkimi, Norgemi, Skot-landimi, Irlandimi, Hollandimi, Islandimi Savalimmiunilu aalisarnermut pingaruteqarnerpaat ilagaat.

2015-imi Tunumi peqassutsikkut appari-toqarpoq, kisianni Pinngortitaleriffimmi biologit oqarnerat naapertorlugu avaleraasartooqartuartussangorsimavoq.

Taamaattoqanngilarli. 2020-mi imaluuni- niit 2021-mi Tunumi avaleraasartoorniato-qanngilaq. 2020-mi 14 kilonik pisarqartoqar-nera eqqaassanngikkaanni.

Siorna juunip naanerani juulip naanerata tungaanut kalaallit kilisaataat Tunumi ava-leraasartuunik iluatsinngitsumik ujaasiga-luarpuit.

Polar Pelagic kalaallillu umiarsuaatileqatigiiffii allat Naalakkersuisunit ukiuni marlunni kingullerni avaleraasartoortas-sinneqartut qulit missaanniiittut, aalisakkat taakku piumaneqarlutartut pingartumik Smuthavetimi, nunat tamalaat imartaanni »Bananen«-imik taaneqartartumi aalisar-tarpaat. Imartaq taanna kalaallit, norskit aamma savalimmiortiut imartaasa akornanniippoq. Savalimmiut avannaani 200 somilink ungassisusilimmi.

Louise uteqqittoq

Coronap atuunnerata nalaa Louise Lynge

Berthelsenimut suliffeqarfiutanullu Nuuk Couturemut, akiliisinnaajunnaarnissamik aarlerinartorsiorsimasumut sakkortusimavoq

AALLARNISAASOQ

Jesper Hansen

jesper@sermitsiaq.gl

Louise Lynge Berthelsen Nuuk Couturelu kuki arlalinni najuutinngereerlutik Nuummi aqqusinermi takussaaqqilerput.

Inuiattut ullorsiornermi Nuuk Couture version 2.0 Inspektørbakken 11-mi ammarpa. Tamanna pivoq pisiniarfimmik nutaami nipilfersortoqarluni pisiniarillu soqtiginnittorpassuaqarluni.

– Inupassuarnit apeqqutigineqartarsimavugut, taamaammat maanna uteqqinnerput nuannaarutigaara, Louise Lynge Berthelsen Sermitsiamut oqaluttuarpoq.

– Ukiuni marlussunni ilungersunartorsiormavugut, corona suliffeqarfiutinnut piviusumik aarlerinartorsioritsisimammam. Corona pissutaalluni annoraaminernik tunisassiorfinni mersortarfinnilu matooranerit nioqqustanik patajaatsumik pissarsinissaq ajornakusoortlersimavaat, nioqqustanik pissarsisinhaasimagaangatta. Akiliisinnaajunnaarnissamik piviusumik aarlerinartorsiortinnejqarsimavugut, kalaaleq atisaliortartoq aallarnisaasorlu nassuerutiginnipoq.

– Maanna ingerlaqqilerpoq, aatsalla taama ulapitsiglerpugut.

Eqqarsaatiginninnissamut piffissaq

Louise Lynge Berthelsenip coronap atuun-

nerata nalaani eqqarsaatiginninnissamut, nutaanik atisaliornissamut kiisalu najukkami nunallu tamalaat akornanni suliffeqarfiit allat sullinnissaannut atorsimavaa. Aallarnisaasut allat tunniusimasorujussuulluni peqataaffigai ajornanngikkaangallu ilitsersiutut siunnersortitullu atuussinnaasarluni.

– Suliffeqarfinnut assigiinngitsorpas- suarnut siunnersortitul sulinunga, tamatumilu pingartumik ataqqatigiissaarineq, pitsangngorsaaneq naammassisqarsinnaa- nerulernissarlu suliarisarlugit. Isumaqa- punga tamatumani qarasara nassaarsior- matooq iluaqtaasinhaasoq, pingartumik ajornartorsiutinut taarsiullugu aaqqi- tissat takusinnaalermissaannut, aamma tamakku isumaginissaannut nalinginnaan- ginnerusumik suleriaaseqarsinnaasunga.

Louise Lynge Berthelsen ilisarnaamik nutaamik ukioq kingulleq pilersitsivoq, nammineq atini – Louise Lynge - atorlugu.

– Nunarsuarmut ingerlariaqqinniaraanni tunuarsimaarneq iluaqtaasinhaanngilaq. Imminut upperisariaqarpoq aamma nunar- suarmiunut tunniussassaqarneq upperisa- riaqarpoq. Taamaattumik ilisarnaat Louise Lynge pilersissimavarput, tamatumilu pingartumik plastikkat atoqqitassat, naati- tanik eqqakkat assigisaallu atorlugit atortu- nik accessoriesnik tunisassiotarpugut.

– Taskinut stylemulluunniit tunisassineqartunut tamanut tunisassiornermi CO2-mik aniatitatsinnut tigooraasussanik naammattunik orpinnik ikkussuisarpugut. Tamatuma kinguneranik ukioq kingulleq

orpinnik 15-inik ikkussisimavugut, ukioq mammalu amerlanerujussuussapput. Orpiit nunarsuarmi pinngortitami pissuseqati- giinnermik alajangiusimanneqataapput, tamannalu uagutsinnut Kalaallit Nunaan- niittunut isumaqarluni kiassiorerulinngin- nissatsinnik taamalu aamma sermersuatta aakkiaartuaanginnerulernissaanik, Louise Lynge Berthelsen oqarpoq.

Kalaallit Mega Musseliat

Inspektørbakkenimpi pisiniarfimmik nutaa- mik ammaanermigut Louise Lynge Ber- thelsen ilisilersukkanik nutaanik aamma pilersitsivoq.

– Taakku avittanik angisuunik allaqarput – kalaallit Mega Musseliannik taaneqarsin- naasunik. Avittat ilisarnaatigaavut, maan- nali allalersueriaaseq ilisarnarunnaarsin- gajallugu allissismavarput taamaallillatalu immitsinnut nutaamik nassuarluta kalaall- illu kulturiannik nutaamik nassuaalluta. Pisisartunit ilassilluarneqarnissaa uppe- rilluinnarpara.

Louise Lynge Berthelsenip pisiniarfia nutaaq arnanut atisanik mutinik equmaf- figinnittunut saaffiginnittuovoq – Louise Lynge Berthelsen tunisassia kisimik nioqqtigine- qanngillat.

– Tunisassiortut allat – aamma kalaallit – tunisassiaannik aamma nioqqtueqarpug- put. Siunnerfigineqartuni tamanut arlaan- nik pisiasiqaqassaaq. Kisianni avatangiisit eqqarsaataligut nakkaannassanngilagut. Taamaattumik Nuuk Couturemi pisiniat namminneq puussiassaminnik nassartas- sapput, tamakkuninnga tuniussaqartann- ginnatta.

Kisianni Nuuk Couturemi pisiniat puus- siamik puiorsimassappata, Louise Lynge Berthelsen sillimmateqarpoq.

– Soorunami annoraaminermik taski- liarput avittanik angisuunik allalik pisine- neqarsinnaavoq. Kusanartorujussuovoq – iluaqtaalluarluniilu, taamaattumik taanna tuniniarusuppar, aallarnisaasoq qunguju- rujussuarluni oqarpoq.

Louise er tilbage

Coronatiden har været hård for Louise Lynge Berthelsen og hendes virksomhed Nuuk Couture, der har været truet af konkurs

IVÆRKSÆTTER

Jesper Hansen

jesper@sermitsiaq.gl

Efter flere års fravær er Louise Lynge Berthelsen og Nuuk Couture tilbage i gadebilledet i Nuuk.

På nationaldagen åbnede hun Nuuk Couture version 2.0 på Inspektørbakken 11. Det skete med musik og masser af interesserende kunder i den nye butik.

– Der er mange, som har spurgt efter os, så jeg glad for, at vi nu er tilbage, fortæller Louise Lynge Berthelsen til Sermitsiaq.

– Vi har haft et par svære år, hvor coronaen har udgjort en reel trussel mod min virksomhed. Corona-nedlukningerne ved stof-fabrikantene og systuer skabte gjorde det svært at skaffe stabile leverancer, hvis vi i det hele taget kunne få leveret varer. Vi var reelt truet af konkurs, erkender den grønlandske modeDesigner og iværksætter.

– Nu kører det igen, og vi har mere travlt end nogensinde før.

Tid til eftertanke

Louise Lynge Berthelsen har brugt coronatiden til eftertanke, skabe nye kreationer og til at arbejde for andre virksomheder både lokalt og internationalt. Hun er meget engageret i andre iværksættere og optræder gerne som mentor og rådgiver.

– Jeg arbejder som konsulent for mange forskellige virksomheder, hvor jeg primært arbejder med den røde tråd, optimering og effektivisering. Jeg tror, det er her, min krøllede, kreative hjerne kan gøre nytte, især til at se løsninger fremfor problemer, og at jeg kan gå mere utraditionelt til værks i håndteringen af disse.

Sidste år lancerede Louise Lynge Berthelsen et nyt brand, der bærer hendes eget navn - Louise Lynge.

– Hvis man vil ud i verden, kan det ikke

nytte noget at være beskeden. Man skal tro på sig selv og på, at man har noget at give verden. Derfor Louise Lynge-brandet, hvor vi producerer accessories lavet af hovedsageligt genbrugsplast, frugtaffald og lignende.

– For hver taske eller style der bliver produceret, planter vi tilsvarende den mængde træer, der skal til for at optage den CO2, vi udløser i produktionen. Det betyder, at vi sidste år plantede 15 træer – og i år bliver det til mange flere. Træerne er med til at holde jordens øko-system i orden, hvilket for os i Grønland betyder at vi ikke får mere varme og at vores indlandsis dermed ikke smelter, siger Louise Lynge Berthelsen.

Grønlandsk Mega Mussel

Med åbningen af den nye butik på Inspek- tørbakken, lancerede Louise Lynge Berthelsen også en ny designlinje.

– Det er et avittat-mønster i jumbo-size – en slags grønlandsk Mega Mussel. Avittat er vores signaturmønster, men nu har vi opskaleret mønsteret til næsten til ukendelighed og dermed nyfortolket både os selv og den grønlandske kultur. Jeg er overbevist om, at kunderne vil tage godt imod det.

Louise Lynge Berthelsens nye butik hen- vender sig til de modebevidste kvinder – og der bliver ikke alene solgt Louise Lynge produkter.

– Vi har skabt produkter fra andre fabri- kanter også – også de grønlandske. Der skal være noget for alle i målgruppen. Men vi går ikke på kompromis med miljøet. Derfor skal kunderne i Nuuk Couture selv medbringe deres bærapose, for det leverer vi ikke.

Men hvis kunderne i Nuuk Couture ikke lige har husket bæraposen, har Louise Lynge Berthelsen en liveline.

– Man kan selvfølgelig købe vores nye stoftaske med avittat i jumbo-størrelse. Den er smadderflet – og nyttig, så den sælger jeg gerne, siger iværksætteren med et stort grin.

Louise Lynge Berthelsenip ilusilersugai nutaat avittanik angisuunik allaqarput – kalaallit Mega Musseliattut.

Louise Lynge Berthelsens nye design er en jumbo-fortolkning af avittat – en slags grønlandsk Mega Mussel.

Arnanut 77

1. september saqqummissaaq, ussassaarutit 1. juli nallertinnagu inniminneruk

Ullimi attaveqarfingereertigut:
annoncer@Sermitsiaq.AG

**Arnanut 77 udkommer
1. september,
book din annonce
inden 1. juli**

Kontakt os allerede i dag på
annoncer@Sermitsiaq.AG

© SermitsiaqAG arkiv

Ungdommen vil have boliger

Et flertal i kommunalbestyrelsen sagde nej og begrundede det med, at der allerede er arbejde i gang med at skaffe flere boliger

BOLIGER

Poul Krarup

krarup@sermitsiaq.gl

Sørgsmålet om boliger i Kuummiut til ungdommen er principiel, for problemet med manglende boliger til ungdommen er generelt i hele kommunen.

Men sagen fra Kuummiut er speciel, fordi ungdommen i bygden har taget problemet op og henvender sig direkte til kommunalpolitikerne og argumenterer for, hvorfor de

mener, der skal bygges ungdomsboliger i bygden.

Argumenterne er svære at afvise, alligevel besluttede et flertal i kommunalbestyrelsen bestående af IA og Naleraq at afvise forslaget med den begrundelse at arbejdet er i gang.

En interessant afvisning når de unge mennesker netop argumenterer med, at der ikke sker noget.

Forslag om opførelse af ungdomsboliger i Kuummiut var på dagsordenen på kommunalbestyrelsens sidste møde før sommerferien den 31. maj. Så kommunalbestyrelsen mødes ikke igen før den 31. august med

mindre der indkaldes til et ekstraordinært møde.

Det var kommunalbestyrelsensmedlem Laura Táunâjik Uitsatikitseq (S), der havde taget ungdommens brev med i kommunalbestyrelsen som grundlag for et beslutningsforslag om at bygge boliger i Kuummiut.

Administrationen indstillede, at forslaget drøftes i Kommunalbestyrelsen, og at der træffes en beslutning om det videre forløb.

Håbløshed

Laura Táunâjik Uitsatikitseq (S) ønskede med sit beslutningsforslag, at kommunalbestyrelsen drøfter muligheden for at bygge ungdomsboliger i Kuummiut.

Hun begrundede sit forslag med, at boligmangelen betyder, som de unge også selv fortæller, at de ikke kan udvikle sig, når de ikke har en bolig. De føler, at de er tvunget til at flytte fra hjembygden, fordi der ikke er boliger. De unge føler, at de ikke har nogen muligheder. Der er også eksempler på unge, der gerne vil flytte tilbage til bygden, men som ikke kan, fordi der ikke er boliger.

Laura Táunâjik Uitsatikitseq påpeger, at de unge gerne vil udvikle bygden, de vil gerne være med i fiskeriet, de vil gerne

skabe deres egen familie, men det kan de ikke på grund af manglen på boliger. De karakteriserer tilværelsen som håblos.

Laura Táunâjik Uitsatikitseq påpegede også, at fiskeriet er blevet udviklet, og at den eneste fiskefabrik i Østgrønland ligger i Kuummiut. Hun mener derfor ikke, at flertallet kan ignorere de unges ønsker og budskab, når de netop vil være med til at skabe udvikling i en bygd.

Hun vedlagde de unges brev til kommunalbestyrelsen til sit beslutningsforslag.

Hendes argumentation var dels formuleret i indstillingen til kommunalbestyrelsen, dels argumenterede hun for boligerne på mødet den 31. maj. Hun understregede, at det er mange år siden, at der er hørt bankelyde i bygden.

Men hun talte for døve ører.

Flertallet på 11 bestående af IA og Naleraq afviste, og forslaget blev kun støttet af et mindretal på otte bestående af Siumut og Demokratit.

Forvaltningen for Anlæg og Miljø skønner, at byggeprisen i Kuummiut for en 2-værelses bolig er 3,2 millioner kroner og for en 3-værelses bolig er 3,7 millioner kroner. I denne vurdering er indregnet udgifter til vandtank og gråt spildevand.

FAKTA

Uddrag af de unges brev af 3. maj fra møde i Kuummiuts fritidsklub

»De fleste af os unge bor stadig enten hos vores forældre eller familiemedlemmer. Ellers bor vi hos bekendte. Vi har et inderligt ønske om at have eget hjem, men denne mulighed findes overhovedet ikke i Kuummiut.

Vi har en drøm om at kunne sige »det er mit hjem«.

Vi oplever, at vi bliver behandlet som om, vi er mindre værd, fordi vi bor i en bygd, sågar føler vi, at vi er usynlige. Det kan ændres ved at etablere tidssvarende boliger, hvis vi kan blive hørt og støttet.

Vi er unge, hvor nogle har stiftet en familie. Man siger, en af grundende til, vi ikke kan tage vare på vores børn, er, at vi ikke har bolig. Vi er godt klar over, at dette kan skade barnet. Derfor har vi en god grund til, hvorfor vi bør have egen bolig.

Vi kommer ikke og siger, giv os en kæmpe bolig, men et ønske om et sted, hvor vi kan starte og føle os trygge.

Det vil vi gerne opnå, og nu er det kun op til kommunalbestyrelsen at realisere drømmen.

Hør os og støt os.

Det er jo ikke alle, der har en drøm om at flytte til byerne eller andre steder.

Stedet her er vores bygd, hvor vores hjerter hører til, som vi gerne vil være med til at udvikle.

Der findes ellers mange tomme huse, som er forfaldne, utidssvarende og usunde, men man er i gang med enten at nedrive disse eller sælge dem til priser, som vi ikke kan løfte. Det værste for os unge er, når husene bliver købt af udefrakommende, og vi bliver bare tilbage som tilskuere.

Det er ikke på sin plads.

Derfor beder vi jer endnu engang om, at igangsætte boligbyggeri i vores bygd.

Med venlig hilsen

De unge fra Kuummiut«

© SermitsiaqAG arkiv

Kuummiuni alisarneq ineriatortinneqarpooq.

Fiskeriet udvikles i Kuummiut.

Inuuussuttut inissianik perusupput

Kommunalbestyrelsimi amerlanerussuteqartut itigartitsipput, inissianillu amerlanerusunik piissarsinissamik suliaqartoqareernera tunngavilersuutigaat

INNISIAT

Poul Krarup

krarup@sermitsiaq.gl

Kuummiuni inuuussuttunut inissiat pillugit apeqqut pingaaruoteqarpoq, tassani inuuussuttunut inissiaqartitsiniarnermik ajornartorsiut kommunimi nalinginnaasumik ajornartorsiutaavoq.

Kisianni Kuummiunit suliaq immikkulalirppoq, nunaqarfimmi inuuussuttut ajornartorsiut qaqikkamikku aamma kommunimi politikerinut toqqaannartumik attaviginnilutik, nunaqarfimmi inuuussuttunut inissianik sooq sanaartortoqartariaqarneranik isumaqarnerminnut tunngavilersuuteqaramik.

Tunngavilersuutit itigartikkuminaapput, taamaakkaluartoq communalbestyrelsimi ilaasortat amerlanerussuteqartut IA aamma Naleraq suliamik ingerlasoqareerneranik

tunngavilersuillutik itigartitsipput.

Inuuussuttut iliuuseqartoqannginnerarlugu tunngavilersuinerat eqqarsaatigalugu, itigartitsineq soqtiginarpoq.

Aasaanerani sulinngiffeqalinnginnermi Kuummiuni inuuussuttunut inissianik sanaartornissamut siunnersuut 31. maj communalbestyrelsimit oqaluuserineqarpoq. Komunalbestyrelsiti taamaallilluni 31. august aatsaat ataatsimeeqqissaq, immikkut ittumik ataatsimiiittoqarnissaanut qaaqqusisoqassangippat.

Komunalbestyrelsimit ilaasortaq Laura Táunájik Uitsatikitseq (S), inuuussuttut komunalbestyrelsimit allagaat tunngavilersuutit Kuummiuni inuuussuttunut inissianik sanaartortoqarnissaanik aalajangiiffissatut siunnersuuteqarpoq.

Siunnersuutip komunalbestyrelsimi oqaluuserineqarnissa, aamma ingerlariaqqinnissa pillugu aalajangiisoqassasoq inasuteqaatigaa.

Neriutaarunneq

Kuummiuni inuuussuttunut inissianik sanaartornissamut periarfissat komunalbestyrelsip oqaluuserissagai, Laura Táunájik Uitsatikitseq (S) aalajangiiffissatut siunnersuummini kissaateqarpoq.

Inissaaleqineq pissutigalugu inuuussuttut ineriertorsinnaannginnertik oqariartuuteqarnerannik, siunnersuuteqarnerminnut taanna tunngavilersuivoq. Inissaannginnaamik nunaqarfimminnit nuuttariaqartarlutik misigisimapput. Inuuussuttut periarfissaqangitsutut misigisimapput. Inuuussuttuk nunaqarfimminnut eterusukkaluartunik aamma assersutissaqarpoq, inissiaqangimmalli taamaaliorssinnaanngillat.

Inuuussuttut nunaqarfimmi ineriertortitserusukkaluartut, aalisarnermut peqatarusukkaluartut, Laura Táunájik Uitsatikitseq oqarpoq, namminneq ilaqtartaarusukkaluarput, kisianni inissaaleqineq pissutigalugu taamaaliorssinnaanngillat. Taamatut inisisimaneq neriuutaarunnertut oqaatigaat.

Aalisarnerlu aamma ineriertortinnejarsimasoq, aamma Tunumi tunitsivituaasoq Kuummiuniit, Laura Táunájik Uitsatikitseq oqarpoq. Taamaammat inuuussuttut nunaqarfimmi ineriertortitseqtaarusrullutik

Kuummiuni aalisakkanut tunitsiveqarpoq, inuuussuttlu nunaqarfimmi aalisarnermik ineriertortitseqtaarusrupput. Kisianni inissaqangikutta taamaaliorssinnaanngilagut, inuuussuttut oqarput.

Der er fiskefabrik i Kuummiut, og de unge vil gerne være med til at udvikle fiskeriet i bygden. Men det kan vi ikke, når vi ikke har en bolig, siger de unge.

kissaataat oqariartuutaallu amerlanerusuteqartut tusaanngitsuusaarsinnaanngikaat, taanna isumaqarpoq.

Inuuussuttut komunalbestyrelsimit allagaat aalajangiiffissatut siunnersuumminut ilannguppaa.

Taassuma tunngavilersuuta ilaatigut komunalbestyrelsimit inassuteqammi nassuiarneqarpoq, ilaatigullu 31. maj ataatsimiinnermi inissiat pillugit tunngavilersuuteqarluni. Kingullermik ukiorpassuit matuma siorna nunaqarfimmi kaattaralututik tusaasoqarsimasoq oqaatigaa.

Kisianni maluginiarneqanngilaq.

Amerlanerussuteqartut aqqanillit IA-mit aamma Naleqqamit itigartitsippt, siunnersuullu ikinnerussuteqartuinarnit arfineq-pingasuuusunit Siumumit Demokraatiillu taperserneqarpoq.

Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlat-siviup ilmagaa, Kuummiuni illuliornermi akit tassaasut: Inissiaq marlunnik initialik 3,2 millionit koruunit missaannik akeqas-sasoq aammalu inissiaq pingasunik initialik 3,7 millionit koruunit missaannik akeqas-sasoq. Naliliinermi tassani imermut tanki aamma kuuffinnut aningasartuutit ilanngunneqarput.

PAASISAT

Inuuussuttut Kuummiuni atuareernermi ornittakkami ataatsimiinnermit 3. maj allagaannit tigulaagaq.

»Inuuussuttut amerlanerpaajusugut angajoqqaatsinni ilaqtattsinniluunniit najugaqarpugut. Taamaanngikkaat ilisarisimasatsinnik inissisimasuukkajuttarlu. Kissaatigisarluuaqarput nammineq angerlarsimaffeqarnissarput, Kuummiuni taamak periarfissaqartitaaneq ajornarluinnarpoq. Takorluuisarsimavugut oqarsinnaalerumalluta »uanga angerlarsimaffiga«.

Nunaqarfimmiunerput pillugu ilaatigut misigisarpugut naleqannginnerusutut pineqarluta, allaat ilaatigut ersinnataluunniit soorlu pineqartartugut. Tamanna allanngortinneqarsinnaavoq tusaaneqarlatalu taperserneqarsinnaagutta nunaqarfimmi inuuussuttunut naleqqunik inissialiornikkut pilersitinkut.

Inuuussuuvgut ilaatigut ilagut meeragalereesut. Meeqqatta tigusinnaannginnerannik ilaannik peqqutiginarneqartarpooq ineqannginnerput. Tamanna meeppaq inuuneranik innarliisinnaaqisoq ilisimavarput. Taamaattumik peqqutissaqarpugut tunngavissaqarlatalu sooq nammineq ineqartariqarluurnitsinnik.

Oqariartunngilagut inerujussuarmik tunineqarnissamik, kisiali aallartiffigisinnasatsinnik toqqisisimaffigisinnasatsinnilu angerlarsimaffeqarnissarput kissaatitsinniipoq.

Tamanna angorusukkaluaqarput Komunalbestyrelse matuminnga anguniakkamut apeqqutagiinnaaleqqavoq.

Taamaattumik tusaatigut tapersersortigut.

Kikcummi tamavimik illoqarfimmut allammeluunniit nuunniassaminut takorluugaqanngillat, man-nami nunaqarfipput uummateqarfigarput piorsaaqataaffigerusullugulu.

Illut nutaanngileqisut ullutsinnut peqqutissimullu nalequtinngilluinnartunik inoqanngitsunik arlarlinnik peqarluarpooq, tamakkuli maanna isaterneqarlutik aallartinneqanngikkunik uagut akitigut unammisinnanngisatsinnik tuniniarneqartarpur. Ajornerpaasarpooq illut ilai atorluarsinnaasut maani najugaqanngitsunki pisiarineqartarpur uagullu inuuussuttut isiginnaartussiaannangortarluta, tamanna inissamininngilaq.

Taamaattumik qinnuigaassi aammaarluta inissiamik sanaartortoqarnissaanik aallartitsinissamik siunnerfileqqullusi maani aamma nunaqarfitsinni.

Inussiarnersumik Kuummiuni inuuussuttut«

Inuuussuttut inissianik Kuummiuni sanaartortoqarnissaanik, Laura Táunájik Uitsatikitseq (S) komunalbestyrelsip 31. maj ataatsimiinnerani siunnersuuteqarpoq. Amerlanerussuteqartullititigartitsipput.

Laura Táunájik Uitsatikitseq (S) foreslog på komunalbestyrelsens møde den 31. maj, at der skal bygges ungdomsboliger i Kuummiut. Men et flertal var imod.

Nuummi illuaqqat anginerusariaqartut

Qalialinnut 40 kvadratmeterinik taarsiullugu, qalialinnik 60 kvadratmeterinik illuaraliortoqarsinnaasariaqartoq, Nuummi innuttaasut isumaqarput. Annerusunik illuaraliortoqarsinnaanissa kommunimut pilersaarutini tapiliussani aappaagumoortuni nutaani ilanngunneqarsinnaassaaq

SUNNGIFFIK

Aaqqissuisoqarfik

redaktion@sermitsiaq.gl

Innutaasunit siunnersueteqartoqarneratigut illuaqqat, sunngiffimmut pilersaarutip 2023-mut atuuttussap iluarsartuuteqqineratigut, illuaqqat anginerulersinnaanersut maanna misissuiffigineqassaaq. Tamanna tassaavoq kommunalbestyrelsip aasaane-rani sunngiffik sioqqullugu maajip 31-anni kingullermik ataatsimiinnermini allaffeqar-fimmit innersuussutigineqartunik tusaatis-satut tigusaqarnerata kingorna inernerugallartoq. Tamanna politikkut annerusumik oqallisigineqanngilaq, tassami ilaasortat tamarmik isumaqtigimmassuk illuaqqat annerulersinnaanerat misissorneqartaria-qartoq, pinngortitamut asimilu misigisass-a-nut akornutaangitsumik.

Innutaasup siunnersuuta, januaarip pingajuanni 2022-meersoq Eva Sandborg-millu siunnersuutaasoq taasinernit 250-init tapersernejarpooq. Siunnersuut pisariungitsumik oqaasertaqarpooq: Illuaraliassanut toqqavissap annertussusaa 40 kvadratmetrinit 60 kvadratmeterinut annerulersin-neqarli. Siunnersummut isumaqataasut ilaa-tassaavoq Jakob Petersen, akuersininilu ima tunngavilersorpa:

»Kommuneqarfik Sermersumi, nunat-sinni kommunini kisiartaalluni, illuaralior-nissamut angissutsimut killigitinneqarpooq 40 kvadratmeter. Kommunit sinneri 50, 60 aamma 80 kvadratmeter killigitipaat.

Nunarsuarmi kommunit anginersaanni 40 kvadratmeteriinnarmik killeqartitsineq tuluarunnaarsorinarpooq. Killigititamik qfa-anissamik siunnersuut tapersersoruk.

Sularineqarnerani ingerlatsivimmi 'Nunaannarmut pilersaarutip 2-2, Nuup eqqaani nunataq pillugu' sularinerani aamma Kommuneqarfik Sermersuumut pilersaarut 2032 illuaqqat angissusisaat akuerisaasoq 40 m²-iusoq allanngortinneqanngilaq.

Taarsiullugu atortuusivik, anneks imaluunni qui illuaqqamut atatillugu nappa-soqarsinnaanera periarfissaattillugu, taan-nalu 12 m²-nik angissuseqarsinnaavoq. Ingerlatsivimmit erseqqissaatigineqarpooq illuaqqat katillugu 55 m²-sut angissusillit Kommuneqarfik Sermersumi napparne-qarsinnaasut, ingerlatsivimmit kommunal-bestyrelsimit ilisimatitsissutigineqarpooq.

Asimiinneq suli misigineqarsinnaasariaqartoq

Illuaqqanut ataasiakkaanut tunngatillugu angissusissaannik aalajangersaasoqarpooq, illuarraqfissatut atugassiissutit ilanngullu-git, ataasiakkaanut pinngortitamiinnermik misiginissaq kulakeerumallugu.

Illuaqqiorriksamut nunaminertamik qinnuteqaatit amerlasuut Ingerlatsivimmit tiguneqartarpot, ingammik Nuup eqqaani, aammal sukisaarsarfissatut naleqartitat pingeartinneqartariaqartut eqquaffigine-qarpot.

Nuup Kangerluaniikkaanni suli asimiin-nermik misiginissaq periarfissaasariaqartoq, ingerlatsivimmi isumaqartoqarpooq.

Nunaannarmut pilersaarutip 2-2-p sulia-rinera aallartinneqarpooq Kangerluup nuna-taani suli assigiinngitsunik, soorlu umiat-siarnerit, pisuttuarnerit, piniarneq allallu sukisaarsarnermik siunertat attanneqar-sinnaaqullugit. Sumiiffimmuit aalaja-ngersakkat nutaat piffissamut sivisuumut nungusaataangitsumik atuinissamik pilersaarusiorneq qulakeerutaassaaq, nunaannarmi kulturimik pinngortitamillu kingornussat, asiartarfittut pingaartitat aamma assigiinngitsunik illuaraliortoqar-nissaanut periarfissat eqqarsaattigalugit. Pilersaarutip akuersissutigineqarneranut atasumik nunaminertamik atugassiissute-qartarneq allanngortinneqarpooq, taama-silluni aalajangersakkat illuaraqarfinnut tamanut atuupput. Assigiaartumik sulianik sularinnittarnikkut tamanik sullissineq qulakeerutaassasoq, ingerlatsivimmit ilisi-matitsissutigineqarpooq.

2023-mi nalilersorneqassasoq

Nunaannarmut pilersaarut 2-2 upernaami 2021 akuersissutigineqarpooq oqaasertalerlu-gu tikiinneqaqqissasoq ukiut marluk qaangiupata. Taava imaappoq Ingerlatsivimmit upernaami 2023 nutarterneqarnissa pilersaara-taasoq, tassungalu atatillugu illuaqqat assigiinngitsut angissusissaasak akuerisaasut misissorneqarnissaat innersuutigalugu. Tassani nunatsinni kommunit allat misilit-tagaat paassisutissallu aaneqarumaarput, tassunga naammagittaalliuutit imaluunni illuaraatillit sanileriit illuaqqanut tunngasumik aaqqiagiinngissuteqarsimappata ilanngullugit. Innutaasumit siunnersuumut atatillugu ingerlatsivimmit nunatsinni kommunini allani qanoq periaaseqartoqar-nersoq misissorneqarsimavoq.

Kommunimit kommunimit angissutsit akuerisaasut assigiinngiaarput, 80 m²-it angusinnaallugit, ingerlatsivimmit taama ilisimatitsisoqarpooq imalu allattoqarluni:

Kommuneqarfille Sermersooq kommuniu-vog assigineqanngitsumik nunaannarmut tunngatillugu killilersuinerpaajusoq, innut-aasut amerlassusiat pissutigalugu pissusis-

samisoortutut isigineqartariaqartumik.

Nalilersineq tusarnaassutigineqassasoq

Innutaasumit siunnersuut akuersaareqas-sappat, kommunimut pilersaarut nutarter-lugu sularineqassaaq kommunimut pilersa-rummut ilassutitalerlugu, taannalu tamanut tusarniaassutigineqassalluni.

Tamanna tunngavagalugu Ingerlatsivim-mit illuaqqat angissusissaat akuerisaasoq allanngortittariaqarnersoq pillugu uani ilanngullugu misissorneqarnissa innersu-tigineqarpooq

1. Kommunimut pilersaummut tapilius-satut siunnersuut Nunaannarmut pilersaa-rut Nuup eqqaani nunataq aamma

2. kommunimut pilersaarutip, kommu-nimi nunaannaap sua'tungaa apeqqua-til-lugu angissutsit assigiinngisitaartut akue-risaasut qinnuteqaatigineqarsinnaanersut pillugit nutarterneqarnissa.

Maannangaqaq Ingerlatsivimmit ukioq man-na pilersaarut nutarterlugu sularinissaanut iliuuserineqarsinnaasut piareersarneqale-reerput.

Makkuninnga imaqtussaq:

1. Nuup Kangerluani illuaqqanik annertu-sisamik nakkutilliineq

2. Soqutigisaqartunik peqataatsineseq, ilanngullugit Nunatta Katersugaasivia, Avatangiisnit Naalakkersuisoqarfik aamma takornarialerisut

3. Innutaasunik ornigulluni ataatsimiitsinerit kiisalu toqqaannartumik inter-netikkut akuutitsinerit, ingerlatsivimmit innersuussutigineqarput.

Aningaasaqarnermut Inuuussutissarsiorner-mullu ataatsimiitaliap paassisutissiineq apriilip 28-anni tusaatissatut tiguaa inner-suussutigalugulu communalbestyrelsimit paassisutissiussutigineqassasoq, maannalu tassa communalbestyrelsip isumaqtigii-tup tusaatissatut tigullugu, suliassarlu aallart-in-neqarsinnaalissalluni.

Fritidshytterne i Nuuk skal være større

I stedet for 40 kvadratmeter i halvandet plan, skal man kunne bygge 60 kvadratmeter i halvandet plan, det mener børgerne i Nuuk. Til næste år skal en udvidelse eventuelt indarbejdes i et nyt kommuneplantillæg

tionen til efterretning på sit sidste møde før sommerferien den 31. maj. Der var ikke en større politisk debat om dette, da alle tilslutter sig, at man undersøger muligheden for, at hytterne kan blive større uden at det generer naturen og naturoplevelserne.

Borgerforslaget, der er fra 3. januar 2022 og er fra Eva Sandborg, er blevet støttet med 250 stemmer. Forslaget lyder ganske enkelt: Øg begrænsningen af grundarealet på fri-tidshytter fra 40 til 60 kvadratmeter. Blande-de, der støtter forslaget er Jakob Petersen,

der begrunder sin anbefaling med følgende:

»Kommuneqarfik Sermersooq har, som den eneste kommune i Grønland en grænse for hyttestørrelser 40 kvadratmeter. De øvrige kommuner har 50, 60 og 80 kvadratmeter. Det må anses for utidssvarende, at verdens geografisk største kommune kun tillader 40 kvadratmeter. Støt derfor dette borgerforslag, om af få forhøjet denne grænse.«

Ifølge sagsbehandlingen har forvaltnin-gen med udarbejdelsen af Frilandsplan 2-2, det åbne land omkring Nuuk og Kommune-plan Sermersooq 2032, fastholdt den tilladte størrelse på fritidshytter til 40 kvadrat-meter.

Til gengæld er der lempet på mulighe-derne for at opføre et annekts i tilknytning til hytten, hvilket nu må være op til 12 kvadratmeter. Forvaltningen præciserer dermed over for kommunalbestyrelsen, at

der kan opføres hytter i op til samlet 55 kva-dratmeter i Kommuneqarfik Sermersooq.

Plan- og myndighedschef Runa Sværd i Afdelingen for Anlæg og Miljø oplyser, at der er et gebyr for en arealtildeling - også til hytter. I 2022 lyder det på 612 kroner. En person eller juridisk enhed kan sagtens eje flere hytter. Der er ikke nogen regler for det. Vi holder dog tilsyn med om arealtildelinger udnyttes indenfor tidsfristen på 2 år.

Man skal stadig kunne opleve en vildmark

Der er udarbejdet storrelsesbegrensninger. Der er i Fritidsplanen udarbejdet storrelses-begrænsninger på den enkelte hytte og ud-lagt hytteområder for at sikre den enkeltes oplevelse af at være i naturen.

Forvaltningen oplever stor søgning på arealtildeling til hytter særligt omkring

FRITID

Af redaktionen

redaktion@sermitsiaq.gl

Det er et børgerforslag, som nu resul-te-rer i, at det skal undersøges nærmere, om hytterne må blive større allerede efter en revision af Fritidsplanen i 2023. Det er det foreløbige resultat efter, at kommunal-bestyrelsen tog indstillingen fra administra-

Arealtildelinger i Nuuk området

Attavik Kategori Ukioq / År	Sunngiffimmi illut Fritidshuse	Takornarianut akunnittarfiiit Turisthytter mv	Camp	Akunnittarfiiit Hotel	Nunalerineq Landbrug	Sanaartuk- kat Anlæg	Allat Andet	Katillugit I alt
2022	11	0	2	1	0	0	1	15
2021	66	2	0	0	1	1	0	70
2020	76	9	0	0	0	0	3	88
2019	18	1	0	0	0	1	4	24
2018	18	0	0	0	0	0	0	18
2017	13	3	0	0	0	2	0	18
2016	46	0	0	0	1	0	0	47
2015	14	0	1	0	0	2	0	17
2014	25	0	0	0	0	0	0	25
2013	20	0	0	0	0	0	0	20
2012	30	0	0	0	0	0	1	31
2011	26	0	1	1	1	2	0	31
2010	23	0	0	1	0	1	0	25
2009	24	0	0	0	0	0	0	24
2008	45	0	0	0	0	1	1	47
2007	34	10	0	0	0	1	1	46
2006	11	0	0	0	0	0	3	14
2005	19	0	0	0	0	0	4	23
2004	71	1	0	4	0	2	8	86
2003	34	0	0	1	0	0	3	38
2002	58	0	0	3	0	1	2	64
2000	18	0	0	2	1	1	1	23
1999	11	0	0	0	0	0	1	12
1998	13	0	0	1	0	1	2	17
1997-1995	15	0	0	3	0	0	2	20
Uden årstal	199	21	2	1	2	2	3	230
Katillugit / I alt	938	47	6	18	6	18	40	1073

Sermitsiap takussutissaq una suliaraa, tassani takuneqarsinnaalluni Nuup eqqaani illuaraliorfissat qasit ukiut ingerlaneranni tunniunneqarsimanersut aamma siunertanut sunut tunniunneqarsimanersut.

Illuaraliorfissat katillugit 1073-it tunniunneqarsimapput.

Akuersissutigineqartunit taakkunannga 938-t illuaraapput, aasaanerani illut, quassuttuuginnarnit illuaqqat, illuaqqat piniariartarfiiit, oqqiffiit assigisaalu. Ukiut ingerlanerini taaguutit assiginnngitsut atorneqartarsimapput.

Takornarianut illuaqqat 47-t akuersissutigineqarput (ataasiakkat arallilliunniit), tammaarsimaartarfiiit arfinillit, akunnittarfimmut unnuisarfiiit 18-it, atuartut tammaarsimaartarfiiat, unnuisarfiiit assigisaalu, nunalerinermut naatisiffissallu arfinillit aamma sanaartukkat allat 18-it soorlu ikaartarfiiit, teknikkikut atortorissaarutit, silasiorfiiit assigisaalu.

Najoqutaq: Nuummi eqqaanilu sanaartorfissatut akuerisanut ukiumoortumik takussutissaq.

Sunngiffimmi illunut ilaapput: aasarsiortarfiiit, ilaqtariit illui, misissuisartut illui, illuaqqat quassuttuunik sanaat, piniariartarfiiit, unnuisarfiiit, oqqiffiit, ajornartoornermi illuaqqat, ilangngussat, qulisat, quit

Takornariat illuaraannut ilaapput quit sungiusartarfiiillu, 2004-mi illuaqqat quassuttuunik sanaat qulit takornariat illuaraattut naatsorsuunneqarput.

Akunnittarfiiit ataanniippit aamma lejrskole, paaqqinniffik, ineqarfik, inuttat illuaraat, misissuiaortut aallaaviat

Nunalerinerup ataanniippit aamma savaateqarneq naatitsiveqarnerlu

Sanaartukkat ataanniippit ikaartarfik, inuttat innismimmaviat, silasiorfik, silap pissusia, panersiivik, ilisimatusarfik, aalisakkerivik, pujoorivik, maskinaqarfik, teknikkikkut atortoqarfik

Allat ataanniippit piginnittut nikinnerat, B-normut paasissutissartaqanngitsut, paasissutissartaqanngitsut,

Under kategorien fritidshuse ligger: sommerhuse, enfamiliehuse, felthytter, bjælkehytte, fangshytte, overnatning, shelters, nødhytte, anneks, pavillon, skure

Under kategorien turisthytter er også lager og træningsplads, i 2004 er der 10 bjælkehytter de regnes som turisthytter

Under hotel ligger også lejrskole, institution, indkvartering, mandshytte, base for feltarbejde

Under landbrug ligger også fåreholder og gartneri

Under anlæg ligger bro, mandskabsindkvartering, vejstation, klima, tørrestativ, forskningsanlæg, fiskefabrik, rygeovn, maskinbygning, teknisk anlæg

Under andet ligger ejerskifte, B-numre uden oplysning om kategori, ikke oplyst

Sermitsiaq har lavet denne tabel, der viser hvor mange arealtildelinger i Nuuk området, der er givet i årenes løb samt til hvilke formål de er givet.

I alt er der tale om 1073 arealtildelinger.

Heraf er der givet 938 arealer til fritidshuse, sommerhuse, bjælkehytter, fangshytter, shelters med videre. Der er brugt forskellige betegnelser i årenes løb.

Der er givet tilladelse til 47 turisthytter (en eller flere), seks camps, 18 overnatningssteder til hotel, lejrskole, indkvartering og lignende, seks landbrug og gartnerier og 18 andre anlæg som bro, tekniske anlæg, vejstationer med videre.

Kilde: kommunens årlige skemaer for tildeling af arealer i Nuuk området.

Nuuk, og er opmærksom på, at de rekreative værdier skal fastholdes.

Det skal stadig være muligt at få oplevelsen af vildmark i Nuup Kangerlua, mener forvaltningen.

Arbejdet med Frilandsplan 2-2 blev igangsat for at sikre, at Fjordlandet fortsat skal favne forskelligartede aktiviteter som sejlads, vandring, jagt og andre rekreative formål. De nye bestemmelser i planen fra april 2021 for området skal sikre en bæredygtig langtidsplanlægning, der tilgodeser det åbne lands kultur- og naturarv, de rekreative værdier såvel som muligheden for at etablere hytter af forskellig art.

Der blev med vedtagelsen af planen ændret på praksis omkring arealtildelinger, så de samme bestemmelser gælder for samtlige hytteområder, planen er gældende for. Hermed sikres en ensartet sagsbehandling, oplyser forvaltningen.

Revision i foråret 2023

Frilandsplanen 2-2 blev godkendt i foråret 2021 med en bemærkning om, at den kan genvurderes efter to år. Det vil sige, at forvaltningen planlægger en eventuel revision i foråret 2023 og anbefaler, at der

i den sammenhæng ses på de tilladte størrelser i de forskellige hyttekategorier. Her vil der blive indhentet data og erfaringer fra landets andre kommuner, herunder klagesager eller nabostridere i forhold til hytter.

I forbindelse med borgerforslaget har forvaltningen undersøgt praksis i landets øvrige kommuner.

Der er forskellig praksis fra kommune til kommune. De tilladte størrelser varierer og er op til 80 kvadratmeter, oplyser forvaltningen og skriver:

Kommuneqarfik Sermersooq er uden sammenligning den kommune, der er mest

restriktiv i forhold til det åbne land, hvilket anses som naturligt grundet indbyggertallet.

Revision skal i høring

For at borgerforslaget skal imødekommes, skal der udarbejdes en revision af kommuneplanen i form af et kommuneplantillæg, der skal i offentlig høring. Forvaltningen anbefaler på den baggrund at en undersøgelse af, om der skal ændres på den tilladte størrelse på hytter medtages i

1. revision af Friilandsplan for det åbne land omkring Nuuk og

2. revision af kommuneplanen, hvor der potentielt kan differentieres mellem det tilladte afhængig af hvor i kommunens geografier, der ansøges.

Forvaltningen planlægger, at der allerede i indeværende år kan forberedes tiltag, der kan kvalificere arbejdet med en ny plan.

Det vil inkludere:

1. Udvidet hyttetilsyn i Nuup Kangerlua
2. Interessentinddragelse, herunder Nationalmuseet, Departement for Miljø samt turisme operatører

3. Borgerinddragelse i form af fysiske borgermøder og online inddragelse, indstiller forvaltningen.

Økonomi- og Erhvervsudvalget tog orienteringen til efterretning den 28. april og indstillede at den blev sendt til orientering i kommunalbestyrelsen, hvor en enig kommunalbestyrelse altså nu har taget den til efterretning, hvilket betyder, at arbejdet igangsættes.

Den nye borgmester i Kommuneqarfik Sermersooq holdt en flot tale

Det lover en god start, ordene og løfterne er der, nu må vi håbe, at de følges op med lige så god handling

■ ANMELDELSE

Poul Krarup

krarup@sermitsiaq.gl

Avaaraq S. Olsen, IA, overtog borgmesterposten i Kommuneqarfik Sermersooq den 15. juni. Og den 21. juni stod hun for første gang på talerstolen i Nuutoqaq over for en stor menneskemængde, som var mødt op for at være med til at fejre nationaldagen, der var indledt med Arktisk Kommandos kanonsalut fra land og fra inspektionsskibet Triton, inden 40 fangere blev sendt af sted på den traditionsrige sælfangstkonkurrence.

Hun bestod opgaven med bravour. Hun udstrålede ungdom og livskraft med ønsket om, at vi sammen skal skabe udviklingen.

Den nye borgmester holdt en flot tale, der lover godt for fremtiden i kommunen, hvis den følges op med handling på de områder, hun fremhævede, og hvis hun kan være med til at skabe samarbejde i kommunalbestyrelsen.

Hun fremhævede fællesskabet og ansvaret, vi har for hinanden.

Hun roste eksemplerne på den gode indsats med ordene om, at medborgerskab kan løfte os i flok.

Hun perspektiverede sin personlige historie om førtidspensionisten, der hver dag samlede glasskår, med solidaritetens betydning.

»Nogle gange virker det som, at solidaritet kun er et spørgsmål om, hvordan andre kan hjælpe os, men solidaritet handler også om, hvordan vi kan hjælpe andre. Hvis vi glemmer den side af sagen, vil der ikke være nogen tilbage til at hjælpe.«

Ordene minder om Kennedys indsættelsestale i 1961: »Spørg ikke, hvad dit land kan

gøre for dig - spørg hvad du kan gøre for dit land.«

Og hun fortsatte med at fremhæve, at venlighed og hjælpsomhed kan hjælpe os til at skabe et bedre samfund. Hun mindede om, at vores forfædre levede i dyb afhængighed af hinanden. Og ingen, der ikke var villig til at hjælpe andre, blev accepteret. Hun understregede, at vi bør tage bevidstheden om, at vi klarer os bedst i fællesskab, med ind i fremtiden.

Avaaraq S. Olsen er selv meget bevidst om, at hun er ny i embedet som borgmester og betydningen af det job, hun er blevet overdraget.

Hun er klar til at rydde op og bidrage med at gøre op med fortiden.

»Jeg kan ikke love, at der ikke kommer flere afsløringer, og jeg kan ikke love, at jeg ikke kommer til at lave fejl. Men jeg kan love, at jeg vil lægge alle de fejl, vi finder, frem for offentligheden og for kommunalbestyrelsen«, sagde den nye borgmester.

Hun erkendte også, at hun er ny og ung, men det betyder ikke, at jeg er uerfaren og uvidente, sagde hun.

Hun har en klar vision for, hvad hun vil med kommunen.

»Vi skal skabe en kommune, der er attraktiv for alle at bo i. Vi skal tilbyde service, folkeskoler, daginstitutioner og fritidstilbud, der kan konkurrere med de bedste i verden. For vi er i konkurrence med hele verden, og hvis ikke vi kan leve et tilbud, der er attraktivt for vores unge, vil de bosætte sig andre steder«, sagde hun.

Avaaraq S. Olsen vil have de veluddannede unge hjem og være med til at skabe udvikling, og »de penge, de betaler i skat, er forudsætning for, at vi kan hjælpe de svageste«.

Leiff Josefsen

Hun erkender, at de unge, som har fået en svær start i livet, er en af de største og vigtigste opgaver, som vokser hvert år.

Hun erkender også, at »efterhånden, som vi nedbryder tabuer, kommer flere frem og beder om hjælp. Den opgave må gerne vokse« sagde hun.

I afslutningen af sin tale kom hun tilbage til fællesskabet og vigtigheden af at alle er med til at løse opgaven og sagde:

»Ingen steder i verden har man fundet en genvej til at løse sociale problemer. De lande, der kommet tættest på, kan fortælle, at det handler om en indsats fra hele samfundet i fælles flok.«

Og hun understregede: »At skabe et samfund, der er attraktivt for alle, rig som fattig, er derfor forudsætningen for at løfte dem, der har brug for at blive løftet.«

Til sidst mindede hun alle om de store fremskridt, der er sket, med ordene: »Arbejdsløsheden er rekordlav, flere unge end nogensinde før vælger at tage en uddan-

nelse, vi kom igennem pandemien bedre end nogen som helst andre lande i verden. Samtidig har vi hold fast i vores kultur og vores værdier.«

Hun glemmer to ting i sin tale. Det ene er, at der skal følge penge med til at løse de opgaver, som hun kalder de største og vigtigste. Nemlig støtten til de unge, der har fået en svær start.

Det hænger sammen med det andet store problem, nemlig boligmangel, og boliger, som man kan betale med en almindelig lønindkomst, det vil sige de fleste i samfundet, og som unge på studiehjælp og som gamle på pension kan betale.

Et trygt hjem til alle vil være med til at løse mange sociale og uddannelsesmæssige problemer, som sætter spørgsmålstegn ved borgmesterens vision om fællesskab og solidaritet.

Det væsentlige er nu, at Avaaraq S. Olsen viser handling bag sine gode visioner om at gøre hele kommunen attraktiv for alle.

Se i øvrigt hele talen på side 40-41

Leiff Josefsen

Sermersumi borgmesteri Avaaraq S. Olsen: – Kiffartuussinissaq, meeqqat atuarfiat, meeqqerivit sunngiffimmilu neqeroorutit nunarsuarmi pitsaanerpaanut unammillersinnaasut neqeroorutigissavavut.

Avaaraq S. Olsen, bogmester i Sermersooq:
– Vi skal tilbyde service, folkeskoler, daginstitutioner og fritidstilbud, der kan konkurrere med de bedste i verden.

Kommuneqarfik Sermersumi borgmesterertaap oqalugiaataa torrallataavoq

Pitsasumik aallartilerunarpoq, oqaatsit

neriorstuillu pineqartillugit, neriusaagut aamma piviusunngortinneqarumaartut

NALILIINEQ

Poul Krarup

krarup@sermitsiaq.gl

IA-meersoq Avaaraq S. Olsen juunip 15-aniit Kommuneqarfik Sermersumi borgmesterinngorpoq. Juunillu 21-ani inuiattu ullorsiorneq nalliuussiniarlugu Nuutoqqami inuppassuit takkussimasut saanni siullermeeluni oqaluguarpoq, Issittumi Sakkutoqarfik nunamiit sakkutuullu umarsuanit Tritonimit qamutilittarluni aalartinneqartoq, kingornalu piniartut 40-it pisarnertut angoqqaanniullutik aallartut. Suliassamini torallaavoq. Inuusuppasilluni nukissaqarpasillunilu ataatsimoorluta ineriaortornermik pilersitsinissatsinnik kissateqarpoq.

Borgmestinningortoq torallaalluni oqalugiarpoq, kommunip siunissaanut isumal-luarnartumik, suliassaqarfinni erseqqisa-ganni iliuuseqarnermik kinguneqarpata, kommunalbestyrelsimalu suleqatigiinnermik pilersitseqataaniaruni.

Ataatsimoorneq immitsinnullu akisus-saqatigiinnerput erseqqissarppaa.

Pitsasumik iliuuseqartarsimanernut assersuut nersualaarpai, oqarluni innut-taaqatigiittut kivitseqatigiittariaqartugut.

Nammineq inuttut oqaluttuarisaanini aalavaigalugu siusinaartumik suliunnaerner-suteqartoq ulla tamaasa igalaaminikunik katersisartoq oqaluttuaraa, nammaqatigiin-nerup pingassusua erseqqissarlugu.

»Nammaqatigiinnissaq eqqartortorujus-suusarparput. Kisiannili soorlu ilaanni nammaqatigiinnermut allat qanoq iliorlutik uagutsinnut ikiuussinnaanerat apeqqutaa-ginnartartoq, kisiannili nammaqatigiinneq aamma qanoq iliorluta allanut ikiuussin-naanitsinnut tunngasuuvuq. Pineqartup taannartaa puigorutsigu ikuittussat nu-guttussaapput.«

Oqaatsit Kennedyp 1961-imi ivertinneqar-nermini oqalugiaataaniittunut assingupput: »Aperissanngilatit nunavit qanoq ikiorsin-naaneraatit – aperissaatit nunagisat qanoq ikiorsinnaanerlugu.«

Nangillunilu erseqqissaavoq, inussiar-nerneq ikiuiumatunerlu inuiaqatigiinnik pitsaanerusunik pilersitsiniarnitsinni aqqutissaasut. Eqqaasippaatigut siulivut immi-nnut pisariaqartilluinarlutik inuusima-sut. Kinaluunniillu ikiuukkumanngitsoq akuersarneqarneq ajortoq. Erseqqissarpaa ataatsimoorluta angusaqnerussasugut siunissami ilisimaarisariaqarippuit.

Avaaraq S. Olsenip nammineq borgmeste-ritut nutajulluni suliassatullu tunniun-neqartup pingassusua ilisimaarilluarppa.

Saliinissaminut piareerpoq qangalu pisim-putt allanngueqataaffigerusullugit.

»Allanik saqqummoqtaqqissanngitsoq neriorsorsinnaanngilassi, aamma kukkussa-nanga neriorsorsinnaanngilassi, kisiannili neriorsussavassi, kukkunernik nassaarine-qartunik tamanik tamassinnut aamma komunalbestyrelsimit saqqummiussisa-rumarama.«

Nassuerutigaatuaq inuuusullunilu nutaraan-nini, imaannigilarli misilittagaqarnangalu qaammaassaqqanngitsunga, oqarpoq.

»Kommuni kikkut tamarmik najugaqar-figissallugu pilerigisaat pilersissavarput. Kiffartuussineq, meeqqat atuarfii, paaq-qinnittarfiit sunngiffimmilu neqeroorutit nunarsuarmi pitsaanerpaanut unammillersinnaasut neqeroorutigissinnaassavagut. Nunarsuatsinni unammillersinnaassagutta, aammalu inuuusuttatsinnut pilerinartunik neqerooruteqarsinnaanngikkutta inuuusutta-gut allanut nuuttussaapput.«

Avaaraq S. Olsenip kissaatigaa inuuusuttut ilinniarluarsimasut angerlarnissaat ineria-tornermillu pilersitseqataallutik, »taakkulu akileraarutitut akiilitaat inuiaqatigiinni sanngiitsortatsinnik ikiuusinnaanissatsinnut pisariaqartippagut.«

Nassuerutigaa inuuusuttut inuunermanni aal-lartinnerliorsimasut suliassatta annersaralu-gulu pingarnersarigaat ukiummi tamaasa amerlartorput.

Oqarportaaq »inuiaqatigiivugut amerla-suunik unammilligassallit, paqumigisanillu saqqummiisarnerput malillugu saqqum-mertartut ikioqqusartullu amerliartussap-put. Pingartumik tamanna kinguariinni annertusiartoqqunaqaaq.« oqarpoq.

Oqalugiaammi naajartornerani ataatsimoor-neq utefigeqqippaa inuillu tamarmik suli-assamik kivitseqataanissaasa pingassusua, oqarluni:

»Nunarsuatsinni sumiluunniit inooqati-giinnikku ajornartorsiutinik aaqqiiniarluni qaninnersiorfiusinnaasunik nassaartoqarsi-manngilaq. Nunat qanillattuinerpaat oqalut-tuarisinnaavaat, tamatumani inuiaqatigiit tamarmiusut ataatsimoorlutik suliniuteqar-sinnaaneri apeqqutaasartoq.«

Eseqqissarpaattaaq: »Taamaattumik inua-qatigiinnik tamanit pilerinartunik pilersi-soqassappat, pisuujuppata piitsup-pataluunniit, ikiorserneqarnissamut pisariaqartitsisut ikiorserneqartarnissaat pisariaqarpoq.«

Naggataagut angusimasat annertuut imaa-tumik oqaaseqarfigai: »Tamatuma peqatigi-saanik kulturerput naleqartitagullu atta-tiinnarpagut. Inuiaqatigiivugut inunnik tamanik isumaqartitsisut aammalu kikkun-nik tamanik atorfissaqartitsifflusut. Tamatta kiffaanngissuseqarpugut toqqisisimallutu.«

Oqalugiaammini marluk puigorpai. Siul-ler tut suliassat annertunerpaatut pingar-nerpaatullu taasami iliuuseqarfiginissaan-nut aningaasassaqartariaqartoq. Tassalu inuuusuttunut aallartinnerliorsimasunut tapiissutit.

Tamanna ajornartorsiutummut allamut annertuumut atavoq, tassalu inissaaleqi-nerujussuaq, inissiallu nalinginnaasumik akissarsiallit akilerninnaasaannik akeqartut, tassalu inuiaqatigiinnit amerlanerpaanut, inuuusuttullu ilinniarnerumusiaqartut utoq-qallu soraarnerussutisiaqartut akilern-naasaat.

Inunnut tamanut angerlarsimaffik toqqis-sisimanartoq isumaginninnermi ilinniarti-aanermilu ajornartorsiuterpssuarnik aaq-qissutissat ilagaat, tamannalu borgmesterip ataatsimoornissamik nammaqatigiinnissi-millu takorluugaanik apeqqusiivoq.

Maanna pingarnerpaaassaaq takussallugu Avaaraq S. Olsenip kommunip tamarmiusup tamanut kajumissarnissaanik takorluukka-ni pitsasut piviusunngortissanerai.

Oqalugiaat tamakkiisoq aamma qupperneq 40-41-mi takuuq

NATIONALDAG 2022

Upernivik

Upernivimmi kulturikkut nersornaatisisut tassaapput nulialiit Ole aamma Elisabeth Petersen.

Kulturprismodtagerne i Upernivik var ægteparret Ole og Elisabeth Petersen.

Pavia Davidsen Upernivimmi aamma kulturikkut nersornaaserneqarpoq.

Pavia Davidsen modtog også kulturprisen i Upernivik.

Martin Løvstrøm Upernivimmi kulturikkut aamma nersornaaserneqarpoq.

Martin Løvstrøm modtog ligeledes kulturprisen i Upernivik.

Upernivimmi oqlaniunnermi ajugaasut.

Vinderne af stafetløbet i Upernivik.

Qilaatersortartoq Anna Eskildsen Upernivimmi inuiattut ullorsiornermi alikkusersuivoq.

Trommedanser Anna Eskildsen underholdt på nationaldagen.

Qeqertarsuaq

Qeqertarsuarmi inuiattut ullorsiornermi Knud Jensen kulturikkut nersornaammik nersornaaserneqarpoq, Qeqertalimmi kommunalbestyrelsimut ilasortaq, Karl Thue Nathanielsen, IA, tunniussisoralu.

I Qeqertarsuaq var det Knud Jensen, der fik kulturprisen på nationaldagen overrakt af kommunalbestyrelsesmedlem i Qeqertarsuaq Karl Thue Nathanielsen IA.

Aasiaat

Qaqortoq

Qaqortumi inuiattut ullorsiorneq. Ullup aallartinnerani siallerpoq, kisianni ullaap tungaani seqineq nuivoq. Piniartullu ajoraluartumik puisinngitsoorput. Peqataasut arfineq-pingasut pisaqaratik tikippuit. Immaqa avannernera pissutigalugu. Ukioq manna Qaqortumi Kulturikkut nersornaat Tikkili Kleistip pissarsiaraa. Ukioq manna inuiattut ullorsiornermi Silamiut pingaarnertut tusarnaartitsisupput. Sila ajornartorsiutaagluartoq nipilersoqatigii Qaqortumut nal. 18 ullormi tassani tikisineqarput.

Nationaldag i Qaqortoq. Dagen startede med regnvejr, men solen brød hurtigt i igennem i løbet af formiddagen. Desværre lykkedes det ikke fangerne at finde en sæl. Alle otte vendte tilbage uden fangst. Måske på grund af nordenvinden. Det var Tikkili Kleist der i år modtog Kulturprisen i Qaqortoq. Silamit var hovednavnet på nationaldagen i Qaqortoq i år. Trods vejrproblemer lykkedes det at få bandet igen-nem til Qaqortoq kl. 18 på dagen.

Therkild »Tikkili« Kleist kalattoorternerup attanneqarnissaanut annertuumik iliuuseqarnermi Qaqortumi kulturikkut nersornaat pissarsiaraa, kiisalu pisariaqtillugu kajumissutsimik sulinermi ikuukkumatu-juaannarnini pissutigalugu. Nersornaat kommunalbestyrelsismut ilaasortamit Siumumeersumit Karen Marie Kyed Frederiksenimit Qaqortup Timersortarfiani tunniunneqarpoq.

Therkild »Tikkili« Kleist modtog kulturprisen i Qaqortoq for sin store indsats med at fastholde den traditionelle grønlandske folkedans kalattut, samt fordi han altid er hjælpsom med frivilligt arbejde, når der er brug for det. Prisen blev overrakt af Kommunalbestyrelsesmedlem for Siumut Karen Marie Kyed Frederiksen i Qaqortup Timersortarfia.

Narsami inuiattut ullorsiorneq. Narsami kulturikkut nersornaat ukioq manna ikaartiterisartumut Magga Karlsenimit tunniunneqarpoq, tunniussisuulluni kommunalbestyrelsismut ilaasortaq Angutitsiaq Isbosethsen, IA.

Nationaldag i Narsaq. Kulturprisen i Narsaq gik i år til kunstvæverken Magga Karlsen, som blev overrakt af kommunalbestyrelsesmedlem Angutitsiaq Isbosethsen, IA.

James Tobiassen Narsami puiseqqaanniunnermi ukioq manna ajugaqqippoq, 2019-im i aamma ajugaagami. 50 minutsit qaangiuttut puisimik pisaqarsimalluni apuupoq. Angunnguaq Lange normu 2-ngorpoq, taassuma 70 minutsit atoramigit. Taanna 2017-im i aamma ajugaasuuvooq.

James Tobiassen vandt igen i år sælfangstkonkurrencen i Narsaq, han vandt også i 2019. Han kom i mål med sin sæl efter 50 minutter. Nummer to blev Angunnguaq Lange, der brugte 70 minutter. Han vandt også i 2017.

Aasianni inuiattut ullorsiornermi Ulu Jeremiassen kulturikkut nersornaat 2022-mik nersornaaaserneqarpoq, kommunalbestyrelsismut ilaasortaq Marianne S. Larsen tunniussisorlugu.

I Aasiaat var det Ulu Jeremiassen, der på nationaldagen fik kulturprisen 2022 overrakt af kommunalbestyrelsesmedlem Marianne S. Larsen, IA.

Aasianni inuiattut ullorsiornermi kaagiliorermik unammitsisisoqarpoq. Ajugaasoq tassaalluni Paninnguaq Reimer. Tupaarnaq Johansen normu 2-ngorluni normu 3-ngorlunilu Agathe Rafaelsen.

På nationaldagen var der kagekonkurrence i Aasiaat. Vinder blev Paninnguaq Reimer. På andenpladsen kom Tupaarnaq Johansen og på tredjepladsen kom Agathe Rafaelsen.

NATIONALDAG 2022

Nuuk

© Leifff Josefse

Nuummi inuiaattut ullorsiorneq. Piniartut 40-t puiseqqaanniunnermut peqataaniarlutik nalunaarsimapput. Issittumi Sakkutooqarfip nunamit aamma umiarsuarmit Tritonimit qamutilitoqarneratigut avalatsinneqarpuit.

Nationaldag i Nuuk. 40 fangere havde tilmeldt sig sælfangstkonkurrencen. De blev sendt afsted med kanonsalut fra Arktisk Kommando på land og på inspektionsskibet Triton.

© Leifff Josefse

Erinarsoqatigiit Uummatip Nipaa inuiaattut erinarsuutivut marluk Nunarput Utoqqarsuanngoravit aamma Nuna Asiilasoq Nuutoqqami tusarnaartitsarfimmit atorpaat.

Koret Uummatip Nipaa sang begge natikonalsange Nunarput Utoqqarsuanngoravit og Nuna Asiilasoq fra scenen på Nuutoqqaq (Kolonihavnen).

© Leifff Josefse

Pisarneq malillugu erfalasulisarluni kommunimit Nuummi sissamut ingerlaaqatigiuttoqarpooq.

Traditionen tro var der processjon med alle fanerne fra kommunen til havnen i Nuuk.

© Leifff Josefse

Issittumi Sakkutooqarfik nunamit qamutililluni inuiaattut ullorsiorneq aallartippaat, tamannalu umiarsuarmit alapernaarsummit Tritonimit qamutilinnej akineqarpoq.

Arktisk Kommando startede nationaldagen med kanonsalut fra land, der blesvaret med salut fra inspektionsskibet Triton.

© Leifff Josefse

Kommunip ukioq manna nunarsuarmi paggatsitsineri annersaat aammaarluni aaqqissuuppa. Borgmesteri nassaarisinnaerlugu takuuq.

Igen i år arrangerede kommunen verdens største pagga. Se om du kan finde borgmesteren.

© Leifff Josefse

Nuna tamakkerlugu ammerivik ilisarisimaneqartoq Kittat, kalaallisuliortarfittut ilisimaneqarluartoq, inuiaattut ullorsiornermi ukiuni 40-ni nalliuottorsiorpoq. Borgmesterip Avaaraq S. Olsenip kaagi kitserpaa, meerarpassuarnullu agguassilluni.

Den landskendte systue Kittat, der er berømt for sine nationaldragter, fejrede 40-års fødselsdag på nationaldagen. Borgmester Avaaraq S. Olsen skar fødselsdagskagen for og serverede kage for mange børn.

Qullissat pillugu saqqummersitsineq ornigarneqarluarpoq

Assinik saqqummersitsineq, Qullissat Inui-nik taaguutilik inuiattut ullorsiornermi ammaanersiorneqartoq, soqtigineqarluarpoq

■ SAQQUMMERSITSINEQ

Arne Mølgaard
arne@sermitsiaq.gl

J uunip 21-ani inuiattut ullorsiornermi sila anorlerluni nillerlunilu atoruminaakkaluartoq Qeqertarsuarmi innuttaasut takornarissallu Qeqertarsuup Katersugaasiviani Qullissat inuerunneranit ukiut 50-it qaangiunnerat malunnartinniarlugu assinik

saqqummersitsineq Qullissat Inui-nik taaguutilik ornigarluarpaat.

Saqqummersitsineq taanna siullermeelu ni takutinneqarpoq maaji qaammat Arctic Umiaq Linep ilaasartaataani Sarfaq Ittummi, saqqummersitsinerlu Qullissani aamma juulip arfineq-pingajuanuit juulip qulingata tungaanut ingerlanneqassaaq. Qullissat inuerunneranit ukiut 50-it qaangiunnerat malunnartinniarlugu, aasaanerani katerisimaarnermi saqqummersitsineq ingerlanneqassalluni.

Velbesøgt udstilling om Qullissat

Der var stor interesse for fotoudstillingen Qullissat Inui, som blev åbnet på Qeqertarsuaq Museum på nationaldagen

■ UDSTILLING

Arne Mølgaard
arne@sermitsiaq.gl

P å nationaldagen 21. juni trodsede lokale borgere og udenlandske turister det kolde og blæsende regnvejr for at besøge fotoudstillingen Qullissat Inui på Qeqertarsuaq Museum, som er en markering af

50-året for lukning af minebyen Qullissat.

I første omgang blev udstillingen vist på Arctic Umiaq Lines passagerskib Sarfaq Ittuk i maj, og udstillingen vil også blive vist i Qullissat i perioden fra 8. juli frem til 10. juli. Det sker i forbindelse med sommerträffet i Qullissat, der er en markering af 50-året for lukningen af minebyen. Som afslutning bliver udstillingen vist i Qasigiannguit fra den 15. til 18. juli.

Larseeraq Jerimiassen ukioq 1943 Qullissani inunngorpoq, ukiorpassuarnilu Qeqertarsuarmi najugaqarluni. Maskinalerisutut Qullissani ilinniagaqarpoq, ukiunilu arlaqartuni qaarusummi sulilluni. – Nutaanik misigisaqarusuttuugama Qullissat matuneqarnerat mamianartutut misiginikuunngilara. Larseeraq Jerimiassen oqarpoq, tassumalu katersugaasivimmum takuniaasut aamaruuissarsiorfimmim sulinikuunini eqqaamasanilu nuannersut pillugit nuanneqisumik eqqaamasalikkersaarfigai.

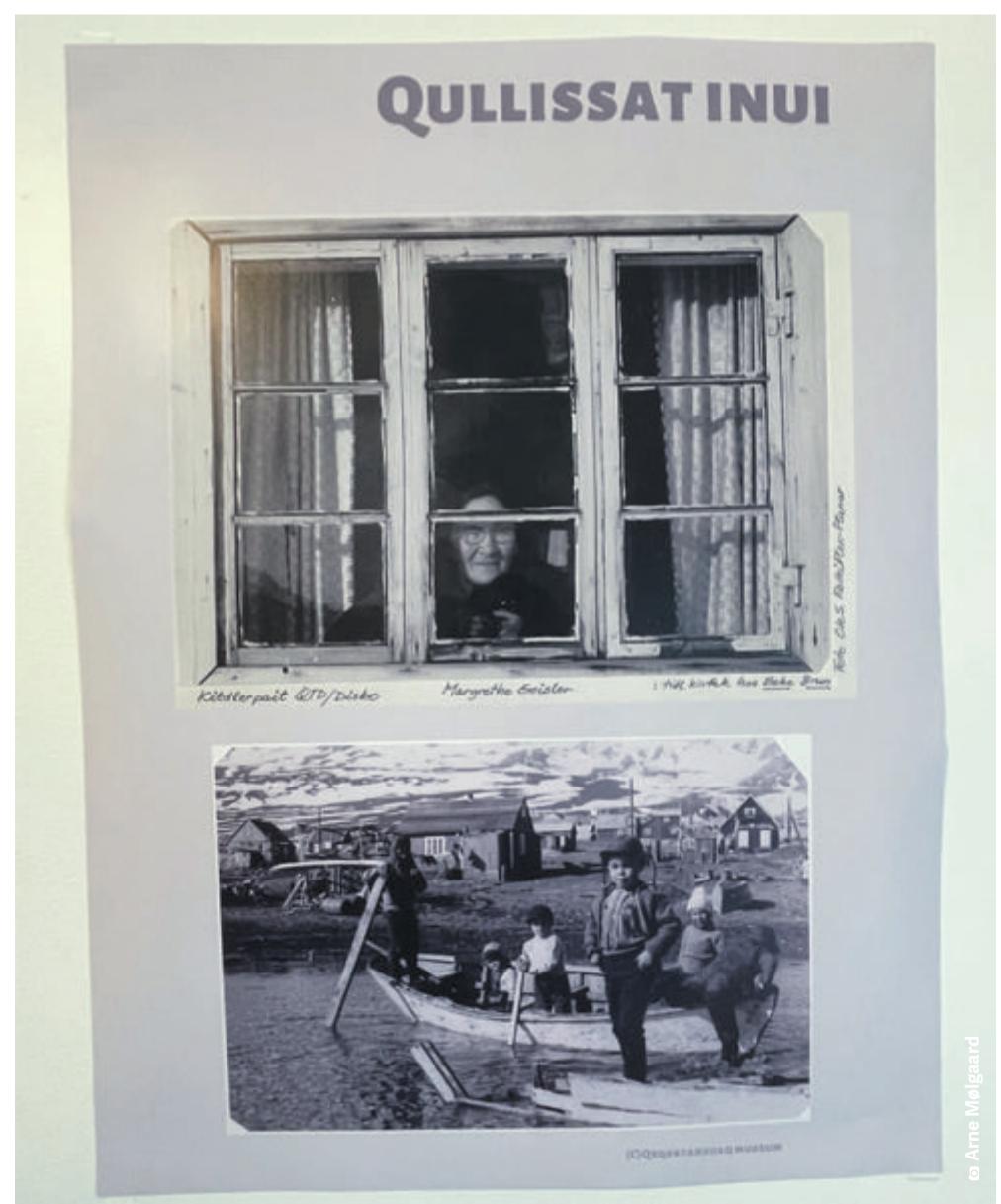
Larseeraq Jerimiassen er født i Qullissat i 1943, og har boet i Qeqertarsuaq i mange år. Han blev udlært som maskinarbejder i Qullissat, og har arbejdet i minen i flere år. – Jeg har altid søgt efter nye oplevelser, og har derfor ikke oplevet lukningen af Qullissat som smertefuld, siger Larseeraq Jerimiassen, der livligt fortæller museumsgæsterne om gode minder fra kulmen.

© Arne Mølgaard

– Qullissanut tunngatillugu saqqummersitsineq assut soqtigineqarpoq. Maluginiarpara meeqqat saqqummersitsinerup oqaluttuussartaanut assut soqtiginnittut. Saqqummersitsi-nerli Qullissarmiuusimasunut assut eqqaamasanik qaffakaatsitsivoq, taakkulu toqqortaatitsin-nut assut iluaquaapput, Linda G. Ostermann, Qeqertarsuup Katersugaasiviani pisortaasoq oqarpoq.

– Der er stor interesse for fotoudstillingen om Qullissat. Jeg bed særligt mærke i børnenes store interesse for historien bag udstillingen. Men fotoudstillingen bragte mange minder frem blandt tidlige Qullissat-borgere, som i den forbindelse gav uvurderlige input til vores database, siger Linda G. Ostermann, som er museumsleder på Qeqertarsuaq Museum.

© Arne Mølgaard

Saqqummersitsineq Qullissat Inui-nik taaguusigaq, assinik Qullissaneersunik pissanganartunik amerlasuunik takusassaqarpoq.

Udstillingen Qullissat Inui er spækket med spændende fotos fra Qullissat-perioden.

13 grønlandske dimittender i Nordjylland

De nyuddannede blev fejret i Aalborg Zoo på nationaldagen

■ NYUDDANNEDE

Jesper Hansen

jesper@sermitsiaq.gl

D er er en imponerende diversitet i årets kuld af grønlandske dimittender fra de nordjyske uddannelsesinstitutioner.

– Det er alt lige fra en læge, en markedsføringsøkonom, en cand.mag. i spansk til bygningssnedker og ubefarene skibsassistent. I alt er det i det forløbne år blevet til 13 færdiguddannede grønlændere i Nordjylland, fortæller uddannelsesvejleder Birgit Mathiasen fra Det Grønlandske Hus i Aalborg.

Dimittenderne blev fejret ved en højtidelighed i Aalborg Zoo's restaurant på nationaldagen. Der deltog dog kun fire dimittender, fordi de øvrige allerede er rejst til Grønland tidligere på året.

– Jeg er fuld af respekt for unge fra Grønland, der tager til et helt andet land for at studere. I sin tid skulle jeg selv tage fra Aalborg til Aarhus – og det var da frygtelig langt væk, mente jeg dengang, sagde formanden for Det Grønlandske Hus i Aalborg, tidligere rådmand og handelsskoledirektør Jørgen Hein.

Dyb respekt

– Men det gør jeg også sterkere, når I rykker alt op og flytter til en fremmed kultur, så jeg har den dybeste respekt for jer. I kommer ud af uddannelsessystemet væsentligt sterkere end de fleste danskere. Det giver respekt.

– I skal huske på, at en uddannelse er en gave – både for jer selv og for det grønlandske samfund.

Også direktør Bo Albrechtsen, Det Grønlandske Hus i Aalborg, glædede sig over dimittenderne:

– Det er de grønlandske huses formemste opgave at bakke op om de grønlandske stu-

derende i Danmark. Det er meget tilfredsstillende, at arbejdet bærer frugt, så jeg glæder mig over hver eneste færdigt uddannede studerende.

– Det glæder mig også, når de studerende vender tilbage til Grønland. Landet har brug for alle de uddannede, som vi kan skaffe. Men jeg glæder mig da også, når nogle af dimittender bliver her for at bygge endnu mere på uddannelsen.

Thomas Lindhardt, medialog, 30 år, fra Nuuk:

– Jeg er blevet færdig som bachelor i medialogi. Det er en kreativ programmør-uddannelse, hvor vi arbejder med at lave computerspil og apps. Afslutningsopgaven handlede om virtual reality, hvor vi skulle give brugerne oplevelser og samtidig skabe værdi for annoncører.

– Jeg vælger at blive i Aalborg for at fortsætte på kandidat-uddannelsen. Det tager et par år mere. Hvad der så skal ske, har jeg ikke rigtig overvejet, men jeg vil gerne tilbage til Nuuk, hvis det kan lade sigøre.

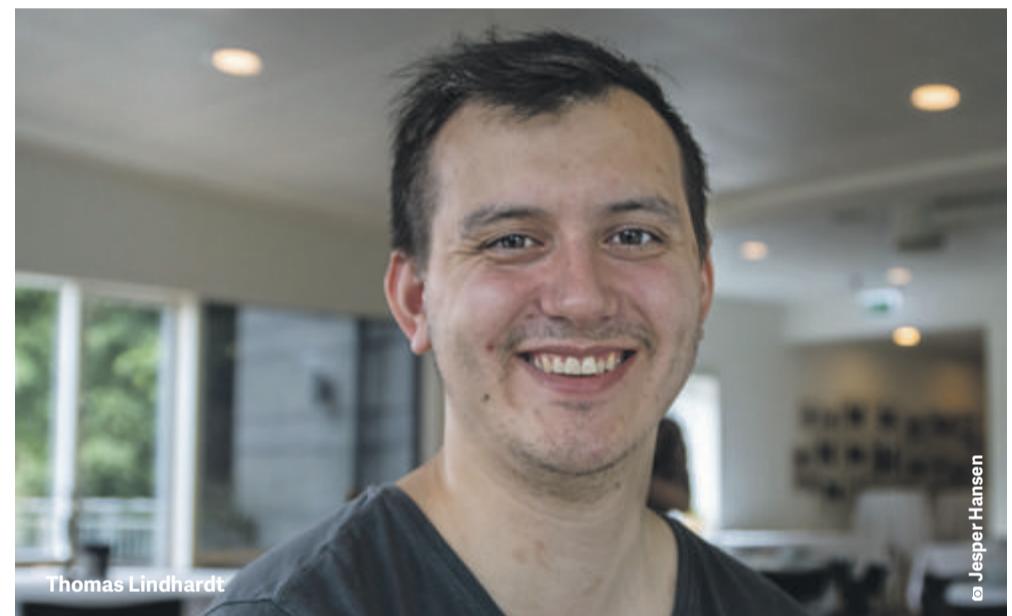
Inutsiaq Kreutzmann, skibsmaskinist, fra Sisimiut:

– Jeg er blevet færdig som skibsmaskinist og vender hjem til Sisimiut, hvor jeg har fået job som tredjemester på Nataarnaq. Men jeg vender sikrert tilbage til Aalborg om nogle år for at blive maskimmester, men nu skal konen i første omgang i gang med GUX.

Avianannguaq Kreutzmann, VUC, Sisimiut:

– Mens min mand har læst til skibsmaskinist her i Danmark, har jeg bestået VUC-uddannelsen, som svarer til 10. klasse. Vi tager nu til Sisimiut, hvor jeg begynder på GUX efter sommerferien.

På billedet ses også Avianannguaq og Inutsiaq Kreutzmanns søn Inunnguaq.

Thea Mølgaard, cand.merc. Aud, 31 år og fra Nuuk:

– Jeg mangler endnu den afsluttende eksamen på mandag, men det skal nok gå. Så skal jeg tilbage til Nuuk, hvor jeg har et job ventende som revisor hos Deloitte. In-

den jeg tog til Danmark, arbejdede jeg hos Deloitte – og det var dem, der opfordrede mig til at gå i gang i med uddannelsen.

Jesper Hansen

Jyllandip avannaani kalaallit soraarummeertut inuiattut ullorsiornatta nalliussineqarput. Saamillernit Inutsiaq Kreutzmann, Avinannguaq Kreutzmann, ilinniagaqartunut siunnersuisoq Anne Bang, Thea Mølgaard, siulersuisut siulittaasuat Jørgen Hein, Thomas Lindhardt, pisortaaq Bo Albrechtsen kiisalu ilinniartunik siunnersuisoq Birgit Mathiasen.

De grønlandske dimittender i Nordjylland blev hyldet på nationaldagen. Fra venstre Inutsiaq Kreutzmann, Avinannguaq Kreutzmann, uddannelsesvejleder Anne Bang, Thea Mølgaard, bestyrelsesformand Jørgen Hein, Thomas Lindhardt, direktør Bo Albrechtsen og uddannelsesvejleder Birgit Mathiasen.

Kalaallit 13-t Jyllandip avannaani soraarummeertut

Ilinniarminnik naammassisut inuiattut ullorsiornitsinni Aalborgip uumasuusivissuani nalliussineqarput

SORAARUMMEERTUT

Jesper Hansen
jesper@sermitsiaq.gl

Jyllandip avannaani ilinniarfinni kalaallit ukioq manna soraarummeertut ilinniakkanik assigiinngitsunik naammassinnippuit.

– Nakorsanngortoqarpooq, markedsføringsøkonomi ngortoqarluni, spaniamisut cand.mag-nngortoqarluni, bygningssnedkeri ngortoqarluni kiisalu ubefaren skibsassistenti ngortoqarluni. Ukiq qangiuttoq katillugit kalaallit 13-t Jyllandip avannaani ilinniakkaminnik naammassinnittut, ilinniartunik ilitsersuisup Birgit Mathiasenip Aalborgimi Kalaallit Illuanne sup oqaluttuaraa.

Soraarummeertut Aalborgimi uumasuusivissuup neriniartarfiani inuiattut ullorsiornitsinni nalliuttoriutigineqarput. Taamaattoq soraarummeertut sisamaannat peqataapput, sinnerimi ukiq manna siusnerusukkut Kalaallit Nunaannut utereersimapput.

– Inuuusuttut Kalaallit Nunaanneersut nunamut allarluinnarmut aallarlutik ilinniariartut ataqqaqakka. Qanga uanga nammineq Aalborgimit Aarhusimukartariaqarsimavunga – ungaseqisorlu taamanikkut isumaqpungu, taama Aalborgimi Kalaallit Illuanni siulersuisut siulittaasuat, siusinnerusukkut rådmandidusimasoq handelsskolemilu pisortasimasoq Jørgen Hein oqarpoq.

Ataqqisorujussuugai

– Sungiusimasilu tamaasa qimallugit kulturimut allarluinnarmut aallarlusi nuunniissi nukittunerulersippaasi, taamaammallu ataqqisorujussuassi. Qallunaanit amerlanernit nukittuneroqalusi ilinniarfissi qimaparsi. Tamannalu ataqqineqaatissaraarsi.

– Ilinniakkassilu ilissinnut namminerut inuiqatigiinnullu kalaallinut tunissutaner eqqaamassavarsi.

Aalborgimilu Kalaallit Illuata pisortaa Bo Albrechtsen aamma soraarummeertunik nuannaarutiginnippoq:

– Danmarkimi kalaallinik ilinniagaqartunik taperseruinissaq Kalaallit Illuisa

suliassaani pingaarnersaavoq. Sulinttalukinguneqarnera iluarisimaarnartorujusuvoq, taamaammallu ilinniakkaminnik naammassinnittut tamarluinnaasa nuannaarutigisarpakka.

– Taamatut aamma ilinniagaqartut Kalaallit Nunaannut utereraangata nuannaarutigisarpakka. Nunatta ilinniartillugit naammassitissinnaasavut tamarluinnaasa pisariaqtippai. Soraarummeertulli ilaasa maaniiginnarlutik ilinniakkaminnik annertusaaniarnerat aamma nuannaarutigaara.

Thomas Lindhardt, medialog, 30-nik ukiulik Nuummeersoq:

– Medialogimi bacheloritut naammassivunga. Taanna programmeerilluni ilinniagaavoq, tassanilu computerspilinik appinillu sulineq suliarisarparput. Soraarummeerut virtual realitymut tunngasuteqarpoq, tassani atuisut misigisaqtittussaavagut peqatigisaanillu ussassaarisut pissarsitillutigit.

– Aalborgimiiginnarlunga kandidatinni gorniassallunga toqqarpara. Taanna ukiunik marlussunnik sivisussuseqassaaq. Kingorna sussanerlunga suli iluamik eqqarsaatiginnigilarla, ajornannngippallu Nuummut uteruppunga.

Inutsiaq Kreutzmann, skibsmaskinist Sisimiuneersoq:

– Skibsmaskinistitut naammassivunga Sisimiunullu utissallunga, tassani Nataarnami tredjemesteritut atorfipungu. Ukiualuillu qaangiuppat maskinmesterinngorniariatorlunga Alborgimut utissajunnarsivunga, aallaqqaammulli nuliara GUX-i ilinniaqqaas-saaq.

Avianannguaq Kreutzmann, VUC, Sisimiut:

– Uima maani Danmarkimmi skibsmaskinistitut ilinniarnerani VUC-mik ilinniagaq naammassivara, taannalu 10. klassip assingga. Maanna Sisimiunut uterlunga aasaanerani sulinngiffeqarneq qaangiuppat GUX-mi aallartissaanga.

Assimi Avinnguaq aamma Inutsiaq Kreutzmann ernerallu Inunnguaq takuneqarsinnaapput.

Thea Mølgaard, cand.merc. Aud, 31-nik ukiulik Nuummeersoq:

– Ataasinngorpat inaarutaasumik misilit-sinnissara suli amigaatigaara, ajornavianneq gilarli. Taava Nuummut utissaanga tassanilu Deloittemi sulilissaanga. Danmarkimukannigkallarama Deloittemi aamma atorneqarpunga – taakkulu ilinnialernissannik kaammattorsimavaannga.

© Trine Juncher-Jørgensen

Inuiattut ullorsiornermut atatillugu inuit angerlarsimaffimminni aamma kalaallit erfalasuannik erfalasoqartiterput. Aajuna Hundestedimi.

En del private havde også hejst det grønlandske flag i anledning af Nationaldagen. Her er det fra Hundested.

© Trine Juncher-Jørgensen

Kommunip allaffiisa Inuiattut ullorsorneq eqqaamavaat. Aana Halsnæs Rådhus erfalasoqarpoq.

De fleste rådhuse havde husket Nationaldagen. Her er det Halsnæs Rådhus, der flager.

Inuiattut ullorsorneq erfalasulisaarluni nalliuussineqarpoq

Kalaallit Nunaanni inuiattut ullorsiortoqarnera Danmarkimi

Kalaallit Illuutaanni aaqqissuussisoqarnerisigut nalliuussineqarpoq, kiisalu Nunarput maluginiarneqarnerulerpoq. 2016-imili naalagaaffiup, kommunit allaffeqarfisa inuinnaallu Erfalasorput 21. juunimi amusalerpaat. Ukioq manna aamma taamaapooq

■ ERFALASULERSIMAPPUT

**Trine Juncher Jørgensen aamma
Jesper Hansen**

trine@sermitsiaq.gl / jesper@sermitsiaq.gl

Marlunngornermi illut naatsiiviini, Kulturkommunip allaffeqarfifi, kulturip illuini, suliffeqarfifi aamma naalagaaffiup suliffeqarfifi Danmarkimi tamani Kalaallit Nunaanni inuiattut ullorsiortoqarnerani Erfalasorput erfalasulerfinni takussaavoq.

Københavnimi Kalaallit Illuutaanni erfalasup amuneqarneranik ulloq aallarnerneqarpoq, erinarsoqatigiinnermik aamma kaffisortitsinermik malitseqarluni. Kaagerujusuuq aggorneqarlunilu agguanneqannginerani, Siumumit Folketingsimut ilaasortaq, Aki-Mathilda Høegh-Dam, Kalaallit Illuutaanni pisortaq, Leise Johansen aamma Københavnimi Kalaallit Nunaata sinniisoqarfiani pisortaq, Jens Heinrich oqalugiarput. Ullormi tassani tusarnaartitsisarfimmaliikkusersuisoqarpoq, ilaatigut erinarsoqatigiit Aavaat tusarnaartitsippit.

Kulturi ataqatigiinnerlu

Jens Heinrichip suminngaanneernermit ulloq eqqaassutissatut nuannaarutigisorjussuaa; kulturi aamma ataatsimoorneq.

– Ulloq Kalaallit Nunaata tunniussaannik tamanik pitsaasunik kingumut eqqaasaqarfiusarpoq. Inuiattut ullorsiornermi naapitarpuq kulturerpullu ataatsimoorullugu. Danmarkillu ataatsimoorneq suli eqqaamanerusaleraa erfalasulertorlu takullugu

nuannerpoq. Immitsinnut ilisimasaqarfingulerierartornissarput aamma isummiuteerertakkat ajornerpaat akiorneqarnissaat neriuutigaara.

Arnativit ikinngutigiit ernereernerminni sulinngiffeqartut Karina Nielsen aamma Petrine Kastberg, Københavnimi Kalaallit Illuutaanni inuiattut ullorsiornermut peqataajartorput.

– Ulloq malugineqartariaqarpoq, maangnarlunilu inunnik Kalaallit Nunaanneersunik ilisarisimasanik naapitsilluni malugiluarneqartarpooq, Karina Nielsen oqarpoq, taassuma ernini Aputsiaq kissumiarpaa. Karina Nielsen Maniitsuminngaanneerpoq, kisianni ukiuni qulingiluani Danmarkimi najugaqarpoq, qallunaamillu ueqarluni.

Petrine Kastbergip panini Leonora inuiattut ullorsoriaqtigai.

– Ataatsimooqatigiinnissaq pinerullugu maaniippugut. Ulluinnarni takusanngisat takullugit nuannerpoq. Ernereernerminni sulinngiffeqarpugut, taamaattumillu ullorsiornermi takkussinnaalluta. Maani Danmarkimi Kalaallit Nunaannitut freerfiungilaq, Petrine Kastberg oqarpoq, taanna Sisimiuningngaanneerpoq, kisianni ukiuni 19-ini Danmarkimi najugaqarsimavoq.

Jyllandip avannaani inuiattut ullorsorneq

Aalborgimi inuiattut ullorsorneq coronap uninngatisgallarnerata kingorna tamakkiisumik nalliuussineqaaqqitallerpoq, illoqarfimmeli amerlasunik aaqqissuisoqartarluni. Nalliuottorsorneq Kalaallit Illuutaanni ullaarnganiit aallartinneqarpoq, tamatumani

Dansk Industri

Politikens Hus

Nationalmuseet

© Trine Juncher Jørgensen

erinarsoqatigijit ikinngutigijit ukiuni arlannini tamanut ammasumik tusarnaartitsisimanatik tusarnaartitseqqimmata – oqalugiarnerit ullaakkullu kaffisoqatigiinnerit saniatigut.

Ullaap tungaani kingusinnerusukkut Vor Frue Kirkemi kalaallisut naalagiartoqarpoq aamma Lindholm Kirkemi kalaallisut qallunaatullu naalagiartoqarluni. Lindholm Kirkemi naalagiaqatigiinneq Aaja Chemnitz Larsenimit aallarnerneqarpoq - taassumalu ilaatigut Sermitsiaq qutsavigalugu Naalagaaffeqatigiinni unammillernartunik qitiusumik sammisaqarnera pillugu.

– Pisut oqaasertalernissaat pingaaruteqarami, taamaallilluta uagut inatsisiliortutut unammilligassat ilungersunartut aaqqiviiginarsinnaaniassagatsigik, IA-p folketingimut ilaasortaatitaa oqarpoq.

Ullormi tessani pisarnertut Uumasuuvissuarmi aamma inuiattut ullorsiortoqarpoq, tamatumani kalaallit hunnorujut arlallit aamma Kalaallit Nunaata ikinngutai tuttut nannullu eqqaanni kaffisorlutik kaagisorlutillu nuannisarlutik ilaatigulu Aaja Chemnitz Larsen oqalugiartoq tusarnaalugu. Seqinnarissuarmilu kalaallit Jyllandip avannaani ilinniakkaminnik naamassinnittut qimmatatigineqarlutik.

Inuiattut ullorsiorneq Gammeltorvimi Studenterhusimi nuannersumik naggarneqarpoq, Simon Lynge & The Martial Hearts nipilersortoralugit.

Rundetårn

© Trine Juncher Jørgensen

Nationaldagen blev fejret i rødt og hvidt

I Danmark blev Grønlands nationaldag fejret med arrangementer i De Grønlandske Huse samt en øget opmærksomhed på Grønland. Siden 2016 har både statslige, kommunale og private hejst Erfalasorput den 21. juni. Sådan var det også i år

■ FLAGER

Trine Juncher Jørgensen og Jesper Hansen

trine@sermitsiaq.gl / jesper@sermitsiaq.gl

T irsdag blaafrede Erfalasorput i vinden fra flagtoppe i private haver, rådhuse, kulturinstitutioner, virksomheder og statslige institutioner over hele Danmark i anledning af Grønlands Nationaldag.

I Det Grønlandske Hus i København blev dagen indledt med flaghejsning efterfulgt af fællessang og kaffemik. Medlem af Folketinget for Siumut, Aki-Mathilda Høegh-Dam, direktør i Det Grønlandske Hus, Leise Johansen og chef for Grønlands Repræsentation i København, Jens Heinrich holdt taler, inden den store kage blev udskåret og uddelt. Dagen var der underholdning på scenen i gården blandt andet med optræden af Aavaat-koret.

Kultur og sammenhold

For Jens Heinrich er dagen en kærlighed til at huske på, hvor man kommer fra; kulturen og sammenholdet.

– For mig er det en dag, hvor jeg husker tilbage på alle de gode ting, som Grønland har givet mig. På Nationaldagen mødes vi

og er sammen om vores kultur. Det er dertil rart at se, at Danmark i højere grad husker på fællesskabet og hejser flaget. Jeg håber, at vi langsomt men sikkert kan erhverve os mere viden om hinanden og få bekæmpet de værste fordømme.

De to veninder på barsel Karina Nielsen og Petrine Kastberg er også mødt frem til nationaldagsfejring i Det Grønlandske Hus i København.

– Dagen skal mærkes, og det gør man bedst, hvis man kommer herind og møder andre man kender fra Grønland, siger Karina Nielsen, der har sønnen Aputsiaq på armen. Karina Nielsen kommer oprindeligt fra Maniitsoq, men har boet i Danmark i 9 år nu og er dansk gift.

Petrine Kastberg har taget datteren Leonora med til nationaldagsfejring.

– Vi kommer primært for det sociale. Det er dejligt at møde nogle af dem, man ellers ikke ser til hverdag. Vi er på barsel, og har derfor mulighed for at komme ind midt på dagen. Her i Danmark er det jo ikke en fredag, som i Grønland, siger Petrine Kastberg, der oprindeligt er fra Sisimiut, men som har boet i Danmark i 19 år.

Nationaldagsfejring i det nordjyske

Nationaldagen i Aalborg var tilbage på fuld styrke efter corona-pausen med arrangementer mange steder i Limfjordsbyen.

Københavns Universitet

Festlighederne blev skudt i gang i Det Grønlandske hus allerede fra morgenstunden,

hvor Ikinngutigiit-koret havde sin første offentlige optræden i flere år - foruden taler og morgenkaffe.

Senere på formiddagen var der grønlandsksproget gudstjeneste i Vor Frue Kirke og dobbeltsproget gudstjeneste i Lindholm Kirke. Gudstjenesten i Lindholm kirke blev indledt af Aaja Chemnitz-Larsen, der talte om den grønlandske identitet - og takkede blandt andre Sermitsiaq for at sætte fokus på udfordringerne i Rigsfællesskabet.

– Det er vigtigt, at vi får sat ord på tingen, så vi som lovgivere også kan prøve at løse udfordringerne, sagde IA-folketingssmedlemmet.

Dagen bød også på den traditionsrige nationaldagsfejring i Zoologisk have, hvor adskillige hundrede grønlændere og venner af Grønland hyggede sig blandt rensdyr og isbjørne med kaffe, kage, taler af blandt andre Aaja Chemnitz-Larsen, en strålende sol og en hyldest til årets kuld af grønlandske dimittender i Nordjylland.

Nationaldagen sluttede festligt i Studenterhuset på Gammeltorv, hvor Simon Lynge & The Martial Hearts spillede.

Københavnimi Kalaallit Illuutaanni Aavaat tusarnaartitsippu.

I Det Grønlandske Hus i København optrådte Aavaat-koret.

© Trine Juncher Jørgensen

Kaagerujussuaq pisarneq malillugu kitserneqarpooq, takkuttunullu agguanneqarluni. Aana Københavnimi Kalaallit Illuutaanni.

Den store kage blev traditionen tro skåret og uddelt til de fremmødte. Her er det fra Det Grønlandske Hus i København

Aaja Chemnitz Larsen Aalborgimi inuiattut nalliuottorsiorluni aaqqissuussinerni aralinni oqalugiarpoq. Aajuna Lindholm Kirkep saavani majuartarfinni.

Aaja Chemnitz-Larsen talte ved flere nationaldagsarrangementer i Aalborg. Her på trappen foran Lindholm Kirke.

© Trine Juncher Jørgensen

Kalaallit Nunaata Siniisoqfiani pisortaq Jens Heinrich Københavnimi inuiattut ullorsiornermi nalliuottorsiornermut peqataavoq.

Repræsentationschef Jens Heinrich deltog i nationaldagsfejringen i København, hvor han var blandt talerne.

Kalaalerpassuit Aalborgimi Uumasuusivissuarmukaasimapput, tassanilu kaffisorlutik, kaagisorlutik ikinnutitillu nuannisaqtigalugit. Uku saamerlermit tassaapput Sofie Christensen, Johanne Louise Starich, Marthe Starich Geisler, Adam Geisler, Torvand aamma Karline Bernhardtsen.

Mange grønlændere fandt vej til Zoologisk Have i Aalborg, hvor de hyggede sig med kaffe, kage og mødet med vennerne. Fra venstre er det Sofie Christensen, Johanne Louise Starich, Marthe Starich Geisler, Adam Geisler, Torvand og Karline Bernhardtzen.

Karina Nielsen (saamerleq) erninilu Aputsiaq aamma ikinnutini Petrine Kastberg panialu Leonora peqatigalugit Københavnimi nalliuottorsiorput.

Karina Nielsen (tv) var mødt frem til nationaldagsfejring i København sammen med sønnen Aputsiaq og veninden Petrine Kastberg, der havde datteren Leonora med.

© Trine Juncher Jørgensen

Lindholm Kirkemi naalagiaqtigiinneq kalaallsut qallunaatullu ingerlanneqarpooq – naalagiarnermi pisut ilaat oqaatsit taakku marluk arlaat atorlugit ingerlanneqartarlutik.

Gudstjenesten i Lindholm kirke var en blanding af dansk og grønlandsk – hvor de forskellige elementer dele blev gennemført på et af de to sprog.

© Leifff Josefsson

Uffe Ellemann-Jensen Royal Greenlandip siulersuisuiniut 1999-imut 2001-imut siulittaasuuvooq. Matumani Lars-Emil Johansen 2001-mi peqatigalugu ataatsimeeqataavoq, politiker Royal Greenlandimi suli pisortaasoq.

Uffe Ellemann-Jensen var formand for bestyrelsen i Royal Greenland 1999-2001. Her er han til møde sammen med Lars Emil Johansen i 2001, mens politikeren stadig var direktør i Royal Greenland.

Uffe elskede Grønland

Få danske politikere har haft så stor indflydelse på Grønland som tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen, der døde søndag

DØDSFALD

Jesper Hansen
jesper@sermitsiaq.gl

Den tidligere danske udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen døde søndag den 19. juni, 80 år gammel.

Uffe Ellemann-Jensen havde på mange måder indflydelse på det Grønland, som vi kender i dag – først og fremmest gennem sin tid som udenrigsminister i den danske Schlüter-regering i perioden 1982 til 1993 og sidenhen som bestyrelsesmedlem i Royal Greenland fra 1993 til 2002. Han blev næstformand i 1995 og siden formand for bestyrelsen i 1999.

Som nyudnævnt udenrigsminister i 1982 blev det Uffe Ellemann-Jensens opgave at forhandle Grønlands udtræden af EF efter folkeafstemningen, hvor 53 procent af vælgerne havde stemt imod en fortsat grønlandske forbliven i EF.

– Selv om Ellemann-Jensen var en glørende tilhænger af EF og sidenhen også EU, respekterede han det grønlandske folks beslutning og forhandlede professionelt en god aftale på plads, fortæller tidligere grønlandsminister (1982 til 87) Tom Høyem til Sermitsiaq.

– På Firklooverregeringens allerførste konstituerende møde 10. september 1982

rejste jeg spørgsmålet om EF-afstemningen i Grønland kort forinden.

Handlingens mand

– Der var kolleger, som mente, at det måtte man »drøfte juridisk og analysere nøjere«, men Uffe var en handlingens mand, der øjeblikkeligt slog fast, at vi skulle acceptere afstemningen i Grønland og starte konstruktive forhandlinger om betingelserne for en udtræden. I hele forhandlingsforløbet var Uffe og jeg og vores ministerier i et tæt parløb.

– Få uger senere forhandlede Uffe og Lars Emil Johansen og jeg betingelserne – især for fiskeriet – med den tyske udenrigsminister Hans Dietrich Genscher og fiskeriminister Ludwig Ertl i Bonn. Det var helt åbenlyst, at Genscher og Uffe politisk var os andre overlegne.

– Uffe tog Grønland alvorligt og forhandlede sammen med os betingelserne for udmeldelse af EF med professionelt engagement, selv om vi begge hellere havde set Grønland blive i EF.

– Uffe var forelsket i Grønlands natur og indbyggere – og følte sig altid godt tilpas i Grønland, hvad jeg også oplevede, når vi var på rejse sammen.

Efter forhandlingerne forlod Grønland EF 1. februar 1985.

Inkarneret lystfisker

Uffe Ellemann-Jensen var inkarneret lystfisker, og han forsøgte aldrig en lejlighed til at slå politiske forhandlinger sammen med en fisketur. Han elskede at fiske i Grønland, men det var først og fremmest engagementet i det grønlandske samfund, der førte til, at han efter ministertiden blev medlem af bestyrelsen for Royal Greenland i 1993. I perioden 1999 til 2002 som formand.

– Uffe Ellemann-Jensen var en god formand for bestyrelsen og en god personlig sparringspartner, fortæller Keld Askær, der var administrerende direktør for Royal Greenland i perioden 2001 til 2006, til Sermitsiaq.

– Ellemann-Jensen havde stor forretningsforståelse og analytisk sans – og samtidig stor forståelse for, hvor stor en rolle, koncernen spillede og fortsat spiller for det grønlandske samfund og den grønlandske befolkning.

– Som tidligere udenrigsminister var han fantastisk til at sparke døre ind, og der blev altid lyttet til ham, når han talte ved vores mange kundearrangemerter. Uffe Ellemann-Jensen var på alle måder en god mand for Royal Greenland, mener Keld Askær.

Tumult på generalforsamlingen

Formandskarrieren stoppede på Royal Greenlands generalforsamling i februar 2002, hvor Uffe Ellemann-Jensen uden forudgående varsler stoppede sammen med to andre danske tidligere ministre, Knud Heinesen og Niels Wilhjelm. Det skete angiveligt, fordi ejeren, det grønlandske hjemmestyre med daværende landsstyre-

formand Hans Enoksen i spidsen ønskede grønlændere i bestyrelsen.

Forinden generalforsamlingen var der gået et meget tumultariske forløb. Royal Greenland havde i de år et kæmpemæssigt underskud – i 2001 på 274 millioner kroner – blandt andet på grund af et mislykket IT-projekt. De dårlige resultater førte til, at direktørerne Ole Ramlau-Hansen og Lars Emil Johansen året forinden blev fyret med fratrædelsesgodtgørelser på henholdsvis 11 og 5 millioner kroner i hånden. Det vakte stor forargelse i det grønlandske samfund. Uffe Ellemann-Jensen forsvarede sig med, at godtgørelsen til Ramlau-Hansen var helt efter bogen, mens han aldrig havde haft kendskab til aftalen med Lars Emil Johansen.

Uffe Ellemann-Jensen var uddannet cand. polit., men blev i Danmark først kendt som journalist og vært på TV-avisen i begyndelsen af 70'erne. Inden den politiske karriere som udenrigsminister og formand for Venstre nåede han også at være chefredaktør for dagbladet Børsen.

Ellemann-Jensen var en skarp debattør, som man nemt kunne slå sig på, hvis man var uenig, men han var samtidig en mand med sine meningers mod – klar i talen, så man aldrig var i tvivl om, hvad han mente, og hvad han kæmpede for.

Uffe Ellemann-Jensen døde efter længere tids kræftsygdom. Det forhindrede ham dog ikke i at blande sig i debatten forud for den danske folkeafstemning om forsvarsforbeholdet den 1. juni. Som svoren EU-tilhænger var han naturligvis for at afskaffe forbeholdet, hvilket som bekendt også blev resultatet. Det blev den gamle kæmpes sidste kamp.

Uffe Nunatsinnut asannittuuvoq

Qallunaat politikerit ikittuinnaat nunanut allanut ministeriusimasutut Uffe Ellemann-Jensenitut, Kalaallit Nunaannut annertuumik sunniuteqarsimapput; taanna sapaatiummat toqukkut qimaguppoq

■ TOQUSOQ

Jesper Hansen

jesper@sermitsiaq.gl

Danmarkimi nunanut allanut ministeriusimasoq Uffe Ellemann-Jensen 80-inik ukioqarluni sapaammi juunip 19-ianit toqukkut qimaguppoq.

Uffe Ellemann-Jensen Kalaallit Nunaannut ullumikkut ilisimasatsinnut sorpassuari-gut sunniuteqarsimavoq – pingartumik piffissami 1982-imut 1993-imut Schlüterip naalakkersusoqatigiivini nunanut allanut ministeriuermi kingornalu Royal Greenlandimi 1993-imut 2002-mut siulersuisunut ilaasortaanermini. 1995-imi siulittaasumut tullersortinngirpoq kingornalu 1999-imi siulittaasunngorluni.

Uffe Ellemann-Jensenip 1982-imi nunanut allanut ministerinngqqammerluni Kalaallit Nunaata innuttaasut taasitinneqarnerisa kingorna Kalaallit Nunaata EF-imut ilaasorta-junnaarnissaata isumaqatigiinniutigineqar-nissaa suliassarisimavaa, tamatumani qiner-sisartut 53 procentii Kalaallit Nunaata EF-imiiginnarnissaa naaggaarlugu taasisimam-mata.

– Ellemann-Jensen EF-imik kingornalu aamma EU-mik tapersersuilluinnartuuga-luarluni inuiaat kalaallit aalajangererat ataqqisimavaa suliambil pimoorussillu-narluni isumaqatigiisummiq pitsasumik inissiinissaq isumaqatigiinniutigisimallugu, Kalaallit Nunaannut ministeriusimasoq (1982-imut 19887-imut) Tom Høyem, Sermitsiamut oqaluttuarpooq.

– Partiit sisamat naalakkersusoqatigiiler-sut septembarip 10-ani 1982-imi inissi-sterlitik siullerpaaqik ataatsimiinneranni Kalaallit Nunaanni EF pillugu tamanna sioq-qutitsiarlugu taasisitsisimanermik apeqqut saqqummiuppara.

Iliuuseqarumatoq

– Suleqateqarpugut isumaqartunik taman-na »inatsisitigut oqaluuserineqarlunilu peqqissaartumik nalilersorneqartariaqr-toq«, kisianni Uffe iliuseqarumatuujuvoq, taassumal tassuuguinnaq aalajangiullugu oqaatigaa, Kalaallit Nunaanni taasisitsineq akuerisariaqaripput ilaasortaajunnaarnissa-mullu piumasaqaatit pillugit isumaqatigiin-narnerit ineriartornartut aallartittariaqari-vut. Isumaqatigiinniarnerit tamakkerlugin Uffe uangalu ministereqarfivullu qanimut ingerlaqatigiippugut.

– Sapaatip-akunneri arlaqangitsut qaangiummata Uffe aamma Lars-Emil Johansen uangalu piumasaqaatit – pingartumik aali-sarnermut – Tysklandimi nunanut allanut ministerimut Hans Dietrich Ganscherimut aalisarnermullu ministerimut Ludwig Ertli-mut Bonnimi isumaqatigiinniutigivavut. Genscher Uffelu politikkirkut uagutsinnit piginnaaneqarnerujussuusut ersarilluinnar-poq.

– Uffep Kalaallit Nunaat pimoorulluinnar-paa uagullu peqtigaluta EF-imut aninissa-mut piumasaqaatit pimoorussilluinnartu-mik tunniussimalluni isumaqatigiinniuti-

galigit, naak marluulluta Kalaallit Nunaata EF-imut ilaasortaagginnarnissaa piumaneru-simagaluarippuit.

– Uffe Kalaallit Nunaanni pinngortitamut innuttaasunullu asannitorujussuuvooq – Kalaallit Nunaanniikaangamilu tamatigut toqqisisimalluinnartarluni tamannalu aamma angalaqatigiikkaangata uanga aamma isigisimasarpaa.

Isumaqatigiinniarnerit ingerlanneqareer-mata Kalaallit Nunaat EF-imut februaarip 1-ani 1985-imi anivoq.

Aliikkutaralugu aalisarnermik nuannarisaqarluinnartoq

Uffe Ellemann-Jensen aliikkutaralugu aali-sarnermik nuannarisaqarluinnartuusima-vooq, politikkikkullu isumaqatigiinniarnerit aalisariarnermik tapertalernissaannut peri-arfissamik asiutitsingisaannarluni. Kalaallit Nunaanni aalisarneq nuannarisavissua-raa, pingartumilli Kalaallit Nunaanni inuia-qatigiinni tunniussimalluni suleqataanerata malitsigisaanik ministeriuermi kingorna Royal Greenlandip siulersuisutinut 1993-imi ilaasortangorsimalluni. 1999-imi 2002-mut siulersuisunut siulittaasutut.

– Uffe Ellemann-Jensen siulersuisunut siulittaasutsialassuusimavoq inuttullu siu-nersiueqatigisartagatsialaasimalluni, Royal Greenlandip 2001-imut 2006-imut pisortaa-nerisimassa, Keld Askær, Sermitsiamut

oqaluttuarpooq.

– Ellemann-Jensen niuernermut tunnga-sunik paasisimasaqarluarluni nalilersuil-laqqilluinnartuusimavoq – tamatumalu peqtigisaanik, suliffeqarfissuup Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut Kalaallit Nu-naannilu innuttaasunut qanoq pingarute-qartigineranik sulilu qanoq pingaruteqarti-gineranik paasinnilluinnartuusimalluni.

– Nunanut allanut ministeriusimasut matunik ammaatiterinissamut pikkorillu-inartuusimavoq, pisisartunullu aaqqissuussi-sarnerpassuarnitsinni oqalukkaangat tamatigut tusarnaarneqartarsimalluni. Uffe Elle-mann-Jensen sutigut tamatigut Royal Green-landimut siulittaasutsialaasimavoq, Keld Askær isumaqarpoq.

Ataatsimeersuarerm qassiliiorneq

Siulittaasunera Royal Greenlandip februaarimi 2002-mi ataatsimeersuarneranut kille-qarpoq, tamatumani Uffe Ellemann-Jensen Danmarkimi ministeriusimasut allat mar-luk, Knud Heinesen aamma Niels Wilhjelm, peqtigalugit siumoortumik ilisimatinne-qaqqaaratik ilaasortaajunnaarsinnejarmata. Taamalu pisoqarsimalluni, piginnittut, Nam-minersornerullutik Oqartussat, taamani naalakkersuisut siulittaasuat Hans Enoksen siuttoralugu, kalaallinik siulersuisuni kis-saateqarsimammata.

Ataatsimeersuarissaq sioqqullugu aamma qassiliiorfingaartsiaartumik inger-lasoqarsimavoq. Royal Greenland ukiuni taakkunani amigartoortorujussuuvooq – 2001-imi 274 millioner koruunink – ilaa-tigut qaraasiaalerinilkut suliniut iluat-sinngitsoorsimaaq pissutigalugu. Angusat pitsaanngitsut malitsigisaannik pisortat Ole Ramlau-Hansen aamma Lars Emil Johansen

ukiup siuliani soraarsinneqarsimapput 11 aamma 5 millioner koruunink suliunnaar-neranni ajunngitsorsiassillugit. Tamanna Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni mamiat-saatiqeqartorujussuuvooq. Uffe Ellemann-Jensenip imminut illorsorluni oqaatigaa, Ramlau-Hansenip ajunngitsorsiassai peria-serineqartartut malilluinnarlugit pisimasut, kisianni Lars-Emil Johansenimut isumaqati-giissut ilisimasqarfiginngisaannarsimagini.

Uffe Ellemann-Jensen cand.polit.-itut ilin-niagaqarsimavoq, Danmarkimili 70-ikku-aallartinneranni tusagassiortutut TV-aviisi-milu saqqummiisartutut siullermik ilisima-neqalersimaluni. Nunanut allanut ministe-ritut Venstrelli siulittaasuatut politikkimik suliaqliningginnermini aviisimut ullormut saqqummersartumut Børsenimut aamma aaqqissiuusunerusimavoq.

Ellemann-Jensen oqallissaarisartuusima-vooq pikkorissoq, isumaqataanngikkaanni imaaliallaannaq ajorsarfigineqarsinnaasoq, tamatumali peqtigisaanik angutaasimal-luni isummami saqqummiunissaannut sapiissuseqarluartoq – erseqqilluinnartumik oqaluttartoq, taamaammallu qanoq isuma-qarnersoq sunillu sukataaruteqarnersoq nalornisigineqannngisaannarluni.

Uffe Ellemann-Jensen kræftimik sivisuu-mik napparsimareerluni toqukkut qimagup-poq. Tamannali Danmarkimi illersornissaq pillugu nangaassutip juunip 1-ani innuttaa-sunut taassisutigintinneqarnissa sioqqullugu oqallinnermut akuliunnissaminut akornu-tigisimangila. EU-mik pingartitsillu-nartutut nangaassutip atorunneqarsin-neqarnissa soorunami tapersersorsimavaa, naluneqanngitsutullu taasisitsineq tamatu-minnga aamma inerneqarpoq. Politike-ritoqarsuup tamanna sukataarutigisaani kingullerpaavoq.

Uffe Ellemann-Jensen Kalaallit Nunaannut ikinngutaalluarsusimavoq Kalaallit Nunaannilu inuiaqatigiinni sumiluunniit pitsasumik takkorliussinnaasimalluni.

Uffe Ellemann-Jensen var en stor ven af Grønland og kunne begå sig overalt i det grønlandske samfund.

AVIISI nammineq pigisumit Sermitsiamit naqiterinneqartarpoq tallimangornerit tamaasa saqqummentaruni. Naalakkersuinikut aningaaasatigulluunniit immikkut soqutigisalinnut attuumassuteqangilaq. Aaqqissusoqarfiup ilangussassat namminerisamik nassiuuneqarsimasut utertinnissaat akisussaaffigisinnanaangilaa.

AVISEN udgives af den selvejende institution Sermitsiaq, og udkommer hver fredag. Avisen er uafhængig af politiske og økonomiske særinteresser. Redaktionen påtager sig intet ansvar for returnering af stof, der uopfordret er fremsendt til bladet.

Sipisaq Avannarleq 10B
Postboks 1050 • 3900 Nuuk
Telefon 38 39 40 • Telefax 32 24 99
CVR nr.: 12539959
www.Sermitsiaq.AG

AAQQISSUSOQARFIK/REDAKTION:
E-mail: redaktion@sermitsiaq.gl · tlf. 38 39 80

Dorthe Olsen, chefredaktør
dorthe@sermitsiaq.gl · telefon 38 39 82

Poul Krarup, journalist
krarup@sermitsiaq.gl · telefon 38 39 49

Trine Juncher Jørgensen, journalist
trine@sermitsiaq.gl · telefon 38 39 76

Gåbanguak Johansen, tolk
gaba@sermitsiaq.ag · telefon 38 39 66

Elisa Isaksen, tolk
elisa@sermitsiaq.ag · telefon 38 39 44

Sorlannguaq Petersen, tolk
sorlannguaq@sermitsiaq.ag · telefon 38 39 67

Leif Josefson, fotograf
leiff@sermitsiaq.ag · mobil 55 27 10

ALLATTOQARFIK/ ADMINISTRATION

administration@sermitsiaq.ag
telefon 38 39 40, telefax 32 24 99
Repse H. Larsen, telefon 38 39 41
Nahome K. Pedersen telefon 38 39 43

ANNONCER:
annoncer@sermitsiaq.ag

Lasse Christensen, salgs- og marketingschef
lasses@sermitsiaq.ag · telefon 38 39 65

Hans Pavia Petersen, salgskonsulent
hp@sermitsiaq.ag · telefon 38 39 69

Knud Olsen Egede, salgskonsulent
knud@sermitsiaq.ag · telefon 55 42 07

Neqeroorutinik sapaatip ak. tullermi ilangutassanik tunniussivissaq. Kinglueq: Tallimangorneq. nal. 12.00. Sidste indleveringsfrist for annoncer er fredag kl. 12.00.

IIUSILERSUISUT/GRAFISK AFDELING:

Linda Rachlitz, mediegrafiker, afdelingsleder
linda@sermitsiaq.ag · telefon 38 39 75

David Petersen, grafiker
david@sermitsiaq.ag · telefon 38 39 55

Malene Kuitse Christensen, grafiker
malene@sermitsiaq.ag · telefon 38 39 74

PISARTAGARALUGU AKIA:
Pisarallugu akia 35,00 + nassiuunnera. Online takuuq: www.sermitsiaq.ag immersuuffissaq

AMMASARFII:
Ataasinngorreq-tallimangorneq nal. 10.00-15.00. Arfinningorreq sapaallu matoqgasapoq.

ABONNEMENT:
Løssalgspisen 35,00 kr. + porto
Bestil online på www.sermitsiaq.ag eller via mail til abonnement@sermitsiaq.ag

ÅBNINGSTIDER:
Mandag-fredag kl. 10.00-15.00.
Lørdag/søndag lukket.

NAQITERNEQARFIA / TRYKT HOS
Sjællandske Medier A/S

SERMITSIAQ

ISUMAQARPOQ | MENER

Inuiattut ullorsiorneq ineriartortinnejqassaaq

Inuiattut ullorsiorneq aalajangersimasunik imaqarpoq, nuna tamakerlugu illoqarfinni nunaqarfinnili tamani ukiut tamaasa ingerlannejqartartunik.

Taamaalliluni Kalaallit Nunaanni inuiattut ullorsiorneq immikkullarissuuvooq asseqanngitsuullunilu immikkullarissumillu misigineqartarluni, ileqqunnguussimasumik, tullusimaarutigisinaasatsinnik, taamaattumillu isumagineqartariaqarluni ineriartortinnejqartariaqarluni.

Ullormi pisartut ataasiakkaat tamarmik tassaapput kinaassutsimik, ileqqutoqqanik piorsarsimassutsimillu kiisalu naleqartitanik ataatsimoorussaqartarnerput.

Ilaatigut soorlu erfalsulerneq, katinngatilsaarluni ingerlaaqatiginneq, inuiattut erinarsuutit, qamutilitarneq, ataatsimooqatigiinneq naleqartitallu pillugit oqalugiarnerit, ullaakkorsioqatigiinnerit, naalagaqatigiinnerit, kransiliinerit qimagussimasunillu eqqaaniaanerit, puiseqqaanniunnerit pilannerillu, qaannamik takutitsinerit, qimusernerit, nipiolornerit qitimmillu takutitsinerit, qilaetersornerit, piorsarsimassutsikkut nersornaasiinnerit, qiimmassaasiinnerit, unammisitsinerit assiginngitsut sumiiffinnili arlalinni suliniutit tamalaat allarpassuillu.

Ileqqutoqqanik tamakkuninnga allanngortitserusuttoqarunaangilaq, inuiattut, sorlaqarfitsinnik piorsarsimassutsitsinnillu kinaassutsitsinnik nukittorsaasuummata.

Kisianni sammisaq oqaluuserissallugu soqutiginarsinnaavoq inuu-suttullu aperalugit inuiattut ullorsiorneq qanoq isumaqarfigineraat, aamma allanngortitaqarusunnersut imaluunniit ilangussaqarunnersut.

Assersuutigalugu meeqqat atuarfianni angajullerni, ilinniartertuunngorniarfinni inuu-suttullu ilinniarfiini allani sammisaasinnaavoq.

Tamanna aamma ilisimatusarfimmi inuaqatigiilerineri soraarummeerutissatut allaaserisaasinjaavoq.

Immaqalu inatsisit tunngaviusussat pillugit isumalioqatigiissitaq taakkua inernerannik katersisinhaavoq inassuteqaateqarluni.

Inuu-suttut iperannginnerini sorlaqarfinnik tuninissaat pineqarpopoq.

Najukkani qimerloornissaat soorunami iluaqutaassaaq paasiniarlugulu assersuutigalugu Kujallermi, Avannaani imaluunniit Tunumi immikkullarissqarnersoq illoqarfisisami nunaqarfisisamiliunniit kinaassuseq sorloqarfilli uppernarsarniarlugit nukitorsarniarlugilu ullormi tassani malunnartinniarneqartussanik. Assersuutigalugu Villads Villadsen Qasigiannguanut, Elisabeth Johansen Illorsuarnut, imaluunniit Jørgen C.F. Olsen Sisimiut qanoq iliuuseqarsimaner-

sut, sumiiffinnimi tamani inoqarpoq malunnaatilinnik, takorluuga-qarsimasunik ineriartornermillu pilersitsisimasunik. Taamaattumik najukkani tullusimaarutigisinaasatsinnik siunissamullu pingaaru-teqartunik sunik pigisaqarnerput malunnartinniassallugu pingaaru-teqarpoq.

Kisianni tamanna aamma ulluusinnaavoq, sorloqarfii kisimik nal-liussineqarfiginngisaat, kisiannili aamma siunissamut qiviariusoq inuu-suttunullu silarsuarmut aallarnissamut periarfissiifussoq.

Aappaagu illoqarfitsinni nunaqarfitsinni luunniit sunik angusaqar-rusuppugut, ataatsimooqatigiinnitsinnik akisussaaqtigiainnitsinnillu nukittorsaasinjaasunik inuu-suttortattalu nunatsinnt ungassisum i-linniagaqareersimallutik nutaanik ilisimasaqalersimallutik utissut-gisinaasaannik.

Tamanna Kuummiuni inuu-suttunit misigeqqammerparput, taakkunanna Kommuneqarfik Sermersumi kommunalbestyrelsi inuu-suttunut inissianik qinnuigineqarsimammat, utersinnaaler-niassagamik taamalu nunaqarfimmik najukkamilu aalisarnermik ineriartortitsisinjaalerniassagamik. Tamanna piffissami nunaqarfinit illoqarfeeqjanillu illoqarfissuarnut nutserarnersuarmik misigisa-qarfisatsinni soqutiginartorujussuuvooq. Kisianni kommunalbestyrelsimi amerlanerussuteqartunit inuu-suttut suliniuteqarniarnerat ajoraluartumik itigartineqarpoq suliamik ingerlatsisoqarnera oqaatigalugu. Tamanna inuu-suttut susoqannginneranik misigisa-anut akerliulluinnarpoq.

Inuu-suttut tamatuminnga arlaannaanniluunniit qinnuigineqar-simanngillat. Suliniutaavoq namminneq saqqummiussaat, sumiifimmit aggerfigisaminnit naleqartitanik takusaqarsinnaagamik. Naleqartitanik inuiattut ullorsiornermi malunnartinniarneqartussa-asunik naleqartitanillu siunissamut attanneqarsinnaasunik.

Taamaattumik inuiattut ullorsiorneq ilagut immitsinnuunnaq isiginiarluta, kisiannili nunarsuarmioqatigiinnermi uagutsinnik avissaartuutitsisumi ineriartorneq, siunissamik najukkamilu nukis-muk nukittorsaanialrluta.

Taamaattumik inuiattut ullorsiornermi naleqartitat inuaqatigiit-tut pigisavut ineriartornitsinnillu aqutsisiusariaqartut aamma isiginiartariaqarpavut.

Ajoraluartumik politikerit inuaqatigiinnik ineriartortitsinermi naleqartitanik puiorajuttarnerat misigisarparput, naatsoruuseriner-mi Excel-regnearkinik, ileqqutoqqanik ataqqinnungitsunik, pingaartsivaltaartarmata.

Taamaattumik inuiattut ullorsiornerup ineriartortinnissaa aamma pingaaruteqarpoq.

Nationaldagen skal udvikles

Nationaldagen har nogle faste elementer, som hvert år går igen i alle byer og bygder i hele landet.

De gør nationaldagen i Grønland til noget specielt og unikt og er en speciel oplevelse, som har udviklet sig til en tradition, vi kan være stolte af, og derfor skal plejes og udvikles.

De enkelte elementer på dagen drejer sig alle om, at vi samles om og søger fællesskabet i identitet, traditioner og kultur samt værdier.

Det er elementer som flaghejsning, flagprocession, nationalsange, kanonsalut, nationaldagstaler om fællesskab og værdier, fælles morgenmad, gudstjeneste, kransenedlæggelse og mindehøjtideligheder for de, der er gået bort, sælfangstkonkurrence og sælfælænsning, qajaq-opvisning, hundeslæde, musik og dans, fælles spisning, trom-medans, kulturpriser, opmuntringspriser, forskellige konkurrencer og flere steder lokale initiativer med videre.

Der er næppe nogen, som ønsker at ændre på disse faste traditioner, fordi de styrker vores identitet som folk og rødder og kultur.

Men det kunne være interessant at tage emnet op og spørge ungdommen om, hvad de synes om nationaldagen, og om der er noget, de gerne vil have ændret eller tilføjet.

Det kunne for eksempel være et nyt tema i folkeskolens ældste klasser, i gymnasiets og de øvrige ungdomsuddannelser.

Det kunne også være et speciale i samfundsfragt på universitetet.

Og måske kunne forfatningskommissionen indsamle de resultater, der kommer ud af det og komme med anbefalinger.

Det handler om at give de unge rødder, før vi giver dem vinger.

Det vil selvfølgelig være en fordel, at man ser på det lokalt og finder ud af, om der er noget særligt i for eksempel Kujalleq, i Avannaata eller på Østkysten, som man vil markere den dag for at bekrafte og styrke sin identitet og sine rødder netop i sin by eller bygd. For eksempel hvad gjorde Agneta Nielsen for Narsaq, Villads Villadsen for Qasigiannguit, Elisabeth Johansen for Illorsuit, eller Jørgen C.F. Olsen for Sisimiut, alle steder er der lokale personligheder, der har

haft visioner og skabt udvikling. Derfor er det vigtigt at markere, hvad vi har lokalt, vi kan være stolte af, og som har betydning for fremtiden.

Men det kan også være en dag, hvor man ikke kun fejrer sine rødder men også ser fremad og giver de unge vinger til at flyve ud i verden.

Hvad vil vi gerne opnå i vores by eller bygd det næste år, der kan styrke fællesskabet og det fælles ansvar og få de unge til at komme tilbage med deres nye viden fra en uddannelse langt væk hjemme fra.

Det har vi netop oplevet med de unge fra Kuummiut, der beder kommunalbestyrelsen i Sermersooq om nogle ungdomsboliger, så de kan komme tilbage og viderefærdiggøre bygden og det lokale fiskeri. Det er meget interessant i en tid, hvor vi oplever massiv vandring fra bygder og små byer til de store byer. Men flertallet i kommunalbestyrelsen afviste desværre de unges initiativ med ordene om, at vi er i gang. Hvilket står i skarp kontrast til, at de unge ikke oplever, at der sker noget.

Der var ikke nogen, som havde bedt de unge om det. Det var et initiativ, de selv kom med, fordi de ser værdier i det sted, de kommer fra. Værdier som netop skal markeres på en nationaldag og værdier, der bærer fremtiden i sig.

Det er derfor ikke for at være navlebeskuende, at vi skal pleje nationaldagen, men for at bruge den til at styrke udviklingen, fremtiden og den lokale styrke i en global verden, der splitter os.

På nationaldagen skal vi derfor også fokusere på de værdier, vi har som samfund, og som bør styre vores udvikling.

Desværre oplever vi alt for ofte, at politikerne i udviklingen af samfunden glemmer værdierne, fordi de fokuserer på Excel-regnearket, der ikke respekterer traditionerne.

Også derfor er det vigtigt at udvikle nationaldagen.

Eqqumiitsuliorneq piorsarsimassuserlu inuiatigiinnut piujuaannartitsinissakkut tapersiissuteqartoq

All.: Constance Ursin,
Helsingforsimi Nunat Avannariit
Attaveqaateqarfianni siulittaasoq

Rasmus Vestergaard,
Ålandimi Nunat Avannariit
Attaveqaateqarfianni siulittaasoq

Claus Kjeld Jensen,
Kalaallit Nunaani Nunat Avannariit
Attaveqaateqarfianni NAPA-mi
siulittaasoq

Sarah Anwar,
Reykjavikimi Nunat Avannariit
Attaveqaateqarfianni siulittaasoq

Lars Barfoed,
Savalimmiuni Nunat Avannariit
Attaveqaateqarfianni siulittaasoq

Piorsarsimassuseq uummaarissoq, ingerlalluartoq kiffaanngissusilillu aatsaat taama pingaaruteqartigileqqavoq Nunat Avannariit akunneranni tatigeqatigiissinnaanerup tungaatigut. Europap ajornartorsiutinik eqqugaaq-qaleruttorfiani, Nunat Avannariit eqqumiitsuliornikkut kiffaanngissuseqarneq killiligaanani lu oqaaseqarsinnaanermik nipiillutik suleqatigiilluar-sinnaapput nuannaartorinartut inissillutik, taama allapput Nunani Avannarlerni Fin-

landimi, Kalaallit-Nunanni, Islandimi, Ålandimi kiisalu Savalimmiuni piorsarsimassutsikkut attaveqaateqarfii siulersuisuni siulittaasut

Nuannaarutigalu oqariartuu tigusimavaput, Nunat Avannariit piorsarsimassutsimut Naalakkersuisuisa Oslomi majip aallartinnerani, anguniagaqarfulluartumi ataatsimeeqatigereereriniik. Inuiatigiinni tamat oqartusaanerannut, assortuun-nertaqangitsumik pikkunartumillu ersersikkusunneqarpoq, eqqumiitsuliortumut kiffaanngissuseqartitsineq tunngavissiignarani aammattaaq inuiatigiinni apeq-quataaqtaasortujussusoq. Tamat oqartusaaneranni naleqartitat soorlu killiligaanani oqaaseqarsinnaatitaaneq, tusagassiutitigut kiffaanngissuseqarneq, eqqumiitsuliornikkut kiffaanngissuseqarneq unamminartorsiortinneqalerfiini, amerlasutigut Nunat Avannariit maligassiuusutut inissittartuuput.

Eqqumiitsuliorneq piorsarsimassuserlu, tamat oqartusaanerannut inuiatigiinnillu ammasunut, tunngavissiisusarput. Tamakkuupput Nunat Avannariit suleqatigeeqqaaqqaalernerminni tunngaviginikuuaat, qanga eqqisisimanissatigut suli-nutissamissut pilersinnikuusaat. Nunani Avannarlerni ministeriunerit anguniagaan-nut ilaavoq qanoq piorsarsimassutsip pingaaruteqartiginera inuiatigiinni piujuartitsinissat tungaatigut, Nunallu Avannariit taakkuussasut nunarsuarmi ilaatisinerpaaffiusut. Nunani Avannarlerni piorsarsimassutsikkut ataatsimoorussaq pingaarutilerujussuovoq, ilaatisivisoqa-

lernissa iluatsivissappat. Piffissami Nunat Avannariit Europallu oqaluttuarisaanikkut immikkut ittumik ajornartorsiorujussualeq-qaffiani, piorsarsimassutsikkut attuumassuteqaatigiinnermik pisariaqartitsineq aatsaat taama annertutigisumik pisariaqartinneqaleruttorpoq.

Nunagut piorsarsimassutsikkut, coronaviruseqarnerata nalaani, eqqugaaqqasorujussupput, kingunerisai suli tamakkiisumik paasinngilagut. Nunat Avannariit, nukip-passuarnik atuippit piorsarsimassutsikkut kingunipiluutinik annikillisaaniarnermikkut, matoqqasimanerup kingunerisaani. Inuiatigiinni isumaginnitoqarfii tamakerlutik COVID-19-p nalaani assigiinngitsutigut eqqugaaqqanikuusut, immikkut piorsarsimassutsikkut isumaginnitoqarfii allatut ajorermik eqqugaaqqanikuusut, qitiusumik suliassarimmagu, ataatsimoortarfissanik neqerooruteqartarnissat kiisalu innuttaasunut saqqumilaartunnissi.

Coronap atugassarititai Europamilu ajornartorsiulernejussuaq qiviaryluit, Nunani Avannarlerni piorsarsimassutsikkut ilinni-artitaanikkullu suleqatigiiffinni, annikillisaanialernerat assorsuaq paasiuminaappoq. 2021-2024-mut missingersuusiaagallartumi, Nunani Avannarlerni ministeriunerit aalias-ingersagaanni, siunersuusianik ilaqrpoq 20-25 % tikillugu millisaaffigineqarsimasunik. Aliatsannarpooq, taakkorpiaammatmati piorsarsimassuseq tassuunatigullu suleqatigittarnerit, inunnik ataatsimuulersitsisartut.

Piorsarsimassutsimut Naalakkersuisut isumaqarput, nunat avannariit tikkussi-sariaqartut nunarsuarmut tamarmut sammisumik, qanoq killiligaanngitsumik oqaaseqarsinnaaneq, tusagassiutitigut kiffaanngissuseqarneq eqqumiitsuliornikkullu

kiffaanngissuseqarneq pingaaruteqartigisoq, piffissami taakku naleqassutsit unammi-nartorsiuerini. Tamat oqartussaanerata aqqani, inuiatigiit aaqqissuussaanerisa iluini, pingaarutilerujussummat ingerlalluartoqassappat eqqumiitsuliornikkut oqariartuuteqartoqarsinnaanissaa eqqarsartitsi-lersinnaasunik, oqallissaarutaasinnaasunik inuiatigiinni unamilliutaasinnaasunik pilersitsiortortoqarnerisigut.

Nunani Avannarlerni attaveqaateqarfii piorsarsimassutsikkullu ingerlatsivit pingaarutilerujussuupput, Nunat Avannariit ataatsimoorullugit naleqartitaminnik siursaassuteqassappat. Piorsarsimassutsikkut ingerlatsivit tassaapput toqqorsivit pingaarutillit nunani avannarlerni suleqati-gittuarnissamik ataavartitsillutillu inerartortitsiuartussat. Qitiusumik naapittarfiupput, nunani avannarlerni naleqartitanut tarrarsuutit, innuttaasunik naapitsinerminni, meeqlanik iniusuttinillu isumagin-ninniainerminni kiisalu illuatungerillutik oqaatsitigut paaseqatigiissinnaanerup minnerungitsumillu Nunat Avannariit Ministerinut Siunnersuisoqatigiiffiata, Nunani Avannarlerni baltiskillu Nunaani piorsarsimassutsikkut suleqatigiinnermut annertuumik tapiissutigalugu suliniutaasa iluani. Piffissami tatiginassutip, killiligaanngitsumik oqaaseqarsinnaanissamut kiffaanngissutip allallu naleqartitatta unamminartorsiointineqarnerisa nalaami, naleqartitatsinik nukittorsanissarput pisariaqarpoq.

Allatigut oqaatigalugu nukiit, Nunani Avannarlerni suleqatigiinnermik nukitor-saanissamik suliaqareersut, nangillugit ingerlatiinnarnissaannut piareersimapput - nukiit pingarnertud saliutittariaqakkat.

Kunst og kultur bidrager til et bæredygtigt samfund

Af Constance Ursin,
formand, Nordisk kulturkontakt,
Helsingfors

Rasmus Vestergaard,
formand, Nordens institut på Åland

Claus Kjeld Jensen,
formand, Nordens institut i Grønland

Sarah Anwar,
formand, Nordens hus i Reykjavik

Lars Barfoed,
formand, Nordens hus på Færøerne

Et vitalt, aktivt og frit kulturliv er vigtigere end nogensinde for at opretholde den tillid, der råder mellem de nordiske lande. I den krise, som Europa befinder sig i, kan de nordiske landes kultursamarbejde med betoning på kunstnerisk frihed og ytringsfrihed fungere som et forbillede, skriver bestyrelsesformændene for de nordiske huse og kulturinstitutter i Finland, Grønland og Island og på Åland og Færøerne

Vi har med glæde modtaget budskabet fra de nordiske kulturministres entusiastiske

møde i Oslo i starten af maj. Det utvetydige og stærke signal er, at gode forudsætninger for kunstens og kulturens frie rolle er afgørende for et demokratisk samfund. Når demokratiske værdier som ytringsfrihed, mediefrihed og kunstnerisk frihed er under pres, fremstår Norden på mange områder som en foregangsregion.

Kunst og kultur skaber forudsætninger for et demokratisk og åbent samfund. De er nogle af grundstenene i det nordiske samarbejde, der i sin tid blev etableret som en fredsbevarende indsats. Kulturens betydning for et socialt bæredygtigt samfund er også en del af statsministrenes vision om Norden som verdens mest integrerede region. Den fælles nordiske kultur har stor betydning for, at den nordiske integration skal lykkes. I en tid, hvor de nordiske lande

og Europa befinder sig i en historisk krise, er behovet for kulturel samhørighed større end nogensinde.

Kulturlivet i vores lande er hårdt ramt af pandemien, og vi har endnu ikke set de fulde konsekvenser af dette. De nordiske lande bruger enorme ressourcer på at mindske dens effekter på et kulturliv, der har været lukket ned. Alle sektorer i samfundet har lidt under Covid-19 på forskellige måder, men kultursektoren har været særligt hårdt ramt, eftersom kulturen har været forhindret i at udfylde sin mest centrale rolle, nemlig at tilbyde mødesteder og være tilgængelig for borgerne.

I lyset af pandemien og den krise, som Europa pludselig er blevet kastet ud i, er det svært at forstå, at det nordiske samarbejde vælger at skære ned på udgifterne til

kultur og uddannelse. Et foreløbige budget for 2021-2024, som er blevet fastsat af de nordiske samarbejdsministre, indeholder forslag til nedskæringer på 20-25 procent. Det er ulykkeligt, når det er netop kulturen og det kulturelle samarbejde, der kan føre mennesker sammen.

Kulturministrene mener, at de nordiske lande bør arbejde for at der sættes internationalt fokus på dette i en tid, hvor værdier som ytringsfrihed, mediefrihed og kunstnerisk frihed er under pres. Det er afgørende for et velfungerende demokrati, at kunsten frit kan afføde refleksion, provokere og udfordre samfundsstrukturer.

De nordiske kulturhuse og kulturinstitutter er vigtige for arbejdet med at fremme disse fællesnordiske værdier. Kulturinstitutionerne er et betydningsfuldt aktiv, som opretholder og udvikler det nordiske samarbejde. De er centrale mødesteder, som afspejler de nordiske værdier i mødet med civilsamfundet, i omsorgen for børn og unge og en gengidig sprogforståelse og ikke mindst i deres arbejde med Nordisk Ministerråds støtteprogram til kultursamarbejde i Norden og de baltiske lande. Når tilliden, ytringsfriheden og hele vores værdigrundlag trues, er vi nødt til at styrke vores værdier.

Vi udgør med andre ord en ressource, som er klar til at fortsætte sit arbejde med at styrke det nordiske kultursamarbejde – en ressource, der bør prioriteres.

Lad os styrke sammenhængskraften

Af Nukaraq Eugenius,
formand for Nationalteatrets bestyrelse

På vegne af bestyrelsen for Nationalteatret lykønsker jeg den nykonstituerede bestyrelse for Katuaq og giver min fulde støtte til den nye formand Juaaka Lyberths ambitioner om at udvide Katuaq til også at huse Nationalteatret. Jeg vil med denne støtteerklæring ikke bruge linierne på at fortælle om de trange kår Nationalteatret har til huse i de lejede lokaler i et industrikvarter, og vil i stedet forsøge at nuancere min støtte til Katuaqs planer og visioner

Positive gevinster for kulturelle uddannelser

Naalakkersuisut og ikke mindst Inatsisart har – med øje for fremtidige udviklingspotentiale – vedtaget en udvidelse af loven om videregående uddannelse, så der bliver plads til etablering af kunstneriske bacheloruddannelser.

Nationalteatret har arbejdet på en kunstnerisk bacheloruddannelse i skuespil gen-

nem en årrække. Udvidelsen af lovrammen betyder fornyede udviklingsmuligheder samt muligheder for et løft af de eksisterende kunstneriske uddannelser i Grønland. Skuespillerskolen, som kører under Nationalteatret, vil som den første drage nytte af den nye udvidelse af lovrammen.

Vedtagelsen af kunstneriske uddannelser åbner nye døre, som med gode facilitetsmæssige rammer kan næres og udvikles. Katuaqformandens udtalelse giver håb og viser os en spire til en reel chance til bedre rammer for Nationalteatret og skuespilleruddannelsen. Ved en sammenlægning af Katuaq og Nationalteatret kan det i fremtiden også være muligt at udvikle nye kunstneriske uddannelser eller samle nogle af de eksisterende kunstuddannelser under sammenfane – Academy of Fine Arts in Greenland – en slags kultur- og innovationsskole med fokus på kompetence- og erhvervsudvikling.

Kultur og turisme

Nationalteatret udvikler teater med respekt for vores særegne Inuitkultur, som pionerne i Tuukkaq og Silamiut har udviklet og forfinet, og som vi forsøger at leve op til og videreføre.

Teater giver plads til at udtrykke følelser på områder, som vi kan bruge til videreudvikling af vores selvsforståelse som folk i en verden i stadig forandring.

Der er eksportpotentiale og ikke mindst potentiale for at understøtte turismen yderligere, når man giver disse traditioner rum og plads til at bolstre sig og udvikle sig. Vi må være ærlige nok til at sige, at vi desværre ikke har plads til meget af dette i dag,

Nukaraq Eugenius

en mulighed som ikke kun teatergængere og turister, men skoler og uddannelsesinstitutioner kunne drage nytte af.

Små nicheområder med uudnyttede potentieler

Det er med sådanne ambitioner mange små men vellykkede kulturinstitutioner startede, heriblandt Sami University of Applied Science, som siden 1989 har været videnscenter for rensdyrhold og de traditioner, der hører til Sámi-kulturen. Det handler meget om, hvad man har af ambitioner på sin kulturs vegne. Vi er et land, hvor meget af vores historie som et fangerfolk er indeholdt i vores fortælletraditioner. Disse mundtlige overleveringer er i disse

års moderne levevis så godt som glemt. Fortælletraditionen er så at sige indsamlet og arkiveret. Denne kulturelle dvaletilstand kan vores kulturhus, som også har fokus på vores oprindelige kultur, være med til at genoplive i en moderne kontekst.

Katuaq og Nationalteatret bør ikke være adskilt. Samling af de kulturelle aktiviteter og produktioner under et tag giver et stærkt samfundsmæssigt signal om en sammenhængskraft, der kulturelt og økonomisk vil skabe så mange fordele, at samfundet ikke har råd til at være det foruden.

God vind til Katuaq og deres stærke ambitioner for kulturhusets fremtid!

Ataatsimoorsinnaassuserput nukittorsartigu

All. Nukaraq Eugenius,
Nunatta Isiginnaartitsisarfia
siulersuisuini siulittaasoq

Nunatta Isiginnaartitsisarfia sinnerlugu Katuaq siulersuisu sortaavi inissitsiteqqamersut pilluaqqorusuppakka, siulittasuattalu Juaaka Lyberthip Katuap allineqarnermigut Nunatta Isiginnaartitsisarfianik illoqateqalersinnaaneranik isummersuutai taperserusullugit. Tapersuinera iluatsillugu manna periarfissaq atorusungilara Nunatta Isiginnaartitsisarfia sanaartortut akornanni najugaata massuassutigineranut, periarfissarli atorusuppara Katuap pilersaarutaa sa angorusutaasalu taperserusunnerannut itisiliinermut

Kulturikkut ilinniartitaanerit siuarsavagineqassapput

Naalakkersuisut minnerungitsumillu Inatsisart qaffasinnerusumik ilinniartitaanerit

pillugit inatsisip ilassutissaa akuereqqamperaat – eqqumiitsuliornikkut bacheloringorniarsinnaanermut periarfissaq ilanngullu – siunissami ineriarorteqqineqarsinnaasoq.

Nunatta Isiginnaartitsisarfia ukiuni arlaqalersuni isiginnaartitsisartunngorniarnerup bacheloringorniutaasinnalernissaa sulissutigimavaa. Inatsisillu ilaneqarneratigut ineriarorttsinissamut periarfissat nutaat ammaanneqarpot, malitsigisaannillu eqqumiitsuliornikkut ilinniartitaanerit piovereersut qaffaallatsinnejarsinnaalerlutik. Isiginnaartitsisartunngorniarneq Nunatta Isiginnaartitsisarfia ataani ingerlasuusaq siullussaaq inatsisip nutaanik periarfissaqtartsilerneranik atorluaasussaq.

EQQUMIITSULIORNIKKUT ilinniartitaanerit periarfissagissaarnerulerisa kingunerisinnavaat ineriarorttsinissamut matut nutaat ammaralerner, pingaartumik inigisatigut periarfissat pitsangorsaavagineqartuuppata. Katuami siulittaasup oqaaseqaateqarnermigut neriuutissaqaler-sippaatigut; soorlulu ungasikkaluuni takusinnaalerippot Nunatta Isiginnaartitsisarfia Isiginnaartitsisartunngorniarnerullu pitsaenerusunik avatangiiseqalernissamut periarfissaat. Siunissami Katuap Nunattalu Isiginnaartitsisarfia kattunnerisigut eqqumiitsuliornikkut ilinniartitaanerit piorsavagineqarneri amerlisarneqarnerilu illup ataatsip iluani ataatsimoortillugit taasinnaalissavagut Academy of Fine Arts

in Greenland, kulturikkut nutaaliornermik ilisimatusarfik ilinniakkatigut inuuussutissariorikkullu ineriarorttsinissamik aallutuarfiusoq.

Kulturi takornariartitsinerlu

Nunatta Isiginnaartitsisarfia isiginnaagasiaasa ilarpasui Inuttut kulturitsinnik aallaaveqarput, isiginnaagassiornikkut aqqutissiuusut Tuukkakkut aamma Silamiut periusaat eqqaasiorlugit nutarsarlugillu ineriarorttinneqartartut.

Isiginnaartitsinerup misigissutsinik annisuissaq periarfissittarpa, tassuunakkuttaaq uagut numarsuarmi allanngorartuartumi inuiaassutsitta paasiniarneranut atortussaqalersarpugut.

Avammut tuniniarneqarsinnaalersinnaasunik minnerungitsumillu takornarissnik qammaasinaasunik pilersiortitsisoqalersapoq, pisoqalitsertut nutaanik avatangiiseqalersinnerisigut. Nassuerutigisariaqarparput ullutsinni taamatut pikialartsinissamut periarfissavut killeqarmata, periarfissaqartugaanni isiginnaartitsiner-mik soqutigisaliinnaanngitsut aammali atuarfuit ilinniarfearfillu iluaqtigisinnasalaruat.

Annikitsusaartut ineriarfissaqarluartulli

Anguniakkat mikisuuasaaruartut iluatsik-

kaangamik kulturikkut ineriarorttsivis-suanngortarerannut assersuutissaalluarpoq Sami University of Applied Science. Taanna 1989-imiilli tassaalersimavoq

Saamit kulturiat tuttuuteqarnerlu pillugit ilisimasaqarfik namminerisamik kulturip eragineqarnissaanik iluatsilluartumik suliaqarfiusoq. Uagut itsaaniilli piniartutut inuuneqarsimanerput oqaluttuaatsitsigut oqaluttuaqattaattarnitsigullu tammatsaalinneqartapoq. Tamakku inummuut inummuut oqaluttuarineqarnermikkut kinguaariinnit kinguaariinnut ingerlateqqinnejartut ulumikkut nutaaliasumik inuuneqarnitsinni puigorneqalerput. Oqaluttuaativut katarsorneqarsinnarlutik toqqortaataannanngorsimput. Kulturitta sinippaartut ilisimanera kulturikkut illorsuatta kulturitoqqatsinnik eqqummaariffeqarnermigut makiteqqissinaavaa ullutsinnullu nutarsarlu.

Katuaq Nunattalu Isiginnaartitsisarfia imikkoortariaqanngillat. Kulturikkut suliat inerititallu illoqatigiilluni ataatsimoorterup nukittorsaqqissinnavai, inuiaqatigiinnullu nalunaarummik paatsuugassaanngitsumik apuussaqassaaq kulturikkut aningaasaqarnikkullu inuiaqatigiinnit ilaginnaannarneqarsinnaanngitsumik.

Katuaq anguniagaannillu isumalluarnar-tunik ajunnginnerpaamik kissaapparput!

Innuttaasunik ataqqinninnginneq

All.: Mariane Pavisen,
Inatsisartunut ilaasortaq,
Inuit Ataqatigut

Kuannersuarni aatsitassarsiorniartut Greenland Mineralsikku kimigiisertuarsinnarput. Tamanna ernumanartorujussuovoq, kialuuniimmia maanna nalunngilaa Narsami eqqaanilu najugaqartut amerlanerussuteqangaartut Kuannersuarni aatsitassarsiornisamut akerliusut. Ulluni makkunani aatsitassarsiorusullutik kissaateqartut takutippaat innuttaasut isumaannik qanoq ataqqinninngitsigalutik ernumassutaanullu qanoq soqtiginninngitsigalutik, soqtiginninnginnerujussuisalu annerusumik nunatsinni aatsitassarsiorefqartariaqannginerannut uppernarsaataavoq.

Nunatsinni nunani allamiut tikilluaqqagut, kisianni nunaqavissut piumasaannik, malitassaannik, isumaannik inatsisaannillu malinnittariaqarput. Sulifeqarfeeqqamiit aatsitassarsiornermilluumniit misilittaganngitsumit maanilu kissatigineqanngitsumit kimigiisertut nunatsinni pisariaqartingilagut.

2007-imi misissueqqissaarnissamut akuersisummik qallunaat oqartussaasui tunnusigamik nunat inoqqaavisa pisinnaatitaaffi pillugit FN-ip isumaqatigiisstaa ILI-konventioni nr. 169 unioqqutippaat. Taamanikku Narsami eqqaanilu najugaqartuuusugut tikillut aperineqarsimangisaannarpugt ineriarneq qanoq ittoq perusunnerippot, pingaartumik inooriaatsitta allanngorluunarneranik kinguneqartumik nunamineramik annertuumik aatsitassarsiorfissatut

misissuiffigisassanngorlugu tunniussinermi. Pisinnaatitaaffigut qarsupinneqarput.

Pitsaanerulinngilarlu nunatta nammineq aatsitassanut oqartussaaffimmik angerlaasinerata kingorna.

Qujanartumik aatsitassanut inatsisip allanngortinnejarnissaanik siunnersuutiga ukiarmi 2021-mi Inatsisartuni akuersissutigineqarpoq. Tassani pineqarpoq aatsitasanut inatsimmi maanna atuuttumi piumasaqaatitaqanngitsumik naammassinaaginnarsinnaatitaanerup allanngortinnejartussanngornera, pinngitsooran i sumannaallisaaneq, peqqissuseq, avatangii sit, piujuartsinerlu qulakkeerneqartussanngorlugit inatsit allanngortinnejartussanngormat. Naalakkersuisut ukiarmi 2022-mi allannguutissatut siunnersuutinik saqqumiuissasut Inatsisartut aalajangerput.

Kuannersuarni uranisornermik ammaarusruttunut manna erseqqissaatigineqartariaqarpoq: Kuannersuit aatsitassaqarpoq nunarsuarmi allanut assersuunneqarsinnaanngitsunik, arlalinnillu aatsitassaqarpoq ulorianateqartunik - urani kisimi ajornartorsiutaanngilaq.

Tusagassiuutini atuarparput SIK'p siulittaasuata allaaserineqarsimaffiani Narsamigoq Kuannersuarni aatsitassarsiornissaq inerteqquaasariaqavippoq, nunatta karsianut isaatitsissutssatut isiginiaraanni uungaaraanaaq isigisariaqarpoq, siunissamimi ungasinnerusumi annertuumik annaasaqaataasussaavoq nunatut aamma nunatta karsianut. Uranitalinnik aatsitassarsiorfifit misissulaaraanni tamani tamaani takuneqarsinnaavoq innuttaasunut qanoq artukkitigisartoq; nuna, imeq silaannarlusalinneqarsinnaanngitsumik mingutserne-

neqanngilaq. Nunarsuarmi uranitalinnik aatsitassarsiorfifit qiviaannaraanni ilinniarfissat ikinngeqqaat; nunat sequtserneqarsimasut, innuttat annerusumik iluanaaruteqarsimanatik ajornerusumik atugaqalersimasut ilisimatuunillu aamma suli manna tikillugu uppernarsarneqartuarpoq uranip qinngorneri ulorianartuusut. Oqassagaanni »sattaaserluta« aalajangersimasugut uukapaasiarininninniarbertut, salloqittaaniarnertullu oqaatigisariaqarpoq. Kuannersuarni aatsitassarsiorniq aallartissagaluartat siunissami imartatsinnut allaat mingutitsisoqartussaavoq, sinerissallu sarfaata ingerlaarnera ilisimaaraarpusumut ingerlanersoq. Sattaasissaagut aalisagaatitta siunissami akikinneruleriissaanik kinguneqarsinnaasumik aatsitassarsiortluta?

Naamerluinnaq! Suna tamaat akgalugu Kuannersuit ammarneqarsinnaanngilaq, tamanna kialuunniit akisussaassusilimmik eqqarsarsinnaasup akuersaarnavianngilluinarpaa.

Sinnattuaqinnaarluni piviusorsiorqartariaqarpoq

Nunatsinni uranitalinnik aatsitassarsiornissaq inerteqquaasariaqavippoq, nunatta karsianut isaatitsissutssatut isiginiaraanni uungaaraanaaq isigisariaqarpoq, siunissamimi ungasinnerusumi annertuumik annaasaqaataasussaavoq nunatut aamma nunatta karsianut. Uranitalinnik aatsitassarsiorfifit misissulaaraanni tamani tamaani takuneqarsinnaavoq innuttaasunut qanoq artukkitigisartoq; nuna, imeq silaannarlusalinneqarsinnaanngitsumik mingutserne-

qartarpot, tamannalu ersarinnerulersarpq aatsitassarsiorfik aatsitassarsiortumit qimanneqaraangat; aatsitassarsiortumit eqqaani najugaqartut erloqinartumik inuuneqalersarput piniagassaarullutik, nuna naatisivigineqarsinnaajunnaarluni, peqqissutsikkut akornuserneqarlutik nunasalu karsii akissaqarneq ajorput saliinisamut. Maanna aamma ukiorpanngortumi aatsitassanut aningasaateqarfitta ingerlaereraneran aatsitassarsiornfinnik ingerlasoqarluarneran aningasaateqarfifup imarisai isumalluutissaannggeqat, aatsitassanit aningasat siunissami nunatta karsianut isaaju-maartussat inatsit malillugit ingerlaannartumik atorneqarsinnaanngimmat.

Aap, nunarsuarmi mingutitsinermut silalu pissusiata allanngoriartorneran akiuni-niarnermi akisussaaffimmik tigusiniarutta Kuannersuit aqqutissaanngilaq, aatsitassarsiomi piliarneqareerluni nunatta avataanut umiarsuit atorlugit nassiunneqartussaavoq tamaanilu suliareqqinnejarluni. Taava qanoq mingutitsingitsiginera apeqquterujussuussaaq, nunatsinnimi annertuumik mingutitsereerluni, assartorneqariarluni, suliareqqinnejarluni atuisumut apunissami tungaannut annertuumik mingum-mik ingerlafeqareersimassaaq, atuisullu atulerpagu »minguissuseq« aqqummini ingerlavigeriigaa naatsorsoraanni taava minguissuseq qanoq annertutigisoq sinne-russimassava? Minguitsumik taanneqarsinnaasava?

Nunarsuarpot ataasiinnaavoq, teqequivi tamaviisa sequtserlugit ingerlaavassagutta taava sumut killissaagut? Atoqqiinneq pitsa-anerungnila?

Det er respektløst

Af Mariane Paviaisen,
medlem af Inatsisartut, Inuit Ataqatigut

Greenland Minerals presser stadig på for at komme til at udvinde råstoffer i Kuannersuit. Det er meget bekymrende, da alle og enhver jo ved, at borgerne i Narsaq og omegn i klart flertal er imod udvinning af mineraler fra Kuannersuit. De, der ønsker at minen skal åbne, viser, at de ingen respekt har for befolkningen og dens ønsker og bekymringer. De udviser ligegyldighed og respektløshed overfor befolkningens meninger, og det er endnu et incitament for, at selskabet aldrig skal have lov til at åbne en mine her i landet.

Vi byder udenlandske minefolk velkommen her i landet, men de skal følge de fastboendes ønsker og meninger samt regler og lovgivning. Vi ønsker ikke at blive utsat for pres fra et lille mineselskab, der ikke engang har prøvet at drive en mine noget sted i verden.

Da de danske myndigheder i 2007 uddelte efterforskningstilladelsen, overtrædte de den oprindelige befolkningens rettigheder jvf. ILO-konvention nr. 169. Den gang kom der ingen og spurgte os, hvad for en udvikling vi ønskede os her i Narsaq og omregn. Vores rettigheder blev overtrædt.

Det blev dog ikke bedre efter at vi selv hjemtog ansvaret for råstofferne.

Jeg er lykkelig for, at mit forslag i Inatsisartut (parlamentet) om ændring af råstofloven i efteråret 2021 blev vedtaget. I den nu-

værende lovgivning skal man kun tilstræbe at sikre sikkerheden, sundhed, miljøet samt bæredygtighed. Nu bliver det lov. Naalakkersuisut skal fremlægge sit ændringsforslag i efteråret 2022.

Det er vigtigt at tydliggøre dette: Sammensætningen af mineraler Kuannersuit kan ikke sammenlignes med noget andet sted i verden. Der er flere »farlige« mineraler, det er ikke kun uran, der er problemet i Kuannersuit.

I medierne siger SIK's formand, Jess G. Berthelsen, at vi bør udvinde råstofferne fra Kuannersuit, uanset om de indeholder uran eller ej. Han siger, at vores (uranmodstandernes) viden er forældet, at vi handler med bind for øjnene. Udtalelsene har overhovedet ingen grundlag i virkeligheden, og de er et forsøg på at vildlede. Uran er stadig lige så farligt som det altid har været, og forureningen har ikke ændret sig. Der er mange eksempler rundt om i verden som vi kan lære af: De ødelagte lande, hvor befolkningen har fået dårligere forhold uden at have fået nogen nævneværdig gevinst ud af uranudvindingen. Forskere bekræfter da også den dag i dag, at radioaktivitet fra uran er farlig, at farene ikke er blevet mindre.

Hvis der åbnes for minedrift i Kuannersuit, vil der ske forurening af farvandet, vi ved jo hvordan havstrømmene bevæger sig. Skal vi have minedrift, når konsekvensen meget muligt kan ende med dårligere fiskepriser? Aldeles ikke! Kuannersuit skal ikke åbnes for enhver pris, alle og enhver der kan tænke ansvarligt kan ikke acceptere det.

Mariane Paviaisen

Der er på tide at se realiteterne i øjnene

Det bør under alle omstændigheder være forbudt at drive minedrift, hvor uran er involveret. Det er for kortsigtet at tro på indtægter til landskassen. På lang sigt vil uranudvinding og følgerne af dette betyde enorme tab, både for landskassen og landet. Når man kigger rundt omkring i verden, hvor der er minedrift med uran, kan man se hvor meget befolkninger bliver belastet; landet, vandet og luften er forurenset uden mulighed for genopretning. Dette bliver tydeligere når minerne lukker og selskaberne har forladt landet. Folk, der bor omkring

minerne dør med forfærdelige livsforhold, fangstdyrne der er forsvundet, der kan ikke dyrkes afgrøder, der er sundhedsmæs-sige problemer og landenes regeringer har ikke råd til at fjerne de forurenede steder.

I mange år har vi i Grønland haft en råstoffond, men vi kan ikke regne med indtægterne fra denne, da de er låst. Hvis vi skal være med til at bekæmpe forurening og deltagte i kampen mod klimaforandringerne, så er Kuannersuit ikke vejen. Mineralerne skal transporteret med skib til udlandet til videre forarbejdning. Hvor grønt er det, at efterlade en masse mineralforurening og ovenikøbet bidrage med mere klimaforurening?

Avaaraq S. Olsenip inuiattut ullorsiorntsinni borgmesteritut siullermeirluni pisortatigoortumik oqalugiarami ataatsimoorneq, tamattalu akisussaaffeqarnitsinnik oqalugiaateqarpoq, neriorsuillunilu qanga pereersut iliuuseqarfingumallugit.

Avaaraq S. Olsen holdt sin første offentlige tale som borgmester i Sermersooq på nationaldagen den handlede om fællesskab og om, at vi alle har et ansvar, og hun lovede at gøre op med fortiden.

Borgmester Avaaraq S. Olsens tale på nationaldagen

Vi har alle et ansvar for vores samfund

Af Avaaraq S. Olsen,
borgmester
Kommuneqarfik Sermersooq

Vi skal skabe en kommune, der er attraktiv for alle at bo i

Kære mine medborgere.

Tillykke med nationaldagen. For mig er i dag en helt speciel oplevelse. Nationaldagen har altid betydet meget for mig, og at stå her og holde nationaldagstalen som borgmester er en stor ære og en overvældende oplevelse.

På nationaldagen samles vi alle, og vi samler os, fordi vi mener, at der er noget, vi har tilfælles. Vi lever sammen i dette smukke land, hvor vi bor tæt sammen. Derfor giver det mig en anledning til at spørge, hvem er naboer, hvem er medborgere, og hvem har et ansvar for vores samfund. I mine øjne er svaret klart: Os alle sammen.

Vi kan alle påvirke samfundet i en positiv retning, og når vi kan det, har vi også et ansvar for at gøre det. Hvis alle læner sig tilbage og siger, at nogen må gøre noget, kommer vi aldrig videre.

Mange tager heldigvis initiativ og ansvar. De mange frivillige, der sidste år stillede op for at sikre, at vi alle sammen kunne blive vaccineret tog et særligt ansvar.

Lederne og de frivillige i vores idrætsforeninger, der hver dag sikrer meningsfulde aktiviteter til børn, tager et særligt ansvar. Disse er eksempel på, at medborgerskabet kan løfte os i flok.

Mennesker som dem og mange andre gør en indsats for at hjælpe samfundet og deres medmennesker videre. Det er vigtigt arbejde.

Hvordan kan vi hjælpe

For år tilbage var jeg på en lang udlandsrejse. Jeg husker et særligt land, det var et fattigt land med mange problemer, men fortovene var hver dag rene. Grunden til det var, at alle hver morgen fejede og vaskede

fortovet foran deres eget hus. Alle tog det ansvar alvorligt og var stolte af, at deres del af fortovet var mindst lige så rent som naboens.

I min barndom var en af vores naboer førtidspensionist, men det betød ikke, at han ikke ydede noget til samfundet. Hver dag hele sommeren gik han rundt i byen med en plastik spand og samlede glasskår op. Der var ingen, der havde bedt ham om det, men han var stolt af, at det var ham, der holdt gaderne fri for glasskár. Jeg er ikke sikker på, om alle andre vidste, hvad han gjorde for dem. Jeg er ikke sikker på, om forældrene vidste hvor mange flænger og sår, han havde sparet deres børn for, eller om bilisterne og cyklisterne vidste hvor mange punktering, de havde undgået takket være ham. Jeg ved ikke, om der var nogen, der sagde tak til ham. Jeg ved bare, at han hver dag tog sin plastik spand og gjorde verden til et bedre sted.

Vi taler meget om solidaritet. Men nogle gange virker det som om, solidaritet kun er et spørgsmål om, hvordan andre kan hjælpe os, men solidaritet handler også om, hvordan vi kan hjælpe andre. Hvis vi glemmer den side af sagen, vil der ikke være nogen tilbage til at hjælpe.

Bare det lille ekstra

Vi lever alle sammen travle liv. Der er et arbejde, der skal passes, der er børn, der skal hentes i institutioner, vi skal lave mad holdes os i form og følge med i, hvad der sker i verden. Nogle gange føles det som om, vi ikke har overskud til mere end os selv og vores familie. Sådan har jeg det tit selv, men hvis vi alle gør det lille ekstra, fejer et enkelt fortov eller samler et glasskár op, så kan vi gøre utroligt meget i fællesskab.

Grønland er et lille land, hvor vi alle er tæt på hinanden. Det er ikke en ulempe. Hvis vi alle lærer at arbejde sammen og være noget for hinanden, kan det blive vores største fordel. Solidaritet, venlighed og hjælpsomhed kan hjælpe os til at skabe et bedre samfund. Vores forfædre levede i dyb afhængighed af hinanden. Ingen kom

igenmed vinteren uden hjælp fra andre, og ingen, der ikke var villige til at hjælpe andre, kunne deltage. Heldigvis lever vi ikke længere i en verden, hvor det er sult og kulde, der motiverer os, men bevidstheden om, at vi klarer os bedst i fællesskab, er en ting, vi bør tage med videre ind i fremtiden.

Jeg lover jer

Jeg blev borgmester i sidste uge. Derved er jeg den kortest siddende borgmester, der holder en nationaldagstale i Nuuk.

Jeg ved, jeg har overtaget en stor opgave. Efter et år med skandaler og uro skal til-liden og roen genoprettes, så Kommuneqarfik Sermersooq igen kan koncentrere sig om at løse de opgaver, der betyder noget for jer.

Jeg kan ikke love, at der ikke kommer flere afsløringer, og jeg kan heller ikke love, at jeg ikke kommer til at lave fejl, men jeg kan love, at jeg vil lægge alle de fejl, vi finder, frem for offentligheden og for kommunalbestyrelsen.

Som alle andre vil jeg gerne have sagen overstået, så jeg kan fokusere på det, jeg brænder for, men jeg ved også, at et opgør med fortiden er nødvendig, og det vil jeg gerne hjælpe og bidrage med.

Min vision

At være ny betyder ikke uerfaren, og at være ung betyder ikke uvidende. Jeg går ind i jobbet med en klar vision for vores kommune. Vi skal skabe en kommune, der er attraktiv for alle at bo i. Vi skal tilbyde service, folkeskoler, daginstitutioner og fritidstilbud, der kan konkurrere med de bedste i verden. For vi er i konkurrence med hele verden, og hvis ikke vi kan leve et tilbud, der er attraktivt for vores unge, vil de bosætte sig andre steder.

Og vi har brug for, at vores veluddannede unge vender hjem, og vi har brug for, at veluddannede mennesker bosætter sig her. De skaber dynamik og udvikling. De inspirerer andre til at tage en uddannelse, og de penge, de betaler i skat, er forudsætningen for, at vi kan hjælpe samfundets svageste.

Alle børn har krav på tryghed

En af Kommuneqarfik Sermersoqs største og vigtigste opgaver er at støtte dem, der har fået en svær start i livet, og det er en opgave, der vokser hvert år. Sådan skal det være. Vi er et samfund med mange udfordringer, og efterhånden, som vi nedbryder tabuer, kommer flere frem og beder om hjælp. Den opgave må gerne vokse, især hvis det betyder at færre børn vil opleve svigt og overgreb i næste generation. Alle børn har krav på en tryg opvækst, og vi skal have brutt den onde cirkel, der gør, at så mange børn får en svær barndom.

Vi er på ingen måde gode nok, men kommunalbestyrelsen og administrationen stræber hele tiden efter at blive bedre. Ingen steder i verden har man fundet en genvej til at løse sociale problemer. De lande, der kommet tættest på, kan fortælle, at det handler om en indsats fra hele samfundet i fælles flok. Skoler, daginstitutioner, socialforvaltning, politi, foreninger og civilsamfundet.

At skabe et samfund, der er attraktivt for alle, rig som fattig, er derfor forudsætningen for at løfte dem, der har brug for at blive løftet.

Vigør fremskridt

Vi skal løfte Grønland og hinanden i fællesskab, men i dag synes jeg også, vi skal tage tiden til at minde os selv om de store fremskridt, vi allerede har taget.

Arbejdsløsheden er rekordlav, flere unge end nogensinde før vælger at tage en uddannelse, vi kom igennem pandemien bedre end nogen som helst andre lande i verden. Samtidig har vi holdt fast i vores kultur og vores værdier.

Vi er et samfund, hvor alle mennesker betyder noget, og hvor der er brug for alle.

Vi har alle frihed og tryghed.

Vi har grund til at være stolte af vores land, og stolte af vores fællesskab.

Tillykke med nationaldagen. Tillykke med Grønland.

Borgmester Avaaraq S. Olsen, IA, blev indsat som borgmester den 15. juni 2022.

Inuiattut ullorsiornitsinni borgmesterip Avaaraq S. Olsenip oqalugiaataa

Inuiatigiinni tamatta akisussaaqataavugut

All. Avaaraq S. Olsen,
borgmesteri
Kommuneqarfik Sermersooq

Kommunimik tamanut inuuffigineqarusruttumik kommunimik pilersitsissaagut

Asasakka innuttaaqatikka.

Inuiattut ullorsiornissinni pilluaritsi. Ullumi ulloq uannut misigisaavoq immikkooruteqarluunnartoq. Inuiattut ullorsiorneq uannut annertuumik pingaarteqartuaanarsimavoq, maannalu maanga nikuillunga borgmesteritut inuiattut ullorsiornermi oqalugiarnera tullusimaarnartorujussuovoq misigisaallunilu imaannaanngitsoq.

Inuiattut ullorsiornitsinni tamatta katersuuttarpugut, aammalu ataatsimoorfecarluta misigisimalluta katersuuttarluta. Nunatsinni alianaatsumi maani immitsinnut qanilluta najugaqarpugut, tamannalu kikkut sanilerinerlughit, kikkut innuttaaqatiginerlughit aammalu kikkut inuiatigiinnut uatsinnut akisussaasunersut aperinissnut tunngavissivoq. Uanga isinni akissut ersaripoq: Tamatta.

Inuiatigiit pitaasumik siunnerfeqarnisamut tamatta sunniuteqarfingisinnavaagut, taamaalior-nissamut akisussaaffeqarpugut. Taliimiinarluta iliuuseqartoqartariaqartoq oqalun-nassagutta ingerlariaqqissinnaanngilagut.

Qujanartumik inuppassuit suliniuteqartarpuit akisussaaffeqarlillu. Namminneq piumassutsiminnik sulisorpassuit, siorna tamatta akiuussutissineqarnissatsinnik qulakkeerinninniarlukit sassartut akisussaaffimmik immikkut ittumik tigusipput.

Timersortartut peqatigiffiini pisortat aammalu namminneq piumassutsiminnik sulisut ullut tamaasa meeqlanut isumalin-nik sammisaqtitsinissamik qulakkeerisartut akisussaaffimmik immikkut ittumik tigusipput. Taakku innuttaaqatigii ataa-simoorfecarluta naammassinnissinnaanerinut assersuittaapput.

Inuit taamaattut aammalumi allarpasuit inuiatigiinnik inoqatiminnillu siumut aallarnissamut ikuiniararlukit suliniuteqartarpuit. Suliaq taamaattoq pingaarteqarpooq.

Qanoq ikuisinnaavugut

Ukiorpaaluit matuma siornatigut sivisuumik nunani allani angalawunga. Pingaartumik nuna ataaaseq, piitsuulluni ajornar-

torsiuteqarfusoq eqqaamavara, tassanili ullut tamaasa pisuinnaat aqquserni eqqiluit-suusarput. Ullaat tamaasa illumik saanni pisuinnaat aqqusernik saniisarnerat asasnarnerallu peqqutaavoq. Inuit akisussaaaffik taanna pingaartippaat, aammalu minner-paamik pisuinnaat aqqusernata saaminiit-tup sanilusup saavaniittutut ipiitsigisarmat tullusimaarutigisarpaat.

Meeraagallarama sanilitta ilaatsiusina-luni sulisinnaajunnaarnersiuteqarpoq, tamannalu inuiatigiinnut ikuutinngin-ne-ranik isumaqanngilaq. Aasakkut ullut tamaasa qattalerluni illoqarfimmi angalaar-tarpoq igalaaminernillu katersuisarluni. Kimilluunniit taamatut peqquneqarsiman-ngilaq, kisiannili aqqusernit igalaamineqar-tinnginamigit tullusimaarutigisarpa. Allat qanoq ikiorneraatik ilisimasimaneraat ilisimanngilara. Angajoqqaat meeqqatik ameernissaraluunik kilernissaraluinillu pinngitoortsisimasoq ilisimaneraat ilisimanngilara. Naluara qutsavigneqarsimansoq. Kisiannili ullut tamaasa qattaq plastikki tigullugu angalaartartoq, nunarsuarmillu najoruminarnerulersitsisartoq nalunngilara.

Nammaqatigiinnissaq eqqartortorujus-suusarparput. Kisiannili soorlu ilaanni nammaqatigiinnermut allat qanoq iliorlutik uagutsinnut ikuuussinnaanerat apeqqutaa-ginnartartoq, kisiannili nammaqatigiinneq aamma qanoq iliorluta allanut ikuuussinna-anitsinnut tunngavissivoq. Pineqartup taan-nartaa puigorutsigu ikuuttussat nunguttus-saapput.

Annertunerulaartumik iliuuseqarneq

Tamatta ulapittulluta inuuvgut. Paaris-satsinnik suliffeqarpugut, meeqlanik paaqqinnittarfinnut aasassaqarpugut, neris-siortussavugut, timigissartussavugut aammalu nunarsuatsinni pisunik malinnaa-sussavugut. Uagutsinnut ilaquittatsinnullu piffissaqarata ilaanni misigisimanartarpoq. Uanga akuttunngitumik taamaattarpunga, kisiannili tamatta annertunerulaartumik iliuuseqartarutta, illup saani pisuinnaat aq-qutaat sanertarutsigu imaluunniit igala-minernik katersuisarutta ataatsimoorluta annertoorujussuarnik angusaqartassaagut.

Kalaallit Nunaat mikisunnguuvooq, tamatta immitsinnut qanilluta najugaraar-put. Tamanna akornutaanngilaq. Tamatta suleqatigiinnissaq tapersersoqatigiinnis-sarlu ilinniarutsigu tamanna annertuumik

iluaqatigisussaavarput. Nammaqatigiinneq, inussiernerneq ikuukkumatunerlu inuiatigiit pitsaaneruseumik inuulernissatsin-nut iluaqatigissavagut. Siuligut imminnut pinngitsoorsinnaanngilluunnarlutik inuu-simapput. Allaniit ikiornearatik ukiun-nera anigorsinnaaneq ajorpaat, aammalu ikuukkumasoqarneq ajorpoq, kikkut tamarmik peqataasarmata. Qujanartumik nunarsuarmi kaanneq qianerlu ataatsi-moornissamut kaammattuiffiunngitsumi inuulernissavagut, kisiannili ataatsimoorluta ingerlalluarnerusinnaalluta ilisimasarpar-put, tamannalu siunissamut ingerlateeqqit-tariaqarpuput.

Neriorsorpassi

Sapaatit akunnerata matuma siuliani borgmesterinngorpunga. Taamaattumik Nuummi inuiattut ullorsiortarnitsinni borgmesteriusartunut naleqqiullunga sivikinner-paamik atuuppunga.

Nalunngilara suliassanik annertuunik ti-gusillunga. Ukiqoq ataaseq kanngunartulior-fiullunilu eqqissivilliorfioeremat, tatigin-ninneq eqqissimanerlu uteqqittariaqarpuput, taamaallilu Kommuneqarfik Sermersuumi suliassat ilissinnut isumallit aaqqiiffigine-qartarnissaat aalluteqqilertariaqarpagut.

Allanik saqqummertoaqqissanngitsoq neriorsorsinnaanngilassi, aamma kukkussa-nanga neriorsorsinnaanngilassi, kisiannili neriorsussavassi, kukkunernik nassaarine-qartunik tamanik tamassinnut aamma komunalbestyrelsimut saqqummiussisa-rumarama.

Aamma allatulli suliad naammassis-saat kissaatigaara, taamaallitunga suliassat angorusutakka aallussinnaassagakkit, kisiannili aamma ilisimavara pisarismasut aporaaffiusarumaartut, tamatumunngali ikuukkusuppunga tapersersuerusullungalu.

Siunnerfiga

Nutaajuneq misilittagaqannginnermik isumaqanngilaq, aammalu inuusuttuuneq ilisimasqannginnermik isumaqanngilaq. Kommunerput pillugu ersarissunik siunner-feqarlunga atorfik iserfigaara. Komuni kikkut tamarmik najugaqarfingissallugu pilerigisaat pilersissavarpuit. Kiffartuusineq, meeqlat atuarfii, paaqqinnittarfiiq sungiffimilu neqeroorutit nunarsuarmi pitsaanerpaanut unammillersinnaasut neqeroorutigisinnavaagut. Nunarsuatin-ni unammillersinnaassagutta, aammalu inuusuttatsinnut pilernartunik neqerooru-teqarsinnaanngikkutta inuusuttagut allanut

nuuttussaapput.

Aamma inuusuttut ilinniarluarsimasut angerlarnissaat pisariaqartippaput, aam-malu inuit ilinniarluarsimasut maanga nuunnissaat pisariaqartillutigu. Uummaaris-sumik ingerlanermik ineriantornermillu pilersitsisussaammata. Allat ilinnialernis-saannut kajumitsitsilissapput, taakkulu akileraarutit akiliutaat inuiatigiinni sanngiitsortatsinnik ikuisinnaanissatsinnut pisariaqartippagut.

Meeqqat tamarmik toqqissisima-sumik peroriartussapput

Kommuneqarfik Sermersuumi inuunermin-nik aallartitsinermi atugarliorsimasut ikiornissaat suliassatta annerit pingaernerilu ilagaat, suliassarlu taanna ukiut tamaasa annertusartorpoq. Aamma taamaattussaa-voq. Inuiatigiuvugut amerlasuunik unammilligassallit, paqumiganillu saqqummiisarnerput malillugu saqqum-mertartut ikioqqusartullu amerliartussap-put. Pingaartumik tamanna kinguaariinni tullerni meeqlat sumiginnagaanermik kanngunarsagaanermillu misigisartut ikili-nerinik kinguneqassappat, suliassaq taanna annertusissappat ajorinngilarput. Meeqqat tamarmik toqqissisimasumik peroriartariaqarpagut.

Sukkuluunniit isornartoqanngitsoorneq aqorput, kisiannili communalbestyrelsip allafrifarliullu suliad pitsaanerulernissaat anguniartuarpaat. Nunarsuatsinni sumi-luunniit inooqatigiinnikut ajornartorsiutinik aaqqiniarluni qaninersiorfiusinnaa-sunik nassaartoqarsimannilaq. Nunat qanillattuinerpaat oqaluttuarisinaavaat, tamatumani inuiatigiit tamarmiusut ataatsimoorluta suliniuteqarsinnaaneri apeqqutasartoq. Atuarfii, paaqqinnittarfii, isumaginnittooqarfii, politiit, peqatigifit inuiatigiinnilu inuinaat.

Siumut ingerlavugut

Taamaattumik inuiatigiinnik tamanit pilerinartunik pilersitsisoqassappat, pisuu-juppa piitsuuppalatuunniit, ikiorserneqar-nissamut pisariaqartitsisut ikiorserneqartar-nissaat pisariaqarpog.

Kalaallit Nunaannik uagutsinnillu ataatsimoorluta kivitsissaagut, kisiannili ullumikut piffissaq iluatsillugu aamma siuariufigereersimasagut pillugit uagutsin-nut eqqaasissaagut. Suliffissaaleqisut aatsaat taamak ikitsigaat, inuusuttut aatsaat taama amerlatigisut ilinniarlulutilluunniit, nunarsuarmi tunluunneq nunarsuarmi nunanut allanut tamanut naleqqiulluta pitsaaneruseumik qaangerparput.

Tamatuma peqatigisaanik kulturerput naleqartitagullu attatiinnarpagut. Inuiatigi-uvugut inunnik tamanik isumaqartitsisut aammalu kikkunrik tamanik atorfissaqartitsiffiusut.

Tamatta kiffaanngissuseqarpugut toqqissi-simallatalu.

Nunarpuit pillugu tullusimaarnissamut aamma ataatsimoorluta pilugut tullusimaarnissamut tunngavissaqarpugut.

Inuiattut ullorsiornissinni pilluaritsi. Kalaallit Nunaat pillugu pilluaritsi.

Borgmesteri Avaaraq S. Olsen, IA, junip 15-ian 2022 borgmesteritut ivertinneqarpog.

Leif Josephsen

© Leif Josefson

Ingen bliver tvunget ud af fiskeriet

Vi kan alle være enige om, at fiskeriet betaler store dele af vores velfærd. Derfor er de fleste også enige i, at vi skal have en lov, der giver fiskeriet mulighed for at tjene endnu flere penge end i dag – og at det skal ske på en bæredygtig måde, så også vores børn og børnebørn kan leve af fiskeriet.

Men vi har forskellige opfattelser af, hvordan fiskeriet skal være i fremtiden og dermed af, hvordan en god lov ser ud, når den skal tilgodese forskellige synspunkter. En af udfordringerne kommer fra fiskerne selv: Mange er bange for at blive tvunget ud af fiskeriet. I den sammenhæng sættes IOK (Individuelt omsættelige kvoter) lig med færre fiskere. Det tror, at hvis politikerne følger kommissionens anbefalinger, og IOK bliver virkelighed for alle fiskerier, så mister de deres arbejde.

Jeg ved godt, at mange fiskere er bekymrede, og jeg kan godt forstå det. I de samtalere jeg har haft på vores rundrejse i landet i foråret, gav flere udtryk for bekymring. Derfor er det vigtigt at sige: Det er ikke målet at tvinge nogen ud af fiskeriet.

Forklaringen er, at det tager tid at vende en tung skude. Og billedligt talt er fiskerierhvervet en meget stor og tung skude. Det

tager tid at føre store ændringer ud i livet, og der går lang tid, fra politikerne vedtager den nye lov, og til den er gennemført, så vi kan mærke det ude i erhvervet. Faktisk vil der gå helt op til 15-20 år.

Hvem ved, hvordan markedet og fiskeriet ser ud om 20 år?

I den periode vil sammensætningen af fiskerne ændre sig, og mange af vores dygtige og hårdarbejdende fiskere vil gradvist gå på pension. Det er nemlig sådan, at over halvdelen (55 procent) af jollefiskerne i dag er over 50 år. Det betyder, at over halvdelen går på pension inden for cirka 15-20 år, hvis de følger folkepensionsalderen. Når den nye lov er fuldt effektueret, vil mange være gået på pension. Udfordringen i den grønlandske arbejdskraft, særligt i fiskerierhvervet, er at skaffe en ny generation af fiskere, som vil arbejde med fiskeriet i det hele taget.

Det betyder, at loven ikke tvinger nogen ud af fiskeriet. Tværtimod vil der være naturlig afgang.

IOK giver pensionsopsparring

Mange af dem, jeg har talt med, er bekym-

rede for udsigten til IOK. En af grundene er, at de ikke helt kan gennemskue konsekvenserne. Men jeg kan sige – at IOK kan være en fordel for den enkelte fisker. Og IOK betyder adgang til finansiering og giver mulighed for en rigere pensionisttilværelse senere i livet.

For fiskerne kan overgangen til IOK betyde en økonomisk gevinst: Når de selv vælger at sælge deres kvoter, får de penge med ud af fiskeriet. De får med andre ord flere penge end blot folkepensionen, fordi de kan sælge deres kvoter til unge, friske kræfter, når de en dag ønsker at gå på pension og nyde deres alderdom.

Fiskerne får sikkerhed og stabilitet

Hvis politikerne lytter til kommissionens anbefalinger og indfører IOK i det kystnære hellefiskeri, er der også en række andre fordele for den enkelte fisker.

IOK betyder, at fiskerne ved, hvor lang tid de har deres kvote, og det betyder, at de kan planlægge og tænke langsigtet – og dermed investere i nye og bedre fartøjer, så de kan udvikle deres fiskeri.

Når man som fisker ved, hvor længe man har sin kvote, og at man kan sælge den, så giver det sikkerhed og stabilitet. Og det betyder også, at man kan gå i banken og låne penge til nyt udstyr, fordi også banken ved, at fiskerne har deres kvote i mange år.

Med andre ord: Hvis politikerne følger kommissionens anbefalinger, så tvinges ingen fiskere til at forlade deres erhverv. Men de får mulighed for at gøre det, hvis de mener, at det er den rigtige løsning for dem – og de kommer ud af fiskeriet med penge på lommen til for eksempel deres pension, fordi de sælger deres kvoteandele.

Højere levestandard for hele samfundet

Overgangen til IOK betyder, at fiskerne kan udvikle deres fiskeri og fiske effektivt. Det lyder godt, hvis man er fisker. Men sagen er – det gavnner os alle. Om man er pædagog, sygeplejerske, håndværker eller arbejder på kontor, som jeg – under alle forhold tjener

KLUMME

All.: Bent Sørensen,
Sulisitsisuni siunnersorti
amma Aalisarneq pillugu
Ataatsimiititaliarsuarmi ilaasortaq

fiskeriet penge hjem til os alle. Med IOK gives der mulighed for at tjene endnu flere penge til gavn for dem selv og for samfundet. Penge som er nødvendige for vores velfærd. Det handler om børnehaver, skoler, sygehuse og plejehjem med videre.

Vi skal nedbryde myterne

Store forandringer møder næsten altid modstand, hvilket er meget forståeligt. På det punkt er vi i Grønland ikke anderledes end andre nationer. Og en ny fiskerilov ER en stor forandring af kæmpe betydning for alle – dem i fiskeriet og dem udenfor.

Derfor er det også glædeligt, at politikerne tager sig tid til at arbejde den ny lov grundigt igennem. Og at de hører og involverer alle parter, så vi kan få et endnu mere lukrativt fiskeri, der på alle måder samtidig skal være bæredygtigt, så vores børn også kan leve af det.

Men usikkerhed og bekymring for fremtiden må ikke stå i vejen for en forandring, der kan skabe nye muligheder.

Derfor skal vi som samfund sige ja til, at fiskerne fremover skal kunne have bedre muligheder. Politikerne har sagt, at de vil lave den ny lov og præsentere den på forårssamlingen i 2023. Lad os bruge tiden til omhyggeligt at lytte til alle parter og den bekymring, som mange har. Og lad os afdætte myter og fejlafslætter, så politikerne kan lave en lov på et oplyst grundlag

BYGNINGSSTYRELSEN

Offentlig licitation

Renovering af Politistation i Upernivik

Bygningsstyrelsen udbyder hermed ovennævnte opgave.
For yderligere information se byggeweb.

www.rib-software.dk/udbudsportal

Pinngitsaaliilluni aalisarnermiit peersitsisoqarnianngilaq

Tamatta isumaqtigisiinnaavugut, aalisarnerup atugarissaarnerput annertuumik akiiliiffisarmagu. Taamaattumik amerlanerit aamma isumaqataapput, inatsiseqassagatta, aalisarnermi ullumikkorniit suli annertunerasumik aningaasarsiorissamik periarfisinneqarnissaat – tamannalu atuilluartuneq tunngavigalugu ingerlanneqassammat, taamaasillutilu qitorngut ernuttagullu aalisarneq inuuussutigissammassuk.

Kisianni assigiingitsunik paasinnittarpugut, siunissami aalisarneq qanoq ingerlanneqassanersoq aamma taamaasilluni, inatsit pitsaasoq qanoq isikkoqassanersoq, isummat assigiingitsut akuutissagutsigit. Unammillernartut ilaat aalisartueersuuvog: Amerlasuut ersissutigaa aalisarnermiit anisitaanissaminnik. Tassunga atatillugu IOK (Pisassiissutit pigisat tunineqarsinnaasut) ima isigineqarpoq aalisartut iklisineqassasut. Isumaqarput, politiikerit ataatsimiititaliarsuup innersuussutai malippatigit kiisalu IOK aalisarnernut tamanut atuuterpat, taava aningaasarsiorfitsik/sulifitsik annaassallugu.

Nalunngilara, aalisartut amerlasuut ernumassuteqartut, taannalu paasilluarsinnaava. Upernaaq nunatsinni angalaarnitsinni oqaloqatiginnittarninni, arlallit ernumassuteqarlutik oqariartuuteqarput. Taamaattumik pingaaruteqarpoq oqaatigissallugu: Siunertaanngilaq aalisarnermiit anisitsiniatorqarneranik.

Nassuaatitaa tassaavoq, angallatip oqimaatsup illuanut saatinniarnera sivisusamat. Assersuusiussagaanni aalisarnermiit inuuussutissarsiorneq angallataavoq angisoorsuaq oqimaatsorujussuarlu. Inuunermi allangortitserinerit piviusunngortinniarneri piffisangaatsiamik tigusisarput aamma suli sivisussaaq, politiikerit inatsimirk nutaamik akuersineraniit atuutilernissaata tungaanut, inuuussutissarsiummut sunniunnissaata tungaanut. Tassami ukiut 15-20-it tungaanut sivisussuseqassammat.

Naluarpot, qanoq tuniniaffit aalisarnerlu ukiut 20-t qaangiuppata isikkoqassanersut?

Piffissap tamatuma nalaani aalisartut kattigaanerat allangussaaq, aalisartortagullu sulilluartut utoqqalinersiaqarliertualissapput tulleriaallutik. Tassami imakkami, umiatsiaararsortut affaat sinnerlugit (55 procent) ullumikkut 50-it sinnerlugit uki-oqarput. Tamannalu isumaqarpoq, ukiut 15-20-it missiliorlugit qaangiuppata affaat sinnerlugit utoqqalinersiuteqalersimassapput, utoqqalinersiutisalernermi ukiorinneqartartut malissagunikkit. Inatsit nutaaq atuullualerpat, amerlasuut utoqqalinersiuteqalereersimassapput. Kalaallit Nunaanni sulissusaqarniarnerup unammillernartoraa, pingaartumik aalisarnermi inuuussutissornerup, kinguariinnik nutaanik pisarsiniarneq ajornakusoormat, anermik aalisarnermiit suliaqarusuttut.

Taanna isumaqarpoq, inatsisip aalisarnermiit suliaqartut pinngitsaalillugit anisinniarnerannik. Akerlianilli pissusissamisoortumik aalisarunnaartitsissapput.

IOK utoqqalinersiassanik ileqqaartitsivoq

Oqaloqatigisimasakka amerlasuut, IOK-mik atuutsilslermissaaq ernumassutigaat. Peqqutsgineqartut ilagaat, kingunerisinaasai nalornigamikkit. Kisianni oqarsinnaavunga – aalisartunut ataasiakkaanut IOK iluaqtissartaqarsinnaammat. Aamma IOK aningaasaliisseqarnissamut aqqutisiiivoq utoqqalinersiaqalernermilu inuunermi kingusinnerusukkut periarfissiass-

mat peqarnerulluni utoqqalinersiaqarluni inuuussamik.

Aalisartunut IOK-mut ikaarsaariarneq isumaqarsinaavoq aningaasatigut iluanaaruteqarnermik: Namminneq imminnut pisassiutigineqarsimasut tunissallugit aalajangerunik, taava aalisarunnaarunik aningaasanik pissarsisinaapput. Allatut oqaatigalugu, taava pisortanit utoqqalinersiassaminniit piinnaratik aningaasanik amerlanernik pissaqalissapput, tassami inuuussutunut nukissaqarluartunut pisassiutatitik tuniniarsinnaagamikkit, ullut ilaanni utoqqalinersiuteqalerniarlutik kis-saatiguniku utoqqalinerminnilu ilorrisatirmaarlutik.

Aalisartut isumannaassusermik patajaatsumillu inuuussaminnut periarfissinneqassapput

Politiikerit ataatsimiititaliarsuup innersuus-sutaat tusaaniarunkit IOK-lu sinerissap qanittuani qaleralinniarneq atulersillugu, taava aamma allanik aalisartunut ataasiakanut iluaqtissartaqarpoq.

IOK isumaqarpoq, aalisartut nalunngim-massuk, pisassiissutit qanoq sivisutigisumik pigissanerlugit, isumaqarporlu siunissaq ungasinnerusoq isigalugu pilersaarusiorsi-naallutik – aamma nutaanik pitsaanerusu-nillu aningaasaliisseqarlutik, taamaasillutik aalisarnertik ineriaartortillugu.

Aalisartut ilisimagaanni, qanoq pisassiissutit sivisutigisumik pigisimnaallugit, aamma tunisinnaallugit, taava isumannaassusermik patajaassutsimillu pilersitsisarpoq. Aamma isumaqarpoq, aningaaserivimmukarsinnaalluni angallatinillu atortunillu nutaanik pisinissamut aningaasaanik atorsinnaanngorluni, aningaaseriviup nalunngimma, aalisartunut pisassiissutigineqartut ukiut amerlasuut pigisussaammatigit.

Allatut oqaatigalugu: Politiikerit ataatsimiititaliarsuup innersuussutai malippatigit, taava aalisartut inuuussutissarsiutiminnik qimatsinissaminnut pinngitsaalineqassanganillat, Kisianni periarfissinneqassapput, isumaqarunik, imminnut taanna ajunngisuusoq – kiisalu aalisarnermi inuuussutissarsiuteqarnertik aningaasaateqarlutik qimassinnaanngorlugu soorlu assersuutigalugu utoqqalinersiutit, imminnut pisassiissutigineqarsimasut tunigunikit.

Inuaqtigiiinnut tamanut inuuni-arneq qaffasinnerusoq

IOK-mut ikaarsaariarneq isumaqarpoq, aalisartut aalisarnertik ineriaartortissinnaagaat sunnuteqarluartumillu aalisarlutik. Taanna ajunngippaloqaaq, aalisartuugaanni. Kisianni imappoq – tamatsinnut iluaquataavoq. Perorsaasuugaanni, napparsimasunik paarsisuugaanni, assassinluni sulisuugaanni imaluunniit allaffimmi suligaanni uattulli, qanorlunniit pigaluaraanni aalisarnerup tamatta aningaasariiuuppaatigut. IOK periarfissivoq suli aningaasanik amerlanerunrik isaatisisoqarnissaanik imminut inuaqtigiiinnulli iluaquataussanan. Aningaasat atugarissaarnitsinnut pisariaqartineqartut. Meeqgerivinnut, atuarfinnun, napparsim-mavinnut utoqqarnillu paaqqutarinninnermut ilaalu ilanngullugit atorneqartussat.

Oqalutuarineqartartut taamaatinniartigit

Allannguinerit annertuut akerlerineqartua-nannangattarput, tamannalu paasinarlut-

apoq. Tassani Kalaallit Nunatsinni allaniit allaanerussuteqanngilagut nunanut allanut naleqqiulluta. Aamma aalisarneq pillugu inatsit NUTAAQ allannguutaavoq annertooq tamatsinnut annertoorujussuarmik isuma-qartoq – aalisartut akornanni taakkulu avataaniittut.

Taamaattumik aamma nuannerpoq, politiikerit inatsisissap nutaap peqqissaartumik suliarinissaa piffissaqarfigimmassuk. Aam-malu tusaaniararlutik peqataasullu tamaasa peqataatillugit, taamaasilluta suli aalisarnermik iluanaarnarnerusumik pilersitsillutik, sutigullu tamatigut atuilluartuunermik tunngaveqartumik, taamaasillutilu meerat-tatta inuuussutigissammassuk.

Kisianni qalarneq ermuannerlu siunissa-mut allannguiniissamut akornutaassanngilaq, periarfissanik nutaanik pilersitsisussaq.

Taamaattumik inuaqtigiiittut anger-tariaqarpugut, aalisartut siunissami pitsaanerusrunik periarfissinnissaannut. Politiikerit oqarsimapput, inatsit nutaaq pilersinniarlugu upernaakkullu ataatsimiin-nermi 2023-im i saqqumiullugu. Piffisaq peqqissaartumik peqataasut tamaasa tusaallugit atorniartigu aamma erumas-suteqarneq, amerlasuut pigisaat. Oqalutuat taamaatinniartigit paatsuuinerillu, taa-maasillutik politiikerit inatsisiliussammata ilumoortunik tunngaveqarlutik.

ISUMA

Af Bent Sørensen,
konsulent Grønlands Erhverv og medlem af fiskerkommissionen

NAALAKKERSUISUT

GOVERNMENT OF GREENLAND

Sisimiut aamma Kangerluarsuk Tulliup akornanni aqqusineq pillugu ASN-ip akuerineqarnera aamma imeqarfip killeqarfianut immikkut ittumik akuersissuteqarneq

Naalakkersuisuniit Sisimiut aamma Kangerluarsuk Tulliup akornanni ASN-imut akuersissut tunniunneqarpoq.

ASN-imut akuersissuteqarnermut peqatigillugu Naalakkersuisunit aqqusernup Sisimiuniimeqarfip killeqarfatiqornissaa immikkut ittumik akuerineqarpoq.

ASN-imut akuersissut aamma imeqarfip killeqarfianut immikkut ittumik akuersissut Nunalerinermet, Imminut Pilersornermet, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfimmut saaffiginninnikkut pissarsiarineqarsinnaapput.

ASN-imut akuersissut aamma/imaluunniit imeqarfip killeqarfianut immikkut ittumik akuersissut pillugit maalaruteqartoqassappat, taakku kingusinner-paamik 03.08.2022-im uannga tiguneqarneqarsimassappat: Nunalerinermet, Imminut Pilersornermet, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik, Postboks 1614, 3900 Nuuk, imaluunniit pan@nanoq.gl aqqutigalugu.

VVM-godkendelse og vandspærrezonedispensation til vej mellem Sisimiut og Kangerluarsuk Tulleq

Naalakkersuisut har givet VVM-godkendelse til en ny vej mellem Sisimiut og Kangerluarsuk Tulleq.

Naalakkersuisut har samtidig med VVM-godkendelsen givet dispensation til, at vejen kan gå gennem vandspærrezonen ved Sisimiut.

VVM-godkendelsen og vandspærrezonedispensationen kan fås ved at rette henvendelse til Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø.

En evt. klage over VVM-godkendelsen og/eller vandspærrezonedispensationen skal være modtaget hos Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø, Postboks 1614, 3900 Nuuk, eller pan@nanoq.gl, senest den 03.08.2022.

Torontomi Kalaallit Nunaata aatsitassai assorsuaq soqutigineqartut

All. Aqqaluq B. Egede,
Aatsitassanut Naalakkersuisoq
amma

Christian Keldsen,
Sulisitsisut pisortaat

Oqaluttuarisaanermi aatsaat taamak amerligunartunik Kalaallit Nunaannit Toronto-mi, Canadami nunat tamalaat akornanni aatsitassat pillugit saqqummersitsinersuarmi PDAC 2022-mi sapaatip akunnera kinguleq ingerlanneqartumi peqataasoqarpoq.

Saqqummersitsinersuarmi Sulisitsisut – Grønlands Erhverv aamma Aatsitassanut Naalakkersuisoqarfik peqatigillutik Kalaallit Nunaat pillugu ulloqartitsinermut Greenland Day-imi qaaqqusisupput, tasani suliffeqarfii, oqartussat nunarsuarlu tamakkerlugu soqutigisaqaqtigii periarfissineqarput Kalaallit Nunaanni suliffisanut periarfissavut pillugit tusarnaariarnissamut, saqqummiisuuusarput Nunatsinni suliffeqar-

fiutillit nunat tamalaat akornanni suliaqartut kiffartuussisartut, aammattaaq sulfefeqarfii Kalaallit Nunaanni aatsitassanik ujaasinermut qalluinerullu misilittagallit.

Aatsitassat pillugit Naalakkersuisoq
Aqqaluq B. Egede ulloqartitsinermi ammaasuuvoq, ilaatigullu ima oqaaseqarpoq:

»Aatsitassorsiornermut suliniutit nunaqvissunut sulifissanik pilersitsisarput – aatsitassorsiortut aamma pisataannik pilersuisartut iluanni. Aatsitassorsiornerpillugit qalluisernerullu iluani pitsaaqtissat suunersut nunaqvissunut pitsaa-nerusumik qaammarsaassutigisariaqarpaput. Taamatuttaaq aatsitassorsiortut nunaqvissunuk sulisoqarnissaq ajornannginnerulersittariaqarpaat iluauqtissat annertusarneqassappata. Aatsitassorsiortut piumasaqaataat malillugit sulisut ilinniagaqartut akornanni ilinniarsimasunik sulisoqarnissaq ilaatigut qulakteertariaqarpaput. Nunaqvissunik sulisoqarnissaq pingaartitto-

Christian Keldsen, Sulisitsisut – Grøn-

lands Erhvervip pisortaa isumaqataavoq:

»Aatsitassorsiortut Kalaallit Nunaanni aningaa-sarsiornikkut siuariartortissinnaalluarpaat. Taamaammat Nunatsinnut pingaaruteqarpoq sapinngisamik tamatigut ataavartumillu suliniutit pillugit nunanit tamalaanit aningaasalaisartut pitsaanerpaamik periarfissinnejarnissaat. Taman-nalu qulakeersinnaavarput sanaartukkagitut, aningaasaqarnikkut politikkikullu aalaakkaasumik sinaakkutissanik pilersitsinikkut – taamaattoq aamma angusassat pillugit toraagaqarluta aatsi-tassarsiortut iliniarsimasut pisariaqartitaat ilin-niartinneqarnissaat isumannaartariaqarpaput. Nunaqvissunik sulisoqarnissaq pingaartitto-

rujussuuaat, nunaqvissullu akornanni toqqam-maveqarnissaq taakkununnga isumalerujussuul-luni. Tamanna selskabinut, uagut nammineq najugaqarfinni suliffeqarfiusitit inuiaqatigiit-tullu tamatsinnut atuuppoq.«

Nunatta Ullua - Greenland Day ussagarfio-qaaq, Kalaallillu Nunatsinni ilimanaateqar-luwartut pillugit soqutiginnitoqartorujus-suovoq. Sulisitsisut – Grønlands Erhverv aamma Naalakkersuisut suliffeqarfippassuillu Kalaallit nunaanniittut saqqummersitsi-nersuarmi PDAC-mi juunip 13-iannit 15-iata tungaanut ingerlanneqartumi peqataapput.

© Nammagineq pigisaaq / Privat

Stor interesse for grønlandske råstofpotentialer i Toronto

Af Aqqaluq B. Egede,
Naalakkersuisoq for Råstoffer, og

Christian Keldsen,
Direktør i Grønlands Erhverv

En historisk stor grønlandsk delegation var i Toronto i Canada i sidste uge for at deltage i den store internationale PDAC-messe for aktører indenfor råstofbranchen.

I forbindelse med messen har Grønlands Erhverv og Departementet for Råstoffer i fællesskab været værter for arrangementet Greenland Day, hvor repræsentanter for virksomheder, myndigheder og andre interesser fra hele verden fik mulighed for at høre mere om vores erhvervspotentiale, både i form af oplæg fra lokale virksomheder, der servicerer de internationale aktører og fra virksomheder, der deler ud af deres erfaringer med at efterforske og udvinde råstoffer i Grønland.

Naalakkersuisoq for Råstoffer, Aqqaluq B. Egede åbnede arrangementet, blandt andet med disse ord:

»Efterforskning og råstofprojekter skaber lokale arbejdsplasser – både indenfor råstofsektoren og hos underleverandører. Vi er nødt til at blive bedre

til at tydeliggøre de fordele der er ved efterforsknings- og råstofprojekterne overfor lokalbefolknigen. Og vi er nødt til at gøre det lettere for branchen at involvere grønlandske arbejdstagere så fordelene styrkes. Vi er blandt andet nødt til at sikre at råstofbranchen har adgang til den uddannede arbejdskraft de har behov for.«

Christian Keldsen, Direktør i Grønlands Erhverv er enig:

»Der er stort potentiale for at råstofsektoren kan være med til at skabe vækst i Grønland. Derfor er det vigtigt, at vi hele tiden arbejder for at sikre de bedst mulige vilkår for at tiltrække internationale investeringer til projekter her i vores land. Det gør vi blandt andet ved at sikre stabile politiske, finansielle og infrastrukturelle rammer – men vi er også nødt til at arbejde målrettet på at uddanne til de fagområder, som selskaberne efterspørger. Lokal arbejdskraft er i meget høj kurs og lokal forankring betyder meget.

Både for selskaberne, vores lokale virksomheder og for vores samfund som helhed.«

Greenland Day-arrangementet var godt besøgt og der var stor interesse for potentialeerne i Grønland. Grønlands Erhverv, Naalakkersuisut samt en lang række grønlandske virksomheder er til stede under hele PDAC-messen, der løb fra 13.-15. juni.

Tunumi Utoqqartagut kommunep sumiginnarparai

All. Lars Poulsen,
Inatsisartunut ilaasortaq, Siumut

Kommunen innuttaasunut pingaartumillu utoqqaat pitsaasumik atugaqarnissaannut aqquqtiisuuussissalluni inatsisitigut pisussaa-titavaqoq.

Tasiilami pitsaanngilluunnartumik utoqqaat illuat atugassaqtitsivoq, sullivimi avatangiiseq sullissinermilu atukkat ajor-luunnartumik inisisimapput. Igalaaqannngit-sumiuttoqarpoq, utoqqaat illuat allaat iserlugu taartumiinnarpoq, inuit utoqqalisut silaannarmik minguitsumik qaamanermiluunniit aallerfigisinaasaat annikitsuar-suupput. Utoqqaat illuat angivallaangnik-kaluarluni iserlugu maluginarnarpoq utoqqaat najugaqartut amerlangaatsiartut, tamapajaarmillu pitsorlullutik. Tupannarpoq iserlugu, utoqqaat immikkut pisariaqr-titsitut assersuutigalugu puigortunningortut pisussinnaanngitsulluunniit pisinnaaneru-sunut akuutinneqarmata, immikkut pisariaqartitaat malillugit isumagineqaratik.

Allaat ikuallattoqalissagaluarpat utoqqaat ineqartut piaernerpaamik siniffii annikka-suarneqarsinnaangillat, matut pineqartut amippallaarneri peqquaallutik siniffit tattugutissammata. Sullissit ilungersoq-qaartariaqassapput, utoqqaat najugaqartut natermut aqqarialrugit qipinnut tippinlluunniit inisseriarlugit uniarlugit annittaria-qarnissaannik periuseqartariaqassallutik. Illorsuarmi pisoqalisumi siallertillugu ineeqqat taseqqertarsimapput, igalaat ilum-mut suerluk aronimillu perserumi aput isaasarluni. Utoqqaat illuat Tasiilami oqum-mik pooqqavoq, silaannarissarfeganngilaq, ilumut utoqqartagut taamatut atugaqartiin-narsinnaavagut? Periusissamik pilersaarum-millu sukannersumik maanna ujartuivunga Kommuneqarfik Sermersuumit.

Maanna paasisat aallaavigalugit utoqqaat illussaat nutaaq pilersaarutigineqarpoq, tamannalu piaartumik aallartigasuarneqar-nissaa avaqqunneqarsinnaangilaq.

Pissutsit tamakku isiginngitsusaarneqar-sinnaangillat, piaartumillu Tasiilami utoq-qaat atugaat aaqqinneqartariaqarlutik.

Ældre i Østgrønland bliver svigted

Af. Lars Poulsen,
medlem af Inatsisartut, Siumut

Kommunen er ved lov forpligtet til at skabe de bedst mulige vilkår for borgerne og især for ældre.

Alderdomshjemmets vilkår for de ældre er urimelige, hvor arbejdsmiljøforhol-dene er unacceptable. Der findes værelser uden vinduer, samt værelser med meget få og små vinduer, som resulterer i at det nærmest er mørkt og dystert at træde ind i Alderdomshjemmet. Der er for de ældre beboere ingen mulighed for, at lufte ud med frisk luft, da der ikke forefindes ventilation eller vinduer beregnet til at lufte ud med. På trods af at bygningen ikke er nævneværdigt stor, bemærkes det høje antal beboere, i forhold til størrelsen af alderdomshjemmet, hvor størstedelen er fysisk svagelige. Man kan chokeres over at, beboere diagnostice-ret med demens, er placeret blandt raske beboere, i stedet for at prioritere arbejdspo-

cessen for denne gruppe beboere, som har brug for ekstra hjælp. Beredskabet under for eksempel brand kan potentielt ende galt, da sengene er for brede i forhold til døråbningerne. Personalet er i disse tilfælde nødsaget til at bruge mange kræfter, og meget værdifuld tid, før de kan reagere, da man reelt er tvunget til at lægge de ældre på gulvet ovenpå et tæppe eller en dyne, for derefter at trække dem ud i sikkerhed. Bygningen er desuden utæt, hvor der trænger vand ind i værelserne under regnvejr og sne under snestorm, samt det trækker i værelserne. Alderdomshjemmet i Tasiilaq er befængt med skimmel-svamp og uden tilstrækkelig ventilation. Kan vi virkelig være bekendte, at byde vore ældre disse kummerlige forhold? Jeg efter-spørger nu kraftigt en indsatsplan for de ældre i Kommuneqarfik Sermersooq.

Så vidt jeg er informeret, er der udarbejdet en plan for opførsel af et nyt Alderdomshjem i Tasiilaq, og det kan absolut kun gå for langsomt.

Det er aldeles uacceptabelt, at vende det blinde øje til problemet, hvorfor de ældres vilkår i Tasiilaq straks må forbedres.

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Flight Ops Engineer Air Greenland
sulissussarsiorpoq

Air Greenland søger en Flight Ops Engineer

Nuummi fixed aamma rotorwing-ini
troubleshooter/timmisartunut teknikeri

Troubleshooter/flytekniker til fixed og rotorwing i
Nuuk

Teknikkikkut pilersarusiortartumik pissarsiorpugut

Teknisk Planlægger søger

Pisortani digitalimik sullissivik perusissiornermik
niuernermillu tunngasunik suliaqartussamik
arlalinnik ilinnigalimmik pissarsiorpoq

Strategisk- og forretningsfokuseret generalist til
digitalisering af den offentlige sektor

Pisortani immikkoortup digitalinngorsarneranut
suliniutinut aqutsisuueq

Senior projektleder til digitalisering af den
offentlige sektor

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Uulluunerani meeqlanut ukioqatigiinngiaanut
paqqinnittarfik Nukariit perorsasumik
pissarsiorpoq

Integreret daginstution Nukariit søger pædagog

Projektleder til idriftsættelsesprojekter

Iserit A/S Nuummi Naatsoruuseriffitsinnut
Naatsorsuutinik suliaqartumik (erinermet
atallugu sulinngiffeeqartumut paarlatsimik
atorfinitssineqarnissamut periarfissartalmum)
pissarsiorpoq

Iserit A/S søger en Regnskabsmedarbejder (i et
barselsvikar med mulighed for fastansættelse) til
vores Regnskabsafdeling i Nuuk

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Tullersorti meeraaqquerivik Ungaavaqqamut
Souschef søger til vuggestuen Ungaavaraq

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Erninermet atallugu paalattaasussamik
ilinniartitsisumik Atuarfik Samuel Kliensmidt
pissarsiorpoq

Souschef søger til integreret daginstitution Qivioq

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Inimi aqutsisumik Meeqquerivik Tikiusaamut
Afdelingsleder til integreret daginstitution Tikiu

Erfaren jurist til funktionschefstilling ved Retten i
Grønland

PISIFFIK

Pisiffik uummaarissumik Pisiortortumut ikiorti/
indkøbsassistentimik teknikkigtiget piginnaani-
limmik JYSKmut ILVAmullu pissarsiorpoq

Pisiffik søger en energisk indkøbsassistent til JYSK
og ILVA med teknisk flair

HR' mi siunnersorti

HR-konsulent

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Qeqertarsuatsiaani Atuarfik
Ilinniartitsisussarsiorpoq

Lærer til Qeqertarsuatsiat skolen

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Nukariit Ernæringsassistent-imik pissarsiorpoq

Ernæringsassistent til Nukariit i Qinngorput

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Meeqlanut suliassaqarfimmi Timimik pillorissaasoq
Ergoterapeut til terapeutteamet

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Meeraaqquerivik Ungaavaraq igaffimmi ikiortimik
sulissussarsiorpoq

Køkkenassistent /Ernæringsassistent til Ungaavaraq

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Nukariit Perorsasumik pissarsiorpoq
Pædagog til Nukariit

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Tullersortimik ulluunerani meeqlanut
ukioqatigiinngiaanut paqqinnittarfik Qiivioq
pissarsiorpoq

Souschef søger til integreret daginstitution Qivioq

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

utoqqaat Illuat Sundhedsassistent-mik
unnukkoortartussamik pissarsiorpoq

Sundhedsassistent til Utoqqaat Illuat fast aftenvagt

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Perorsasumik ulluunerani meeqlanik
ukioqatigiinngiaanik paqqinnittarfik Paasisoq
pissarsiorpoq

Pædagog søger til integreret daginstitution
Paasisoq

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Meeqlanut akuleriinnut paqqinnittarfik Nukariit
marlunniq isumaginninnermi ikiortssarsiorpoq

Integreret daginstitution Nukariit søger 2 social

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Meeqquerivik Nukaariit immikkoortumi
aqutsisussarsiorpoq

Afdelingsleder til Nukariit

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Ilinniartitsumik Majoriaq Paamiut pissarsiorpoq

Lærer søger til Majoriaq Paamiut

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Suleqatigiinnut Aqutsisoq Majoriaq Tasiilaq

Teamleder til Majoriaq Tasiilaq

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Sermiligaami Alivarpi ilinniartitsisumik atuarfimmi
aqutsisutigisussamik pissarsiorpoq

Sermiligaami Alivarpi søger en lærer med
skoleleder funktion

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Innarluutilinnik sullisisisumik Meeqlanut
Ilauqtarinnullu ingerlatsivik Nuummi pissarsiorpoq

Handicapsagsbeandler søger til Forvaltning for
Børn og Familie i Nuuk

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

AKO Illu perorsasumik pissarsiorput

Pædagog søger til AKO Illu

Aatsitasanut Inatsisillu atuutsinneqernerannut
Naalakkersuisoqarfimmi pisortaq

Departementschef til Departementet for Råstoffet
og Justitsområdet

GrønlandsBANKEN

GrønlandsBANKEN Nuummi immikkoortartsinut
atusunut ikiortimik ujaasivoq

GrønlandsBANKEN søger en kunde-supporter til
vores afdeling i Nuuk

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Igaffimmi ikiortimik Amaammut

Køkken- eller ernæringsassistent til Amaut

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Atuarfik Samuel Kleinschmidt
Ilinniartitsisussarsiorpoq

Atuarfik Samuel Kleinschmidt søger 1 lærer

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmi Ulloq
Unnularu Inissitsiterinermullu Immikkoortortaqarfik
tunniusimasumik pisortassarsiorpoq

Engageret afdelingschef til Døgn- og
Visitationssafdelingen i Socialstyrelsen

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmi
innarluitinnut immikkoortortami pisortaq
pimoorrussisoq

Engageret afdelingschef til handicapafdelingen i
Socialstyrelsen

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Stabi AC-fuldmægtigimik/Immikkut siunnersortimik
pissarsiorpoq

AC-fuldmægtig/Speciaalkonsulent til Staben

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Nuummi Utoqqaat Illuat peqqinnissamut ikiortimik ataaatsimik pissarsiorpoq

Sundhedshjælper til Utoqqaat Illuat

NUKISSIORFIIT

Nuummi Sullissivimmi Sulisoqarnermut Attaveqatigiinnermullu immikkoortortami suleqatassarsiorpugut

NUKISSIORFIIT SØGER EN TIDSBEGRÆNSET MEDARBEJDER TIL VORES MÅLERDATA-TEAM

Brøseni

Nuummi Sullissivimmi Sulisoqarnermut Attaveqatigiinnermullu immikkoortortami suleqatassarsiorpugut

Vi søger en medarbejder til HR og Kommunikation i Servicekontoret i Nuuk

NAALAKKERSUISUT

Aningasaqarnermut Naligissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiiplu pisortassaanik inuttassarsiuineq

Departementschef for Departementet for Finanser og Ligestilling

VISIT Greenland

VISIT GREENLAND A/S-IMI PISORTAQ

DIREKTØR TIL VISIT GREENLAND A/S

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

AHL aamma Miniklub Tapersersortimik pissarsiorpoq

Støtteperson søges til AHL og Miniklub

Sulunnguit

Meeqgerivik Sulunnguit Perorsaasumik aammalu Isumaginninnermik ikiorti-mik pissarsiorpoq

Meeqgerivik Sulunnguit søger en Pædagog og en Socialhjælper

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Immikkut atuartitsinermi ilinniartitsisumik Nuussuup Atuarfianut

En lærer i specialklasse til Nuussuup Atuarfia

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

MISI Tarnip pissusaanik ilisimasalimmik pissarsiorpoq

Psykolog til MISI

mælkebøttecenret

PSYKOLOGIT KALAALLIT NUNAANNI MEEQQAT INUUSUTTUQAQALLU SUMIGINNAKKAT INUUNERISSAARNERULERNISSAANNUUT ALLANNGUEQATAARUSUTTUT

PSYKOLOGER SOM VIL GØRE EN FORSKEL FOR UDSATTE BØRN OG UNGE I GRØNLAND

POLITI

Grønlands Politi søger en tolk til Sektionen for Efterforskning og Overgreb

NAALAKKERSUISUT

Ilisimatusarfimmi ilinniartunik sullissivik AC-fuldmaegtigimik pissarsiorpoq

AC-fuldmaegtig til Studieservice, Ilisimatusarfik/ Grønlands Universitet

NAALAKKERSUISUT

Namminersorlutik Oqartussat KANUAANA Allaffissornikkuat Pisortassarsiorpoq

Grønlands Selvstyre søger administrationschef til Grønlands Fiskerilicenskontrol (GFLK)

NAALAKKERSUISUT

Ineqarnermut Attaveqaaersuutinullu Naalakkersuisoqarfimmi Aqtsinermut allattoqarfimmut allaffimmisortassarsiorneq

Kontorchef søger til Ledelsessekretariatet i Departementet for Boliger og Infrastruktur

tusass

Tusass niuerermik paasisimasalimmik Kreativ Product Managerissarsiorpoq

Kreativ Product Manager med forretningsforståelse søger til Tusass

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Peqqinnissamut ikiortimik Nuummi Utoqqaat Illuanni pissarsiorpoq

Sundhedshjælper søger til Utoqqaat Illuat i Nuuk

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

AKO Narsarmiutaq perorsaasumik pissarsiorpoq

Pædagog til AKO Narsarmiutaq

POLITI

Genopslag -Grønlands Politi søger Serviceassistenter til Vagtcentralen

NAALAKKERSUISUT

Atuisartoqarnermut Unammilleqatigiinnermullu Aqutsisoqarfimmi aqutsisoqarfiiplu pisortaa

Styrelseschef til Forbruger- og Konkurrencestyrelsen

NAALAKKERSUISUT

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi Nuummi marlunnik sullissivimmut sulissarsiorpugut

2 Medarbejdere til Borgerservice Nuuk

NAALAKKERSUISUT

ALLAGARSIUTEQQITAQ-Nutaanik pilersitsisninaassuseqartumik pikkorissumillu peqqissusermik isiginiagaqartumik Namminersorlutik Oqartussat kantiinaut TAMU-mut sulissassiorpugut

GENOPSLAG-Medarbejder til Tamu kantine

tusass

Tusassimi ERP-manageri

ERP-manager til Tusass

NAALAKKERSUISUT

Grønlands Politi søger en Driftsmedarbejder, der også kan agere som fartøjsfører på vores politifartøj NAKUAQ i Nuuk

NAALAKKERSUISUT

Sulisoqarnermut immikkoortortaqarfimmut inatsisileritoog

Jurist med interesse for ansættelsesretten

NAALAKKERSUISUT

Pileraarusiornermut immikkoortortaqarfimmi pileraarusiornermut sulisoq

Byplanlægger til Planafdelingen

NAALAKKERSUISUT

Pileraarusiornermut immikkoortortaqarfimmi pileraarusiornermut pisortaq

Planchef til Planafdelingen

tusass

Tusassimi immikkoortortaqarfik Business Support Systems (BSS) Atortulersuutinut siunnersortimik/Sulanut aqtsisumik sulisussassiorpoq

Tusass søger Systemkonsulent/Projektleder med teknisk baggrund

NAALAKKERSUISUT

Allagarsiuteqqitaq - atuagaatilerisoq teamimi aqutsisoq

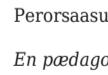
Genopslag - bibliotekar som teamleder

NAALAKKERSUISUT

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Perorsaasumik AKO Inneruulanut

En pædagog til AKO Inneruulat

NAALAKKERSUISUT

Saffiortoq

Klejnsmed

NAALAKKERSUISUT

Qaqortumi Ivaaraq perorsaasussassiorpoq

Pædagoger søger til Ivaaraq

NAALAKKERSUISUT

Innarluutilinnut tunngasuni inunnik isumaginninnermuk siunnersorti - Narsaq

Socialrådgiver til handicapområdet i Narsaq

Atorfitt inuttassarsiuunneqartut **JOB.Sermitsiaq.AG**-mi tamakkiisumik takukkit

QEQQATA KOMMUNIA

Angerlarsimaffik Qasapermiut 2 -nik
perorsaasussarsiorpoq

2 Pædagoger søgeres til Angerlarsimaffik
Qasapermiut i Sisimiut

Inunnik isumaginninnermi siunnersortinik
assigisaanilluunniit 1 Qasapermiut, Isikkivik,
aamma Pilutaq Sisimiuniitqoq pissarsiorpoq

1 Socialrådgiver eller lignende til Qasapermiut,
Isikkivik og Pilutaq i Sisimiut

Chefcontroller

Chefcontroller

Qeqqata Kommunia

Sisimiuni aalisarnermut piniarnermullu
siunnersortimik uummaarissumik pissarsiorpoq

Dynamisk fiskeri- og fangstkonsulent i Sisimiut

Qeqqata Kommunia

Sisimiuni Ilaqtariinnut Kiffarfuuussivimmut
aqutsisumik pissarsiorpoq

Sisimiut søger Leder til Familiecenter

AKILIISITSINIARTARFIMMI SULISOQ - INI
SISIMIUT

INKASSOMEDARBEJDER - INI SISIMIUT

Qeqqata Kommunia

Atugarissaarnermut pisortaq Maniitsoq

Velfærdschef til Maniitsoq

SULLISSISOQ - INI SISIMIUT

SAGSBEHANDLER - INI SISIMIUT

IT-qanermi pisortaq

IT-chef

ANINGAASAQARNERMUT SIUNNERSORTI - INI
QAQORTOO

ØKONOMIRÅDGIVER - INI QAQORTOO

Meeqqerivik "Paarsi" Perorsaasumik imaluunnit
Socialassistent ilinniarsimasumik pissarsiorpoq

"Paarsi" Daginstitution i Maniitsoq. Søger pædagog
eller socialassistent uddannet

Angerlarsimaffik Isikkivik ilinniarsimanngitsumik
sulisussarsiorpoq

Faglærte/ufaglærte medarbejdere søgeres til
Angerlarsimaffik isikkivik

Angerlarsimaffik Isikkivik isumaginninnermik
ikiortimik pissarsiorpoq

Angerlarsimaffik Isikkivik søger socialhjælper

Sisimiuni Atugarissaarnermut immikkoortami,
Meeqqaqut Ilaqtariinnullu immikkoortumi
Isumaginninnermut siunnersortitut aqutsisussamik
pissarsiorpoq (atorfik nutaaq)

Sisimiut søger en engageret Ledende Socialrådgiver
til Børne- og Familleafdeling ved Område for
Velfærd (Ny stilling)

Qeqqata Kommunia Kangerlussuarmi Innuttaasunik
sullissivik Allaffimmik aqutsisumik pissarsiorpoq

Administrativ leder til Borgerservice i
Kangerlussuaq

Akiliisitsiniartartut Kontorfuldmægtig / Konsulent
Pantefogeder Kontorfuldmægtig / Konsulent

Fritidshjemmet Naasoq isumaginninnermi ikiortinik
sulisussarsiorpoq

Fritidshjemmet Naasoq søger 2 socialhjælpere

Psykologer søgeres

Short Term Greenland Trade Forums Local
Consultant

Ilulissaniittumut Allorfik Avannaani
pinngitsuusinsinnaajunnaarnermut katsorsaasooq

Behandler til Allorfik Avanna i Ilulissat

Avannaata Kommunia naatsorsuuserinermet
siunnersortimik pissarsiorpoq

Regnskabskonsulent til Avannaata Kommunia

Mathiarsip atuarfiani Upernivik-kujallermi
ilinniartitsisoq

Mathiarsip Atuarfia i Upernivik-kujalleq søger
lærer

Allagarsiuteqqitaq: Lærer - Kullorsuup Atuarfissua
Genopslag: Lærer - Kullorsuup Atuarfissua

HOTEL ARCTIC, ILULISSAT -
IGGAVIK/IFFIORFIULLU IKIORTISSAANIK
UJAASIVOQ

KØKKEN/BAGER MEDHJÆLPER SØGES TIL
HOTEL ARCTIC - ILULISSAT

Hotel Arctic søger natportier/receptionist

Avannaata Kommunia HR & LØN-imullu
inatsisilerituumik pissarsiorpoq

Avannaata Kommunia søger jurist til HR & LØN

Allagarsiuteqqitaq - Upernivimmi
Ilaqtareeqarnermi immikkoortami aqutsisoq

Genopslag - Afdelingsleder ved Familieafdeling i
Upernivik

Allagarsiuteqqitaq Avannaata Kommuniani
Upernivimmi inuttassarsiuuppa meeqlaanut
inuusutuaqqanut ilaqtariinnermut
isumaginninnermut tunngasuni sul-lisisunut
aqutsisutut atorfinitussamik 1. august 2022
isumaqatigiisutteqarnikkullunniit sulilertussam

Genopslag - Avannaata Kommunia opslår hermed
stillingen som Teamleder for børn - unge og
familieområdet i Upernivik 1. august 2022 eller
efters nærmere aftale

Kulturikkut suliniuteqarluartunut marlunnut ataqqinaasiineq

Atuakkiortoq Niviaq Korneliussen aamma taalliortoq erinniorlorlu Tønnes Kreutzmann inuiattut ullorsiornitsinni juunip 21-anni Namminersorlutik Oqartussat Kulturikkut nersornaasiuttaaganik nersornaaserneqarput

KULTURIKKUT NERSORNAAT

Dorthe Olsen
dorthe@sermitsiaq.gl

Katuami inersuaqqami inunnik assuunartunik ulikkaavissumi ukioq manna kulturikkut nersornaatit tunniunneqarput. Ilinniartitaanermut, kultureqarnermut, timersornermut ilageeqanermullu naalakkersuisoq Peter Olsen oqalugiarpoq aamma erinarsoqatigiit Uummatit Nipaat, takkussimasut tassaasut nersornaaserneqartunut ilaquaasut ikingngutaasallu aallallu alaper-naatsut peqatigalugit inuiattut erinarsuutnik marluusunik atuippuit.

Tupaaallannangitsumik atuakkiortoq Niviaq Korneliussen ukioq manna kulturikkut nersornaammik nersornaaserneqarpoq.

Kulturikkut nersornaaserneqarneranet tunngavilersuutigineqarluni atuakkiortarnermigut ajornartorsiutinik inuiaqatigiinni ilungersuutigineqartunik saqqummiussisinaasarnera, atuakkiortutut sammisarlugit oqallisigiumaneqartanngitsut soorlu immi-nut toquttarneq, atornerluineq, suiaqati-noortuuneq allarpassuillu. Tamatumma peqatigisaanik kalaallit inuuusuttut aamma taaku ilungersuutaat Nunatsinni ullaatsinni atuuttut ersersittarlugit.

– Oqaatsit assigiinngitsut amerlasuut atorlugit atuakkiortutut suliai saqqummer-sinneqarsimapput, ilaagitut allaatigineqar-simalluni »nunatsinni atuagassiaqarnikkut nipi nutaarluinnaq. Nipi erinigisaasimasoq. Taassuma saniatigut nunatsinni atuakkior-tuni kinguariinni kingullerni nunatta ava-

taani amerlasuunit atuarneqartartut siul-lersaraat, Peter Olsen kulturikkut nersor-nammik tunniussinermini ilaagitut taama oqarpoq.

Taallat nuannerluinnartut

Kulturikkut nersornaaserneqartup aappa-a tassaavoq Tønnes Kreutzmann, Kangaamiu-neersoq. Taalliai nunarput inuiliu pillugit iti-suunik oqaasertaqartarmata, taallat inunnit nunatsinnit tamanit tigulluarneqartartut.

– Aamma maluginiagassaavoq erinnior-neq siilliutarmagu, kingornatigullu taallaq sularisarlugu, inernerisarlugulu taallap

erinnallu imminnut tulluartuunerat. Erinarsuutit tusarnersut qujaniarnermut, pingor-titamut, uppernermut, nerunnermut asan-ninnermullu tunngasut, juullimilu tussiutit, taakkunatigut inuit amerlaqisut taalliamigut erinniamigullu itisumik misigissusii-sigut attortarpai. Erinnoriaasia, kalaallit erinnior-torsuit allat erinnoriaasiannut as-sersuunneqarsinnaavoq. Taallanut tullue-qqissaartumik erinnamik tusarnersumik erinniorlarneq qaqutigoortuovoq. Sulialu erinarsoqatigeeqarnikkut kulturimik nutaa-liornertut nalilerneqartarpot, Tønnes Kreutzmannip talloriaasia pillugu, Peter Olsen taama oqarpoq.

Atuakkiortoq Niviaq Korneliussen aamma taalliortoq erinniorlorlu Tønnes Kreutzmann, Namminersorlutik Oqartussat kulturikkut nersornaasiuttaaganik 2022 pissarsiarat.

Det var forfatter Niviaq Korneliussen og tekstforfatter og komponist Tønnes Kreutzmann, der modtog selvstyrets kulturpris 2022.

Hæder til to store kulturpersonligheder

Forfatter Niviaq Korneliussen og tekstforfatter og komponist Tønnes Kreutzmann fik tildelt Grønlands Selvstyres Kulturpris på nationaldagen den 21. juni

og de vigtige emner, hun bringer op i sit forfatterskab, har formået at skabe stor opmærksomhed omkring nogle problemitker, som vores samfund kämper med, og hvor hun i sit forfatterskab har berørt tabubelagte emner som selvmord, misbrug, homoseksualitet med mere. Samtidig viser hun et billede af den grønlandske ungdom og de kampe, de kämper med i nutidens Grønland.

– Hendes værker er udkommet på alverdens sprog, og det bemærkes, at hun blandt andet er beskrevet som »en ny stemme i grønlandske litteratur. En stemme, der har været savnet.« Derudover er hun den første af en ny generation af grønlandske forfatte-ter, der for alvor bliver læst uden for Grønland, sagde Peter Olsen, da han overrakte kulturprisen.

Det var en fyldt lillesal i Katuaq med festklædte deltagere, da årets kulturprisuddeling fandt sted på nationaldagen. Der blev holdt tale af naalakkersuisoq for uddannelse, kultur, idræt og kirke, Peter Olsen og koret Uummatit Nipaat sang begge nationalsange sammen med de fremmødte, som var familie og venner til prismodtagerne og andre nysgerrige.

Ikke overraskende var det forfatter Niviaq Korneliussen, der modtog dette års kultur-pris. Begrundelsen for at give kulturprisen var, at hun med sit arbejde med litteraturen

Smukke og guddommelige sange

Den anden kulturprismodtager var Tønnes Kreutzmann, der oprindeligt kommer fra Kangaamiut. Begrundelsen for, at han modtog kulturprisen, er, at hans sangtekster indeholder dybde om vort land og dets befolkning, sange, som folk har taget varmt imod i hele landet.

– Det bemærkes, at han komponerer først, og lægger tekst til bagefter, og resultatet ender med, at teksten og lyden harmonerer. Det er smukke sange om taknemmelighed, naturen, tro, håb og kærlighed, julesalmer, og han berører mange mennesker dybt og inderligt med sine evner til at skrive og komponere. Hans måde at komponere på kan sammenlignes med andre kendte store grønlandske komponister. Det er sjældent, at der bliver komponeret så smukt og guddommeligt, der passer til sangteksterne. Og værkerne betragtes som nyskabelse indenfor sangkorskulturen, sagde Peter Olsen om Tønnes Kreutzmanns måde at lave sange på.

PAASISAT

Naalakkersuisut Kulturikkut Nersornaat 1982-imi pilersippaaat. Nersornaat 50.000 kr-nik aningaasartaqartoq inummut ataatsimut arlalinnulluunniit, peqatigiffinnut kattuffinnulluunniit eqqumiitsuliornikkut kulturilerinikkuulluunniit immikkut suliniuteqarsimasunut tunniunneqartopoq. Nersornaat ukiut tamaasa Inuitattut Ullorsiornitsinni juunip 21-ani tunniunneqartopoq.

Najooqtaaq: Naalakkersuisut

FAKTA

Naalakkersuisut stiftede Grønlands Kulturpris i 1982. Den uddeles sammen med 50.000 kroner til en eller flere personer eller organisationer, der har ydet en ekstraordinær indsats for det kulturelle liv. Prisen uddeles hvert år på Nationaldagen den 21. juni.

Kilde: Naalakkersuisut

ARCTIC AUTO
* & *
DETAILING
APS

Tlf. 29 59 09 22 Email: vaerksted@aad.gl

SERIMITSIAQ AG

Siunnersuut naapertorlugu akitsuutit nutaat ima isikkoqalissapput / Efter forslaget ser de nye afgiftsskalaer således ud:

Afgiftssatser			2023	Afgiftssatser			2023
Benzindrevne personbiler registreret i Grønland første gang før den 1. januar 2023 samt benzindrevne varebiler			Afgift pr. år, kr. pr. bil	Dieseldrevne personbiler registreret i Grønland første gang før den 1. januar 2023 samt diseldrevne varebiler			Afgift i alt kr. pr. år, pr. bil
Kilometer pr. liter mindst			20	Kilometer pr. liter mindst			22,5
Under	20	men ikke under	18,2	7.087 kr.	Under	22,5	7.087 kr.
Under	18,2	men ikke under	16,7	7.674 kr.	Under	20,5	7.674 kr.
Under	16,7	men ikke under	15,4	8.261 kr.	Under	18,8	8.261 kr.
Under	15,4	men ikke under	14,3	8.848 kr.	Under	17,3	8.848 kr.
Under	14,3	men ikke under	13,3	9.435 kr.	Under	16,1	9.435 kr.
Under	13,3	men ikke under	12,5	10.022 kr.	Under	15	10.022 kr.
Under	12,5	men ikke under	11,8	10.609 kr.	Under	14,1	10.609 kr.
Under	11,8	men ikke under	11,1	11.196 kr.	Under	13,2	11.196 kr.
Under	11,1	men ikke under	10,5	11.783 kr.	Under	12,5	11.783 kr.
Under	10,5	men ikke under	10	12.370 kr.	Under	11,9	12.370 kr.
Under	10	men ikke under	9,1	12.957 kr.	Under	11,3	12.957 kr.
Under	9,1	men ikke under	8,3	13.543 kr.	Under	10,2	13.543 kr.
Under	8,3	men ikke under	7,7	14.130 kr.	Under	9,4	14.130 kr.
Under	7,7	men ikke under	7,1	14.717 kr.	Under	8,7	14.717 kr.
Under	7,1	men ikke under	6,7	15.304 kr.	Under	8,1	15.304 kr.
Under	6,7	men ikke under	6,3	15.891 kr.	Under	7,5	15.891 kr.
Under	6,3	men ikke under	5,9	16.478 kr.	Under	7	16.478 kr.
Under	5,9	men ikke under	5,6	17.065 kr.	Under	6,6	17.065 kr.
Under	5,6	men ikke under	5,3	17.652 kr.	Under	6,2	17.652 kr.
Under	5,3	men ikke under	5	18.239 kr.	Under	5,9	18.239 kr.
Under	5	men ikke under	4,8	18.826 kr.	Under	5,6	18.826 kr.
Under	4,8	men ikke under	4,5	19.413 kr.	Under	5,4	19.413 kr.
Under	4,5			20.000 kr.	Under	5,1	20.000 kr.

Afgiftsmodel i høring

Naalakkersuisut vil indføre et nyt afgiftssystem for biler, der er baseret på brændstofforbrug. Jo lavere brændstofforbrug, des lavere afgift. De nye afgifter gælder dog kun for biler indført efter 1. januar 2023

LOVFORSLAG

Trine Juncher Jørgensen
trine@sermitsiaq.gl

Departementet for finanser og ligestilling har netop sendt tre lovforslag i høring, der lægger op til en ændring i indførsels- og motorafgifterne for motorkøretøjer. Mest opsigtsvækkende er det, at hybrid- og elbilerne fremadrettet får hævet motorafgften, og at plug-in hybridbiler ikke længere vil være frifaget for indførselsafgift.

De nye regler vil dog kun gælde for nye biler, som kommer til Grønland, efter at loven er trådt i kraft.

Ifølge Naalakkersuisut for finanser og ligestilling, Naaja Nathanielsen, så blev ordningen med at fritage plug-in hybridbilerne for indførselsafgift og sikre dem den laveste motorafgift indført, fordi man ønskede at fremme miljøet, da hybridbilerne blev betragtet som mindre miljøbelastende end benzin- og dieselmotorer.

– Siden er vi blevet klogere. For eksempel vil plug-in hybridbiler ikke længere være betegnet som en grøn bil i EU fra 2026. For det viser sig, at plug-in biler både kører mindre grønt end ventet, og at den støtte, man giver til plug-in hybridbiler har vist sig at være en meget dyr måde at fremme den grønne omstilling på, siger Naaja Nathanielsen i en pressemeldelse.

Nye undersøgelser af klimabelastning

I Danmark viser en undersøgelse lavet af Klimarådet, at udledningen af elbiler og plug-in hybridbiler igennem bilernes levetid (fra produktion til skrot) grundet udledningen ved produktionen af bilen kan være mere klimabelastende end for eksempel en effektiv dieselmotor. Dette medfører, at både elbiler og plug-in hybridbiler miljømæssigt skal indhente en effektiv dieselmotor ved den mindre udledning under kørsel. Undersøgelsen fra Klimarådet viser, at en lille elbil først bliver mindre klimabelastende end en effektiv dieselmotor efter 50.000 kørt kilometer, mens en stor elbil gør det efter 100.000 kørt kilometer. For en plug-in hybridbil er det først efter 250.000 kørt kilometer, at bilen bliver mindre klimabelastende end en effektiv dieselmotor.

Ovenstående undersøgelse er blevet koblet sammen med en undersøgelse udført af Naturinstituttet, der estimerede, at en privat personbil i gennemsnit kører 5.450 kilometer om året i Grønland. Det medfører, at en lille elbil skal køre i 9 år i Grønland, før den udgør en mindre klimabelastning end en effektiv dieselmotor. For en stor elbil er dette 18 år, og for en plug-in hybridbil 45 år.

– Og da vi nu ved, at der ingen reelle miljøfordele er ved en plug-in hybridbil, giver det ikke mening, at vi bliver ved at afgiftsfritagte dem, lyder det.

Ifølge Naaja Nathanielsen er der derfor tale om, at man »sletter nogle af de ube-

grundede skattefordele, som især har tilgodeset de velstillede for at bruge pengene til at lette skatten for de lave indkomster».

Betaling efter brændstofforbrug

Det er ikke kun hybridbilsejerne, der skal til lommerne med det nye lovforslag. Der lægges nemlig op til at afgiftsbelægningen fremadrettet tager udgangspunkt i bilernes brændstofforbrug med udgangspunkt i WLTP-standarden (Worldwide Harmonized Light Vehicle Test Procedure), som alle nye biler testes efter. Det vil sige jo mere brændstof bilen bruger, des højere bliver afgiften. Det gælder uanset om der er tale om en benzin eller en dieselmotor.

For elbiler og plug-in hybridbiler fastsættes motorafgiften i forhold til deres relative miljøbelastning. Da der ikke er større kendskab til bintbilers miljøpåvirkning, sættes der en motorafgift svarende til den laveste sat for den mest effektive elbil.

24 kategorier

Hvor der tidligere var en opdeling i fem vægtklasser er der i lovforslaget lagt op

til en finere inddeling i 24 kategorier for benzinbiler og 24 kategorier for dieselmotorer. Hertil kommer en særkasse for lastbiler, svarende til den højeste sat for brændstofforbrugende personbiler, da lastbiler ikke WLTP certificeres.

For plug-in hybridbilerne lægges der op til en gradvid optrapning fra 2023-2026, så de i højere grad afspejler afgiftsniveaueret for tilsvarende køretøjer. For elbiler lægges der op til at indføre 2 nye reducerede afgiftssatser for elbiler baseret på bilernes watt-time forbrug pr. kilometer.

For biler registreret før 1. januar 2023 vil der gælde de nuværende afgiftsbetingelser, da flere ældre køretøjer ikke har gennemgået en test efter WLTP-standarden. Det betyder, at der kommer til at være to sideløbende motorafgiftsordninger for henholdsvis biler, der er registreret før 1. januar 2023 eller efter 1. januar 2023, hvor lovforslaget træder i kraft.

Forhøjelsen af afgifterne på plug-in hybridbiler registreret før 1. januar 2023 skønnes at medføre et merprovnu på 1,6 millioner kroner i år 2023 og stigende frem til 2026, hvor provenuet forventes at blive 6,5 millioner kroner.

Motorafgiftstrin	Alle Plug-in hybridbiler
8.125 (125 % af laveste motorafgiftstrin)	År 2023
9.750 (150 % af laveste motorafgiftstrin)	År 2024
11.375 (175 % af laveste motorafgiftstrin)	År 2025
13.000 (200 % af laveste motorafgiftstrin)	År 2026 og frem

Motorafgiftstrin	Elbil
3.250 (50 % af laveste motorafgiftstrin)	0-200 Wh / Km
4.850 (75 % af laveste motorafgiftstrin)	201-250 Wh / Km
6.500 (100 % af laveste motorafgiftstrin)	>250 Wh / Km

3.250	Brintbil
-------	----------

Akitsuusersueriaaseq tusarniaassutigineqartoq

Naalakkersuisut biilinut akitsuusersueriaatsimik nutaamik, ikummatissamik atuinermik tunngeqartumik, atuutilersitsiniarput. Ikummatissamik atuineq appasinnerutillugu akitsuut appasinnerusassaaq.

Akitsuutili nutaat taamaallaat biilinut 1. januar 2023-p kingorna eqqunneqartunut atutissapput

INATSISISSATUT SIUNNERSUUT

Trine Juncher Jørgensen
trine@sermitsiaq.gl

Aningasaqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik inatsisissatut siunnersuutnik nutaanik pingasunik tusarniaassuteqaleqqammerpoq, qamutinut motoorilinnut eqqussinermi motoornillu akitsuutnik allangortitsinissamik siunertaqartunik. Uissumminarnerpaq tassaavoq hybridbiilit aamma biilit innaallagiortut motoorimut akitsuutnik qaffaavineqarnissaat, aamma plug-in hybridbiilit eqqussinermi akitsuutnik akitsuiteqartatasannginnerisa atorunnaarsinneqarnisaq.

Maleruagassalli nutaat taamaallaat inatsisip atuutilernerata kingorna biilinut nutaanut Kalaallit Nunaannut eqqunneqartunut atutissapput.

Aningasaqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq, Naaja Nathanielsen, naapertorlugu, plug-in hybridbiilit eqqussinermi akitsuuserneqartanginnissaannik motoormullu akitsuutit appasinnerpaataannik qulakkeerinniffiginissaannik aaqqissuussineq atuutilersinneqarsimavoq, avatangiisit siuarsaavagineqarnissaat kissatigineqarmat, hybridbiilit biilinit benzianortunit dieselitortunillu avatangiisintut artukkiinginnerusutut isigineqarsimammat.

– Tamatumali kingorna ilisimasaqar-

nerulerpugut. Assersuutigalugu 2026-mit EU-mi plug-in hybridbiilit qamutit motorillit minguitsutut isigineqarunnaassapput. Plug-in hybridbiilit naatsorsuutigisamit mingutsinsinerusut paasineqaannanngimmatt, aammali plug-in hybridbiilinut tapiissut mingutsinsinnginnerunissamut siuarsaanterut akisoorjuusoq paasineqarmat, Naaja Nathanielsen tusagassiuititigut nalunaarmi allappoq.

Avatangiisnik artukkiinermik misissuinerit nutaat

Danmarkimi misissuinermit Klimarådimit suliariqeärsimasumit takutinnejarpooq, biilit innaallagiortut aamma plug-in hybridbiilit piunerminni aniatitsinerat (tunisassiarineqarnerminni aserortigasanngortinneqarnerinut) biilink tunissiornermi aniatitsineq pissutigalugu assersuutigalugu dieselbiilinit sukumiissuseqarluartunit avatangiisintut artukkiinernissaq. Tamatuma malitsigaanik biilit innaallagiortut aamma plug-in hybridbiilit avatangiisit eqqarsaatigalugit dieselbiilink sukumiissuseqarluartunik ingerlaannerminni aniatitsinnginnerunermikkut angummanniartussaasarp. Klimarådimit misissuinermit takutinnejarpooq, biilit innaallagiortut mikisut dieselbiilinit sukumiissuseqarluartunit aatsaat 50.000 kilometerinut ingerlaareernermeri avatangiisintut artukkiinginnerulersartut, biillili innaallagiortut angisuuut aatsaat taamaalisinnaasut 100.000 kilometerinut ingerlaareernerminni. Plug-in hybridbiilinut tamanna aatsaat

250.000 kilometerinut ingerlaareernermeri biilit dieselbiilinit sukumiissuseqarluartunit avatangiisintut artukkiinginnerulersarput.

Misissuineq qulaani taaneqartoq misissuinermet Pinngortitaleriffimmit misissuinermut atassuserneqarsimavoq, tassanngalu missingiisoqarsimavoq, inuinnaat biilii Kalaallit Nunaanni ukiumut agguaqati-giissillugu 5.450 kilometerinik ingerlaarutaasartut. Tamatuma malitsigaanik biilit innaallagiortut mikisut dieselbiilit sukumiissuseqarluartunit silap pissusianut artukkiinginnerulerniarlutik Kalaallit Nunaanni ukiuni qulingiluani ingerlaartaasariaqarput. Biilinut innaallagiortunut angisuuut tamanna ukiunik 18-inik aamma plug-in hybridbiilinut tamanna ukiunik 45-nik sivisussuseqarpoq.

– Maanna ilisimaneqalereermat plug-in hybridbiilit minguitsuunngitsut, taava akileerauteqannginnerat maanna tunngavissaaruppoq, oqaatigineqarpoq.

Tamaaattumik Naaja Nathanielsen naapertorlugu pineqartoq tassaalerpoq »akileraarutitigut iluaquitit isertitaqarnerusunut iluaqtaanerusut atorunnaarsillugit isertitakinnerusut akileraarutikinneruler-sinnaanterat.«

Ikummatissamik atuineq aallaavigalugu akiliuteqartarneq

Hybridbiilink piginnittut kisimik inatsisissatut siunnersuut nutaaq aqqutigalugu akiliuteqartinneqassangillat. Siunniunneqarporti akitsuusersuinermi siunissami biilit ikummatissamik atuinerat WLTP-mi tunngavik (Worldwide Harmonized Light Vehicle Test Procedure) biilink nutaanik tamanik nalilersuissaartooq aallaavigalugu aalajangersneqartalissasoq. Tassa imaappoq biilit ikummatissamik atuinerutillugit akitsuutit qaffasinnerusassapput. Tamannalu biilit benziinamik dieselimilluunniit atuunersut apeqqutaatinagu atuutissaq.

Biilit innaallagiortut aamma plug-in hybridbiilit eqqarsaatigalugit motoorimut akitsuut avatangiisnik artukkiinerannut atatillugu aalajangersneqartassaaq.

Brintbiilit avatangiisintut sunniutaat annerusumik ilisimasaqarfingeqanngimmatt, motoorinut akitsuut biilinut innaallagiortunut sukumiinerpaanut akit appasinnerpaat taamaaqatigisaannik aalajangersarne-qassaaq.

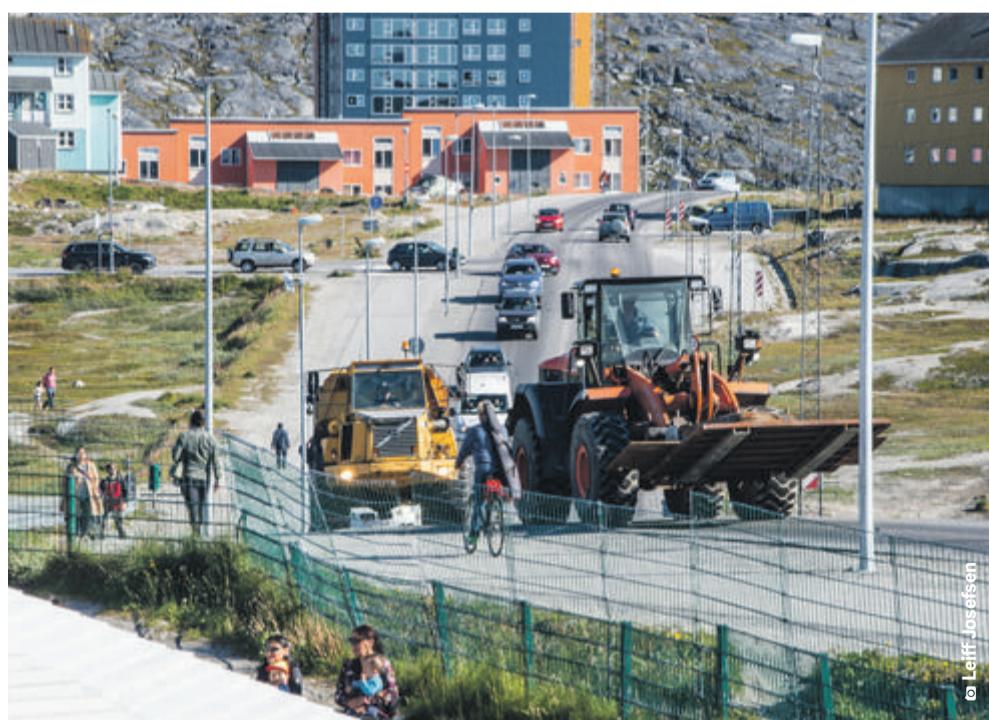
Immikkoortut 24-t

Siusinnerusukkut oqimaassutsinut tallimanut agguataarisoqartartoq inatsisissatut siunnersummi biilinut benzianatortunut immikkoortunut 24-nut aamma biilinut dieselitortunut immikkoortunut 24-nut agguataarisoqarpooq. Tamatuma saniatigut lastbiilinut immikkut inissiisoqarpooq, inuinnaat biilinut ikummatissamik atuisunut akit qaffasinnerpaartaannik akitsuusiisernut naapertuuttumik, lastbiilit WLTP-mi allagartalersorneqartanngimmata.

Plug-in hybridbiilinut 2023-mit 2026-mut annertusiartuaartsinissaq siunniunneqarpoq, qamutinut motoorilinnut assingusunut akitsuutinut naapertunnerulerniarlertuaarlugit. Biilinut innaallagiortunut akitsuutit annikillitat nutaat marluk biilit innaallagiortortut kilometerimut ataatsimut watt-timenik atuinerat tunngavigalugu atuutilersinneqarnissaat siunniunneqarpoq.

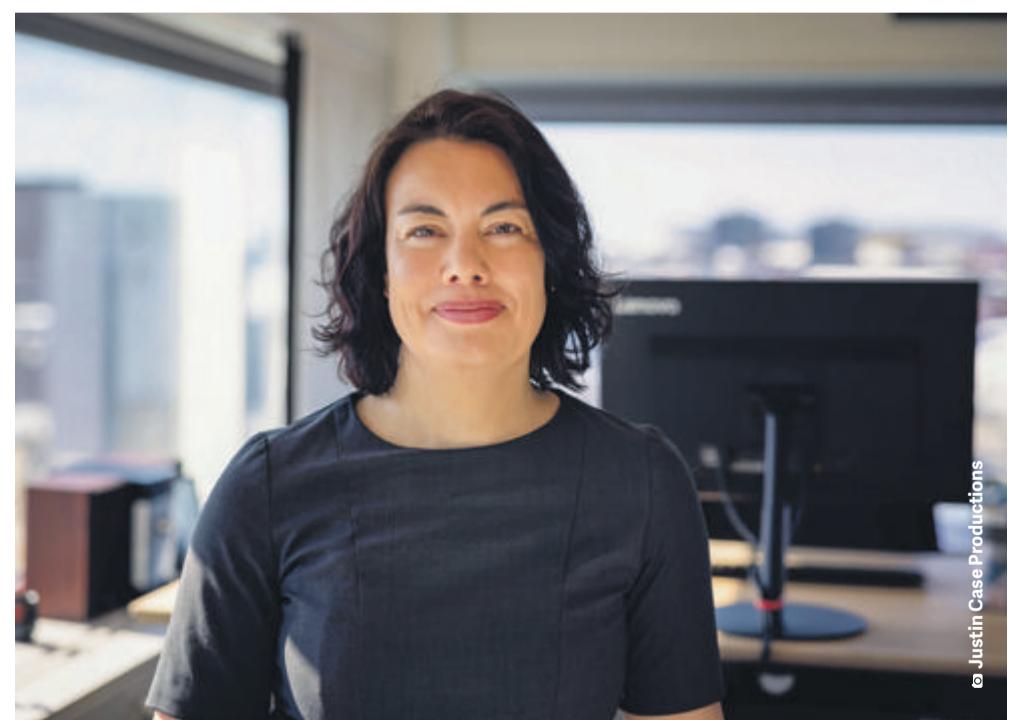
Biilinut 1. januar 2023 sioqqullugu nalunaarsorneqarsimasunut akitsuutit atuutissapput, qamutit motoorillit pissoaanerusut arlallit WLTP-mi tunngavik malillugu misissorneqarsimannngimmata. Tamatuma kinguneranik biilinut 1. januar 2023 sioqqullugu nalunaarsorneqarsimasunut imaluunniit 1. januar 2023 kingorna nalunaarsorneqarsimasunut motoorimut akitsuutnik aaqqissuussinerit ataatsikku marluk atuutissapput.

Plug-in hybridbiilinut 1. januar 2023 sioqqullugu nalunaarsorneqarsimasunut akitsuutit qaffariaataat 2023-mi 1,6 millioner koruuninik isertitaqataanerusussatut naatsorsuutigineqarpoq taakkualu 2026-p tungaanut qaffakiartuaassallutik, taamanikkussamullu isertitarineqartussat 6,5 millioner koruuniunissaat ilimagineqarluni.

Naalakkersuisut siunnersuut aqqutigalugu kissaatigaat, innuttaasut ikummatissamik atuineq tunngavigalugu biilink avatangiisintut artukkiinginnerpaanik toqqaasalernissamut tunngavissaqarnerulissasut.

Naalakkersuisut ønsker med forslaget at give befolkningen et incitament til at vælge den mindst klimabelastende bil baseret på brændstofferbrug.

Hybridbiilit eqqussinermi akitsuutnik motoormullu akitsuutnik qaffakiartuartunik akitsuuserneqartalissapput. – Maanna ilisimaneqalereermat plug-in hybridbiilit minguitsuunngitsut, taava akileraaruteqannginnerat maanna tunngavissaaruppoq, Aningasaqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq, Naaja Nathanielsen oqarpoq.

Hybridbilerne skal pålægges både indførselsafgift og stigende motorafgift. – Da vi nu ved, at der ingen reelle miljøfordele er ved plug-in hybridbiler, giver det ikke mening, at vi bliver ved at afgiftsfritage dem, lyder det fra naalakkersuisoq for finanser og ligestilling, Naaja Nathanielsen.

Inatsisissatut siunnersuut
piviusunngortinneqarpat biilink benziinatortunik
dieselitortunillu tunisaqartarneq
annertuseriassaaq, biilinillu innaallagiatortunik
amma plug-in hybridinik nutaanik tikisitsisarneq
atorunnaassalluni, Deres Automi pisortaq, Michael
Østergaard nalliliivoq.

Salget af de traditionelle benzin- og dieselmotorer vil stige, og at det vil være slut med indførsel af nye el-biler og plug-in hybridbiler fra 2023, hvis lovforslaget gennemføres, vurderer direktør i Deres Auto, Michael Østergaard.

BILIT ANGALLATILLU PILLUGIT ILANNGUSSAQ / BILER OG BÅDETILLÆG MOTOORI

Akisussaalluni aaqissuisoq |
Ansvarshavende redaktør
Dorthe Olsen

Sermitsiaq.AG
Sipisaq Avannerleq 10B,
Postbox 1050, 3900 Nuuk
Tlf.: 38 39 49 • Fax: 32 24 99

Aqqissuisut | Redaktion:
Trine Juncher Jørgensen

Salgs- og marketingschef:
Lasse Christensen

Tuniniaaneq | Salg:
Knud Olsen Egede

Ilusilersornera | Grafiker:
Malene Kuitse Christensen

Nutserisoq | Oversætter:
Gåbánguak Johansen

Naqiterneqarnera | Tryk:
Trykkeriet – Nordvestsjælland,
Microvej 4, 4300 Holbæk

Afgiftsmodel er et tilbageskridt

Politikerne er simpelthen ved at udfase importen af el- og hybridbiler til landet, siger direktør i Deres Auto, der er uforstående over for de nye lovforslag om ændringer i indførsels- og motorafgifter

■ LOVFORSLAG

Trine Juncher Jørgensen
trine@sermitsiaq.gl

Direktør i Deres Auto Michael Østergaard kalder lovforslaget for et stort tilbageskridt. Han vurderer, at salget af de traditionelle benzin- og dieselmotorer vil stige, og at det vil være slut med indførsel af nye el-biler og plug-in hybridbiler fra 2023, hvis lovforslaget gennemføres.

– Dermed vil Grønland tage et skridt tilbage i arbejdet henimod større selvstændighed og en selvbærende økonomi, for så vil vi være afhængig i mange år fremover af import af olie og benzin. Hvorfor ikke understøtte vores egen samfundsøkonomi og bruge grønlandsk produceret el, spørger Michael Østergaard, der også vurderer, at benzin og olie vil stige med 4-6 kroner per liter, når KNI / Polaroil skal forhandle brændstofindkøb næste gang.

Anfægter data

Ifølge Michael Østergaard har Naalakker-

suisut i deres regnskab ikke taget højde for, at der gennemsnitligt køres godt 10.000 kilometer per bil i Nuuk, hvor 95 procent af alle el-biler og 70-80 procent af samtlige plug-in hybridbiler kører.

– Der benyttes data, som sikkert er korrekte i Danmark, men grundet vores specielle klima og mere bakkede terræn vil bilerne have kortere rækkevidde pr. liter/KWh. Dertil kommer, at biler, der kører på benzin eller diesel meget ofte har monteret oliefyrlampen i Grønland. En el-bil udleder under det halve CO2 af en diesel- eller benzdrevet bil per kilometer officielt – i Grønland på grund af klimaet og vores bakkede terræn – vil forskellen være endnu større, og hvis man kigger på samfundsøkonomien kontra de importerede brændstoffer og den egen-producerede el, er det helt galt at udfase el-og plug-in hybridbiler.

– CO2 regnskabet i forslaget er derfor af flere årsager ikke brugbart. Den tilbagebetalingstid, der regnes på er ikke 10 år, men nærmere 4-5 år i Nuuk, hvor hovedparten af de eldrevne biler kører.

Vandkraft som strømkilde

Ifølge Michael Østergaard kører de nye plug-in modeller, som blev lanceret i Grønland i slutningen af 2021 og starten af 2022, 80-100 kilometer på el-batteriet og kan for 95 procent af befolkningens vedkommende udelukkende drives ved hjælp af el og uden brug af brændstofmotoren.

– Flere af plug-in modellerne oplader dertil batteriet via drivakslerne, og plug-in hybrid biler kan derfor også give meget mening i mindre byer og bygder - som ikke producerer el via vandkraft. En af årsagerne til, at disse biler i sin tid blev fritaget for indførselsafgift var jo netop, at disse biler benyttede grønlandsk produceret el. Dertil er disse biler betydeligt dyrere at fremstille og vil med det fremlagte forslag blive markant dyrere og derved usælgelige i Grønland.

En helt almindelig familiebil som for eksempel Toyota RAV4 Plug-in hybrid eller Mitsubishi Clips Cross vil med forslaget stige 200.000 kroner, mens en tilsvarende el-bil vil stige med over 250.000 kroner.

– Så det vil desværre være forbi med biler, der kan køre på grønlandsk vand, og i stedet vil importen af benzin og dieselolie øges i de kommende år, siger Michael Østergaard.

Naalakkersuisuts tre lovforslag er i høring frem til 8. juli. Hvis lovforslaget vedtages, er de nye afgifter gældende fra 1. januar 2023.

Akitsuusersueriaaseq kinguariarneruvoq

Politikerit biilnik innaallagiatorunik hybridinillu tikisitsisarneq atorunnaarsikkiaartuaalerpaat, Deres Automi pisortaq oqarpoq, taassumalu eqqussinermi motoorinullu akitsuutini allannguutissat pillugu inatsisisstatut siunnersuut nutaaq paasiuminaatsippaa

■ INATSISISSTATUT SIUNNERSUUT

Trine Juncher Jørgensen

trine@sermitsiaq.gl

Deres Automi pisortap Michael Østergaardip inatsisisstatut siunnersuut kinguariarneru-jussuart oqaatigaa. Taanan naliliivoq, inatsisisstatut siunnersuut piviusunngortinne-qassappat biilnik benziinatortunik dieseli-tortunillu nioqquteqarneq qaffariassasoq, aamma biilnik innaallagiatorunik aamma plug-in hybridinik tikisitsisarneq 2023-mit unitsinnejassasoq.

– Taamaalluni Kalaallit Nunaat nammeernerulernissamik imminentu napatitumik aningasaqalernissamik sulissutearnermi kinguariassaaq, taamaallutami uuliamik benziinamillu tikisitsisarnermik siunissami ukiorpassuarni isumalluteqartussanngussaagut. Soormi inuiaqatigii aningasaqarnerannik ikorfartuiinnarutta innaallagissamillu Kalaallit Nunaanni tunis-siarneqartumik atuilla, Michael Østergaard aperivoq, naliliillunilu, KNI/Polaroil tullianik orsussamik pisinissamik isumaqtigii-nialerpat benziina uulialu liiterimut 4-6 koruuninik qaffakkumaartoq.

Paasissutissat qularnartoqartikkai

Michael Østergaard naapertorlugu Naalak-kersuisut naatsorsukkaminni Nuummi biilut innaallagiatorortut tamarmik 95 procentisa aamma plug-in hybridit tamarmik 70-80

procentisa atorneqarfingisaanni, biilut atatsimut agguaqatigiisillugu 10.000 km missiliorlugit ingerlaartoqartarneranik sillimaffiginnissimanngillat.

– Paasissutissat toqqammavagineqartut qularnangngitsumik Danmarkimi eqqortuupput, kisianni nunatsinni silap pissusiata im-mikkullarissunera qattuneqarneruneralu pissutigalugit biilut liiterimut atatsimut/KWh-imut atatsimut angalanikinnerusas-sapput. Tamatuma saniatigut maani Kalaallit Nunaanni biilut benziinatortut dieselitor-tuulluunniit amerlanertigut oleyfirimik kiassaateqartarpot. Biilut innaallagiatorut biilut dieselitorntut benziinatortunul-luunniit sanilliullugit km-imut atatsimut CO2-mik affaa inorlugu pisortatigoortumik aniatitsisarput – Kalaallit Nunaannilu silap pisussia aamma ingerlaarfitt qattunerasa-nerunerat pissutigalugu – assiginngissut suli annertunerussaaq, inuiaqatigiinnilu aningasaqarneq ikummatisanillu tikisitsisarneq innaallagiariarlummineq pilersitaq tunnavigalugit misissuataaraanni biilnik innaallagiatorunik aamma plug-in hybridinik atorunnaarsitsiartuaarnissaq ajorluinnassaaq.

– Taamaattumik siunnersuummi CO2-mik naatsorsuutit pissutsit arallit tunnavigalugit atorsinnaanngillat. Piffissaq ute-ritsilluni akilersuifflusoq naatsorsuutigineqartoq ukiunik qulinik sivissussuseqanngilaq, Nuummili, biillit innaallagiatorut amerlanerpaartaasa atorneqarfingisaanni, ukiunik 4-5-inik sivissussuseqarnerugunar-luni.

Erngup nukingani innaallagissamik pissarsivittut

Michael Østergaard naapertorlugu biilut plug-init nutaat, 2021-p naalernerani 2022-lu aallartinnerani Kalaallit Nunaanni atorneqalersut batteriini innaallagissamik immersoneqartartunit 80-100 km-inut inger-laassutaasinnaapput innuttaasullu 95 procentiuut atatillugu innaallagiaannaq tunnavigalugu motoori ikummatisamik atui-soq atornagu ingerlatinneqarsinnaallutik.

– Biilut plug-init arallit tamatuma saniatigut drivakselit aqqutigalugit batteriinik sarfalersuisarput, taamaattumillu biilut plug-in hybridit illoqarfinni mikinerusuni nunaqarfinnili – erngup nukinga atorlugu innaallagissiorfeqanngitsuni – aamma isumalerujussuusinnaallutik. Biilut tamakkua eqqussinermut akitsuusersorneqarunna-nerannut pissutaasut ilaat tassaarparsimavoq, biilut taakkunannaq innaallagissamik nunatsinni tunisassiarneqartumik atuisu-nerat. Tamatuma saniatigut biilnik tamak-kuningga sanaartorneq akisunerungaatsiar-poq siunnersuullu saqqumiunneqartoq aqqutigalugu malunnaatilerujussuarmik akisunerulissallutik taamaallillutillu Kalaallit Nunaanni tunineqarsinnaajunnaassallutik.

Siunnersuut aqqutigalugu ilaqtariit bii-lati nalinginnaasoq assersuutigalugu Toyota RAV4 Plug-in hybrid imaluunniit Mitsubishi Clips Cross 200.000 koruuninik qaffassaaq, biillu innaallagiatorut assingusut 250.000 koruunit sinnerlugit qaffassallutik.

– Taamaattumik biilnik Kalaallit Nunaat-ter ernganik ingerlateqarsinnaasunik atui-neq ajoraluwartumik qaangiutissaaq, taarsiul-lugulu benziinamik dieseloliemillu tikisitsisarneq ukiuni aggersuni annertusissalluni, Michael Østergaard oqarpoq.

Naalakkersuisut inatsisisstatut siunnersuutat pingasut juulip 8-ata tungaanut tusarni-aassutigineqarput. Inatsisisstatut siunner-suut akuersissutigineqarpat akitsuutit nutaat 1. januar 2023-mit atuutilissapput.

Deres Auto

© Deres Auto

– Soormi inuiaqatigiinni aningasaqarnerput ikorfartuinnaraanni innaallagissamillu nunatsinni tunisassiarneqartumik atuilluni benziinamik dieselimillu tikisitsisarnerup ingerlatiinnarissaanut taarsiullugu, Deres Automi pisortaq, Michael Østergaard aperivoq.

– Hvorfor ikke understøtte vores egen samfundsøkonomi og bruge grønlandsk produceret el i stedet for at fortsætte med at importere benzin og diesel, spørger direktør i Deres Auto, Michael Østergaard.

Akisuutit nutaat akuersissutigineqassappata ilaqtariit bii-lati nalinginnaasoq soorlu Toyota RAV4 Plug-in hybrid 2023-mit akimigut qaffariangaatsiassaaq.

En helt almindelig familiebil som for eksempel Toyota RAV4 Plug-in hybrid vil fra 2023 stige betragteligt, hvis de nye afgifter vedtages.

© Deres Auto

Nyt om biler

Mercedes EQS i SUV-version

Den 1. juni lancerede Mercedes deres bud på en SUV-udgave af den kendte elbil EQS. Bilen har et strømlinet og elegant udtryk, og kan køre hele 660 kilometer på en opladning. Bilen, der har plads til syv, er udstyret med en lang række nye og spændende digitale features som for eksempel hyperscreen, der strækker sig over hele kabinens bredde. Deres Auto i Nuuk forhandler Mercedes og forventer at få EQS SUV hjem i løbet af efteråret.

Folkevognsrugbrødit innaallagiartut

VW ukiau nuannarneqaqartutoqqamik innaallagiartumik saqqummiussissaq; Folkevognsrugbrødit, VW ID.Buzz-inik aamma taaguuteqalersimasut. Biilit maannak-korpiaq 204 hestekraftinik sakkortussusilittut assakaasunillu tunorlernik uniartilittut 417 kilometerinullu ingerlaarutaasinnaasutut taamaallaat nassaassaapput, kisianni naatsorsuutigineqarpoq. VW biilnik assigiinngitsorpassuarnik suliarineqarsimmasunik, inunnut arfinilinnut arfineq-marlunnnullu inissalinnik kiisalu assigiinngitsunik batte-riilersukkanik usisarfimmilu inissalinnik ilaatigullu aamma cargotut sulianik ilisa-rittsiumaartoq. Biilit aatsaat 2023-mi nioqqutigineqalissapput. Kalaallit Nunaannut tikisinneqarumaarnersut nalunarpooq.

Elektrisk folkevognsrugbrød

VW introducerer til efteråret en klassiker i en ren el-version; Folkevognsrugbrødet, der også har fået navnet VW ID.Buzz. Bilen findes lige nu kun i en version med 204 hesterkraæter baghjulstræk og 417 kilometer rækkevidde, men forventningen er, at VW vil præsentere bilen i mange forskellige udgaver med både seks og syv pladser samt forskellige batterityper og bagagerumskapacitet herunder også en cargo-variant. Bilen kommer først på markedet i 2023. Hvorvidt dem kommer til Grønland er uvist.

Mercedes EQS SUV-itut pilersitat

Mercedesip biilnik innaallagiartunik ilisimaneqarluartunik EQS-inik SUV-itut pilersitani juunip 1-ani saqqummiuppaa. Biilit iluserissuupput akimarpaluttumillu isikkoqarlutik, sarfalorsorneqarnermilu ataatsimi 660 kilometerinut ingerlatigineqarsinnaallutik. Biilit inunnut arfineq-marlunnut inissaqartut, digitaliusunik nutaanik pissanganartunillu arla-lissuarnik atortulersugaapput, assersuutigalugu hyperscreenimik, initaata tamakkerluni silissusaatut silissuseqartumik. Nuummi Deres Auto Mercedesinik nioqquteqartuuvoq EQS SUV-illu ukiap ingerlanerani tikisinneqarnissaat naatsorsuutigalugu.

Lexus SUV RX hybriditut nutaatut pilersitat

Toyotap biililiani ilisarnaatai Lexus RX-modelnik 1998-imni pilersinneqarmatali tunisa-qarluartorujussuusimavoq. Lexusip SUV NX akunnattumik angissuseqartut kiusalu biilit innaallagiartut RZ-it nioqqutigileeresimavai, maanna SUV RX angisuut hybriditut tunisaasunngorput. Biilit 2023-mi nioqqutigineqalernissaat naatsorsuutigineqarpoq. Kalaallit Nunaannut tikisinneqarumaarnersut ilisimaneqanngilaq.

Lexus SUV RX i ny hybrid-version

Toyotas luksusmærke Lexus har solgt modellen RX med stor succes siden introduktionen i 1998. Lexus har allerede sendt den mellemstore SUV NX på markedet samt den rene el-bil RZ, og nu kommer så den store SUV RX i en hybridversion. Bilen forventes på markedet i 2023. Det er uvist om den kommer til Grønland.

Biilit nutaat

Nissanip biililai innaallagiatortut nutaat

Nissan crossoveritut biililiaminut innaallagiatortunut nutaanerpaanut Ariyanut, 2022-mi nioqqtigineqalersussanut, isumalluartorujussuuvoq. Biilit silaan-narmik aporaanikitsumik ilusilersugaasimaneisigut sarfalorsorneqarnermi ataatsimi ingerlaarutigineqarsinnaanerat 500 kilometerit sinnerlugit isorartussulimmut annertusiniarneqartussaavoq. Tamatuma saniatigut biilit alleqataat manissuinnaasut patajaatsumik eqqoria-ruminartumillu ingerlaarutaasinnanerannik, ingerlaarnermik pitsaanerulersitsisumik, pilersitsipput Nissanip biililai nutaat Ariyat qaqqugu Kalaallit Nunaannut tikisinneqassanersut ilisima-neqanngilaq.

Nissan Ariya biilit innaallagiatortut.

Nissan Ariya elbil

Nissan Ariya ukioq manna kingusinnerusukkut nioqqtigineqalissapput.

Nissan Ariya forventes på markedet senere i år

Nissans nye elbil

Nissan har store forventninger til deres nyeste bud på en crossover elbil Ariya, der kommer på markedet i 2022. Bilens aerodynamiske egenskaber skulle gerne øge rækkevidden til over 500 kilometer på en opladning. Dertil giver den flade undervogn stabile og forudsige køreegenskaber, der er med til at optimere kørslen. Hvornår Nissans nye Ariya kommer til Grønland er uvist.

BMW 3-serie Sedan »Brooklynisut qasertumik« qalipaatillit.

BMW 3-serien Sedan i farven »Brooklyn grå«

BMW 3-serie får nyt udtryk

BMW har introduceret store forandringer i kabinen med inspiration fra mærkets elbiler. Displayet er opbygget af en 12,3 tommer skærm i instrumenthuset og en 14,9-tommerskærm i midten. Tilsammen danner de en stor buet enhed, der visuelt hænger sammen ligesom hos Mercedes. Også udenpå er sket fornyelser af BMW 3-serien. Fronten er nydesignedet med fladere form på LED-lygterne og kørelys i omvendt L-form. Endelig er der kommet mange nye farver til som for eksempel »skyskraber grå« og »frost grå«.

BMW 3-serie nutaamik isikkoqalersut

BMW ilisarnaammi biilit innaallagiatortut isumassarsiorfigalugit biilit initaanni allannguutnik annertuuunik pilersitsisimavoq. Isiginnaarut instrumentit inisisimaffianni skærmimik 12,3 tommerimik angissuseqarpoq qeqqanilu skærmi 14,9 tommerimik angissuseqarluni. Taakkua ataatsimut qalumasutut angisuujupput, takutitassatigut ataqtigillutik Mercedesimisut. BMW 3-seriemi silarlikkut aamma nutarterisoqarsimavoq. Biilit siui nutarterlugit ilusilersorneqarsimapput LED-mik qullerni maninnerusumik iluseqarlutik ingerlaarnermilu qullit L-mik paarlangasumik iluseqarlutik. Taamatuttaaq qalipaatit nutaarpassuit pilersinneqarsimapput assersuutigalugu »illorsuartut portusuuliatut qasertoq« aamma »qerinnartutut qasertoq«.

BMW 3-serie initaa.

BMW 3-serie kabine

Deres Auto

NUTAAT!
NYHED!

TOYOTA BZ4X

Biilit 100%-mik innaallagiamik ingerlasuupput 4x4-tut aamma piniarneqarsinaallutik.
Bilen er 100% el-drevet og fås også med 4x4.

**PRISER FRA
KR 329.500,-**

Pisinermi biilit fabriksgarantia saniatigut biilit batterii 1 mio. km. tungaanut qularnerveequserneqassapput.
Deres Auto Kaallit Nunaanni kisiartaalluni Toyota-nik suliarinnissinnaassuseqarluta akuersissutilimmik allagartaqartuuvgut, taamaammaat Toyota Relax aamma nereroorutigisinnaallugu.

Ved køb af denne bil gælder udover fabriksgarantien et batteri garanti på 1 mio. km.
Deres Auto kan som Grønlands eneste autoriserede toyota værksted tilbyde vores Toyota kunder det nye Toyota Relax tilbud.

TOYOTA RELAX

Ukiut 10
tikillugit qularnaveeqqut!

Toyota Relax atulissaaq biilit Toyota-nik suliarinnissinnaasunik akuersissutilinnik allagartaqartumi service-tippata, taamaammaat qularnaveeqqut nutaaq "serviceaktiveret garanti"-mik taaguuteqarpooq.

Biilit motoori, gearkarsia, aqunnermut atortut assigisaallu tamaasa qularnaveequserneqasallutik.

Saaffigaluta paasiniaagit

Op til 10 års
serviceaktiveret garanti!

Det nye Toyota Relax aktiveres efter et service på et autoriseret Toyota-værksted, derfor hedder det en serviceaktiveret garanti.

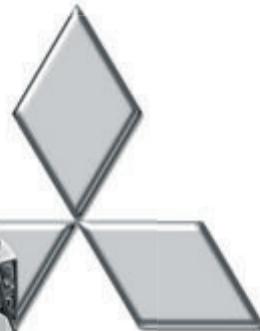
Den serviceaktiveret garanti dækker populært sagt alt det, der får bilen til at køre.

Det er for eksempel motoren, gearkassen og styretøj.

Snak med os for yderligere info

Deres Auto

Kalaallit Nunaanni Biilini tuniniaasoq anginerpaaq
Grønlands største bilforhandler

MITSUBISHI ECLIPSE CROSS 2,4 PHEV SPORT

PRISER FRA
KR 299.500,-

LEVERINGS OMKOSTNING: 2.500,-

HYUNDAI TUCSON 1,6 T-GDI PHEV ADVANCED

PRISER FRA
KR 314.500,-

LEVERINGS OMKOSTNING: 2.500,-

HYU

MERCEDES-BENZ EQB 350 4MATIC

RÆKKEVIDE 420 KM, 4WD, 5 ELLER 7 SÆDER

PRISER FRA
KR 509.500,-

LEVERINGS OMKOSTNING: 2.500,-

MITSUBISHI L 200 2,4 VAN & DOB. CAB.

PRISER FRA
KR 389.500,-

LEVERINGS OMKOSTNING: 2.500,-

© Leiff Josefsen

Qatserisartoqarfik nutaaq 2800 kvadratmeterinik angissuseqarpoq.

Den nye brandstation rummer mere end 2800 kvadratmeter.

Brandstation sikrer hurtigere udrykning

Nuufs nye brandstation i Pukuffik er klar til hurtig udrykning

BILER

Trine Juncher Jørgensen

trine@sermitsiaq.gl

Den 4. februar 2021 tog Kommuneqarfik Sermersooq det første spadestik til den nye kommende brandstation i Nuuk. Og her et år efter er den bygget færdig og klar til brug.

– Det er helt fantastisk. Det har selvfølgelig været vedomigt at forlade den gamle station, hvor en del af os har kommet igennem mange år. Men når det er sagt, så er det rigtig dejligt at komme ud i flotte og moderne lokaler, og alle brandfolk møder

ind med et smil, siger Jens Mikkelsen, der er viceberedskabschef, og som er en af fem fuldtidsansatte ved brandstationen.

Især er brandfolkene glade for den moderne slangevask.

– Hvor det tidligere tog to mænd en uge at vaske slanger, så tager det i dag kun en enkelt dag. Vi kan dermed være mere effektive i andre opgaver.

Hurtig udrykning

Brandstationen fylder 2800 kvadratmeter fordelt over to etager med vagtcentral, kontorlokaler, administration, personalefaciliteter og otte soverum samt garager, vaskehall og værksted. Der er således fin plads til at

udføre alle opgaver før, under og efter en hændelse.

Der er blandt andet skabt en bedre adskillelse mellem den urene afdeling og den rene afdeling, hvilket øger brandfolkenes arbejdsmiljø.

– Der er fokus på at opbygge nogle gode hygiejneprocedurer på brandstationen samt forebyggende tiltag i forhold til brandfolkenes risiko for at blive utsat for brændrøgspartikler under brandslukning og ved efterslukning. Derudover har vi udstyr til at håndtere det forurenede materiel for eksempel branddragt, hjelm, mikrofoner og røgdykkerudstyr efter en brandslukning, siger Jens Mikkelsen.

Køretøjer

Den nye brandstation råder over 14 biler i alt herunder en sprøjte og en tankvogn, der blev indkøbt i 2019. Dertil får stationen også en ny sprøjte i år.

En sprøjte er, hvad de fleste forstår ved en brandbil. På sprøjten er alt udstyr placeret til at slukke en brand, det er også på sprøjten, at brandfolkene er placeret. Der er typisk plads til seks mand – 1 holdleder samt 4 røgdykkere og en chauffør, som passer pumpen på sprøjten, der leverer vand til røgdykkerne.

– Vi har kigget på behovet for materiel både her i Nuuk og på kysten, og vi er kommet frem til, at der er brug for en ny sprøjte til Nuuk, der blandt andet skal assistere redningsberedskabet i den nye lufthavn. Dertil skal der en sprøjte til Tasiilaq og en tankvogn til Paamiut. Der er også indkøbt nye dragter, støvler og handsker til brandfolkene, fortæller Jens Mikkelsen.

Der er tilknyttet 34 deltidsbrandfolk til beredskabet i Kommuneqarfik Sermersooq foruden de fem fuldtidsansatte. Der har været 67 brandudkald i Nuuk siden 1. januar 2022.

Qatserisartunut atallaarsuarnik, kamippannik aaqqatinillu nutaanik pisisoqarsimavoq.

Der er indkøbt nye dragter, støvler og handsker til brandfolkene.

Slanginik salisarneq sapaatip-akunneranik sivisussusilimmik suliarineqartarunnaarluni ullormi ataasiinnarmi suliarineqartalerpoq.

Slangevask er ikke længere en ugelang opgave, men tager blot en enkelt dag.

© Leiff Josefsen

© Leiff Josefsen

Qatserisartoqarfik sukkanerusumik orniguttoqartarnissaanik qulakkeerisoq

Nuummi Pukuffimmi qatserisartoqarfittaaq sukkasuumik orniguttalernissamut piareerpoq

■ BIILIT

Trine Juncher Jørgensen

trine@sermitsiaq.gl

Kommuneqarfik Sermersumi Nuummi qatserisartoqarfittaassamut niviarneq siulleq februaarip 4-ani 2021-mi pivoq. Taannalu ukiup ataatsip qaangiunnerani naammassilugu sananeqarsimalerpoq atorneqarnissaminullu piareerluni.

– Alutornarluinnarpoq. Qatserisartoqarfitoqqap qimannissa soorunami aliannifiusimavoq, tassanimi ilarpaalussuavut ukiorpassuarni sulisarsimammata. Tamaniali oqaatigineqareerpat, ininut kusanartunut nutaalialasunullu nutserneq iluarinarluinnarpoq, qatserisartullu tamarmik qungujulallutik suliartalerlutik, upalungaarsimanermut pisortap tullersortaa, Jens Mikkelsen, qatserisartoqarfimmi piffissaq tamaat suliffeqartut tallimaasut ilagisaat, oqarpoq.

Qatserisartullu pingaartumik slanginik saligut nutaalialasoq nuannaraat.

– Siusinnerusukkut slanginik saliineq anngutit marluk sapatip-akunnerani ataatsimi suliarisaraat ullumikkut ullup ataasiinnaap ingerlanerani suliarineqarsinnaalerpoq. Taamaalilluta suliassanik allanik isumagineilluursinnaanerulerpugut.

Sukkasuumik orniguttarneq

Qatserisartoqarfik 2800 kvadratmeterinik angissuseqarpoq ininut quleriinnut marlunut agguataarneqarsimasunik, taakkuna-niippullu pigaartoqarfik, allaffit, aqtsi-

soqarfik, sulisunut atortoqarfik kiisalu init sinittarfut arfineq-pingasut kiisalu biilinut inissiisarfut, salisarfik iluarsasarfillu. Taamaalilluni pisoqarnera sioqqullugu, pisoqarnera nalaani kingornalu suliassat tamaasa isumagineissaanut inissaqarluarpoq.

Ilaatigut mingutsinneqarsimasunut immikkoortortaq mingutsinneqarsimannngitsunullu immikkoortortaq pitsaanerusumik immikkoortinneqalersimapput, tamannalu qatserisartunut sullivimmi avatangiisinik pitsaanerusunik pilersitsilluni.

– Qatserisartoqarfimmi eqqiluisaarnisamut atatillugu suleriaatsinik pitsaasunik ineriaartortsinissaq kiisalu qatserisartut ikuallattumik qamisaanermi qamisaqqinermilu ikuallattup pujuanik sunnerne-qarnissamut aarlerinartorsiorternerannut atatillugu pitsaliuissutaasumik suliniutit isiginiarneqarput. Tamatuma saniatigut atortut mingutsinneqarsimasut soorlu qatserisartut atisaasa, niaqorornaveeqqutit, mikrofonit putsumullu pulasartut atortuisa qatserereernerup kingorna isumanissaannut atortoqqarpugut, Jens Mikkelsen oqarpoq.

Biilit

Qatserisartoqarfik nutaaq biilnik katillugit 14-inik pigisaqarpoq, taakkununnga ilangullugit biilit qatserutit biillu imiisiviit, 2019-imi pisariineqarsimasut. Qatserisartoqarfik tamatuma saniatigut biilnik qatserutinik nutaanik ukioq manna aamma pisaassaaq.

Biilit qatserutit tassaapput qatserisartut biiliinik amerlanerpaanit paasineqartartut. Biilini qatserutit ikuallattumik qamisaanis-

Qatserisartoqarfik nutaaq biilnik 14-inik pigisaqarpoq, ilaatigut qatserisartut biiliannik imermillu assartuummik, 2019-imi pisariineqarsimasunik. Tamatuma saniatigut qatserisartoqarfik qatserisartut biiliannik nutaanik ukioq manna aamma pisaassaaq.

Den nye brandstation råder over 14 biler i alt herunder en sprøjte og en tankvogn, der blev indkøbt i 2019. Dertil får stationen også en ny sprøjte i år.

samut atortut tamarmik inissismasarpur, aamma qatserisartut taakkunaniittarpur. Nalinginnaasumik inunnut arfinilinnut inissaqartarpur – holdlederi ataaseq kiisalu putsumut pulasartut sisamat biilinillu ingerlatitsisoq, biilnik qatserutini pumpimik, putsumut pulasartunut imermik pilersuu-sumik, nakkutiginnituusartoq.

– Maani Nuummi sinerissamilu atortunik pisariaqtitsineq misissuataarsimavarput, Nuummilu biilnik qatserutinik nutaanik pisariaqtitsisoqarnera, ilaatigut mittar-fittaami annaassiniarnermut upalungaarsimasunut ikuuuttartussamik, inernliissuti-

gisimallugu. Tamatuma saniatigut Tasiilami qatserisartut biiliinik pisaartoqassaaq Paamiunilu biilnik imermik assartuummik pisaartoqassalluni. Taamatuttaaq qatserisartunu tatallaarsuarnik, kamippannik aaqqatinillu nutaanik pisisoqarsimavoq, Jens Mikkelsen oqaluttuarpoq.

Kommuneqarfik Sermersumi upalungaarsimanermut piffissaq tamaat atorfefqartut tallimat saniatigut piffissap ilaani qatserisartut 34-t attuumassuteqarput. 2022-mi januaarip 1-aaniilli Nuummi ikuallattoqarneranut ornigunnerit 67-iusimapput.

– Alutornarluinnarpoq. Qatserisartoqarfitoqqap qimannissa soorunami aliannifiusimavoq, tassanimi ilarpaalussuavut ukiorpassuarni sulisarsimammata. Tamaniali oqaatigineqareerpat, ininut kusanartunut nutaalialasunullu nutserneq iluarinarluinnarpoq, qatserisartullu tamarmik qungujulallutik suliartalerlutik, upalungaarsimanermut pisortap tullersortaa, Jens Mikkelsen, qatserisartoqarfimmi piffissaq tamaat suliffeqartut tallimaasut ilagisaat, oqarpoq.

– Det er helt fantastisk. Det har selvfølgelig været vemodigt at forlade den gamle station, hvor en del af os har kommet igennem mange år. Men når det er sagt, så er det rigtig dejligt at komme ud i flotte og moderne lokaler, og alle brandfolk møder ind med et smil, siger Jens Mikkelsen, der er viceberedskabschef, og som er en af fem fuldtidsansatte ved brandstationen.

© Leifff Josefsson

Nystartet autoværksted og vaskeri

Autoværksted tilbyder reparationer og grundig rengøring af alle bilmærker

BILER

Trine Juncher Jørgensen

trine@sermitsiaq.gl

Tre tidligere medarbejdere fra Nuuks Auto er gået solo med eget autoværksted og autovask i Nuussuaq.

Salik Jeremiassen, Michael Egede Bengtsson og Stephan Rosing Ingemann har etableret Arctic Auto and Detailing, hvor de dels tilbyder dybderengøring af biler, dels tilbyder almindelige autoværkstedsopgaver.

Især dybderengøringen – der på engelsk hedder detailing – er populært.

Det består i en meget grundig vask, hvor man fjerner alle små partikler, så bilen bliver skinnende ren. Vi benytter flere forskellige produkter både udvendigt og indvendigt, og folk bliver virkelig overrasket over, hvor flot deres bil kan blive, fortæller Stephan Rosing Ingemann.

Det er primært Salik Jeremiassen, der står for vasken. Han er uddannet inden for lager og logistik, mens Michael Egede Bengtsson, der er uddannet mekaniker og Stephan Rosing Ingemann, der er uddannet højvoltsekspert i el- og hybridbiler, står for autoværkstedsdelen.

Arctic Auto and Detailing havde officiel åbningsdag den 7. juni, og har allerede travlt. Der er især mange, der ønsker at få vasket deres bil.

– Det er både erhvervsvirksomheder og privatkunder, der benytter sig af tilbuddet om en gennemgribende rengøring af bilen. Lige nu står der tre biler klar til en vask. I autoværkstedet er der også travlt med blandt andet udskiftning af en motor, fortæller Stephan Rosing Ingemann, der håber, at han en dag kan få det rette værktøj op fra Danmark, så han kan reparere el- og hybridbiler.

Målet er at Arctic Auto and Detailing også en dag kan blive forhandler af et bilmærke.

– Vi overvejer flere bilmærker, og har også dialog med forhandlere i både Danmark og Tyskland. Endnu er der dog ikke noget på plads, siger Stephan Rosing Ingemann, der også håber at han en dag kan rykke værkstedet fra de lejede lokaler til noget mere permanent.

– Vi har haft svært ved at finde et egnede lokale. Det var et rent held, at vi fik fat i det her i Pukuffik og kunne åbne. Det har vi arbejdet længe henimod.

Arctic Auto and Detailings har åbent mandag fra 8-16.30, tirsdag til fredag 8.-17. Lørdag og søndag er der lukket. For yderligere oplysninger se Facebook.

Saamerlernit: Michael Egede Bengtsson, Stephan Rosing Ingemann aamma Salik Jeremiassen, Arctic Auto & Detailingimik pilersitsisut, tassanilu ilaatigut biilnik sukumiilluinnartumik eqqiaaneq, ilaatigullu biililerisarfimmi suliassanik nalinginnarneq sularinninnej neqeroorutigalugit.

Fra venstre Michael Egede Bengtsson, Stephan Rosing Ingemann og Salik Jeremiassen, der har etableret Arctic Auto and Detailing, hvor de dels tilbyder dybderengøring af biler, dels tilbyder almindelige autoværkstedsopgaver.

Detailing sunaava?

Detailing tassaavoq biilnik umiatsianillu ilaatigut qaavatigullu sukumiilluinnartumik eqqiaaneq. Iluatigut piareersaanermi sularineqartarpot sukuumisumik milluaat atorlugu pujoralajaaneq, issiavinnik eqqiaaneq, natersuanik tummarfennillu eqqiaaneq, igalaanik qillersaaneq, biilit iluanni qaavaniittunik tamanik eqqiaaneq, plastimik vinylimillu qallikkat tamarmik pujoralaninnaveeraatinik illersutaasumillu tipigissaatitalinnik sularineqarnerat. Biilit silataanniittunik piareersaanermi sularineqartarpot biilnik qangatut assammik sukuumisumik asaaneq, matut sinaannik asaaneq, motooreqarfimmik asaaneq, lakkimik kemiskimik aserfallannerit, manngertornerit usserutilu piilarlugit eqqiaaneq, assakaasunik eqqiaaneq, assakaasoqarfinnik assakaasullu sinaannik eqqiaaneq. Assakaasut sinaannik, biilit silataanni plastinik assakaasoqarfennillu vinylimik kusassaaneri, biilink panersiineq, lakkimik qillarisaaaneq bilvoksimillu qallineq. Detailingip tamakkiisumik akianut biilit angissusaat apeqquutasarput, nalinginnaasumilli 7.500 koruunit akeqartarluni.

Hvad er detailing

En detailing består af en gennemgående rengøring af en bil såvel indvendigt som udvendigt. Den indvendige klargøring omfatter typisk grundig støvsugning, sæderens,rens af gulvtæppe og gulvmåtter, rudepuds,rens af alle indvendige overflader, plast- og vinyldele overfladebehandles med støvafvisende og beskyttende produkt og duftfrisker. Den udvendige klargøring omfatter traditionelt en grundig håndvask af bilen, vask af alle dørfalser, vask af motorrum, kemisk og mekanisk rens af lakken for nedfald, flyverust og tjære, rens af følge, hjulkasser og dæksider. Vinylmakeup påføres på dæksider og udvendige plastdele og i hjulkasser, tørring af bilen, lakken får 1-trins polering for glans, og sluttligt forsegles lakken med bilvoks. Prisen for en fuld detailing afhænger af bilens størrelse men typisk fra 7.500 kroner og opefter.

Biilileriffik biilinillu asaasarfik nutaaq

Biilileriffimmit biilinik tamanik iluarsaassinerit sukumiisumillu eqqiaanerit neqeroorutigineqarput

■ BIILIT

Trine Juncher Jørgensen

trine@sermitsiaq.gl

Nuiks Automi sulusuusimasut pingasut namminersortunngorput Nuussuarmilu biilileriffimmik biilinillu asaasarfimmik nutaamik pilerssillutik.

Salik Jeremiassenip, Michael Egede Bengtssonip aamma Stephan Rosing Ingemannip Arctic Auto & Detailing pilersipaat, tassani luatigut biilinik sukumiillu innartumik eqqiaaneq, ilaatigullu biilileriffimmiki suliassanik nalinginnaasunik isumaginninneq, neqeroorutigalugit.

Pingaartumik sukumiilluinnartumik eqqiaaneq – tuluttut detailingimik taaguuteqartoq – nuannarineqarluarpoq.

– Tamanna sukumiilluinnartumik eqqiaanermilk imaqarpoq, sananeqaatit annikit-suaqqat tamarmik piliarneqarfigisaannik, biilil qillalaartuinnanngorlutik eqqiarneqarfigisaannik. Biilil silataanni iluannilu eqqiaassutinik assigiinngitsunik atuisarpugut, inuilli biilimik qanoq kusanartigiler-sinnaanerat tupaallaatigisorujussuusarpaat, Stephan Rosing Ingemann oqaluttuarpoq.

Pingaartumik Salik Jeremiassen eqqiaanermik asaanermillu isumaginnittuusarpoq. Taanna quersuarni suliaqarnerup assartugalerinerullu iluanni ilinniagaqarsimavoq, Michael Egede Bengtssonilu, biilinik iluarsaasartutut ilinniagaqarsimasoq, Stephan Rosing Ingemannilu biilini innaallagiatortuni hybridinilu højvoltsekspertitut ilinniagaqarsimasoq, biilinik iluarsaassinermut tunngasunik suliaqartarlutik.

Arctic Auto & Detailing juunip 7-ani pisortatigoortumik ammarneqarpoq, suliassanilu ulapputeqarlualeereersimalluni. Pingaartu-

mik inuit amerlasuut biiliminnik eqqiaasitserusupput.

– Biilinik sukumiilluinnartumik eqqiaanissamik neqeroorut inuussutissarsiornermi sulifefarfinnit inuinnarnillu atorluarneqarpoq. Maannakkorpiaq biilil pingasut eqqiarneqarnissamut piareersimapput. Biilileriffimmiki aamma ulaputissaqarluar-

poq, ilaatigut motoorimik taarsiinermik, Stephan Rosing Ingemann oqaluttuarpoq, neriuutiginerarlugulu Danmarkimit sakkus-sanik eqqortunik pissarsisinnaalissalluni, biilinik innaallagiatortunik hybridinillu iluarsaassisinnaalerniassagami.

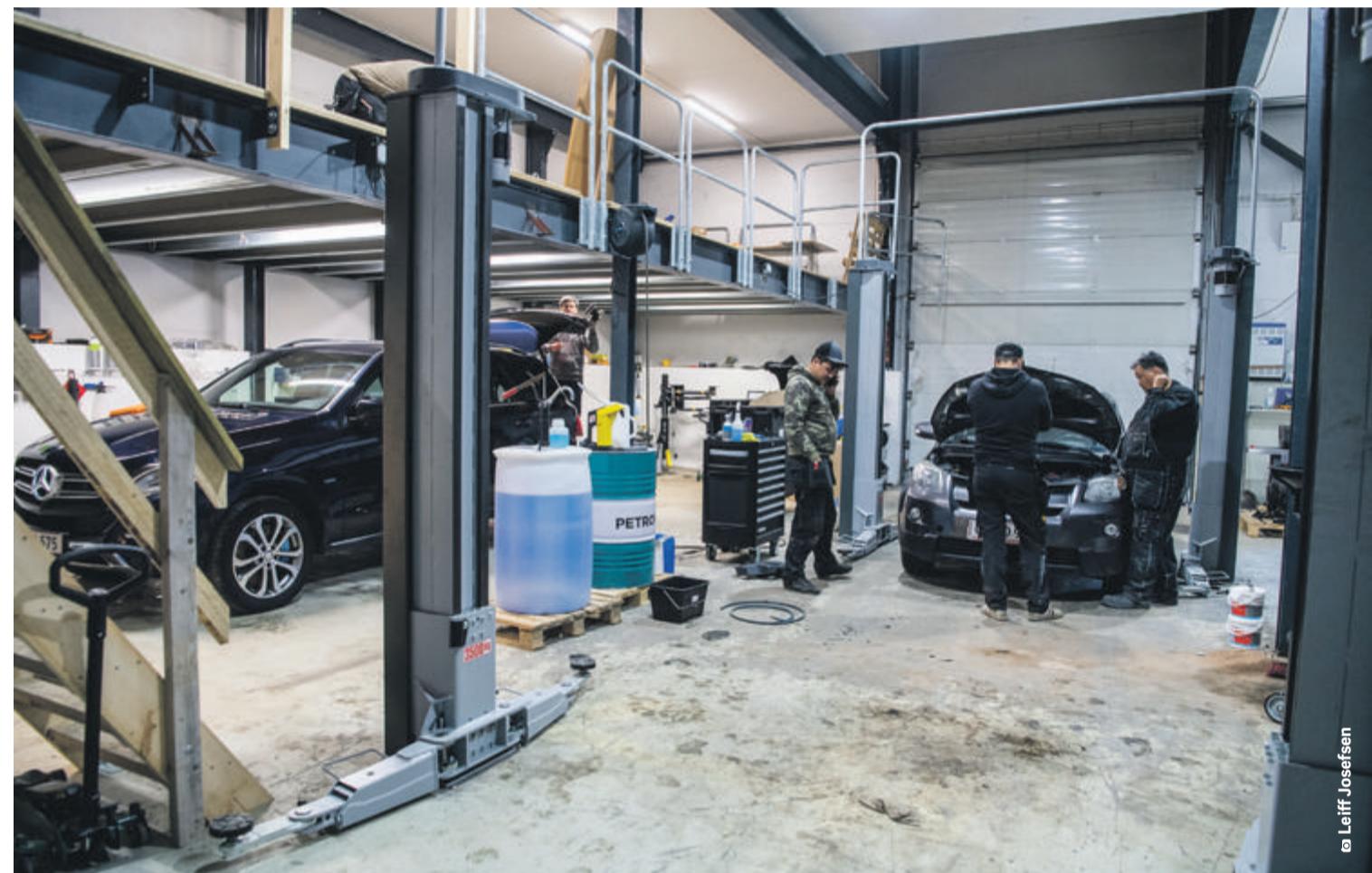
Arctic Auto & Detailingip biilinik nioqqu-tekartunngornissaa aamma anguniagaavoq.

– Biilil assigiinngitsut arlallit isumaliuti-gavut, tamannalu tunngavigalugu Danmarkimi Tysklandimilu nioqquteqartartunik oqaloqateqarluta. Taamaattorli suli maannamut imissittoqarsimamanngilaq, Stephan Rosing Ingemann oqarpoq, tama-

tumalu saniatigut neriuutiginerarlugu biilileriffik ininit attartukkanit ataavarnerusumut ullut ilaanni nuussinnaalerumaarlugu.

– Ininik piukkunnartunik nassaarniarnisaq ajornakusoortissimavarput. Iluatsitsine-rinnakkut maani Pukuffimmi manna pissariarput ammaasinnaalerlatalu. Tamanna sivisuumik sulissutigisimavarput.

Arctic Auto & Detailings ammasarpoq ataasingornermi 8-16.30, marlungornermit tallimanngornermut 8-17. Arfinningornermi sapaaammilu matoqqasarpoq. Paasisaqrnerorusukkaanni Facebookimi misissuisoqarsinnaavoq.

© Leifff Josefsef

Arctic Auto & Detailing Pukuffimmi quersuarmi inimik angisuumik attartorpoq.

Artic Auto and Detailing har lejet sig ind i et stort lagerlokale i Pukuffik.

© Leifff Josefsef

Arctic Auto & Detailing juunip 7-ani ammaanersiorpoq, ulapputeqarlualeereersimallunilu minnerungitsumik biilinik eqqiaanermik qillersaanermillu.

Artic Auto and Detailing havde åbningsdag 7. juni, og har allerede travlt ikke mindst med at vaske og polere biler.

Car wrapping

»Car Wrapping« imaluunniit biilinik foliemik qalilersuineq nunarsuup annersaani atugaallualersimavoq. Inuinnaat suliffeqarfillu biilinik ilisarnaatinik, assilissanik qalipaatinillu pinnersartittarpaat. Tamanna aqusinerni qalipaatinik biiillu isikkuunik asseqanngitsunik pilersitsiviusarpooq. Qalipaatiit ilusilersuinerlu eqqarsaatigalugit periarfissat kisissaanggillat. Foliemit aamma biiilit lakkiaat ujaraaqjanik tammiffingineqarnermut, kigarernut seqinermullu illorsorneqartarpot. Immikkualutut naqitallu apeqqutaatillugit biilinik foliemik qalilersuineq suliamic ilisimasqarluartunut ullunik suliffiusunik ataasimik marlunnilluunniit sivisussuseqartarpooq. Pitsaassuseq apeqqutaatillugu folie qaammatinit arfinilinnit ukiunut arlalinnut atasinnaassuseqartarpooq.

Car wrapping

»Car Wrapping« eller foliering af biler er efterhånden blevet en stor trend i det meste af verden. Både private og firmaer udsmykker deres biler med logoer, billeder og farver. Det skaber kulør på vejene, og giver bilerne et unik look. Farvemuligheder og design er uendelige. Folien beskytter desuden bilens originale lak mod stenslag, ridser og sol. Det tager ca. 1-2 arbejdssdag for to professionelle at montere folie på en bil afhængig af detaljer og prægninger. Afhængig af kvalitet kan foliet holde fra seks måneder til flere år.

Nussuinerlik assartugalerinermillu suliffeqarfik Usisaat Toyota Land Cruiserinik pisoqaanerusunik qalilersuisitsisimavoq, suliffeqarfiup ilisarnaataanik ersersitsisumik.

Flytte- og logistikvirksomheden Usisaat fik udført en wrapping på en ældre Toyota Land Cruiser, så den udtrykte virksomhedens identitet.

Arctic Law biiiminik Wrap og Skilte Servicemi qalilersuisitsisimavoq.

Arctic Law fik wrappet deres bil hos Wrap og Skilte Service.

Personliggør din bil

Car wrapping er en enkel måde at ændre og forbedre en bils udseende. Der findes et væld af spændende folier, der varierer i farver, specielle effekter, strukturer, overflader, mønstre og så videre. Virksomhed i Nuuk har specialiseret sig i at wrappe biler

BILER

Trine Juncher Jørgensen
trine@sermitsiaq.gl

forretning ud af det. I dag wrapper jeg 1-3 biler om måneden, fortæller Amos Frederiksen, der også er kendt for at stå bag filmene »Untouched« om ekstrem snescooterkørsel.

Det er både biler til erhvervsbrug og privat, der bliver pakket ind. Prisen er forskellig afhængig af bilens størrelse, men man skal regne med en 15.000 kroner og opefter, da det tager ca. 30-40 timer at montere. Men så får man også en helt særlig bil, og der er 7-års garanti på wrappen.

– De seneste, vi har wrappet, er biler til erhvervsbrug. Så tilpasser vi bilen arbejdspladsens identitet. Der findes et utal af forskellige folier i mange forskellige farver, strukturer og overflader, og folien er faktisk også med til at beskytte lakken, siger Amos Frederiksen.

Som de første i Grønland blev et par af Kommuneqarfik Sermersooqs biler pakket ind i folie af det danske firma MM-Skilte tilbage i 2017. Nu har et lokalt firma taget stafetten videre. Amos Frederiksen har etableret selskabet Wrap og Skilte Service, der udover skilte, print, bannere, tekstiler også wraps biler.

– Jeg har altid været fascineret over, hvordan man kan gøre biler flottere, og så begyndte jeg at arbejde med foliearbejde. Jeg prøvede det først på min egen bil, og tænkte, at der måske kunne komme en

Biilitit ilinnut tulluarsakkit

Biilnik qalilersueriaaseq car wrapping biilit isikkuunik allanngortitseriaasiullunilu pitsangorsaarisiuvoq pisariitsoq. Qallutinik folienik pissanganartorpassuanik, qalipaatimikkut, sunniutimikkut, ilutsimikkut, qaamikkut, allalersugaanermikkut allatigullu assigiinngiaartorpassuarnik nassaassaqarpoq. Nuummi suliffeqarfik biilnik qalliusersuinermik immikkut suliaqarnermik ingerlataqalersimavoq

■ BIILIT

Trine Juncher Jørgensen
trine@sermitsiaq.gl

Kalaallit Nunaanni siullerpaat ilaattut Kommuneqarfik Sermersumi biilit marlussuit Danmarkimi suliffeqarfimmit MM-Skiltemit 2017-imik foliemik qalliusersorneqarput. Maannalu najukkami suliffeqarfik suliamik ingerlatitseqqipoq. Amos Frederiksenip suliffeqarfik Wrap og Skilte Service pilersisimavaa, taannalu skiltit, naqitat, bannerit, annoraamernit saniatigut biilnik aamma qalliusersuisarpoq.

– Biilnik kusassaasaneq alutoriuuannarsimvara, taavalu foliemik qalliusersuilluni suliaqarneq aallartissimallugu. Siullermik uanga nammineq biilinnut misilippara, eq-qarsarlungalu, immaqa niuernikkut ingerlatamik pilersitsiviusinnaasoq. Ullumikkut

biilnik 1-3-nik qaammammut qalliusersuarpunga, Amos Frederiksen, qamuteralanik sakkortuumik ingerlaarneq pillugu filmilianut »Untouched«-inut tunuliaqtaasutut aamma ilisimaneqartoq, oqarpoq.

Inuuussutissarsiortut inuinnallu biiliunik qalilersusoqartarpoq. Akit assigiinngiaarput, biilit angissusaat apeqqutaatillugit, kisianni ikkusuineq akunnernik 30-40-nik sivisussuseqartarmat 15.000 koruuninit quummullu akeqarnissaat naatsorsuutigineqassaaq. Taamaallunili biilit immikkullarilluinnartut pigilerneqartarput, qallutiillu wrappit ukiunik arfineq-marlunnik qularnaveeqquqteqartarput.

– Qalliusersorsimasavut kingullit inuuussutissarsiortut biilerivaat. Biilnik suliffeqarfip ilisarnaataanut naleqqussasaarpugut. Folienik assigiinngitsorpassuarnik qalipaatilinnik, ilusilinnik qaalinnillu nassaassaqarpoq, folielu biilit lakkiniut aamma illersuuttaqataasarpoq, Amos Frederiksen oqarpoq.

Sullitap biilini Mustangit Pine Green Metallicimik qalilersortissimavai.

En privat kunde fik wrapped sin Mustang i farven Pine Green metallic.

Kalaallit Forsikring
 SILLIMMASERFIAFAT

Kalaallit Forsikring Agentur A/S
 Kongevej 16A st. • 3900 Nuuk
 +299 70 12 43 • kfa.privat@if.gl
www.forsikring.gl

Umiatsiap sillimmasernera

– Allaffitsinnut iserfigaluta:
Ilulissat – Sisimiut – Nuuk – Qaqortoq-miittumi
Umiatsap sillimmaserneranik siunnersortigit

Bådforsikring

– Kom ind til vores lokalkontor i:
Ilulissat – Sisimiut – Nuuk – Qaqortoq
 og få rådgivning på forsikring af din båd

- Umiatsiap type-ia tunngavigalugu akia nassaarineqassaaq
- Periarfissaavoq akiliutitit avinnissai, immikkut akeqanngitsumik
- Ajutoonermi nalunaarusiat nunatsinni suliarineqartarpoq

Aggerlutit tusarniaaffigisigut

- Pris beregnes efter bådtypen
- Fordeling af præmie koster ikke ekstra
- Skadebehandling foregår her i landet

Kom forbi og hør nærmere

Taxanik angalaarnernillu inniminniinernut appi

Appi nutaaq taxanik misigisassarsiorlunilu angalaarnissanik inniminniisarnermut takornariat nunaqvissullu iluaqtigissavaat

■ APPI NUTAAQ

Trine Juncher Jørgensen

trine@sermitsiaq.gl

Illorit Kununnguaq Fleischer aamma Erneeraq Fleischer appimik nutaamik, taxanik inniminniisarnerup, ingerlaqtigiimissamik imaluunniit najukkami umiatsiamik angallassisartumut angalanissamik inniminniisarnerup, ajornannginnerulissutigisassaannik, ineriertortitsisimapput. Appi »Appi«-mik taaguuteqarpoq pissariqeqarsinnaallunilu App-storemi aamma Google-Playimi.

Takkua marluullutik qarasaasialerinerup silarsuaanit misilittagaqarput. Erneeraq Fleischer dataeknikeritut ilinniagaqarsimavoq ulluinnarnilu Royal Arctic Linemi suliffeqarluni, Kununnguaq Fleischerilu Fujitsu Nuunni ERP-konsulenttitut suliffeqarpoq, tassanilu qarasaasialerinermi systeminik ineriertortitsinermik ingerlatsinermilu ikuisarnermk suliaqarluni.

Appimik pilersitsinissamik isumassariaannut tunuliatquaasoq tassaavoq, »Appi« aqquitalugu taxanik imaluunniit angallammik, qimussimik pisummilluunniit angalaarnissamik suliffeqarfinni peqataaniarlutik nalunaarsimasuni inniminniisqarsinnaalernissa.

Taxarneq

Tamatuma saniatigut »Appi« taxa-centralinik pingasunik Qaqortumi, Narsami Uummamamilu isumassarsiamut peqataatitsilersimavoq, tamannalu atuisartunit ilassiluarneqarpoq. Isuma tassaavoq taxanik appi aqquitalugu inniminniisinnaalernissaq taxallu sumut killissimanerannik malinnaaviginissinnaalernissaq. Periaatsimi ingerlaarnerup qanoq akeqarnissaa missiliukanerlugu aamma naatsorsorneqarsinnaavoq akiliinerlu isumagineqarsinnaalluni, taamalu biilini akiliinissaq pisariaqarunnaarluni.

– Nutarterinerit nutaat ullumikkut suliarlererepavut, tamatumanilu taxanik inniminniisarneq atuisunut naleqqussarneqarluni ajornannginnerulersinneqassalluni, soorunami sullitatta kissaataat aallaavigalugu, Kununnguaq Fleischer oqarpoq.

Tours

– Aamma nioqquataeqarpugut taaguutillimik »Tours«, tamatumanilu takornariartsartut angalaartitsisarnitik, assersuutigalugu angallammik, qimussinik, pisummik, imaluunniit ATV-iinik qamuterlannilluunniit, periaatsimut ilangusisisinnaapput. Angalanernik pilersitsineq ajornanngitsuararsuullunilu pisariitsuuvog, appi inniminniinernik, inniminniinerit pilugit nalunaarutinik, sullitmit akiliutinik isumaginnittarpoq, bilsilereriaaseqarlungilu

torraasumik, angalatitsisorlu taamaalluni angalasussanik kode sisamanik kisitsitalik taamaallat atorlugu nalunaarsuisinnaalluni.

– »Tours«-imi annertusaanerit kingullit ingerlappavut. Assersuutigalugu angalanerup »Suussusia« »Allaaserineqarnera«-lu ilanguppavut, taakkunani lu assersuutigalugu nerisassat imeruersatillu angalanermut ilaatinneqarnersut allaaserineqarsinnaallutik.

– Kujataani, Avannaani Nuummilu takornialernermik suliffeqarfiit arlallit pitsaluuinnartumik oqaloqatigisimavavut. Ilangussat kingullit appimi atuutilersinneqarniariarpata nalunaarumaarpugut. Tamatumma saniatigut najukkami angallassisartut appimut ilangussinnaanerat pisummillu angalaarnernik angallassisoqarluni iluunniit angalaarnernik neqerooruteqarsinnaanerat sulissutigissallugu soqutigaarpot, Kununnguaq Fleischer oqarpoq.

Ingerlaqtigiiinneq

Appimi aamma ingerlaqtigiiinneq ilaavoq, taamaallunilu ingerlaqtigiiinnartut imminnut nassaarisinnaallutik assersuutigalugu Qinngutsinuit Nuummut biilink ingerlaarnermut aningaasartuutinik avitsetatiqissinnaallutik.

Kununnguaq Fleischer aamma Erneeraq Fleischer softwaret nalinginnaasut tunngavigalugit appimik namminneerlilik nunatsinii niuerfimmot tullaarsaallutik ineriertortiseqqissimapput, appilu qallunaatut tuluttullu aamma atorneqarsinnaavoq.

– »Appi« ingerlaavartumik ineriertortinnejassaaq siunissamilu sullitatsinnit atorneqarnera ajornannginnerulersikkiartuaerneqassalluni.

»Appi« apriili 2022-mi pilersinneqara-

Illorit Kununnguaq Fleischer aamma Erneeraq Fleischer appimik ineriertortitsippit, taxanik imaluunniit najukkami angallammik angallassisartumut angalaarnissamik inniminniisarnermk ajornannginnerulersisussamik. Appi »Appi«-mik taaguuteqarpoq sulilu ineriertortinnejeqarluni.

Fætrene Kununnguaq Fleischer og Erneeraq Fleischer er i gang med at videreudvikle en app, der skal gøre det let at bestille en taxa eller booke en tur med en lokal bådoperatør. Appen hedder »Appi« og er stadig under udvikling.

mili 1500-riarlugu aaneqarsimavoq, ineriertortitsisullu taakkua marlk sullit pioressut peqatigalugu nittarsaassinermk annertuumik suliaqarnissamik pilersaaruteqarput.

App til taxa- og tourbookinger

Ny app skal hjælpe både turister og lokale med at bestille taxa og booke oplevelsesture

■ NY APP

Trine Juncher Jørgensen

trine@sermitsiaq.gl

Fætrene Kununnguaq Fleischer og Erneeraq Fleischer har udviklet en app, der skal gøre det let at bestille en taxa, booke samkørsel eller en tur med en lokal bådoperatør. Appen hedder »Appi« er tilgængeligt i App-store og Google-Play.

Begge har erfaring fra IT-verden. Erneeraq Fleischer er uddannet dataekniker og arbejder til daglig hos Royal Arctic Line og Kununnguaq Fleischer er ansat hos Fujitsu Nuuk som ERP-konsulent, hvor han arbejder med systemudvikling og driftssupport.

Ideen bag deres nye app er, at man skal kunne bestille en taxa eller en båd-, hundeslæde- eller vandretur via »Appi« direkte hos de virksomheder, der er tilmeldt.

Narsaq og Uummannaq, som blev modtaget rigtig godt af kunderne. Ideen er, at man via appen kan bestille en taxa og automatisk se, hvor den befinder sig. Systemet kan også regne en estimeret pris ud og ordne betalingen automatisk, så man ikke behøver betale i vognen.

– I dag er vi allerede i gang med at lave de første opdateringer, hvor det bliver mere brugervenlig og nemmere at bestille taxa, selvfolgtig efter vores kunders ønsker, siger Kununnguaq Fleischer.

Tours

– Vi har også et produkt, der hedder »Tours«, hvor turistaktører kan lægge deres ture ind i systemet, det kan for eksempel være bådtur, hundeslædetur, vandretur, ATV- eller snescootertur. Oprettelsen af ture er meget nemt og enkelt, appen sørger for bestilling, notifikationer af bestillinger, betalingen fra kunder og har et smart billetsystem, så turoperatøren nemt kan registrere kunder med blot en 4-cifret kode.

– Vi er i gang med de sidste udvidelser i »Tours«. Vi tilføjer for eksempel »Type« af

turen og »Beskrivelsen« af turen, hvor man beskriver for eksempel om mad og drikke er inkluderet i turen med videre.

– Vi har en rigtig god dialog med flere turistvirksomheder i både Sydgrønland, Nordgrønland og Nuuk. Og vi vil melde ud lige så snart de sidste tilføjelser er implementeret i appen. Derudover er vi interesseret i at arbejde på, at også lokale guider kan komme med på appen og tilbyde vandre- eller guidede ture, siger Kununnguaq Fleischer.

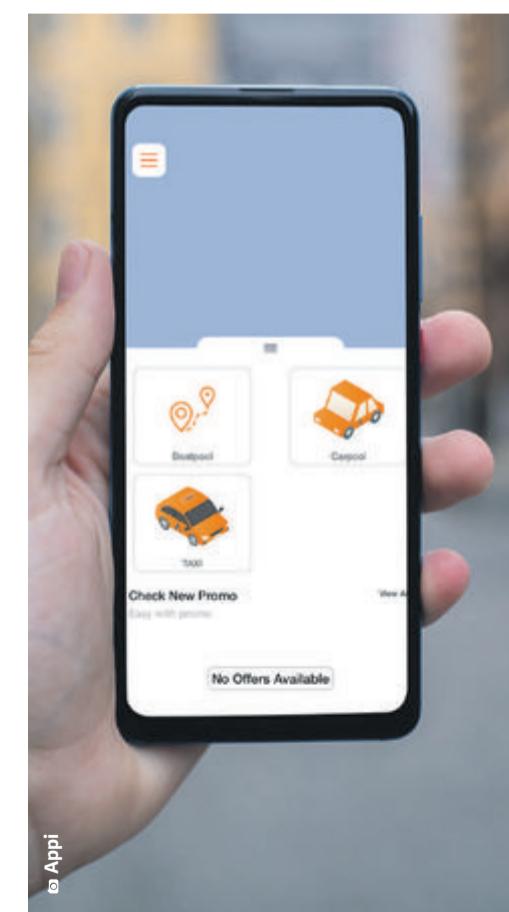
Samkørsel

På appen er også inkluderet samkørsel, så man kan finde hinanden og deles om kørselsudgifterne for eksempel fra Qinngorput til Nuuk.

Kununnguaq Fleischer og Erneeraq Fleischer har selv videreudviklet appen, som passer til det grønlandske marked på baggrund af standard-software, og den fungerer på både dansk og engelsk.

– Vi vil løbende udvikle »Appi« og gøre det nemmere for vores kunder at bruge den i fremtiden.

Siden »Appi« blev lanceret i april 2022 er den blevet downloadet 1500 gange, og de to udviklere planlægger en større markedsføringskampagne med eksisterende kunder.

Appi atorlugu taxanik imaluunniit angallammik angalaarnissamik ajornanngitsumik inniminniisoqarsinnaavoq.

Med Appi ved hånden kan man nemt bestille en taxa eller booke en bådtur.

Taxakørsel

Dertil har »Appi« også fået 3 taxa-centraler med på ideen i henholdsvis Qaqortoq,

NUNARPUT TAMAKKERLUGU SILLIMMASIISARPUGUT NAMMINEQ INUTTUT AAMMA SULIFFEQARFINNUT VI TILBYDER FORSIKRINGER TIL ALLE I GRØNLAND BÅDE PRIVAT OG ERHVERV

Nicolaj Graversen
Assurandør

Michael Qvistgaard
Assurandør

Arnarisoq Fleischer
Assurandør

Randi Andersen
Assurandør

Illit Forsikringit Agentur A/S
Eqalugalinnguit 79
Postboks 1129
3900 Nuuk
tlf: +299 325455 / direkte +299 342751

www.illitforsikringit.gl

Angallatitaarnissat anguniagaraajuk?

Angallatitaarniarlutit anguniagaqnerit piviusunngortinniarlugu ikiorlatsigit, ilinnut aningaasaqarninnullu tulluarsakkamik aqqutissiuullutit.

Drømmer du om en ny båd?

Lad os hjælpe dig med at finde den bedste løsning til dig og din økonomi, så du kan gøre drømmen om en båd til virkelighed.

Ugguuna anguniakkat piviusunngortiguk
Giv din drøm liv på

[› banknordik.gl/anguniagara](http://banknordik.gl/anguniagara)

BANK**NORDIK**

Umiarsuit silaannarmik mingutsitsinerat killilersorneqalersoq

Inatsimmi nutaami umiarsuarnit svovlimik aniatitsineq killilersorneqalerpoq kiisalu kvælstoffimik aniatitsinerup annikillisinneqarnissaa piumasaqaatigineqalerluni, imaannarmi angalanermi eqqakkanik ikuallaasarneq inerteqqutigineqalerluni sananeqaatinillu ozonimut ajoqutaasunik isumaginninnej aniatitsinerlu piumasaqaatigineqalerlutik

■ INATSISILIORNEQ

Trine Juncher Jørgensen

trine@sermitsiaq.gl

Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik umiarsuarnit silaannarmik mingutsitsineq pillugu nalunaarutissatut siunnersuut juulip 6-ata tungaanut tusarniaassutigineqalerpoq.

Inatsisartunit Kalaallit Nunaata MARPOL-imik isumaqtigiisummut peqataalernissaa akuersissutigineqareersimavoq, taannalu tassaavoq Internationale Maritime Organisationip (IMO) umiarsuarnit mingutsitsinerup killilersimaarneqarnissaanik isumaqtigiissut. Maannali tassunga peqataalerneq nunamut tamarmut inatsit aquqitalugu atuutilersinneqartussanngorpoq.

Killissat qaffasinnerpaaffissat piumasaqaatillu

Umiarsuarnit silaannarmik mingutsitsineq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaannut siunnersuut umiarsuarnit svovlimik aniatitsinissamut killigisassat inissivoq. Svovalimik aniatitsinerup annikillisinneqarnissaa nalunaarummut siunertarineqarpoq. Svovalimik silaannarmut aniatitsineq ilaqtigut uummammi ajornartorsiutinik ajortisaasinnavoq, aammalu puanni ajoquqteqalersitsisinnalluni. Taamatuttaaq sialummik syretalimmik nassataqartitsisinnavoq, aammalu avatangiisinik seernarsaasinnalluni, tamannalu ilaqtigut naasunik ajoqsiillunilu aalisagaatinik ajoqsiisinnavoq. Taamatuttaaq ikummatisani svoval sananeqaatinini minnernik ajoqsiisunik mingutsinsernik pilersitsisinnavoq.

Svovalimik aniatitsinissamut killigtitat saniatigut umiarsuarnit silaannarmik mingutsinsinerit pillugit nalunaarut malittarisssianik arlalinnik allanik imaqarpoq, umiarsuit aniatitsineranni kvælstoffimik annikillisinneqarnissaa pillugu piumasaqaammik,

umiarsuit nukissamik atuinerisa annikillisinneqarnissaa, imartami eqqakkanik ikualaanissamut inerteqqummik, ozonimik ajoqsiisunik akuutissanik isumaginninnej annikillisinneqarnissaa, aalajaatsuunngitsunik uumassu-silinnit attaveqatigiaanik aniatitsisarnej pillugu piumasaqaammik.

Orsussaq oqmaatsoq

Silaannarmik mingutsitsineq pillugu nalunaarut tamatuma saniatigut kapitalimik orsussamik oqimaatsumik atuinermut assartuinermullu inerteqqummik imaqarpoq. Naalakkersuisut FN-imik nunat tamalaat akornanni imarsiornermut kaffuffik IMO aqqutigalugu Issittumi HFO-mik ingerlate-qarluni angalanerup 2024-mit inerteqqutaa-lernissaanik akuersissut 2020-mi ilalerpaat. Umiarsuarnut polarkodemik naammassin-nuttut inerteqquteqarneq juulimi 2029-mit atuutilissaq. Tamanna assersuutigalugu Royal Arctic Linep umiarsuaataanut tamanut atuutilissaq.

Kalaallit Nunaat MARPOL-imik isumaqtigiisummut peqataalerpoq, tamannalu nuna tamakkerlugu inatsisit, nalunaarut umiarsuarnit silaannarmik mingutsinsermik killiliisoq aqqutigalugu, nutarterneqarnissaanik kinguneqarluni.

Grønland har tilsluttet sig Marpol-konventionen og det betyder, at national lovgivning skal opdateres med ny bekendtgørelse, der sætter grænser for luftforurening fra skibe.

Begrænsning i luftforurenning fra skibe

Ny lovgivning sætter grænser for udledning af svovl fra skibe samt krav om reduceret udledning af kvælstof i skibes udstødning, forbud mod afbrænding af affald på havet og krav om håndtering og udledning af ozonskadelige stoffer

■ LOVGIVNING

Trine Juncher Jørgensen

trine@sermitsiaq.gl

Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø har sendt et forslag til en bekendtgørelse om luftforurenning fra skibe

i offentlig høring frem til 6. juli.

Inatsisartut har allerede godkendt, at Grønland tilslutter sig Marpol-konventionen, der er den Internationale Maritime Organisations (IMO) konvention for begrænsning af forurening fra skibe. Men nu skal tilslutningen udmøntes i national lovgivning.

Grænseværdier og krav

Forslaget til bekendtgørelsen betyder, at der sættes grænser for udledning af svovl fra skibe, der blandt andet kan forværre hjerteproblemer og føre til skader på lungerne. Det kan ligeført føre til syrreregn og forsuring af miljøet, hvilket blandt andet kan skade planter og beskadige fiskebestanden. Svovl i brændstof kan tillige føre til dannelse af skadelig partikelforurening. Udover grænser for udledning af svovl indeholder bekendtgørelsen en række andre regler om luftforurenning fra skibe herunder krav om reduceret udledning af kvælstof i skibes udstødning, reduktion af skibes energiforbrug, forbud mod afbrænding af affald på havet, krav om håndtering og udledning af ozonskadelige stoffer og krav om udledning af flygtige organiske forbindelser.

Tung brændselsolie

Luftforureningsbekendtgørelsen indeholder dertil et kapitel om forbud mod brug og transport af tung brændselsolie. Naalakkersuisut tilsluttede sig i 2020, at der via FN's internationale søfartsorganisation, IMO, vedtages et forbud mod sejlads på HFO i Arktis fra 2024. For skibe, der opfylder polarkoden, gælder forbuddet fra juli 2029. Det er for eksempel gældende for alle Royal Arctic Lines skibe.

Minguik

*Ulluinnatit ogilisakkit ilerasuuteqarnak
Let din hverdag med god samvittighed*

“ Bilit ulluinnatsinnut ogilisaataapput, 2,90%-inillu erniaqarneri aningasaqarnitsinnut annikinnerusumik malunniutaavoq. **”**

“ Bilen letter vores hverdag og med en rente på 2,90%, mærker vi det mindre økonomisk. **”**

Jenseeraq Olsen

 GrønlandsBANKEN
www.banken.gl · Tlf. 701234

Nalunngiliuk Inuit 56-it ukioq 2015-imiit 2019 ilanngullugu nunatsinni immakkut ajunaartut tammartulluunniit?

Piffissami tessani Savalimmiuni kisitsisit taakku sisamaapput, Islandimilu 10-ullutik. Imarsiornermik Ilinniarfik immami isumannaallisaaneq pillugu arlalinnik pikkorissaasarpooq.

Nittartagaq www.maritim.gl iserfigiguk pikkorissarttsinissat alakkarlugit.

Viste du at i perioden 2015-2019 var der 56 personer som omkom eller forsvandt på havet i Grønland?

I samme periode var tallene 4 for Færøerne og 10 for Island. Imarsiornermik Ilinniarfik tilbyder en lang række sikkerhedskurser for sejlere.

Gå ind på www.maritim.gl og se listen over kommende kurser.

IMARSIORNERMIK ILINNIARFIK

Disko Line hybridimik ingerlateqarnialersoq

Disko Line ilaasunik angallassissumvik nutaamik, hybridimik ingerlateqarnissamut piareersagaasumik, inniminniivoq

TAKORNARIANIK ANGALLASSINISSAMUT

Trine Juncher Jørgensen
trine@sermitsiaq.gl

Disko Line, Qeqertarsuup Tunuani ilaasunik takornarianillu angallassinermik ingerlataqartoq, aqqaneq-marlunnillu angallataateqartoq, nutaamik angallatitaassaaq. Angallat nutaaq - ProZero - Faaborgimi umiatsialiorfimmi Tuco Marine Værftimi sananeqaleruttorpoq.

Angallat aquttup inuttallu saniatigut ilaasunut aqqaneq-marlunnut illorisi-maarnarluartuusussatut ilusilersugaavoq. Timitaa unammilligassat pingaernerit marluk, ataatsikkut ajornakusoorsinnaasut, iliuuseqarfisinaanissaannut immikkut naleqqussagaavoq: illuatungaatigut suku-miissuseqarluarnissaa orsussamillu atuineq annikillisarniarlugu timitaata perrattuunisa, illuatungaatigullu ingerlaarnermi ilorri-simaarnartuunissaanik qulakkeerinninis-saq, aamma silarlukkaluartumiluunniit.

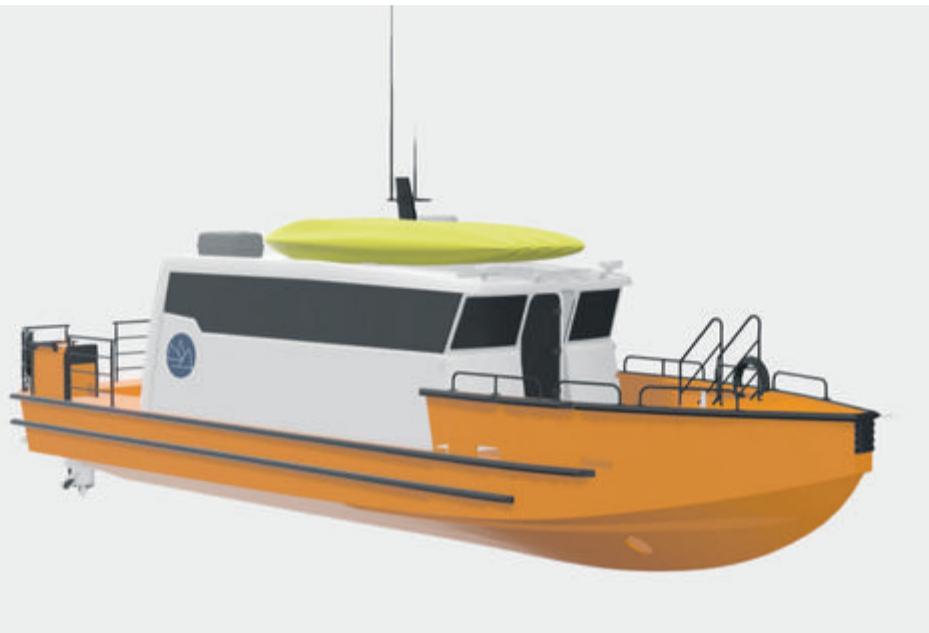
Angallat Z-drevinik marlunnik atortu-lersugaassaaq, timitaatalu V-tut iluseqar-neratigut aamma silarluttumi angallatigi-neqarsinnaanera pitsangorsarneqassaaq.

Ilusilersugaanerata aamma silarluttumi sukkasumik assartuisinnaaneq ajornarna-naarsinneqassaaq. Sukumiisumik ilusilersu-gaanerata piffissami sivisuumi annertuumik suliaqarsinnaaneq ikorfartussavaa.

Teknologii nutaaq

Angallat siunissami hybridimik ingerlateqarnissamut piareersagaavoq, angallammilu atortorissaarutinut siuarsimalluartunut ilaapput igalaat kiassakkat, qaammatasaat atorlugit pujorsut aamma orsussaasiviit immikkut ilusilersukkat. Angallat aamma immikkut ittunik issiavilorsorlugu, nutar-tikkanik kiassaasersorlugu aamma atortut qajannaarneqarfigisassaannik initaata qaavatigut bøjilisorsorlugu tunniunneqas-saaq.

Angallatip initaa ilorrisimaarnassuseq sullivimmilu avatangiisit immikkut eqqumaffigalugit ilusilersorneqarsimavooq. Angallatip initaa nipallisagaavoq ingerla-tsinermi pissutsini tamani ilorrisimaarneq qaffasissoq attaveqatigiinnerlu pitsaasoq qulakkeerniarlugit, pisatsersorneqarneralu ineriartortinnejarsimalluni suleriaatsip oqilisaassivigineqarnissaa siunertaralugu, assartuussinermiinnaanngitsosq, aammali takornarianik angallassinermi attartuk-

Disko Linep angallatissaata, ilaasunut aqqaneq-marlunnut inissaqartup, titartagartaa.

Tegning af Disko Lines nye skib, der har plads til 12 passagerer.

kamillu angallassinermi. Aquttup inaata ilusilersornera aaqqissuunneqarsimavooq suliaqarnermi aqutsinerup siuarsimalluar-tup sumiissusersornermillu atortut elektro-niskiusut atorneqarnerat pitsaannerpaaffis-saannitinniarlugit.

– Disko Line A/S-imi toqqarnejarsima-nerput tulluusimaarutigisorujussuarpus. Disko Line peqatigalugu suliniut tamaviaar-luta sularisimavarput, isumaqatigiissullu atsiornejarsimavosq teknologiimik tunis-

sianillu Tuco Marine Værftimi ukiorpanni ineriertortissimasatsinnik pitsangorsarsimmasatsinnillu piviusumik nersorinninneru-voq. Neriuppugut angallat nutaaq taanna PorZeromik angallatit Issittumi Atlantikullu avannaani niuerfinnud appakaannerunis-saannut tapersiissasoq, aamma sullitap suleqatigilluarnissaa qilanaaraarpus, maan-kuunnaanngitsoq, aammali siunissami, Tuco Marine Værftip pisortaanera, Jonas Pedersen, oqarpoq.

Disko Line går hybridvejen

Disko Line har bestilt en ny passagerbåd, der er forberedt til hybrid drift

TURISTSEJLADS

Trine Juncher Jørgensen
trine@sermitsiaq.gl

Disko Line, der udfører rute- og turistsej-lads i Disko Bugten, skal have et nyt skib til flåden, der tæller 12 skibe. Det nye skib - ProZero - er ved at blive bygget på Tuco Marine Værft i Faaborg.

Skibet er designet til at yde god kom-fort for de 12 passagerer ombord uover rorsmand og besætningsmedlem. Skroget er specielt tilpasset til at tackle to hovedudfor-dringer, der er svære at løse på én gang: på den ene side den lave skrogmodstand for at være effektiv og minimere brændstofferbru-get, og på den anden sikre en komfortabel sejlads også under hårdé vejrforhold.

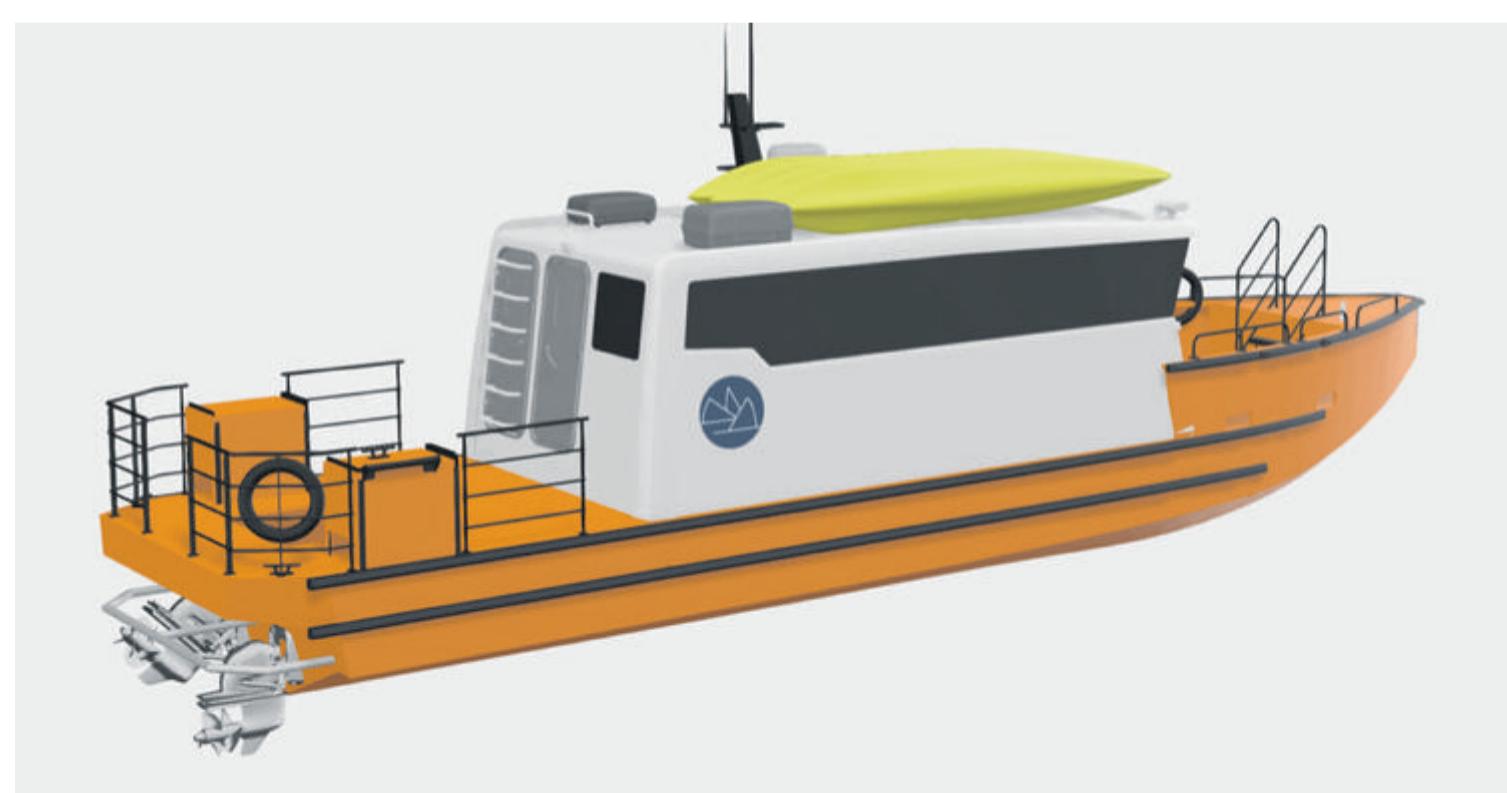
Skibet er udstyret med dobbelte Z-drev, og det dybe V-skrog forbedrer egenskaberne også i dårligt vejr. Designet muliggør hurtigt transport også under udfordrende vejrforhold. Det effektive design understøtter yderligere omfattende operationer over længere tid.

Ny teknologi

Skibet er forberedt til fremtidig hybrid drift, og det avancerede udstyr ombord inklude-rer opvarmede vinduer, satellit-kompas og specieldesignede tanksystemer. Fartøjet

og god kommunikation under alle drifts-forhold, og indretningen er udviklet med det formål at lette arbejdsgangen, ikke kun under transport, men også under turist-sejlads og chartrede ture. Cockpitlayoutet er arrangeret for at maksimere brugen af avanceret operationsstyring og elektroniske hjælpemidler til navigation.

– Vi er enormt stolt over, at Disko Line A/S har valgt os. Vi har arbejdet hårdt på projektet sammen med Disko Line, og den underskrevne kontrakt er virkelig en aner-

kendelse af teknologien og de produkter, vi hos Tuco Marine Værft har udviklet og forfinet i årevis. Vi håber, at denne nye båd kan bidrage til at bringe ProZero-fartøjerne yderligere ind i på de arktiske og Nordatlanti-ske markeder. Og vi ser frem til et godt samarbejde med kunden, ikke kun nu, men også i fremtiden, siger Jonas Pedersen, administrerende direktør hos Tuco Marine Værft.

**FJÄLL
RÄVEN**
UKIOQ NAALLUGU

PISORTATIGOORTUMIK AKUERISAMIK FJÄLLRÄVEN-INIK NIOQQUTILLIT
OFFICIEL FORHANDLER AF FJÄLLRÄVEN

SINERIAMMUT AKEQANNNGITSUMIK TIMMISARTUKKUT NASSIUSSISARPUGUT
VI SENDER GRATIS MED FLY

Qaqqani angalaarnernut nutaat Nyt til fjeldturen

Stanley kaffiliut

Atortut torraasut iluserisullu Stanleyimeersut ukua atorlugit imerfimmi nillujitsumi mamarisanik toqqaannartumik kaffiliorit. Nakkartitsivik imerfinnut arfineq-pingasut angullugit amerlassusilinnut imartussuseqarpooq, taamaattumik piumaleruit angalaqatitit aamma avitseqatigisinnaaavatit.

Stanley kaffebrygger

Bryg din favoritkaffe direkte ned i termokoppen med dette både smarte og stilfulde sæt fra Stanley. Selve filteret har dog en kapacitet på op til otte kopper kaffe, så du også kan dele med de øvrige turdeltagere, hvis du skulle have lyst.

Aallaammut anaggiuit

Asimiitillutit uninggaqqissaassatillutit aallaammut pitsasumik anaggeqarnissaq ajunngilluin-nartuusarpooq. Spartan Javelin Lite bipods aallaasinut nutaaliasunut tamanut naleqquutuupput nassaruminarluinnartuullitillu. Assiginnngitsut arallit, aallaaniarnermiit ungassisumut igeriarnissamut naleqqussakkat, pissarsiarineqarsinnaapput.

Støtteben til riffel

Når du skal ligge stille i fjeldet er det godt med gode støtteben til riflen. Spartan Javelin Lite bipods passer til alle moderne rifler og er meget lette at have med. Fås i forskellige modeller lige fra jagt til langdistance skydning.

Aalisarluni amuartaat

Piffissami kingullermi aalisarluni amuartaatinik nunatsinnut tikisitsinissaq ajornakusoorsimavoq, maannali pigineqalersimallutik. Aalisarluni amuartaat Hitra aappaluttumik qalipaatilik imaluunniit Smøla kuultusamik qalipaatilik Norgemi Sølvkrokenimeersut.

Fiskehjul

Det har været svært at få fiskehjul til Grønland den senere tid, men nu er de her. Hitra fiskehjul i rød eller Smøla fiskehjul i gul begge fra det norske mærke Sølvkroken.

Pisanut puussiat annoraamernit

Hunter Quarter Bag Amerikami Allenimeersoq annoraaminermik puussialiaavoq ninngusooq silaanna-lersorsinnaasoq, pisavit minguitsutinnissaanut nivukkanullu illersornissaannut ilusilersugaasoq.

Stofposer til dyret

Hunter Quarter Bag fra amerikanske Allen er en slidstærk, åndbar stofpose designet til at holde dit vildtkød rent og beskytte det mod insekter.

Silagittalerner qaqqani angalaarnissamut kajumissuseqalersitsivoq.

Angalaarnissamut atortussanik assiginnngitsunik Nuummi Orsiivimmit katiterivugut

Det gode vejr kalder på en tur i fjeldet. Vi har samlet lidt forskelligt grej til turen hos Orsiivik i Nuuk

Ajaappiaq anaggiuk

Ajaappiaq anaggiuk inikitsoq illersugaasoq Amerikami Allenimeersoq aluminiumik sanaajuvoq immikkoortalersugaq immikoortunut tamanut parnaarutitalik. Tigummivia skummimik qalligaq iluarisimaarnartoq qalipaataalu qernertoq aqqutigalugit avatangiini suugaluartuniluunniit anaggiittut atussallugu piukkunnassuseqalersitsippu.

Skydestav

Den patenterede kompakte skydestok fra amerikanske Allen har en sektionsstav i aluminium med knastlåse til at låse hver sektion. Et behagligt polstret skumgreb og mat sort finish gør dette til en fantastisk skydestav i ethvert miljø.

Uummannaq Sea Safaris umiarsuarmik pisisoq

**Uummannaq Sea Safaris Targap taartissaanik
umiarsuaqqamik pisimavoq. Takornarianut, pisortani
oqartussanut ilisimatusartunut angallassinernik suli
neqerooruteqarput**

■ UMIATSIAMIK ANGALLASSINERIT

Trine Juncher Jørgensen
trine@sermitsiaq.gl

Ukiunera qaangiuteqqammerpoq. Qaqqaq qaavi suli aputeqarput, qimussiuresserillu kingullit naammassineeqaqqammerput. Uummannaq Sea Safaris aasaanerani angalasarnissanut piareersaleruttorpoq, tamannalu umiarsuaqqamik nutaamik sapaatip-akunnera missiliorlugu qaangiuppat Uummannaq tikinniartussamik angallateqarluni pisassaag.

– Umiatsiamik angallassinerput juunip naanerani aallartissavarput. Umiarsuaqqamik nutaamik inniminniisimavugut, taannalu sapaatip-akunnerata tulliani tikissaq, sunarpiaanersorlu oqaatigerusunngilara, Paaluk Kreutzmann, sakini Svend Løvstrøm peqatigalugu Uummannaq takornariale-rinermik suliffeqarfimmik ingerlatsisoq, oqarpoq.

– Inniminniisutit arlalissuarnik tigu-saqareersimavugut. Pinngortitaleriffik Maarmoriliup eqqaani misissugassanik tigooraajartussaaq, tamatumalu saniatigut ilisimatusartut Østrigimeersut sermersua-

liaanneqassapput. Nunaqarfinnut takornarianik pisukkiartorlutik nunamut niujartorneqartussanik aamma marlussoriarluta angallassisaagut. Ullumikkut qaqqasiortartumit mailimik tigusaqarpunga, taannalu sumiiffimmut immikkullarissumut ingerlanneqassaaq, taamaattumik ingerlatarput suliassaqrluartitsivoq, Paaluk Kreutzmann oqarpoq.

Umiarsuaaraq nutaaq ilaasunut arfinilinnut inissaqarpoq, tamannalu sullitanut Uummannaq Sea Safarisip sullittagaanut naleqqunneruvoq.

Suliffeqarfik ukiunnerani qimusserner- mik, sikumut aalisariarnernik qamuteralan-nillu misigisassarsiortitsinernik ingerlata-qartapoq, taamatuttaarlu unnuiaortit-sinernik, qulimiguulimmik angalaarner- nik neqeroorutinillu naleqqussakkanik assigiinngitsunik aqqissuussisinaalluni. Paaluk Kreutzmann naapertorlugu tikeraat akuleriaattarput, takornariat, ilisimatuut, filmiortartut, sanasut nunaqvissullu.

Piffissap ingerlanerani filmiørnerpassu- arnud ikuuuttsimapput, assersuutigaluogu Animal Planetimi »River Monsters«-imut, tassanilu aqutsisoq Jeremy Wade ilaatigut qaleralinniarluni, saarullinniarluni ecalus- suarniarlunilu.

Uummannaq Sea Safaris illuaqqani unnu-

© Uummannaq Sea Safaris

Uummannaq Sea Safaris ukiunnerani ingerlatat naammasseqqammerpai kangerlummiilu angallassisalissalluni. Sapaatip-akunnerata tulliani umiarsuarassaat tikissaag.

Uummannaq Sea Safaris er netop ved at afslutte vintersæsonen til fordel for sejladser i fjorden. I næste uge ankommer deres nye og mindre skib.

sitsisarnermik neqerooruteqarusukkaluar- poq, nunaminertamilli tunineqarnissamik ukiuni arlalinni utaqqismalluni. Tam- juitsussarsiniarluni piniartitsinernik aamma neqerooruteqarusukkaluarpoq, tamannali aamma pisinnaasimanani. Ukiunut tallima-

nut pilersaarsianut akunnitarfeeraq aam- ma ilaavoq.

– Maannakkorpriarli umiarsuarassatta aallartinnissaa pineqarpoq, Paaluk Kreutzmann oqarpoq.

Uummannaq Sea Safaris køber skib

Uummannaq Sea Safari har indkøbt et mindre skib som erstatning for deres Targa. De tilbyder fortsat ture for turister, offentlige myndigheder og forskere

■ SEJLTURE

Trine Juncher Jørgensen
trine@sermitsiaq.gl

Vintersæsonen er knap slut. Der ligger stadig sne på fjeldtoppene, og de sidste hundeslædeture er kun lige overstået. Uummannaq Sea Safaris er ved at omstille til sommersæson, og det bliver med et nyt og mindre skib, der gerne skulle ankomme til Uummannaq inden for en uges tid.

– Vi starter sejlsæsonen her i slutningen af juni. Vi har bestilt et nyt skib, som kommer hertil i næste uge. Men jeg vil ikke afsløre hvilket skib, der er tale om, siger Paaluk Kreutzmann, der sammen med svigerfar Svend Løvstrøm driver turistvirksomheden i Uummannaq.

– Vi har en del bookinger allerede. Naturinstituttet skal indsamle prøver ved Maarmoriliuk, og dertil er der nogle forskere fra Østrig, der skal sejles ind til isen. Vi har også et par ture til bygderne med turister, der skal sættes af og vandre. I dag fik jeg en mail fra en bjergbestiger, der skal transpor-

teres ind til et særligt område, så der er fint gang i forretningen, siger Paaluk Kreutzmann.

Det nye skib har plads til seks passagerer, hvilket passer bedre med de kunder, som Uummannaq Sea Safaris servicerer.

Om vinteren står selskabet bag aktiviteter som hundeslædeture, isfiskeri og snescooteroplevelser, ligesom de kan arrangere overnatning, helikopterture og diverse skräddersyede tilbud. Gæsterne er ifølge Paaluk Kreutzmann en blanding af turister, videnskabsfolk, filmfolk, håndværkere og lokale.

Igen nem tiden har de hjulpet til mange filmoptagelser for eksempel det populære program »River Monsters« på Animal Planet, hvor værten Jeremy Wade både skulle fange hellefisk, torsk og en grønlandshaj.

Uummannaq Sea Safaris ville gerne tilbyde overnatning i hytter, men har igennem flere år ventet på en arealtildeling. De ville også gerne tilbyde trofæjagt, men det har heller ikke været muligt. I femårsplanen indgår også et lille hotel.

– Men lige nu handler det om at få vores nye skib i gang, siger Paaluk Kreutzmann.

© Uummannaq Sea Safaris

Uummannaq takornarianut allanullu pinngortitarsuarmik misigisaqarusuttunut tunniussassarpassuaqarpoq.

Uummannaq har masser af byde på til både turister og andre, der vil opleve en storslået natur.

AutoNordimit nutaarsiassaq

NIOQQUTISSANIK ASSARTUUT INNAALLAGIATORTOQ

NUNARSUARMI BIILNIK INNAALLAGIATORNIK
TUNISASSIORTUT ANNERPAARTAASA ILAANNEERSOQ

Ingerlaarsinnaassusia
310 km angullugit (WLTP).

Usisinnaasai: 645 kg.

Ilisarititsinermi akia: kr. 259.000,-

Nyhed fra AutoNord

ELEKTRISK VAREVOGN

FRA EN AF VERDEN S TØRSTE EL-BIL-PRODUCENTER

Rækkevidde op til 310 km (WLTP).

Nytte last på 645 kg.

Introduktionspris kr. 259.000,-

ETP3

